

**THE BOOK WAS
DRENCHED
TEXT FLY WITHIN
THE BOOK ONLY
TEXT PROBLEM
WITHIN THE
BOOK ONLY**

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. 33 67 47 Dec

Name of Book సంక్షిప్త ఆంధ్ర భాషా శాస్త్రము

Name of Author సత్యనారాయణ శాస్త్రి

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198991

UNIVERSAL
LIBRARY

198991

ಗಳಗನಾಥ ಸುರಸಗ್ರಂಥಮಾಲಾ

ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ!

ಅಥವಾ

ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುನುಹಿಮೆ !

೧ ನೆಯ ಭಾಗ

ದೈವೀಗೂಢತಂತ್ರ

ಎ. ಕೆ.

ಲಲಿತ

ವೆ. ತಿ. ಕುಲಕರಣಿ ಗಳಗನಾಥ.

ಮೊದಲನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ (೧೫೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು)

(ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು)

[ಬೆಲೆ ೧-೨-೦]

ವೇಂಕಟೇಶ ತಿಲಕೋ ಕುಲಕರಣಿ ಗಳಗನಾಥ ಇವರು ಹಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ
ತಮ್ಮ ವೇಂಕಟೇಶ ಪ್ರೇಸಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿದರು.

Checked 1945

Checked 1969

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

— ❀❀❀(೦)❀❀❀ —

ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ, ಈ “ ಗುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚು ಗತ್ತಿ ” ಅಥವಾ “ ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುಮಹಿಮೆ ” ಎಂಬ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗವು ಮುಗಿದು, ಅದನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡುವ ಸುಯೋಗವು ಒದಗಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನೂ, “ ಕಲಿಕುಲಾರ ” ಅಥವಾ “ ಲೋಕಾಪುರ ಪೀಠಪ್ರಭಾವ ” ಎಂಬ ಸತ್ಪುರುಷ ಚರಿತ್ರಮಾಲಿಕೆಯನ್ನೂ ಬರೆಯುವಾಗ, ಹಲವು ಬಗೆಗಳಿಂದ ಮಹಾಪುರುಷರ ಸಮಾಗಮ ಸಂಬಂಧವು ನನಗೆ ಒದಗಿ, ನನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣವಾದದ್ದರಿಂದ ಭವದಿಂದ, ಆ ಮಹಾಪುರುಷ ಚರಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯು ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಭಾರದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಲೀನವಾಗಿರುವದು! ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿಗಳೆರಡರ ಉದಯವಾದ ಹೊರತು, ದೈವೀಶಕ್ತಿಯ ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಹೊಳವು ಮಾನವೀ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ, ಹೃದಯದ ಪರಿಣುತ್ಥತೆಯಾಗಲಾರದೆಂಬ ಮಾತು, ಅತ್ಯಂತ ಸತ್ಯವಾದದ್ದು. ಶ್ರದ್ಧೆಯೆಂದರೆ, ಪೂಜ್ಯವಸ್ತುವಿನ ವಿಷಯದ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾದ ಪೂಜ್ಯಭಾವವು; ಅದರಂತೆ, ಭಕ್ತಿಯೆಂದರೆ, ಪೂಜ್ಯವಸ್ತುವಿನ ವಿಷಯದ ತ್ಯಾಗಪೂರ್ವಕವಾದ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಪೂಜ್ಯಭಾವವು. ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೇದದ ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಇರುವದು ಪೂರ್ಣಫಲಕಾರಿಯೆಂಬದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಲ್ಲಿ ಡತಕ್ಕದ್ದು; ಯಾಕೆಂದರೆ, ತ್ಯಾಗವಿಲ್ಲದ ಕೇವಲ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ನಿರರ್ಥಕವೂ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದ ಕೇವಲ ತ್ಯಾಗರೂಪಭಕ್ತಿಯು ದಾಂಭಿಕವೂ ಆಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ; ಅಂತೇ ಭಗವಂತನುಗೀತೆಯಲ್ಲಿ-“ ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿ ಸಮನ್ವಿತಃ ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು; ಅಂದರೆ, ದೇವರಾಗಲಿ, ಗುರುಹಿರಿಯರಾಗಲಿ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಲಿಕ್ಕೆ,

ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಬೇಕೆಂಬುವದು ಭಗವಂತನ ಗುಣತತ್ವಾರ್ಥವು
ಈ ಗೌರವದ ಸಂಗತಿಯ ಅನುಭವವು ನನಗೆ ಆಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಅದರಗೊತ್ತಾ
ದದ್ದು, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಮಹಾಪುರುಷಸಂಶ್ರಯದಿಂದಾದ ಲಾಭಗಳೆಲ್ಲ
ಒಂದುಅಲಭ್ಯಲಾಭವೆಂದು ನಾನು ಅನಂದದಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವೆನು !

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುಖ್ಯಮೂಲಧನವೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರು
ವರನು ಕರುಣಿಸಿ ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸ್ಫುರಿಸಿದ ಸದೂರ್ಮಿಗಳು!
ಅವುಗಳಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ನಾಯಕರ ಮುಖ್ಯವಂ
ಶದವರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಮದಕರಿನಾಯಕ ಭರಮಸಾಗರರವರು , ನನ್ನ
ಕಡೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಕೈಬರಹದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಹಾಗೂ ಪಾಳಯಗಾರರ ಚರಿ
ತ್ರದ ಪಿಂಟಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇವು ನನಗೆ ಸಹಾಯಕಾರಕಗಳಾಗಿರು
ವವು. ಅವೆರಡು ಬಗೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳು
ವಂಥ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಂಗತಿಗಳು, ಈ
ಕಾದಂಬರಿಯ ನೊದಲನೆಯ ಎರಡು ಪ್ರಕರಣಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಬಂ
ಧಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವವು. ಕಾದಂಬ
ರಿಯ ಉಳಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳೆಲ್ಲ, ಅವೆರಡು ಬಗೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದು
ವದರಿಂದಾದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲಿನ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಬೀಜವು, ಶ್ರೀ
ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನ ಕರುಣಾಜಲದಿಂದ ಮೊಳೆತು, ಫಲಭರಿತವೃಕ್ಷರೂ
ಪನಾಗಿಬೆಳೆದಿರುವದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವವು !

ನಮ್ಮ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತರಾದ ಆ ಶ್ರೀಯುತ ಮದಕರಿ
ನಾಯಕರು, ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಕಾದಂಬರಿಯು ಬೇಗನೆ ಬರೆದು ಪ್ರಸಿ
ದ್ಧವಾಗಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾಳಿದ ಪೂಜ್ಯಭಾವ, ಅದರ, ಅಸ್ತಿತ್ವ,
ಆತುರಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ, ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ
ಯಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿ ಕರುಣಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದರೆ, ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು
ನುಗಿದು ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ವರ್ಷವರ್ಷಗಳಾಡುತ್ತಿದ್ದವೋ ಎನ್ನೋ !
ಆದರೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ಬರೆಯುವವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇನಿದೆ?
ಯೋಗಾಯೋಗಳ ಜ್ಞಾತವಾದರೂ ನನಗೆಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ? ನಾನು ಶ್ರೀಗುರು

ಸರಕಾರದ ಮೂಢ ಗುಲಾಮನು ! ಮದಕರಿ ನಾಯಕರು ಬೇಗನೆ ಕಾದಂಬರಿ ಮುಗಿಸಿ ಎಂದು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಪತ್ರಬರೆದು ಬರೆದು ಬೇಸತ್ತು, ಕಡೆಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಾಹಿತಿಯ ವುಸ್ತುಕಗಳನ್ನು ಈಗ ವರ್ಷವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಒಂದು ನೆನಪಿನ ಟಪಾಲದ್ವಾರದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನನ್ನಿಂದ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರು ! ತಿರುಗಿ ಅವನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡಿರೆಂದು ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೂ ಸಂಕೋಚವಾಗಿ, ಪಾಳೆಗಾರರ ಪ್ರಿಂಟಾದ ವುಸ್ತುಕಗಳ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಾನು ಕಾದಂಬರಿಯ ಈ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟರು ತ್ತೆನೆ ಇದನ್ನು ಓದಿಸೋಡಿ ಮುಂದಿನ ಮಹತ್ವದ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಮುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ, ನಮ್ಮ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮದಕರಿನಾಯಕರಾಗಲಿ, ನಾಯಕರ ಬೇಲಿ ವಂಶಜರಾಗಲಿ ನನಗೆ ತಕ್ಕ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಯುಕ್ತ ಸಾಲುಗಾರರಾಗಬೇಕೆಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು ; ಮತ್ತು ಈ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗವು ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರೇರಣೆ-ಗೌರವದ ಸಹಾಯಗಳಿಗಾಗಿಯಾದರೂ, ನಾನು ಶ್ರೀಯುತ ಮದಕರಿ ನಾಯಕರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುವೆನು.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಿಷಯದ ಸಂಗತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಕೃಪೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಜಗದ್ಗುರುಸಿಂಹದ ಪ್ರಕೃತದ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಶ್ರೀಜಯದೇವ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಚರಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ, ಡಾವಣಗೆರೆ ಮುಕ್ತಾಮಿನೋಳಗೇಸಾಸ್ವಾಮಿಪ್ರಣಾಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನುಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆನು. ಆಗಲೇ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯು—“ ನಮ್ಮ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಿಸುವೆವು ” ಎಂದು ವರಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಧನ್ಯನಾಗಿ, ಅದರ ಬಲದಿಂದಲೇ ಕಾದಂಬರಿಯ ಈ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವೆನು. ಇನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವು ಬರೆದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಇಡೀ ಕಾದಂಬರಿಯು ಶ್ರೀಮಜ್ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಜಯದೇವ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಹತ್ಪನ್ನಿಧಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲು ತಕ್ಕ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಕರುಣಿಸಲು,

ಆ ಮಹಾಸನ್ನಿಧಿಯೇ ಸಮರ್ಥವಾಗಿರುವದೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿರುವೆನು ! ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಇಡೀ ಕಾದಂಬರಿಯು ತುಷ್ಟಿಕರವೂ, ಪುಷ್ಟಿಕರವೂ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಆರ-ಭಾರಗಳನ್ನೂ ತ್ರಿಮಂಜುಗದ್ಗುರು ಮುರಗೀ ಶಗುರುವರನಮುಂದಿರಿಸಿ, ಆತನ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವದಷ್ಟು ನನ್ನ ಕೆಲಸವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ ! ಈ ವರೆಗೆ ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿ ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮನನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತ ಬಂದ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು, ಪಾಮರನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಿ ? ನಿಜವಾಗಿಯೆಂದರೆ, ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನನ್ನು ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯೂ ನನಗಿರುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವದೂ ಔಚ್ಛತ್ಯವೇ ಆಗಿರುವದು !

ನನ್ನ “ಮಾಧವಕರುಣಾವಿಲಾಸ” ವೆಂಬಸ್ವತಂತ್ರವಾದದೊಡ್ಡ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಸ್ವತಂತ್ರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದರೆ, ಈ “ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ” ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. “ಮಾಧವಕರುಣಾವಿಲಾಸ”ವನ್ನು ತ್ರಿಮಾಧವಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರೇರಿಸಿ ಬರೆಸಿರುವಂತೆ, ಈ “ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ” ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು “ತ್ರಿಮುರಗೀಶ ಗುರುವರರು” ಪ್ರೇರಿಸಿ ಬರೆಸಿರುವರು. ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಮಹಾಸುರುಷರ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಬರೆದಿರುವ ಕಾದಂಬರಿಗಳೆರಡೂ, ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವದ ಶಿಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವವೆಂದು ನನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿರುವದು; ಆದ್ದರಿಂದ, ಇಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎರಡು ಮಾತು ಬರೆಯಬೇಕಾಗುವದು. ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ, ಅಂತಃಕರಣಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಘಟನಾತ್ಮಕವಾದ ಮುಖಪರಿತ, ಅಥವಾ ಲಿಪಿಲಿಖಿತ ವಾಚ್ಯವೆಂದು, ನಾನು ಹೇಳುವೆನು. ಅನ್ನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ, ನೀರು, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಬೆಂಕಿ, ಒಲಿ ಇವು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಾಗಿರುವಂತೆ, ವಾಚ್ಯಯಾತ್ಮಕವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವು, ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನಯಾತ್ರಿ ಸಾಗಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿರುವದೆಂತಲೂ ನಾನು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವೆನು. ನನ್ನ ಈ ನಿರ್ಧಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ— ೧ ಶರೀರ ಸಂರಕ್ಷಕಸಾಹಿತ್ಯ, ೨ ಶಿಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯ

೩. ವೈರಾಗ್ಯೋತ್ಪಾದಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುವದು. ಈ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುರುಷನಿಗೆ ನಾಭಿಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿರುವದು.

ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನವಾಣಿಯದಲ್ಲಿಯ ಶ್ರುತಿ-ಸ್ಮೃತಿಗಳೂ, ಪುರಾಣಗಳೂ, ಧರ್ಮ-ನೀತಿಸಮ್ಮತಗಳಾದ ನಾಟಕ-ಕಾದಂಬರಿ-ಸ್ರಬಂಧಾದಿಗಳೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಾಗಿರುವವು. ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದ ಲೋಕಹಿತಚ್ಛುಗಳಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಜಗತ್ತಿನ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯಗಳಾದ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಈ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೇ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ, ಹಲವು ವಿಧದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತ, ತಾವು ಶಾಂತರಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು; ಯಾಕಂದರೆ, "ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವರು ಹುಲ್ಲುಮೇಸುವದಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ಸಾತ್ವಿಕ ಭಾವದಂತೆ, ಆಯಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಆಯಾ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ, ಅಶಾಶ್ವತವಾದ ಶರೀರ ಸಂರಕ್ಷಣವ ವಿಸಯದಲ್ಲಿ, ಶಾಶ್ವತವಾಗಿದ್ದ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕೆಯುಳ್ಳ ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ, ಅಷ್ಟು ಆಯಾಸವಡುವ ಅಗತ್ಯತೋರದ್ದರಿಂದ, ಶರೀರರಕ್ಷಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವಿಸಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಷ್ಟು ಮನಸ್ಸು ಹಾಕಿರುವದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಅಂಥ ತಾಪವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿಸುತ್ತ, ಆ ಮಾನದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಷಯಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತ, ಜಗತ್ತನ್ನು ಆತ್ಮ ವಿಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತ ನಾಶವಂತವಾದ ಶರೀರಸಂರಕ್ಷಣದ ವಿಸಯದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವದರಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಸುಣ್ಣವಾಗುವ ರಾಜಸಗುಣದವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಆ ಸಾತ್ವಿಕವೃತ್ತಿಯ ಆತ್ಮನಿಷ್ಠರು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿರುವದು ವಿಚಾರಮಾಡತಕ್ಕ ಮಾತಾಗಿರುವದು; ಯಾಕಂದರೆ, ಎಲ್ಲ ತನಗೇ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ಲೋಭದಿಂದ ಒಂದೇ ಉಳಿವಿನಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿಸುವಂತಹ ರಾಜಸೀ-ತಾಮಸೀ

ಸಾಹಿತ್ಯವು, ಅರ್ಥಾತ್ ಆಸುರಿಸಾಹಿತ್ಯವು ಜಗತ್ ಹಿತೇಚ್ಛುಗಳಾದ ಅತ್ಮನಿಷ್ಠ ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮಾನ್ಯವಾಗಬೇಕು ? ಅದರಂತೆ, ವಿಷಯ ವೈರಾಗ್ಯವು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕೃತಿಮವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ೩ ನೆಯದಾದ ವೈರಾಗ್ಯೋತ್ಪಾದಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಮಿತಿಯುಮೀರುವದಾದರೂ ಲೋಕದಸಾಮಾನ್ಯ ಹಿತದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಷ್ಟು ಸಹಾಯಕವಾಗಲಾರದು; ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆತಿ ಮಹತ್ವದ್ದೆನಿಸುವ ಎರಡನೆಯದಾದ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕವಾಜ್ಮಿಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾದ ಮಾನದಿಂದ, ಜಗತ್ತಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗುವದರಿಂದ. ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಅನಿರ್ಬಂಧವಾಗಿ ಆದರೂ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಹಾನಿಯಿಲ್ಲವು.

ಲೋಕಹಿತಕರಕವಾದ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯದವಿಷಯವಾಗಿ ಇನ್ನೆರಡು ಮಾತು ಹೇಳುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವದು. ಈ ಶೀಲ ಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಹಿತ್ಯವುರುಷರಿಗೆ ನಾಭಿಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದುಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ ಶೀಲವೆಂದರೆ, ಧರ್ಮ-ನೀತಿಗಳಿಂದ ಸುಸಂಸ್ಕೃತವಾದ ಅಂತಃಕರಣಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ನಾಭಿಸ್ಥಾನಾಪನ್ನವಾದ ಈಶೀಲ ಸಂವರ್ಧಕಸಾಹಿತ್ಯವು, ತನಗೆ, ಅಂದರೆ ಧರ್ಮನೀತಿಗಳಿಂದ ಸುಸಂಸ್ಕೃತವಾದಮನೋವೃತ್ತಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದಭೋಗಗಳ ಸಂಪಾದನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಶೀಲಸಮ್ಮತವಲ್ಲದ ಭೋಗಗಳ ಸಂಪಾದನದವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನಾಸಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಅಂದರೆ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನೂ ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡಿ, ಮನುಷ್ಯನ ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯ ಸಮತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವದು. ಈ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಕುಗ್ಗಿ, ಶರೀರಸಂರಕ್ಷಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಅತಿರೇಕವಾಗುತ್ತ ಹೋದರೆ, ಆ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಷಯಕ ಪ್ರಾವಿಣ್ಯದ ಸಬಲತೆಯಿಂದ, ಬಲಹೀನರ ರಕ್ತಶೋಷಣವಾಗಿ, ಬಲಾಬಲಗಳ ವಿಷಮತೆಯು ಹೆಚ್ಚಿ ಆ ಮಾನದಿಂದ ಮಾನವೀಪ್ರಾಣಿಯ ಜೀವನಯಾತ್ರೆಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಾಪದಾಯಕವಾಗುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಡೆದುಕಾಣುವ ಉದಾಹರಣವೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಈಗಿನ

ತಾಪದಾಯಕ ಜೀವನಯಾತ್ರೆಯು ! ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಯಾಂತ್ರಿಕ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಮೊದಲಾದ ಶರೀರಸಂರಕ್ಷಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ, ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಂಥ ಪರತಂತ್ರ ದುರ್ಬಲರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ರಕ್ತಶೋಷಣವಾಗುತ್ತಾ- ಅಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಬಲಾಬಲಗಳ ವಿಷಮತೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯವರ ಜೀವನ ಯಾತ್ರೆಯು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ತಾಪದಾಯಕವಾಗುತ್ತಾ ನಡೆದಿರುವದು. ಇಂತಹ ಅನರ್ಥವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಬಾರದೆಂತಲೇ, ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದ ಪರಹಿತೇಚ್ಛು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳು, ಆದಷ್ಟು ಜಗತ್ತಿನ ವಿಷಮತೆಗೆ, ಅಂದರೆ ಕೃತ್ರಿಮತೆಗೆ ಬಾಧೆಬಾರದಂತಹ ಯಾಂತ್ರಿಕ-ರಾಸಾಯನಿಕ ಮೊದಲಾದ ವುಗಳ ಸಾತ್ವಿಕ ಶೋಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯ ಸದುಪಯೋಗದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದರಲ್ಲದೆ, ಈಗಿನ ಪರರಕ್ತಶೋಷಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಂತೆ, ರಾಜಸ-ತಾಮಸ ಶೋಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬುದ್ಧಿಯ ದುರುಪಯೋಗದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ತಾಪವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಮನೆಮನೆಗೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಒಸುಪಕಲ್ಪಗಳು, ಕೈಮಗ್ಗಗಳು, ಚಕ್ಕಡಿಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಯಂತ್ರಗಳೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಈಗಿನ ಗಿರಣಿ, ಉಗಿಬಂಡಿ, ಮೋಟಾರು, ವಿಮಾನ, ಮೊದಲಾದ ರಾಜಸೀ ಶೋಧಗಳಂತೆ ನೂರಾರುಜನರನ್ನು ಬಡವರಾಗಮಾಡಿ, ಒಬ್ಬನನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತನನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಆದಷ್ಟು ಸಮತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕವಾಗಿದ್ದವು. ಸಮತೆಯೇ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳ ಮೂಲವಾದದ್ದರಿಂದ, ಆಗಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು.

ಹೀಗೆ ಅನರ್ಥಪರಂಪರೆಯು ಈಗ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ನಡೆದಿರುವದಕ್ಕೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಅನಾದರವೂ, ತಿರಸ್ಕಾರವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ, ಕೇವಲ ಶರೀರಸಂರಕ್ಷಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ, ಅಂದರೆ ಆಹಾರ-ವಿಹಾರ-ವೈವಹಾರಗಳ ಕೃತ್ರಿಮತೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಆದರವೂ, ಪುರಸ್ಕಾರವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತಾ ನಡೆದಿರುವದೇ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಈಗಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದವರನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಿಡಿಸುವ ಅನುಕಂಪಕ್ಕಿಂತ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದವರ ಲಕ್ಷವಿಲ್ಲದೆ ಅವರನ್ನು

ನಲಕ್ಕೆ ತಿಕ್ಕಿ ಒರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವ ಅಸುರೀಕ್ರೂರತನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವು ದೊರೆಯುತ್ತ ನಡೆದಿರುವದು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳೆನಿಸುವ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ, ನೈತಿಕಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ದೇವರು, ಹಿರಿಯರು, ಗುರುಗಳು ಎಂಬ ಪೂಜ್ಯಭಾವ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೋಧಿಸುವ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ, ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯಗಳೆಂಬ ದುಷ್ಟ ಸುಷ್ಟ ಭಾವಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಪಡಬೇಕೆಂದು ಬೋಧಿಸುವ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ ಮಾನವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ನಡೆದು, ಎಲ್ಲಬಗೆಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚರಣೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನಕೊಡುವ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಮಾನವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ನಡೆದಿರುವದು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ಪರಮ ಅನರ್ಥಕಾರಕವೆಂಬದನ್ನು ವಿನೇಕಿಗಳು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆದರಭಾವವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಶೀಲವು ದೇವರಿಗೂ, ಸಜ್ಜನರಿಗೂ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದು, ಇಹ-ಪರ-ಪ್ರಗತಿಕಾರಕವೆಂಬ ಮಾತನ್ನೂ, ಶೀಲವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಶುಭಗಳೂ, ಶೀಲವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಬಗೆಯ ಅಶುಭಗಳೂ ಇರುವವೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ನಂಬಿ, ಶೀಲವೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನವೆಂದುತಿಳಿದು, ಅದನ್ನು ಜತನಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಬೋಧಗಳ ಅನುಸರಣಮಾಡುವದು, ಎಂತಹ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕವೆಂಬದನ್ನು ನಾವು ಬರೆಯುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಓದಿದವರು ತಮ್ಮ ಅಂತಃಕರಣಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಕಲಕುಮಲಕುಗಳ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವು, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುರಗೀಶಗುರುವರನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೂ, ಆ ಜಗದ್ಗುರುಪೀಠಸ್ಥ ಪ್ರಕೃತದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಜಯದೇವ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಲೋಕಹಿತೈಕ ತತ್ಪರತೆಯಿಂದಲೂ, ಉಳಿದ ಉದಾರ ಚರಿತರ ವಿವಿಧ ಸಹಾಯ ಸಂಕುಟಿನಿಂದಲೂ ಬೇಗನೆ ಬರೆದು ಮುಗಿದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಇಡೀ ಕಾದಂಬರಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯವೆನಿಸಿ, ನಮ್ಮನ್ನೂ, ಎಲ್ಲ ವಿನೇಕಿ

ಗಳನ್ನೂ, ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಂಡಾರವನ್ನೂ ಪವಿತ್ರೀಕರಿಸಿತೆಂಬುದು ನಂಬಿ, ಅಂಥ ಸುಯೋಗವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಲು, ಮೂಲಕರ್ತಾರಾದ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರರನ್ನು ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು !

ನಾನು ಅಗಡಿಯ ಆನಂದವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಾವೇರಿಗೆ ಬಂದಬಳಿಕ ನನಗಾಗಿದ್ದ ಹದಿನಾಲ್ಕುಸಾವಿರರೂಪಾಯಿ ಸಾಲದಲ್ಲಿ, ಈಗ ಎಂಟು ಒಂಬತ್ತುಸಾವಿರರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲವು ಉಳಿದಿದ್ದು, ಆ ಸಾಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಉದಾರರಾದ ನಮ್ಮ ಧನಕೋ ಜನರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಅವರು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬಡ್ಡಿಯತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ವರ್ಷ ಹದಿಮೂರು ನೂರುರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಂತದಂತೆ ಏಳು ಕಂತಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹಣ ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಪಾರ್ಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಆ ಕಂತದ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಪುಸ್ತಕಜೀವಿಯಾದ ನಾನು, ಸಾಲತೀರಿಸುವ ಐದು ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಅವುಗಳ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ಈಗ ಐದುತಿಂಗಳಿಂದ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದೆನು. ನನ್ನ ಆ ಸಂಕಲ್ಪವು ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನ, ಹಾಗೂ ಲೋಕಾಪುರದ ಶ್ರೀಪರಮಹಂಸರ ಕೃಪಾಧ್ಯಕ್ಷಿಯಿಂದ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪವಾಗಿ, ಈಗ-

೧	ಸ್ವರಾಜ್ಯಸುಗಂಧ	೧-೦-೦
೨	ಕಲಿಕುಠಾರ ೨ನೇಭಾಗ	೧-೦-೦
೩	ಕಲಿಬಾಧಾಸಿನಾರಕ ನಳಚರಿತ್ರೆ	೦-೮-೦
೪	ಸದ್ಗುಣ-ಸಂಭ್ರಮ	೦-೬-೦
೫	ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ೧ನೇಭಾಗ	೧-೨-೦

ಎಂಬ ಐದು ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬರೆದು ಮುದ್ರಿಸಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವವು ಇಂತಹ ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಸಾರದಿಂದಲೇ ನಾನು ಬೇಗನೆ ಪುಣಮು ಕೊನಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು, ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಶೇಷಸದ್ಗುರು-ಸ್ವರೂಪರಾದ

ಲೋಕಾಪುರದ ಶ್ರೀಪರಮಹಂಸರೂ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಜಗದ್ಗುರುಪೀಠ
ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀಮುರಗೇಶಗುರುವರರೂ ಸಮರ್ಥರವರೆಂದು
ಪ್ರಿಯಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿನಾಸುಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಪುಸ್ತಕ
ಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪುಸ್ತಕಗಳು ತೀರಿದ್ದರೂ, ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಕಡೆಯ ಪಾನಿ
ನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಯಾದಿಯಂತೆ, ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸಿಲಕು ಇರುವವು.
ನಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅವನ್ನು ಕೊಂಡರೂ, ನಮ್ಮ
ಸಾಲ ತೀರಲಿಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವದು.

ಸದ್ಗುರುಕಾರ್ಯಾಲಯ
ಹಾವೇರಿ
ತಾರೀಖು ೫-೧೨-೨೮ ಇಸ್ರಿ }
ಕನ್ನಡಿಗರ ಸೇವಕ

ವೇ. ತಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ
ಗಳಗನಾಥ.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ.

ಪ್ರಕರಣ	ವಿಷಯ	ಪುಟ
೧ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ನಾಯಕರ ಮೂಲಪೀಠಿಕೆ	೧—೧೪
೨ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ನಾಯಕರ ಉತ್ಕರ್ಷ	೧೪—೨೩
೩ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ಎಲ ಇದೇನು !	೨೪—೩೫
೪ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ರಣಹುಚ್ಚಿ	೩೫—೪೬
೫ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ	೪೬—೫೬
೬ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ಅಶಾಂತನಿಗೆ ಸುಖವೆಲ್ಲಿ ?	೫೬—೬೫
೭ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ಸಾಧ್ವಿ ಶ್ರೀಮತಿಯು	೬೬—೭೭
೮ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ಶ್ರೀಮತಿಯ ಸೌಜನ್ಯ !	೭೭—೯೦
೯ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ಸದ್ಗುರು ಪ್ರಭಾವವೇ ಪ್ರಭಾವವು !	೯೦—೧೦೫
೧೦ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಗಳು	೧೦೫—೧೨೧
೧೧ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಗಳು	೧೨೨—೧೩೮
೧೨ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಗಳು (ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು)	೧೩೯—೧೫೧
೧೩ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ	೧೫೨—೧೬೪
೧೪ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಾಲ-ಪೌಢ	
	ವಿವಾಹಗಳು	೧೬೫—೧೮೭
೧೫ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ಭಯಂಕರ ದಿವ್ಯ	೧೮೭—೧೯೫
೧೬ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ	ದೈವೀಮಾಯೆ !	೧೯೫—೨೦೭

|| ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರವೇನಮಃ ||

ಅರ್ಪಣಪತ್ರಿಕೆ.

ಈ

“ ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ”

ಅಥವಾ

“ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶ- ಗುರುಮಹಿಮೆ ”

ಎಂಬ

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾದಂಬರಿಯ

.. ದೈವೀಗೂಢತಂತ್ರ ” ಎಂಬ

೧ನೆಯ ಭಾಗವು,

ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದಲೇ

ಪ್ರಕಟವಾಗಿರಲು,

ಆ ಮಹಾ ಮಹಿಮನ ಮಹಿಮೆಗಾಗಿಯೇ

ಇದು

ಭಾವನಾಪೂರ್ವಕ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ

ಅರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು !

ಶ್ರೀಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ

ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ!

ಅಥವಾ

ಶ್ರೀಮೂರಗೀಶ ಗುರುಮಹಿಮೆ !

೧ನೆಯ ಭಾಗ--ದೈವೀ ಗೂಢತಂತ್ರ!

೧ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ

ನಾಯಕರ ಮೂಲಸೀಲಿಕೆ.

ನಮ್ಮ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಮೈಸೂರ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಶೂರನಾಯಕರ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿರುವದು ಆ ನಾಯಕರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅವರ ಪ್ರಜೆಗಳು, ಅವರನ್ನು ದೊರೆಗಳು, ಅಥವಾ ರಾಜರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ; ಆದರೆ ರಾಜ್ಯದಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಆ ನಾಯಕರ ಸ್ಥಾನವು ಯಾವದು? ಅವರ ಅಧಿಕಾರವೆಷ್ಟು? ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಯಾವವು? ಎಂಬವನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವದಲ್ಲದೆ, ಆ ನಾಯಕರ ಮನೆತನದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು, ಅವರ ಮೂಲವುರುಷನಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯನಾಗಿರುವ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಬರಮನಾಯಕನೆಂಬವನವರೆಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬರೆದರೆ, ಕಥಾಸಂದರ್ಭವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು.

ಯಾವದೊಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನನೂ, ಅವನ ಪರಿವಾರವೂ ಇರುತ್ತಿರುವಂತೆ, ರಾಜ್ಯರೂಪವಾದ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ರಾಜನೆಂಬ ಯಜಮಾನನೂ, ಪ್ರಜೆಗಳೆಂಬ ಅವನ ಪರಿವಾರವೂ ಇರುವರು. ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತಗಾರರಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ತಾರತಮ್ಯದಂತೆ—ಸಾರ್ವಭೌಮರು, ಅಧಿರಾಜರು, ಮಾಂಡಲಿಕರು, ನಾಯಕರು, ದೇಸಾಯರು, ನಾಡಿಗರು, ನಾಡಗೌಡರು, ಗೌಡರು ಎಂಬ ಪ್ರಭೇದಗಳುಂಟು. ಇವರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮರು, ಅಧಿರಾಜರು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರರು ; ಉಳಿದ ಮಾಂಡಲಿಕರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಬರಬರುತ್ತ ಕಡಮೆಕಡಮೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯವರಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಗೆ, ಅಥವಾ ಅಧಿರಾಜರಿಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿರುವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮೀರಿನಡೆದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ತಪ್ಪಿನಡೆದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಅವರ ಸಾರ್ವಭೌಮರಾಗಲಿ, ಅಧಿರಾಜರಾಗಲಿ ದಂಡಿಸಬಹುದು ; ಅಥವಾ ಅವರ ಒಡೆತನವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲೂ ಬಹುದು.

ಈ ಮಾಂಡಲಿಕರೇ ಮೊದಲಾದವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಂದ ತರಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಬಾಬುಗಳ ಹಣವನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಆಳುತ್ತ, ನಿಯಮಿತಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಗೆ, ಅಥವಾ ಅಧಿರಾಜರಿಗೆ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತ, ಅವರಿಗೆ ನಿಯಮಿತ ಕಪ್ಪುಕಾಣಿಕೆಕೊಡುತ್ತ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. ಅಧಿರಾಜ-ಅಧಿರಾಜರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಪ್ರಸಂಗಗಳು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಒದಗುವ ಸಂಭವವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಾಂಡಲಿಕರು, ನಾಯಕರೇ ಮೊದಲಾದವರ ಶೌರ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನಕೊಟ್ಟು, ಅವರ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಹಾಯಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಊರಲ್ಲಿಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಗರಡಿಯ ಮನೆಗಳು ಇರುವಂತೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಶಕ್ತಿ ಶೌರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಈ ಮಾಂಡಲಿಕರು, ನಾಯ

ಕರು, ದೇಸಾಯರು, ನಾಡಿಗರ, ನಾಡಗೌಡರು, ಗೌಡರು ನೊದಲಾದ ಸಣ್ಣದೊಡ್ಡರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇದ್ದವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಇದೆ ರಿಂದ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಶಃ ಶೌರ್ಯ-ಶಕ್ತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದಮಾನ ದಿಂದ ರಾಜ್ಯವು ಪೌರುಷವುಳ್ಳದ್ದಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಿದ್ದಕಾಲದಲ್ಲಿ, ವಿಜಾಪುರ-ಗೋವಳ ಕೊಂಡಗಳ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಅಧಿರಾಜರು, ಆ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರಿಗೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ತೊಂದರೆಕೊಡುತ್ತಬಂದದ್ದರಿಂದ, ಆ ಹಿಂದೂ ಅಧಿರಾ ಜರು ಈ ನಾಯಕರೇ ನೊದಲಾದವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಯುದ್ಧವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಪುಣರಾಗಿರುವಂತೆ ಅವ ರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಜಯನಗರದ ಅರ ಸರ ಅಳಿಕೆಯಲ್ಲೆಯೇ ಈ ನಾಯಕರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೂ, ಪ್ರಬಲ್ಯವೂ ವಿಶೇಷ ವಾಗಿ ಆಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ನಾಯಕರೇ ನೊದಲಾದ ಅಧೀ ನಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು, ತಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ-ದ್ವೇಷ ಗಳನ್ನು ಬಳಿಸುತ್ತ, ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಗಡಿ ದುರ್ಗಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನೆವದಿಂದ ತಮ್ಮ ಶೌರ್ಯ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಆಗಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾದಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ನೆವದಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ-ಶೌರ್ಯ-ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಪ್ರಜೆಗಳು ನಿರ್ಬಾಧವಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಯಾವದೊಂದು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸ್ವಾತಂ ತ್ರ್ಯದ ಒಗರಿಸಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಯಾವದೊಂದು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯಂತೆ ಅಡಳಿ ತದ ಆಂತರ್ಯಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಇರುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಗಮನಶೀಲಗಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು; ಆದರೆ ಅವು ಮಿತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಬಲವಾ ಗುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಅಧಿರಾಜರು ಅವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸು ತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂತಹ ನಾಯಕರೆಂಬ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿರಾಜರಾದ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರೊಡನೆ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ತಮ್ಮ ಆ ಅಧಿರಾಜರು ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತಾವು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜ್ಯವು ಮುರಕಳಿಗೆ ಬಂದಬಳಿಕಂತೂ, ಇವರು ಮುಂದೆ ಹೈದರಲ್ಲಿಯ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಅಧಿರಾಜರಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಆಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಈ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಅಧಿರಾಜರಿಗೆ ಕೆಲಕಾಲ ಅಧೀನರಾಗಿ, ಕೆಲವುಕಾಲ ಸ್ವತಂತ್ರರಂತೆ ಆಳಿದರೂ, ಮತ್ತು ನಾಯಕ ನಾಯಕರಲ್ಲಿಯ ಅಂತಃಕಲಹಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯ ನಾಯಕರೊಡನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾದುತ್ತಲಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಈಗಿನಹಲವು ಕೆಲವು ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಂದ, ಅಥವಾ ಅಧಿರಾಜರಿಂದ ಆಗದಷ್ಟು ಪ್ರಜಾಕಲ್ಯಾಣವನ್ನೂ, ಪ್ರಜಾಹಿತವ ಕಾರ್ಷುಗಳನ್ನೂ ಮಮಕಾರವಹಿಸಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದದ್ದು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡತಕ್ಕ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ! ಈ ಮೈಸೂರ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿಯ ಎಷ್ಟೋ ಕೆರೆಕಟ್ಟೆಗಳೂ, ಗುಡಿಗುಂಡಾರಗಳೂ, ಮಠಮಾನ್ಯಗಳೂ, ಕೋಟೆಕೊತ್ತಲಗಳೂ, ಹಳ್ಳಿಪಟ್ಟಣಗಳೂ ಈ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಸ್ಮಾರಕಗಳಂತೆ ಈಗಲೂ ಇರುತ್ತವೆ! ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಈ ನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗೆ ಹಿತವನ್ನೂ, ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನೂ, ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮ-ಶೌರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನೂ ಮಾಡುವದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು. ನೃಸಿಂಹದೇವರೂ, ಉತ್ಸವಾಂಬಿಯೂ ಇವರ ಕುಲದೈವತಗಳು; ಆದರೂ ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮತಮತಾಂತರಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸುತ್ತ, ತಮ್ಮ ರಾಜಧರ್ಮಕ್ಕೆ ನುಸರಿಸಿ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಮತಗಳನ್ನೂ ಆದರಿಸುತ್ತ, ಎಲ್ಲ ಮತದವರಿಗಾಗಿಯೂ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಸ್ವಾಸ್ಥೆವೃತ್ತಿ, ಮಠಮಾನ್ಯತೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಅನುಕೂಲತೆಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತ ಪ್ರಜಾರಂಜಕರಾಗಿ

ಇದ್ದರು. ಇವರು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು. ಇವರು ಬೇಡಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದರೂ, ಉರಬೇಡರಾಗಿರದೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಬೇಡರಾಗಿರುವರು. ಇವರು ಈಚಲು ಮುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ, ಈಚಲ ಚಾಪಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ, ಈಚಲ ಹೆಂಡ ಕುಡಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಇವರು ಶೈವ, ವೈಷ್ಣವ, ಶಾಕ್ತೇಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥರು. ಆರನೆಯ ದೊರೆ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳಾದರು; ಆದರೆ ಆ ಲಿಂಗವಂತ ಮತವು ತಮ್ಮ ವೀರವೃತ್ತಿಗೆ ಸರಿದೋರದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ಕೂಡಲೆ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು; ಆದರೂ ಲಿಂಗವಂತ ಗುರುಗಳೆಲ್ಲ ಇವರ ವಿಶ್ವಾಸವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರಧಾನಪಾತ್ರವಾದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕನಂತು, ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನ ಕೇವಲ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನೂ, ಶಿಷ್ಯನೂ ಆದದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗೆ “ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವಹಿಮೆ” ಎಂಬ ಎರಡನೆಯ ಹೆಸರು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇವರು ವೈದಿಕ ಮತಮತಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಭಕ್ತಿ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೆಂತಲ್ಲ; ಆ ಕಾಲದ ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿಯೂ, ಫಿರಂಗಿ ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶ್ವಾಸ-ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಆಧಾರಗಳುಂಟು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು, ಸ್ವಧರ್ಮ ನಿಷ್ಠರೂ, ಪರಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುಗಳೂ ಆಗಿದ್ದು, ಪ್ರಜೆಗಳ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಮತಮತಾಂತರಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆದರಿಸುವವರಾದದ್ದರಿಂದ, ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಧರ್ಮೋದಾರ್ಯವು ಇವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇದ್ದಿತು.

ಇಂತಹ ಮಹಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧರೂ, ಧರ್ಮಿಷ್ಠರೂ, ಶೂರರೂ, ಪ್ರಜಾಹಿತದಕ್ಷರೂ ಆಗಿದ್ದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಮೂಲ ಪುರುಷನು, ಚಿತ್ರನಾಯಕನೆಂಬನು. ಈತನು ದಿಲ್ಲಿಯ ಬಾದಶಹನ ಪ್ರಬಲರೂ ಬಲಿಷ್ಠರೂ ಆದ ಅರವತ್ತು ಜನ ಸರದಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸರದಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ “ಬಾದಶಹನ ಪಟ್ಟದಾನೆಗೆ”

ಮದವೇರಿ, ಅದು ಒಬ್ಬರನ್ನೂ ಸನಿಯಕ್ಕೆ ಬರಗೊಡದಾಯಿತು. ಆಗ ಬಾದಶಹನು, -“ನನ್ನ ಈ ಆನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿ ಸಾದು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಇನಾಮು ಕೊಡುವೆನೆ” ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಿತ್ರನಾಯಕನು, ಮಂಗಲಸ್ಥಾನಮಾಡಿ, ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ತನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಅಹೋಬಲ ನೃಸಿಂಹನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ, ಆತನ ಪ್ರಸಾದವಾದ ತುಲಸೀಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಆನೆಯಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಹೋದನು. ಆಗ ಆ ಮದ್ದಾನೆಯು ರಭಸದಿಂದ ಚಿತ್ರನಾಯಕನ ಮೈಮೇಲೆ ಬರಲು, ಆತನು ಆ ಮದ್ದಾನೆಯು ಸೋಂಡಿಲು ಹಿಡಿದು ಹಣಿದು ಸಾದುಮಾಡಿ ನಾಯಿಯಂತೆ ಅದನ್ನು ಬಾದಶಹನ ಬಳಿಗೆ ಎಳತಂದನು! ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಾದಶಹನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ, ಚಿತ್ರನಾಯಕನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಇನಾಮನ್ನೂ ಬಿರುದು ಮೊದಲಾದವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಬಹುಮಾನ ಮಾಡಿದನು; ಆದರೆ ಚಿತ್ರನಾಯಕನ ಈ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ನೋಡಿ ಉಳಿದ ಸರದಾರರು ಸಹಿಸದೆ, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಬಾದಶಹನ ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲದ ಚಾಡಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಕೆಡಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಚಿತ್ರನಾಯಕನು, ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ, ಬಾದಶಹನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಬಿರ್ದುದನ್ನೂ, ಉಚಿತಗಳನ್ನೂ, ಮಾನಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನೂ ಆದರದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಆತನ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ದಿಲ್ಲಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಈ ಚಿತ್ರನಾಯಕನಿಗೆ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವ ಯೋಗವಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ, ಆತನ ವಂಶಜರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆಗಳಾಗಿ ಆಳುವ ಯೋಗವಿದ್ದಿತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನು ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿರದೆ, ರಾಯರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು, ತನ್ನ ದೇವರು, ಸಕಲ ಪರಿವಾರ, ಆಕಳ ಹಿಂಡು ಇವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಹಂಪೆಯ ಶ್ರೀವಿರೂಪಾಕ್ಷನದರ್ಶನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದನು. ಆಗ ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಪುಷ್ಪ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದ

ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಜೋಯಿಸ, ಕರಿಯ ಜೋಯಿಸ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹುಡುಗರು—“ನಾವೂ ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಬರುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು ಚಿತ್ರನಾಯಕನಿಗೆ ಹೇಳಲು, ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರಪಾಲಕನಾದ ಆ ಚಿತ್ರನಾಯಕನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ಬಹು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಸಂಗಡ ಕರೆಕೊಂಡು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಆತೇಜಸ್ವಿಗೆ ಸರ್ವಾನುಕೂಲತೆಗಳುಂಟಾಗಿ ಆತನು ಕೋಟಿ ಕೊತ್ತಳು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಸ್ಥಳೀಯರಿಂದ ಇರಹತ್ತಿದನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಚಿತ್ರನಾಯಕನ ಮರಿಮಗನಾದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನೆಂಬವನಿಗೆ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಜೋಯಿಸನ ಭವಿಷ್ಯದಂತೆ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರಿಂದ ದುರ್ಗದ ನಾಯಕತನವು ದೊರೆಯಿತು.

೧ನೇ ದೊರೆ.

ಮತ್ತಿ ತಿಮ್ಮನಾಯಕ — ಈ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನೇ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಮೂಲ ಪುರುಷನು. ಈತನು ಮತ್ತಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಈತನಿಗೆ ಮತ್ತಿಯ ತಿಮ್ಮನಾಯಕ ನೆನ್ನುವರು. ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಮಹಾ ಸಮರ್ಥನೂ, ಅತ್ಯಂತವಾದ ದೈವಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಈತನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕ ನಾದಬಳಿಕ ದುರ್ಗದ ಮೇಲಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸತೊಡಗಲು, ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಮತ್ತೂ ಮತ್ತೂ ಬೀಳಹತ್ತಿತು. ಆಗ ಭಾವಿ ಕನಾದ ಆ ನಾಯಕನು ಹೀಗೆ ಕೋಟೆ ಬೀಳಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಿರ ಬಹುದೆಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು, ಹಳೇಪೈಕದ ಗಿರಿಯನೆಂಬ ದಂಡಿ ಗೆಯ ದಾಸಯ್ಯನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಏಕನಾಥೇಶ್ವರಿಯ ಅನೇ ಶವಾಗಿ, ಆ ದೇವಿಯು ಆ ದಾಸಯ್ಯನ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ತಿಮ್ಮನಾಯಕ ನಿಗೆ — “ನಾಯಕಾ, ನಾನು ಈ ಸ್ಥಳದ ಅಧಿದೈವತವಾಗಿದ್ದು, ನನ್ನ ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ ನೀನು ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ನಿಲ್ಲಲಾರದು”

ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ತಾನು ಒಡಮೂಡಿದ್ದ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಅದೇ ದಾಸ
ಯ್ಯನ ಮುಖಾಂತರ, ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು ! ಆಗ ತಿಮ್ಮ
ನಾಯಕನು ದೇವಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ—“ ತಾಯೀ, ಇನ್ನು
ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡು
ತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಮೇಲಕೋಟೆಯ ಕಟ್ಟಡವು ನಿರ್ವಿಘ್ನ
ದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು !

ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ದೈವಭಕ್ತಿಯು ಅತ್ಯುತ್ಕಟವಾದದ್ದು. ಆತನ
ಭಕ್ತಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವವು ದೊರೆಯಿತು. ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಆಕಳ
ದೊಡ್ಡ ಹಿಂದಿನೊಳಗಿನದೊಂದು ಪರಿಪುಷ್ಟ ಆಕಳು, ಆ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿಯೆ
ಮಹಾತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಒಬ್ಬ ಸಿದ್ಧಪುರುಷರ ಕಮಂಡಲುವಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ
ಹಾಲುಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಹಾಲು ಕರೆಯದೆ ಇರು
ತ್ತಿತ್ತು. ಇದರ ರಹಸ್ಯವು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದ್ದರಿಂದ, ಸ್ವತಃ ತಿಮ್ಮ
ನಾಯಕನೇ ಅದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಆಕಳನ್ನು ಹಿಂಬಾ
ಲಿಸಿ ಹೋಗಲು, ಆತನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸಿದ್ಧಪುರುಷರ ದರ್ಶನವಾಯಿತು ! ಆಗ
ಭಾವಿಕನಾದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಸಿದ್ಧಪುರುಷನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವಾಗಿ ಎರಗಿ
ಕೈಜೋಡಿಸಿನಿಂತುಕೊಳ್ಳಲು, ಆ ತಪಸ್ವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಎಲ್ಲಿವನ್ನು ಅರಿತು ನಾಯಕನನ್ನು ಕುರಿತು ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ—“ ತಿಮ್ಮನಾ
ಯಕಾ, ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ನಿನ್ನ
ಪೂರ್ವಜನಾದ ಚಿತ್ರನಾಯಕನು ದಿಲ್ಲಿಯ ಬಾದಶಹನ ಮದ್ರಾನೆಯ
ಮದವಿಳಿಸಿ ಸಾದುಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ನಿನಗೆ ನಾವು ಮದಕರಿನಾಯಕನೆಂದು
ಕರೆಯುವೆವು. ಇಗೋ, ಈ ದೇವಕಟ್ಟಿನ ವಿಭೂತಿ, ಕೇವೆಯ ಶಾಖೆ,
ಸಿದ್ಧಮೂಲಿಕೆ, ಕೈಅಂಬು, ಬಿಲ್ಲು ಇವನ್ನು ನಿನಗೆ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಕೊಡು
ವೆವು ಹಿಡಿ. ಇವುಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನೀನು ಮಹಾಜಯಶಾಲಿಯಾಗು
ವೆಯಲ್ಲದೆ, ನಿನ್ನ ವಂಶಜರು, ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಈ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪ್ರದೇ
ಶದಲ್ಲಿ ಆಳುವರು. ದಿನಾಲು ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ದರ್ಶನವಾಗಲಾರದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ
ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಮಾತುನಡಿಸು; ಇಗೋ, ಇಲ್ಲಿ ಈ ರಹಸ್ಯಸ್ಥಳ

ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿವ್ಯಲಿಂಗವಿದೆ, ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ, ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವದು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ನಿನಗೆ ನಾವು ಒಂದು ರಸಬಾವಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದೊಂದು ಅಕ್ಷಯ್ಯ ದ್ರವ್ಯನಿಧಿಯಾಗಿರುವದು ಅದರಲ್ಲಿಯ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಎಷ್ಟು ಬಳಸಿದರೂ ದ್ರವ್ಯದ ಕೊರತೆಯಾಗಲಾರದು.” ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಹುಲಿಗೊಂವಿ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಆಗ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತ ಅವಕ್ಕೆ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಚಂಪಕವೃಕ್ಷಗಳು ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಚಂಪಕಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನೆಂತಲೂ ಹೆಸರು ಉಂಟಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧಮಹಾಪುರುಷರಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿತನಾದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು, ತನಗೆ ಆ ಮಹಾಪುರುಷರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ದೊರೆತಿದ್ದ ದ್ರವ್ಯನಿಧಿಯಿಂದ ಮೇಲಕೋಟಿ, ಶ್ರೀಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನವೇ ಮೊದಲಾದ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ಕೆರೆಗಳು ಮೊದಲಾದ ಲೋಕಹಿತದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲನಾಗತೊಡಗಿದನು. ಈ ಸುದ್ದಿಯು ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರ ಕಿವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಕೆಲವು ಕುಹಕರು ರಾಯರಮುಂದೆ —“ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಪ್ರಬಲಿಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವನೆಂದು” ಸುಳ್ಳೇ ಚಾಡಿಯ ಹೇಳಿದರು. ರಾಯರು ಅದನ್ನು ನಿಜವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಸಾಳ್ವನರಸಿಂಹನೆಂಬ ತಮ್ಮ ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನು ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಮೇಲೆ ಕಳಿಸಲು, ಆತನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೊಟೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು; ಆದರೆ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಾಜದ್ರೋಹದ ಗಾಳಿಯುಕೂಡ ಸುಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನು ಬಹಳ ಅಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟು, ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆಕಾದಿ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯಾಗಲಿಚ್ಛಿಸದೆ, ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ, ಶೌರ್ಯ-ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಕಾರ್ಯತಃ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಅರುಹಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

ಒಂದುದಿನ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಸಾಳ್ವನ ರಸಿಂಹನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನ ಪಾಳಯವನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಹೊಕ್ಕನು ; ಆದರೆ ಸಿದ್ಧಪುರುಷರುಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ವಿಭೂತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಯಾರೂ ತಡವಲಿಲ್ಲ ! ಆದರೆ ಆ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠನು ನರಸಿಂಹನ ಕುದುರೆಯ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚತ್ತಿರುವಾಗ, ಕುದುರೆಯು ಹೇಕರಿಸುತ್ತ ಕಾಲುಕೆದರಹತ್ತಲು, ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆ ಕುದುರೆಯ ಚಾಕರನು ಎಚ್ಚತ್ತು ನಿದ್ರೆಗಣ್ಣಲ್ಲಿ ತಡವರಿಸುತ್ತ ಕುದುರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು ! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಕುದುರೆಯ ಗೋದಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು' ಅಗ ಚಾಕರನು ಸೈಲಾಗಿದ್ದ ಕುದುರೆಯ ಗೂಟವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಬಡೆಯತೊಡಗಲು, ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಆ ಗೂಟವು ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಬಲ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ನಟ್ಟು ಪಾರಾಗಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಿತು ! ಆದರೂ ಸತ್ವಶಾಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಹಾಯಗುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಮಿಸುಕಾಡಲಿಲ್ಲ ! ಕುದುರೆಯ ಚಾಕರನು ನಿದ್ರೆಗಣ್ಣಲ್ಲಿ ಒಟಗುಟ್ಟುತ್ತ ಪುನಃ ತನ್ನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕೂಡಲೆ ಆತನಿಗೆ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯು ಹತ್ತಿತು. ಅಗ ಮಹಾಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು, ತನ್ನ ಗುರುದತ್ತವಾದ ಕೈಅಂಬಿನಿಂದ ತನ್ನ ಬಲಗೈಯ ಮಣಿಕಟ್ಟನ್ನೇ ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಆ ಮೊಂಡಗೈಗೆ ಮುಂಡಾಸಮುತ್ತಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ದುರ್ಗವೇರಿ ಹೋದನು !

ಮರುದಿವಸ ಸಾಳ್ವನರಸಿಂಹನು ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಈ ಧೈರ್ಯ-ಪರಾಕ್ರಮ-ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆತನ ಹೃದಯವು ಕಂಪಿಸಿತು ! ಇಂಥ ಮಹಾವೀರನಿಂದ ನಾನು ದುರ್ಗಮವಾದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದೆಂದು ಆತನು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಂದುದಿನ ಸಾಳ್ವನರಸಿಂಹನ ಆನೆಯು ದುರ್ಗದ ಕೆರೆಗೆ ನೀರುಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ತಿಮ್ಮ

ನಾಯಕನು ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ಹೆದೆ ಎರಿಸಿ, ಕಾಲಲ್ಲಿ ಧನುಸ್ಸು ಮೆಟ್ಟಿ, ಎಡಗೈಯಿಂದಲೇ ಹೆದೆಯನ್ನು ಸೆಳೆದು ಆ ಆನೆಯ ಹಣೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಬಾಣಹೊಡೆದು ಅದನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಿದನು ! ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಈ ಮಹಾಬಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾಲ್ವನರಸಿಂಹನು ತೀರಾ ಕೈಕಾಲುಗೆಟ್ಟನು ! “ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ನಾನು ಎಷ್ಟಾದಿವೆ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರೂ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವು ವಶವಾಗುವದು ಅಶಕ್ಯವೆ ” ಎಂದು ಆತನು ಭಾವಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರಿಂದ ಆತನಿಗೆ— “ ನೀನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಮುಕ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡುಬಂದು, ಕಲಬುರ್ಗಿಯ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ” ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪತ್ರವು ಬಂದಿತು. ಆಗ ಸಾಲ್ವನರಸಿಂಹನು ಬದುಕಿದವನಂತೆ ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟು, ಕಲಬುರ್ಗಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದನು ; ಆದರೆ ಅರುತಿಂಗಳು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರೂ ಆ ಕೋಟೆಯು ಆತನ ಕೈಸೇರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರು ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಿಗೆ—“ ನಿಮ್ಮ ಶೌರ್ಯ-ಸಾಹಸ-ಮಹಾಬಲಗಳ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾವು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುತ್ತೇನೆ ; ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮೊಂಡಗೈಯನ್ನು ನೋಡುವ ಇಚ್ಛೆಯು ನಮಗೆ ಆಗಿರುವದರಿಂದ, ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು ” ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪತ್ರವನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು ! ಅದಕ್ಕೆ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ರಾಯರಿಗೆ—“ ಮಹಾಪ್ರಭೋ, ಸನ್ನಿಧಿಯ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರರೂಪ ಪ್ರಸಾದವು ತಲುಪಿ ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆನು ; ಆದರೆ ಸಾಲ್ವನರಸಿಂಹ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಕಲಬುರ್ಗಿಯನ್ನು ಮುಕ್ತಿ ಅರುತಿಂಗಳಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಈ ಸೇನಕನಿಗೆ ಸನ್ನಿಧಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ, ಕಲಬುರ್ಗಿಯನ್ನು ಚರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು. ” ಎಂದು ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ರಾಯರು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿತ್ತರು. ಆಗ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಕಲಬುರ್ಗಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಸಾಲ್ವನರಸಿಂಹನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ಆತನಮುಕ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ, ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಆ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಿದನು.

ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯದೊರೆಯಲ್ಲ; ಆತನು ಮಹಾ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನು, ಸತ್ವಶಾಲಿಯು, ಕ್ರಿಯಾವಂತನು, ಗುರುಕೃಪೆಸಡೆದವನು, ಅಲ್ಲದೆ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠನು ! ಆತನು ರಾಜದ್ರೋಹವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ತಂದವನಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಅಧಿರಾಜರಾದ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರ ಮನಸ್ಸಿನಕಿಲ್ಮಿಷವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ಸದ್ಭಾವದಿಂದ, ಜೀವದ ಹಂಗುದೊರೆದು, ಕಲಬುರ್ಗಿಯ ಅಗಳತಕ್ಕೆ ಎರಡುಸಾವಿರ ಅರಳೆಯ ಅಂಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ತುಂಬಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಕೋಟಿಯ ಎರಡು ನಿಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಲಗ್ನಿಹತ್ತಿ, ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದ ಆರುಗಳಿಗೆ ಸಾಕಿದಉಡ. ನೂಲಿನಿ ಇವುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಎರಿಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು ! ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೀರ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಯುದ್ಧಾವೇಶವು ಹೊರಸೂಸಿತ್ತು, ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜಸ್ಸು ಉಗ್ರವಾಗಿತ್ತು ! ಹೀಗಿರುವಾಗ ರಕ್ತದರ್ಶನದಿಂದ ಆ ವೀರಪುಂಗವನನ್ನು ತಮೋವೃತ್ತಿಯು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಆವರಿಸಲು, “ ದುಶ್ಯಾಸನನ ರಕ್ತಪಾನಮಾಡಿದ ಭೀಮನಂತೆ ” “ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ರಕ್ತಪಾನಮಾಡಿದ ಶ್ರೀನರಸಿಂಹನಂತೆ ” ಆ ವೀರನು ಎದುರಾದವರನ್ನು ತುಂಡರಿಸ ಹತ್ತಿದನು !

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯಮದದಿಂದ ಮತ್ತನಾದ ಆ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಿಗೂ, ಆತನ ಸೈನ್ಯದವರಿಗೂ ದಯಾದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಳ ಹಂಗಾಗಲಿ, ಯೋಗ್ಯಾಯೋಗ್ಯಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಲಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ ! ತನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿ ಏಕನಾಥೇಶ್ವರಿಯ ರಕ್ತಪಾನದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ, ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಿಂದ ಭಯಂಕರ ಕೊಲೆಯು ಕಲಬುರ್ಗಿಯ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು, ರಕ್ತಪ್ರವಾಹವು ಊರಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹರಿಯಿತು ! ವೀರರ ಯುದ್ಧಾವೇಶವೇ ಅಷ್ಟು ಕರ್ಕಶವಾದದ್ದು ! ಸಾಳ್ವನರಸಿಂಗನು, ಈ ಕೊಲೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಿಂದ ಆತನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸುವವರೆಗೆ, ಕೊಲೆಯು ಒಂದೇಸವನೆ ನಡದೇ ಇತ್ತು ! ಕಡೆಗೆ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಧರ್ಮಕಾಳಿಯು ಊದಲು,

ಕೊಲೆಯು ನಿಂತಿತು ! ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನರಸಿಂಗರಾಯನು ವಿಜಯ ನಗರದ ರಾಯರಿಗೆ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಲು, ರಾಯರು ತಿಮ್ಮನಾಯಕನನ್ನು ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮೂರುತಿಗಳವರೆಗೂ ಆತನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಹೋಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ—ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ಮುಲಾಮಿನಶಂಖ, ಒಂದು ಭತ್ತದ ಜೊತೆ, ಒಂದು ಅಂದಣ, ಒಂದು ಜೋಡು ಮೊಸಳೆಯ ಬಾಯಿ, ಒಂದು ಫಿರಂಗಿ, ಒಂದು ಶ್ವೇತ ಭತ್ತ, ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ಹಸ್ತ, ಹಗಲದೀವಟಿಗೆ ಇವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳೊಡನೆ ಕೊಟ್ಟು, “ ಹಗಲಕಗ್ಗೊಲೆ ಮಾನ್ಯ ” ಎಂದು ಹೊಗಳಲು, ಭಟ್ಟಂಗಿಗಳನ್ನೂ ವೀರತಿಮ್ಮನಾಯಕನೊಡನೆ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದರು !

ಹೀಗೆ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಕನು ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ, ತನ್ನ ಭುಜಬಲಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಹತ್ತಿದನು. ಆತನ ಈ ಉತ್ಕರ್ಷವು ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಸಹನವಾಗದೆ, ಅವರು ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರಮುಂದೆ “ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಪ್ರಬಲಿಸಕೂಡದು ” ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲದ ಹಲವು ಚಾಡಿಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚಿದರು ! ಆಗಿನ ವಿಜಯನಗರದ ದುರ್ಬಲರಾಯರಿಗೂ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಯವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ, ತಿಮ್ಮನಾಯಕನನ್ನು ಉಪಾಯಾಂತರದಿಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆತನನ್ನು ಸಪರಿವಾರ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದರು ! ಆದರೂ ರಾಜನಿಷ್ಠನಾದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ತನ್ನ ರಾಜನಿಷ್ಠೆಗೆ ಭಂಗತಂದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ಆತನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ಓಬನಾಯಕನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರುದತ್ತ ದಿವ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಅಂದರೆ, ದೆವೆಗಟ್ಟಿನ ವಿಭೂತಿ, ಕೇವಿಯಸೇಟೆ, ಬಿಲ್ಲು, ಕೈಅಂಬು ಇವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಗುಪ್ತರೀತಿಯಿಂದ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ, ತನ್ನ ಮಗ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕನನ್ನು ತನ್ನ ಹತ್ತರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು ! ಹೀಗೆ ರಾಜನಿಷ್ಠನಾದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ರಾಜಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರಲಾರದೆ, ಮಗನೊಡನೆ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದನು. ಮುಂದೆ ಆ ರಾಜನಿಷ್ಠನು ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಕಾರಾಗೃ

ಹದಲ್ಲೆಯೇ ತೀರಿಕೊಳ್ಳಲು, ಆತನ ಮಗ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕನು, ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಶವವನ್ನು ದಹನಮಾಡಿ, ಬೂದಿಯನ್ನು ತುಂಗಭದ್ರಾನದಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿ, ಅಸ್ಥಿಗಳನ್ನು ಜಿಂತಾಓಬಯ್ಯನಿಂದ ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು, ಯಾರೂ ಅರಿಯದಂತೆ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತಿಗ್ರಾಮದೊಳಗೆ ಆ ಅಸ್ಥಿಗಳ ಸಮಾಧಿಮಾಡಿಸಿದನು.

೨ನೇ ಪ್ರಕರಣ—ನಾಯಕರ ಉತ್ಕರ್ಷ.

೨ನೇ ದೊರೆ.

ತೇಜಸ್ವಿ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕ—ಈ ದೊರೆಯಾದರೂ ತನ್ನ ತಂದೆ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಂತೆ ಮಹಾ ಸಮರ್ಥನೂ, ಭಾವಿಕನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಶ್ರೀ ಚಂಪಕ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಈತನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಯಿತು. ತಾಳೀಕೋಟೆಯ ಕಾಳಗದ ಅನಂತರದ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರು ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದರು; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಭಯದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಸಪರಿವಾರ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದರು; ಇದರಿಂದ ದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಮೇಲಿನ ವಿಜಯನಗರದವರ ಅಧಿರಾಜತ್ವವು ತಪ್ಪಿದಂತಾಗಲು, ಈ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕನೂ, ಆತನ ಮುಂದಿನ ನಾಯಕರೂ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರ ಹಂಗುಇಲ್ಲದೆ, ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕನಿಗೆ ಕನಕಗಿರಿಯ ದೊರೆ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನ ಮಗಳಾದ ಕನಕಮ್ಮ ನಾಗತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನವಾಯಿತು. ಋತುಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಓಬ

ಞಾನಾಯಕರು ಏಕಾಂತಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು, ಕನಕಮ್ಮನಾಗತಿಯು ಮಹಾ ಕೋಪದಿಂದ ತನ್ನ ಆ ಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ನಾಯಕಾ, ನಾನು ನಿನಗೆ ದಕ್ಕುವವಳಲ್ಲ; ನಾನು ದುರ್ಗಾದೇವತೆ! ಶ್ರೀ ಏಕನಾಥ ಅಮ್ಮನವರ ದೀಪಮಾಲೆಯ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಕಾರದಂತೆ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿ, ನಿಯಮದಿಂದ ವರುಷ ವರುಷಕ್ಕೂ ೧೦೧ ಕುರಿ, ೧೦೧ ಕೋಣಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಡಿಸಿ, ಕ್ರಮದಿಂದ ನನ್ನ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿಸಿ ದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದಾಲತ್ತು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ; ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಾಶವಾದೀತು,” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತತ್ತ್ವದೇಹತತ್ವಗಮಾಡಿದಳು!

ಮುಂದೆ ಓಬನಾಯಕನು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ದೀಪಸ್ತಂಭವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕನಕನಾಗಮ್ಮತಿಯ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನೂ, ಶ್ರೀಏಕನಾಥ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಸಮುಖವಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನೂ ಕೆತ್ತಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಶ್ರೀ ಏಕನಾಥೇಶ್ವರಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಹೋಗಲು, ಅದು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ನಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ಆಗ ದೊರೆಯು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿರಲು, ದೇವಿಯು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು—“ನಾಯಕಾ, ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಒಬ್ಬ ಗರ್ಭಿಣೀಸ್ತ್ರೀಯು ನನಗೆ ಬಲಿಯಾದರೆ, ಕಂಬವು ನಿಲ್ಲುವದು” ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ದೊರೆಯು ಡಂಗುರದಿಂದ ಸಾರಿಸಿದನು. ಆಗ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಒಬ್ಬ ಗಾಣೆಗರಸ್ತ್ರೀಯು, “ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯು ಶಾಶ್ವತವಾಗಲಿ”ದು ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೂ, ತನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೂ ಹೇಳಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಅವರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ದೊರೆಯಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನಾನು ಬಲಿಯಾಗುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು! ಆಗ ದೊರೆಯು ಆಕೆಯನ್ನು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಹೊನ್ನುಗಳಿಂದ ಆಕೆಯ ಉಡಿತುಂಬಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ಕಂಬದ ಬಳಿಗೆಹೋಗಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು, ಆಕೆಯು ಭೂಮಿಯಲ್ಲ ಸೇರಿ, ಕಂಬವು ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದಿತು! ಈಕೆಯ ವಂಶದವರು ಈಗಲೂ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕರುವಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರಂತೆ! ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ಆ ಉನ್ನತ ಕಂಬವು ಈಗಲೂ ನಿಂತಿದೆ! ಅರಸನು ಆ ಪತಿವ್ರ

ತೆಯ ಗಂಡನ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಎರಡು ಗಡಿಗೆ ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ದೇವಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದಂತೆ ಕಂಬದಮ್ಮನ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ವರ್ಷ-ವರ್ಷ ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗಲು, ದೊರೆಯ ಮೈಭವವೂ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಯಿತು! ಈ ಓಬನಾಯಕನಿಗೆ ಸಿದ್ಧ ಮಹಾ ಪುರುಷರೆ ದರ್ಶನವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಆಯಿತು! ಮುಂಚೆ ಕೆಲವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ದೊರೆಯು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾಗಲು, ಹಡುವನ ಹಾಳದಲ್ಲಿ ಈತನ ಅಸ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಈ ದೊರೆಯ ನಾಗತಿಯರಲ್ಲಿ ಐದು ಜನರು ಸಹಗಮನ ಮಾಡಿದರು!

೩ನೇ ದೊರೆ.

ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿ ಕಸ್ತೂರಿ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕ—ಓಬನಾಯಕನ ಮಗ ನಾದ ಕಸ್ತೂರಿ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನಿಗೆ ಶ್ರೀಚಂಪಕ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಯಿತು. ಈತನಾದರೂ ತಂದೆಯಂತೆ ಶೂರನೂ, ಆಶ್ರಯ ಬೇಡಬಂದವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುವವನೂ ಆಗಿ, ಕಸ್ತೂರಿಯ ವಾಸನೆಯಂತೆ ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಸರಿಸಿದನು. ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗದ ರಾಜ್ಯವು ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿತು. ಗಾದ್ರಿ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಹೆಬ್ಬುಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಅನೇಕ ಜನರನ್ನೂ, ದನ-ಕರುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂದು ಮಲೆತು ಇರುವಾಗ, ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ದೊರೆಯು ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಗಾದ್ರಿ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಜನರನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯು ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಿತು. ಆಗ ದೊರೆಯು ತನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದ ಹುಲಿಯನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ಸೀಳಿಬಿಟ್ಟನು! ಅಂದಿನಿಂದ ದೊರೆಗೆ “ ಗಾದ್ರಿಮಾಲೆ ಹೆಬ್ಬುಲಿ ” ಎಂಬ ಬಿರುದು ಉಂಟಾಯಿತು! ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ ಕೊಡುವ ಸಾಮಂತರು, ಪಾಳ್ಯಗಾರರು ಇದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಕಸ್ತೂರಿ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನು ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಾಗ—“ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಾ ನಾಯಕಾಚಾರ್ಯ,

ನಾಯಕ ಶಿರೋಮಣಿ, ಹಗಲಕಗ್ಗೊಲೆಮಾನ್ಯ, ಗಾಢ್ರಿಮಾಲೆ ಹೆಬ್ಬಲಿ, ಗಂಡಗೊಡಲಿಯ ಸರ್ಜ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಜಾ ಕಸ್ತೂರಿ ರಂಗನಾಯಕರು ” ಎಂದು ಒಕ್ಕಣಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ದೋರೆಯು ಮಹಾ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾಗಿ ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಈ ಸುಪ್ರ ಸಿದ್ಧ ನಾಯಕನ ಶವವನ್ನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದಹನಮಾಡಿದರು. ಈತನ ಹನ್ನೊಂದುಜನ ನಾಗತಿಯರಲ್ಲಿ ಏಳುಜನ ನಾಗತಿಯರು - ಸಹಗ ಮನ ಮಾಡಿದರು !

೪ನೇ ದೊರೆ.

ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿ ನಾಯಕರು—ಕಸ್ತೂರಿ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನ ಮಗನಾದ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿ ನಾಯಕನಿಗೆ, ಶ್ರೀಚಂಪಕ ಸಿದ್ಧೀಶ್ವರನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಯಿತು. ಈತನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಅಳಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಕಠಿಣ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಗಂಡುಗೊಡಲಿಯಿಂದ ಹಲವು ವೈರಿಗಳ ಚಂಡುಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವನ್ನು ಉಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಈತನಿಗೆ “ಗಂಡುಗೊಡಲಿಯ ಸರ್ಜ” ಎಂಬ ಬಿರುದು ಉಂಟಾಯಿತು. ಈತನು ಮಹಾ ಶೂರನಿದ್ದಂತೆ, ಅತ್ಯಂತ ಭಾವಿಕನೂ, ಧರ್ಮಿಷ್ಠನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಅತ್ಯಂತ ಘನತೆಗೇರಿತು. ಈತನ ಭಕ್ತಿಗೂ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಗೂ ಮೆಚ್ಚಿ ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗದ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯು [ಉಚ್ಚಂಗಿ ಎಲ್ಲ ಮ್ಮನು] ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗದಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ವೃತ್ತಾಂತವು ಬಹು ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುವದು ; ಆದರೆ ಸ್ಥಳಸಂಕೋಚದ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಕೊಡುವೆವು.

ಈ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿನಾಯಕನ ಮೂಲವುರುಷನಾದ ಚಿತ್ರನಾಯಕನು, ದಿಲ್ಲಿಯ ಬಾದಶಹನ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬಂದನೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ ? ಆತನು ಈಗ ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗವಿರುವ ಪ್ರದೇಶ

ದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪರಿವಾರ-ದನಕರುಗಳೊಡನೆ ಇಳಿದುಕೊಂಡನು. ಆ ಗುಡ್ಡ ಗಾಡ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದನಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ನೀರುಗಳ ಅನುಕೂಲತೆಯಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ನಾಲ್ಕುದಿನ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತಕ್ಕೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಬೇಕೆಂದು ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು; ಆದರೆ ಆತನ ಪರಿವಾರಕ್ಕೂ, ದನ ಕರುಗಳಿಗೂ ವ್ಯಾಧಿಯುಂಟಾಗಲು, ಆತನು ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾದನು. ಆಗ ಉಚ್ಚಂಗಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮನು ಒಬ್ಬರ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಆವೇಶಗೊಂಡು ಚಿತ್ರನಾಯಕನಿಗೆ—“ ನಾಯಕಾ, ನಾನು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಅಧಿದೇವತೆಯು. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಉಚ್ಚಂಗಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮ. ನಾನೇ ಈ ವ್ಯಾಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನಿನಗೊಂದು ದ್ರವ್ಯದ ನಿಧಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವೆನು. ಆ ನಿಧಿಯಿಂದ ನೀನು ಈ ಗುಡ್ಡದಮೇಲೊಂದು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗಾಗಿ ಒಂದು ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು ! ಅದರಂತೆ ಚಿತ್ರನಾಯಕನು ಕೋಟೆ ಗುಡಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಆ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಇಟ್ಟನು. ಈ ಉಚ್ಚಂಗಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮನನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು “ ಉತ್ಸವಾಂಜಿ ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು; ಯಾಕಂದರೆ, ಈ ದೇವಿಯು ಉತ್ಸವಪ್ರಿಯಳು ! ಈಕೆಯೇ ದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಮನೆಯದೇವತೆಯಾದಳು. ಆ ಮನೆತನದವರು ಪ್ರತಿ ಭಾರತಹುಣ್ಣಿವೆಗೂ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಿಂದ ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಆದಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ದೇವಿಯ ಸೇವೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು !

ಮುಂದೆ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಕನ ಮಗಳು ಹೊನ್ನಮ್ಮನಾಗತಿಯನ್ನು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ದೊರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಆಕೆಗೆ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಯನ್ನೂ, ಕೆಲವು ಊರುಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗವು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯವರ ಕೈಸೇರಿತು. ಮುಂದೆ ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯವರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಉಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗದೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲು, ಆ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಹೊನ್ನಮ್ಮನಾಗತಿಗೂ,

ಆಕೆಯ ಗಂಡನಿಗೂ ವಾಗ್ವಾದವಾಗಿ, ಗಂಡನು ಹೊನ್ನಮ್ಮನಾಗತಿಯನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ದುರ್ಗದಮೇಲೆ ಕರಕೊಂಡುಹೋಗಿ, ಆಕೆಯನ್ನು ನೀಚತನದಿಂದ ಗುಡ್ಡದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ನೂಕಿಬಿಟ್ಟನು ! ಅಂದಿನಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು ಉಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರು; ಆದರೆ ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ದೊರೆಯ ಈ ಅಧರ್ಮಾಚರಣೆಗಾಗಿ ದೇವಿಯು ಆತನ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು—“ ನಾಯಕಾ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ; ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು ಧರ್ಮಿಷ್ಠರು; ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅವರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು ! ಅದರಿಂದ ದೊರೆಯು ಬೆದರಿ ದೇವಿಯ ಉತ್ಪವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕಾಯಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಕಾವಲುಗಾರರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು. ಅದಂತೆ ಕಾವಲುಗಾರರು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿರಲು, ಇತ್ತ ದೇವಿಯು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿನಾಯಕರ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು—“ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಅಣಜಿಯ ಕೋಟೆಯ ಹತ್ತರ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾದಿರು. ” ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದಳು !

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇತ್ತ ಉಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯು ತನ್ನ ಪೂಜಾರಿಯಾದ ಕೆಂಚಯ್ಯನೆಂಬವನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಲು, ಆತನು ದೇವಿಯ ಉತ್ಪವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಆಗ ವೈರಾಳಿ ಜೋಗಪ್ಪನಾದ ಸಿದ್ಧಪ್ಪನೆಂಬವನು ಚೌಟಕೆಯೆಂಬ ವಾಡ್ಯವನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ “ ಉದೋ ಉದೋ ” ಎಂದು ಘೋಷಮಾಡುತ್ತ ದೇವಿಯ ಮುಂದೆ ಹೊರಟನು ! ಹೀಗೆ ಅವರು ಗುಡಿಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಎಡಬಲದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಕಾವಲುಗಾರರು ಅವರನ್ನು ತಡೆಯದೆ, ಮಂಕುಬಡೆದವರಂತೆ ನಿಂತಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರು ! ಆಗ ಪೂಜಾರಿ ಕೆಂಚಯ್ಯನು ಉತ್ಪವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಅಣಜಿಯ ಕೋಟೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬರಲು, ಅಲ್ಲಿ ಕಾದಿದ್ದ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿನಾಯಕನು ಕುಶಾಲು ತೋಪು ಹಾಕಿ ದೇವಿ

ಯನ್ನು ಇದಿರುಗೊಂಡು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು ! ಹೀಗೆ ಗಡ್ಡದಮದಕರಿನಾಯ ಕನು ದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತ ಅಣಜಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಈಸುದ್ದಿಯು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ದೊರೆಗೆ ಮುಟ್ಟಲು, ಆತನು ಮೋಸವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ದಂಡಿನೊಡನೆ ಅಣಜಿಯ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು.

ಬಳಿಕ ಉಭಯ ಸೈನಿಕರಿಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಘೋರ ಕಾಳಗವಾಯಿತು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ದೊರೆಯು—“ ಅಣಜಿಯ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ ಕೋಟೆಗೆ ತಲೆಕೊಡಬೇಕು ” ಎಂಬ ರೊಚ್ಚಿನಿಂದ ಕಾದಿದನು ; ಆದರೂ ದೇವಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿ ನಾಯಕನಿಗೆ ಜಯವಾಯಿತು ! ಆಗ ಆತನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ದೇವಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರತಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸುಂದರವೂ, ಭವ್ಯವೂ ಆದ ಒಂದು ಶಿಲಾಮಯ ಗುಡಿಯನ್ನೂ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸುಂದರ ಪ್ರಾಕಾರವನ್ನೂ, ಏಳಂತಸ್ತುಗಳುಳ್ಳ ಭವ್ಯವಾದ ಮಹಾದ್ವಾರವನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು ; ಆದರೆ ಮೂಲಮೂರ್ತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದೇವಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ದೇವಿಯು—“ ನಾಯಕನಹಟ್ಟಿಯ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಅಳಿನ ಕೆಳಗೆ ನಾನಿದ್ದೇನೆ, ನನ್ನನ್ನು ಕರತಂದು ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸು ” ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿ, ತಾನಿರುವ ಗುರುತು ಹೇಳಿದಳು. ಅದರಂತೆ ಗಡ್ಡದಮದಕರಿನಾಯಕನು ಆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಿಯುಗುರುತುಹೇಳಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಗಿಸಲು, ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇವಾಲಯವಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಸುಂದರ ಪ್ರತಿಮೆಯೂ, ಪರಶುರಾಮದೇವರ ಪ್ರತಿಮೆಯೂ, ಒಂದು ನಾಗಪ್ಪನ ಪ್ರತಿಮೆಯೂ ಇದ್ದವು ! ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಯಕನು ಪರಮಾನಂದಪಟ್ಟು, ಆ ಮೂರುಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಸವಾರಂಭದಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರತಾದು, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಒಂದು ಭವ್ಯವೂ, ಸುಂದರವೂ ಆದ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಅವೇ ಮೂರು ಪ್ರತಿಮೆಗಳೇ ಈಗಲೂ ಆ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿರುವವು ! ಗಡ್ಡದಮದಕರಿನಾಯಕನು ಅದೇ ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರಾಕಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಮಹಾದ್ವಾರದಮೇಲೆ.

ಏಳಂತಸ್ತಿನಗೋಪುರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಆ ಗೋಪುರಕ್ಕೆ ಬಂಗಾರದ ಕಳೆ ಸಗಲಿದ್ದವು. ಮುಂದೆ ಟೀಪುಸಾಲತ್ತಾನನು ಈ ಬಂಗಾರದ ಕಳೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದೇ ನಾಯಕರ ಅರಮನೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ತೋಫುಹಚ್ಚಿ ಹೊಡೆದದ್ದರಿಂದ ಆ ಗುಡಿಯು ಕೆಲವು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವು ಟೀಪುವಿನ ವಶವಾದ ಬಳಿಕ ಆತನು ಮಹಾದ್ವಾರದಮೇಲಿನ ಏಳು ಅಂತಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆರು ಅಂತಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೆಡವಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಜುಮ್ಮಾ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು ! ಅಮ್ಮನವರ ಆ ಸುಂದರ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಪಟ್ಟಣದ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರಭೂತವಾಗಿ ಈಗಲೂ ಇರುತ್ತದ್ದಲ್ಲದೆ, ಟೀಪುವು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಆ ಸುಂದರ ಮಸೀದಿಯೂ ಈಗ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ! ಇರಲಿ.

ಈ ದೊರೆ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿ ನಾಯಕನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಜಗದ್ಗುರು ನರಸಿಂಹಭಾರತೀ ಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಿಕ್ಷೆ, ಪಾದಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ವಿವಿಧ ರತ್ನಾಭರಣಗಳನ್ನು ಮಹಾಪಾದಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಹನುಮನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಜಹಗೀರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟನು ! ಇದರಂತೆ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನೂ, ಶ್ರೀಉತ್ತರಾಧಿ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನೂ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಆಯಾ ಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಜಹಗೀರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟು ವಿವಿಧ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಈ ದೊರೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಗನ್ನಾಥ ಸಾಧು ಲಿಂಗಾಯತ ಮತದ ಅಡಿಕೆಲೋರ ಮೂಲವುರುಷ ಸಂತಪ್ಪನೇ ಮೊದಲಾದವರು ಆಶ್ರಯಪಡೆದು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಸರ್ವ ಮತದವರನ್ನೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ನೋಡಿದ ಈ ಘನವಂತನಾದ ದೊರೆಯು, ಮಹಾ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿ ಅಳಿ ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಈತನ ಶವವನ್ನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದಹನಮಾಡಿದರು. ಈತನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಈತನ ೨೭ಜನ ಹೆಂಡಿರು ಸಹಗಮನಮಾಡಿ, ಮೂವರು ಜನ ಸಾಗತಿಯರು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿದರು !

ಸೇನಾಪತಿಗಳ ಹಾವಳಿ—ಹೀಗೆ ದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತಒಬ್ಬರು ಶೂರರಾಗಿ ರಾಜ್ಯದವೈಭವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿರಲು, ದುರ್ಗದ ಸೇನಾಪತಿಗಳ ಹಾವಳಿಯು ಎದ್ದಿತು. ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರಗಳಾದರೂ ಉತ್ಕರ್ಷಸ್ಥಿ ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ! ಅಂತೇ, ಈ ವರೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಮಹಾ ಮಹಾ ರಾಜವಂಶಗಳೂ ಅನಾಧಿಕಾಲದಿಂದ ಮಣ್ಣುಗೂಡುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಅಂದಬಳಿಕ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಸಂಸ್ಥಾನವಾದರೂ ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೊರಗಾದೀತು ? ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿ ನಾಯಕರ ಮಗ ಖನೇ ದೊರೆಯಾದ ಓಬಣ್ಣ ನಾಯಕನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಹಿಂದಿನಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದಂತೆದಂಡಿನವರಿಗೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಸಂಬಳವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ನೆವವನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿ, ದಂಡಿನವರು, ದಳವಾಯಿ ಪಂಚಮ ಮುದ್ದನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೊರೆಯನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರು ! ಆಗ ಆ ದೊರೆಯ ಹಿರೇ ಕುಮಾರನಾದ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕನು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಣಗುಪ್ಪೆಗೆ ಸಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದನು. ಆಗ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ದಳವಾಯಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕನಿಗೆ ಧೈರ್ಯಹೇಳಿ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದು ದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ಆಗ ದೊರೆಯು ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಉಚಿತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ಆರನೆಯ ದೊರೆ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕನು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಸುಸೂತ್ರ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದನು. ಆತನು ಮರಣಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ, ಮತ್ತೆ ಪಟ್ಟದ ಸಲುವಾಗಿ ಸೇನಾಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತಭೇದವುಂಟಾಯಿತು. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಮದಕರಿ ನಾಯಕನನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರು, ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕನ ತಮ್ಮನಾದ ಮದಕರಿ ನಾಯಕನನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರು, ವಾದಿಸಹತ್ತಿದರು ; ಆದರೆ ದಳವಾಯಿ ಬರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷದವರು, ಹಿರಿಯ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಪಟ್ಟವಾಗುವದು ನ್ಯಾಯವೆಂದು, ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕರ ಹಿರಿಯಮಗ ಮದಕರಿ ನಾಯಕನನ್ನು ೭ನೆಯ

ದೊರೆಯಾಗಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು; ಆದರೆ ಅದು ದಳವಾಯಿಪಂಚಮ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆತನು ಪಟ್ಟವೇರಿದ ಆ ಏಳನೆಯದೊರೆ ಮದಕರಿನಾಯಕನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಆತನಮಗ ದೊಣ್ಣೆರಂಗಪ್ಪ ನಾಯಕನನ್ನು ಲನೇದೊರೆಯೆಂದು ಹೆಸರಿಗೆಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಆ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ತಾನೇ ರಾಜ್ಯದ ಯಾವತ್ತೂ ಅಡಳಿತವನ್ನು ಸಾಗಿಸತೊಡಗಿದನು.

ಇದು ದಳವಾಯಿ ಬರಮಪ್ಪನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ ದೊಣ್ಣೆ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನಿಗೆ ಗಂಡು ಸಂತತಿಯು ಇರದೆ, ಆತನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಳು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ದಳವಾಯಿ ಬರಮಪ್ಪನು “ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರು ಬಾರದಿದ್ದರೆ” ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕೇಡು ಒದಗುವದೆಂಬ ವಿವೇಕದಿಂದ, ಯೋಗ್ಯ ಹಕ್ಕುದಾರನನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ, ಅರಸನ ತಲೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ತಲೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಡಲಾಗದೆಂತಲೂ ಒಳಸಂಚು ನಡೆಸಹತ್ತಿದನು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಈಗ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ದಳವಾಯಿಗಳು ಮಹಾ ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದರು; ಯಾಕಂದರೆ, ಈವರೆಗಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಾಯಕರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಪ್ರಸಂಗಗಳು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಒದಗಿಬಂದದ್ದರಿಂದ, ನಾಯಕರು ದಳವಾಯಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಏರಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡಂತಾಗಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಗಳುಂಟಾಗಿ ಆ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಸಿಕ್ಕಹಾಗೆ ಗೊಂದಲಹಾಕಹತ್ತಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಭರಮಪ್ಪ ದಳವಾಯಿಯೇ ವಿವೇಕಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಪ್ರಬಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಗಂಡು ಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದ ದೊಣ್ಣೆ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು, ಯೋಗ್ಯ ಹಕ್ಕುದಾರನಾದ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕನ ತಮ್ಮ ಮದಕರಿ ನಾಯಕನ ಮಗ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಬರಮನಾಯಕನನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು ಹೀಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗಿದ್ದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಬರಮನಾಯಕನಿಗೆ, ಪಟ್ಟವು ಹೇಗೆ ದೊರೆಯಿತೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿತದ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುತ್ತದೆ.

೩ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ--ಎಲ! ಇದೇನು?

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನ ಅರಣ್ಯದೊಳಗಿನದೊಂದುಗನಿಯು; ಸರಿರಾತ್ರಿಯಾಗಿದೆ. ವಸಂತ ಋತುವಿನ ವದ್ಯ ಅಸ್ವನಿಯ ತಿಥಿಯಾದ ದ್ವರಿಂದ, ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಗ್ಗತ್ತಲು ಮುಸುಕಿದೆ. ನಿರಭ್ರವಾದ ಆಕಾಶ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಪಳಪಳನೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಪತಿಯಾದ ಚಂದ್ರಮನ ಕತ್ತಲೆಕಳೆಯು ಕೆಲಸವನ್ನು, ಆತನಿಲ್ಲದಾಗಲೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಕೈಕೊಂಡು. ತಮ್ಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸಹಚಾರಿಣೀ ಧರ್ಮವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡುತ್ತಲಿವೆ. ಹಗಲ ವ್ಯವಹಾರದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಮಗ್ನತೆಯಿಂದ ದಣಿದು ನಿದ್ರೆಹೋಗಿ, ಶಾಂತತೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ; ಆದರೆ ರಾತ್ರಿಂಚರಗಳಾದ ಪಶು-ಪಕ್ಷಿ-ಮೃಗ-ಕೀಟಾದಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದ ಶಾಂತತೆಯ ಭಂಗವಾಗುತ್ತಿರಲು, “ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಅಶಾಂತಿಕಾರಕವೇ” ಎಂಬತತ್ತ್ವವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ದುರ್ಗಮವಾದಕೋಟೆಯ ಗುಡ್ಡಗಳ ಸಾಲು ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗಿನ ಕಾಡಿಗೆಯ ಗುಡ್ಡಗಳ ಸಾಲಿನಂತೆ, ಕಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪಾಗಿ ತೋರುತ್ತಲಿದೆ; ಆದರೂ ಆಗುಡ್ಡದ ಸಾಲು, ತನ್ನ ನಾಯಕರಕೀರ್ತಿಯ ಹೊಳಪನ್ನು, “ಅಗೋ ಆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಹೊಳಪಿನಂತೆ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರ ಕೀರ್ತಿಯ ಹೊಳಪು ಜಾಜ್ವಲ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ ನೋಡಿರಿ” ಎಂದು ತನ್ನ ಕೊಂಡಗಲ್ಲ ಕೈಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ

ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ವಸಂತಋಷಿಗಳ ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ಅತ್ತಿತ್ತ ಸುಳಿಯು ತಿರುವ ನಸುಗಾಳಿಯ ತಂಪು, ಘಮಘಮಿಸುವ ವನವೃಕ್ಷಗಳಕಂಪು, ನಿದ್ರಾಜೀವಿಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಇಂಪು ಯಥೇಚ್ಛ ಉಂಟಾಗಿರಲು, ಆ ಕಾಳರಾತ್ರಿಯುಕೂಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆಸುಖದಾಯಕವೇ ಆಗುತ್ತದೆ !

ಇಂತಹ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತರುಣನು ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ಒಂದು ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಚಲ್ಲಿಕೊಂಡು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಮನಸ್ತಾಪದ ಮೂಲಕ ಏನುಮಾಡಿದರೂ ಆತನಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯು ಬರಲೊಲ್ಲದು. ವಿಚಾರಗಳ ಗಲಬಿಲಿಯಿಂದ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ವ್ಯಗ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಆತನು ಒಮ್ಮೆ ಈ ಮಗ್ಗಲಾಗುವನು, ಒಮ್ಮೆ ಆ ಮಗ್ಗಲಾಗುವನು. ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹತ್ತರ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವನು, ಒಮ್ಮೆ ದೂರ ಸರಿಸುವನು; ಆತನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವಾಗ, ಒಮ್ಮೆ ಆ ತನಿಖೆ ಮನೋರಥಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗುವಂತೆ ತೋರುವವು, ಒಮ್ಮೆ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವವು. ಒಮ್ಮೆ ಆತನು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಅವಡುಗಚ್ಚುವನು, ಒಮ್ಮೆ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಉತ್ಸರ್ಗವಾಗುವನು. ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿವಿಧ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದ ವೃಥಾನಾಗಿದ್ದ ಆ ತರುಣನು ಚಿಟ್ಟಿನ ಎದ್ದು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕಡೆಗೆಮೋರಿಮಾಡಿ ಕುಳಿತು, ತಡೆಯಲಾರದ ತಾಪದಿಂದ ತನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯಾದ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದ ನೇನಂದರೆ—ಉತ್ಸವಾಂಬೇ, ಎಲೈ ಆದಿಮಾಯೆಯೇ, ನೀನು ನನ್ನ ಕುಲದೈವತವಲ್ಲವೆ? ನೀನು ನಮ್ಮ ಮೂಲಪುರುಷನಾದ ಕಡುಗಲಿ ಚಿತ್ರನಾಯಕನಿಗೊಲಿದು ಆತನಿಗಾಗಿ ಮೊದಲು ಉತ್ಪತ್ತಿಗದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೈದೋರಿ, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಿಂದ ಸೇವೆಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಬರಲಿಲ್ಲವೆ? ತಾಯೇ, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನೂ, ಕರುಣಾಶಾಲಿತ್ವವನ್ನೂ ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ? ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಉಚ್ಚಂಗ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಹರಪನ ಹಳ್ಳಿಯ ನಾಯಕರಿಂದ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಉಂಟಾಗಲು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಾದ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿನಾಯಕರೆಂಬವರ ಸದ್ಭಾವಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ನೀನು ಅಕ್ಕರೆಯ ಹಡೆದ ತಾಯಿಯಂತೆ ಆತರ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಚಿತ್ರ

ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಿಟ್ಟಿ ! ಅಮ್ಮಾ, ಇಂತಹದು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯ ! ಇಂತಹದು ನಿನ್ನ ಕರುಣಾಶಾಲಿತ್ವ ! ಆದರೆ ತಾಯಿ, ಇಂತಹ ಘನವಂಶಗಳು ನೀನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ನನ್ನನ್ನು, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ವೀರನಾಯಕರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿದೆ ? ಎಲೈ ದೇವಿ, ನೀನು ರಣಹುಚ್ಚಿ, ನಿನ್ನ ಆ ಭಕ್ತರೂ ರಣಹುಚ್ಚರೇ ; ಆದರೆ ಅವರ ವಂಶದ ನಾನುಮಾತ್ರ ರಣ ಹೇಡಿಯು ! ಛೇ ಛೇ ತಾಯೀ, ಇದು ಸರ್ವಥಾ ಸರಿಯಲ್ಲ ಸರಿಯಲ್ಲ ! ನಿನ್ನ ವೀರಭಕ್ತರಾದ ನಾಯಕರ ಕುಲವು ನನ್ನಮೂಲಕ ಹೇಡಿಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ನಿನಗೆ ಸಮ್ಮತವೆ—ಭೂಷಣವೆ ? ನೀನೇ ಹೇಳು.

ಎಲೈ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಓಕಳಿಯಾಡುವ ರಣರಕ್ತಸಿಯೇ, ದೇವಿ, ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಎಂತ ಎಂತಹ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳು, ಎಂತ ಎಂತಹ ಬಲಿಷ್ಠರು, ಎಂತ ಎಂತಹ ಸತ್ವಶಾಲಿಗಳು ! ನಮ್ಮ ಮೂಲಪುರುಷರಾದ ಚಿತ್ರನಾಯಕರು ದಿಲ್ಲಿಯ ಬಾದಶಹನಲ್ಲಿಯ ಮದ್ದಾನೆಯ ಸೊಂಡಿಲು ಹಿಡಿದು ಹಣೆದು ಅದರ ಮದವಿಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ನಾಯಿಯಾಗ ಮಾಡಿದರು ! ಅವರ ವೇದಮ್ಮುಗ ತಿಮ್ಮನಾಯಕರಂತು, ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವರು ! ತಾಯಿ, ಆ ವೀರಪುಂಗವ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ತನ್ನ ಬಲ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶತ್ರುವಾದ ಸಾಳ್ವನರ ಸಿಂಹನ ಕುದುರೆಯ ಗೂಟವು ನಟ್ಟು ಪಾರಾಗಿ ನೆಲೆದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರಲು, ತನ್ನ ಟೊಂಕದಲ್ಲಿಯ ಕಿರಿಗತ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಆ ಬಲ ಅಂಗೈಯ ಮಣಿಕಟ್ಟನ್ನೇ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಆ ಮಂಡಕ್ಕೆಗೆ ತಲೆಯ ಮುಂಡಾಸ ಸುತ್ತಿ ಆ ವೈರಿಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ದುರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದನು ! ಜಗನ್ನಾತೇ, ಮುಂದೆ ಅದೇ ಸಾಳ್ವ ನರಸಿಂಹನ ಆನೆಯು ನಮ್ಮ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ಆ ನಮ್ಮ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ, ಎಡಗೈಯಿಂದ ಅದರ ಹೆದೆಯನ್ನು ಕಿವಿಯವರೆಗೆ ಜಗ್ಗಿ, ಆನೆಯ ಹಣೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಬಾಣಬಿಟ್ಟು ಆನೆಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿಸಲಿಲ್ಲವೆ ? ಅಹಹ ! ತಾಯಿ, ನಿನ್ನ ಆ ವೀರ

ಭಕ್ತನ ಸಹನಗುಣವೇನು, ಆತನ ಸಾಹಸವೇನು, ಆತನ ಬಲವೇನು ! ಅಂಥವನವಂಶದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂಥ ಹೇಡಿಯು ಹುಟ್ಟಬೇಕೇ ?

ಎಲೈ ಸರ್ವಾಧಾರಳೇ, ತಾಯೀ, ಇದರಂತೆ ನಮ್ಮ ದುರ್ಗದ ಎರಡ ನೆಯದೊರೆ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕರು, ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಪುರುಷರ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರ ಅನ್ಯಾಯದ ಅಧಿಪತ್ಯ ವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಾದರು. ಅವರ ಮಗ ಮೂರನೆಯದೊರೆ ಕಸ್ತೂರಿ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕರು, ನೆರೆಹೊರೆಯ ನಾಯಕರನ್ನು ಬಗ್ಗು ಬಡಿದು, ಆಶ್ರಯಬೇಡಬಂದವರಿಗೆ ಮಹದಾಶ್ರಯವಿತ್ತು, ಕಸ್ತೂರಿಯ ವಾಸನೆ ಯಂತೆ ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಸರಿಸಿ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿಯೂ, ಧರ್ಮಮೂ ರ್ತಿಯೂ, ಆಶ್ರಯದಾತೃವೂ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆ ? ಅದರಂತೆ ನಾಲ್ಕನೆ ದೊರೆ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿನಾಯಕರ ಪ್ರತಾಪ, ಧರ್ಮಸಿಂಹ, ಮಹದಾ ಶ್ರಯ ಇವುಗಳ ಬಣತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಯೇ ನೀನು ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗದಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ! ಈ ದಾನಶೌಂಡ ನಾಯಕನೇ ಸ್ವಾರ್ಥವೈಷ್ಣವ ಸ್ವಾಮಿಗಳೆಲ್ಲರನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವರ ಅದರ ಸತ್ಕಾರ ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಸ್ವಾಸ್ಥಿ-ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟನು. ಲೋಕಮಾತೇ, ಮತ್ತಿಯ ಮನೆತನದ ನಿನ್ನ ಈ ಭಕ್ತರು ಇಂತಹ ವೀರಶಿರೋಮಣಿಗಳು, ಇಂತಹ ಬಲಿಷ್ಠರು, ಇಂತಹ ದಾನಶೌಂಡರು, ಇಂತಹ ಧರ್ಮಿಷ್ಠರು ! ಆದರೆ ಆ ದೇವಂಶದ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬಾರದ ಅಥ ಮಾಧಮನು !

ತಾಯೀ, ನಾನು ಅಧರ್ಮಾಧಮನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು ? ನಮ್ಮ ಸೇನಾ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಈಗ ಪ್ರಮುಖನೆನಿಸಿರುವ ಪಂಚಮ ಮುದ್ದನೆಂಬ ದಳವಾ ಯಿಯು, ನನ್ನ ಅಜ್ಜಂದಿರಾದ ಐದನೆಯ ದೊರೆ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕರನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥದ ಮೂಲಕ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು ! ಮುಂದೆ ಆರನೆಯ ದೊರೆ ಚಿಕ್ಕನಾ ಯಕನಮಗವಳನೆಯದೊರೆಮದಕರಿನಾಯಕನನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ತನಗೆ ಬೇಕಾದವನು ಗಿದ್ದ ಗಂಡುಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದ ದೊಣ್ಣೆ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕ

ನನ್ನ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಈಗ ತಾನೇ ನಾಯಕತನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿರುವನು ! ಎಲೈ ಜನನೀ, ಆ ದುಷ್ಟ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸುಮ್ಮನಿರದೆ, ನಿಜವಾದ ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗಿರುವ ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ, ತಾನು ನಿಷ್ಕಂಟಕನಾಗಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿರುವನು ! ಆದರೆ ತಾಯಿ, ಚಿತ್ರನಾ ಯಕನ ವಂಶಜನೆನಿಸುವ ನಾನು, ಮುದ್ದನನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಅವನ ರಕ್ತವ ಜೋರಿಕ್ಕಿಸದೆ ಹೇಡಿಯಂತೆ ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಈ ಕತ್ತಲೆಯ ಗುಪ್ತಗವಿಯಲ್ಲಿ ತಳಮಳಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವೆನಲ್ಲ ! ಜಗದಂಬೇ, ಈ ಹೇಡಿತನದ ಬಾಳು ನಾಯಿಯ ಬಾಳಲ್ಲವೆ ? ಹಾ ಹಾ ! ಏನು ಮಾಡಲಿ ? ಆ ಮುದ್ದನ ಅನ್ಯಾಯದ ನಡತೆಯನ್ನು ನೆನಿಸಿದರೆ, ನನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗವು ತಪ್ಪನಾಗಿ, ಇಗೋ, “ ಈ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯಿಂದ ಅವನ ರುಂಡವನ್ನು ಈಗಲೇ ತುಂಡರಿಸಲಾ, ” ಅನ್ನುವಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ; ಆದರೆ ಉಪಾಯ ವೇನು ? ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಿಟ್ಟು ರಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ ! ತಾಯಿ, ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ನನ್ನ ಈ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯೊಂದೇ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದ್ದು, ನನ್ನ ಆ ವೈರಿ ಮುದ್ದನಪಾಲಿಗೆ ಆತನ ಪಂಗಡದ ಸಹಸ್ರಾವಧಿ ಬಿಚ್ಚುಗ ತ್ತಿಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಹಹ ! ಎಲೈ ಭವಾನೀ, ನನ್ನ ಈ ವಿಸತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜ ನಾಯಕರ ಆ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿಯಾದ ಪ್ರಚಂಡ ಸೈನ್ಯವು ಎತ್ತ ಅಡಗಿರಬಹುದು ? ಮತ್ತು, ದುರ್ಗಮವಾದ ನಮ್ಮ ಆ ಪ್ರಚಂಡ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವು ಎತ್ತ ಮಾಯವಾಗಿರಬಹುದು ? ಆದರೆ ತಾಯಿ, ಇಲ್ಲ, ಆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಚಂಡ ಸೈನ್ಯವು ಅಡಗಿಯೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ, ಆ ನಮ್ಮ ದುರ್ಗಮವಾದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವು ಮಾಯವೂ ಆಗಿರುವದಿಲ್ಲ ; ಅವು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದು, ಹತಭಾಗ್ಯನು ನಾಸುಮಾತ್ರ ಅವಕ್ಕೆ ಎರವಾಗಿರುತ್ತೇನೆ ! ಅಂದಬಳಿಕ ನನ್ನ ಈ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯಿಂದ ಈಗಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ?

ಈ ಮೇರೆಗೆ ನುಡಿದು ಆ ವೀರನಾಯಕನು ತನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಯನ್ನು ವಿಷಾದದಿಂದ ಬಿಸುಟುವಾಗ ಆತನ ಕಣ್ಣೀರು ಉದುರಿದವು ! ಆತನು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಮುಖನೆತ್ತಿ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಆ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯನ್ನು

ಕುರಿತು—ತಾಯೀ, ಉತ್ಸವಾಂಬೇ, ನೀನು ಈ ಪಾಮರ ಭಕ್ತನನ್ನು ಹೀಗೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಬಹುದೆ? ನಿನ್ನ ಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಯಾವದು ತಾನೆ ಅಸಾಧ್ಯವು? ಜಗಜ್ಜನನೀ, ನೀನು ಆದಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲವೆ? ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯ ಕರ್ತೃಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮ-ವಿಷ್ಣು-ಮಹೇಶ್ವರರುಕೂಡ, ನಿನ್ನ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾರರು. ಅಂತೇ ಅವರು ನಿನ್ನ ಅನುಪ್ಪಾದನಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಿರಲು, ನೀನು ಸರಸ್ವತೀನಾಮದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಶಕ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಮದಿಂದ ವೈಷ್ಣವೀಶಕ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಪಾರ್ವತೀನಾಮದಿಂದ ಶೈವೀಶಕ್ತಿಯಾಗಿಯೂ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಅವರವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವೆ. ಎಲೈ ಆದಿವರಾಯೆಯೇ, ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜೀವಿಯು ತಾನೆ ಕಾಲೂರಿನಿಂತು ಜೀವಿಸಿತು? ಹೀಗೆ ಸರ್ವಾಧಾರಿಯೂ, ಸರ್ವಪೋಷಕಳೂ, ಸರ್ವರಕ್ಷಕಳೂ ಆದ ನೀನು, ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉದಾಸೀನಭಾವತಾಳಿದರೆ ನನ್ನ ಗತಿಯೇನು? ತಾಯೀ, ಗತಿವಿಹೀನರಿಗೆ ನೀನೇಗತಿಯಲ್ಲವೆ? ನನ್ನ ವಿಷಯದ ನಿನ್ನ ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ ನನ್ನ ದೇಹಶಕ್ತಿಯು ಕುಗ್ಗಿರುವದು, ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಮಸಣಿಸಿರುವದು, ನನ್ನ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯು ಕುಂಠಿಸಿರುವದು ! ಹೀಗೆ ಸರ್ವಶಕ್ತಿ ಹಿಂನನಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿರುವ ನಾನು, ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರವಾಗಿ ಬದಕುವದಾದರೂ ಯಾತಕ್ಕೆ ?

ಈ ಮೇರೆಗೆ ನುಡಿದು ಆ ವೀರನು ಏಕಾಗ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದೇವಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು, ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಮೇಲೆ, ಆ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠನಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಸಂಚಾರವಾದಂತಾಗಿ ಆತನು ಆನೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಕುಲ ಸ್ವಾಮಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—ಎನು ಭಗವತಿ, ವೀರಾಗ್ರೇಸರ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ವಂಶಜನು ನಾನು, ನಿನ್ನಂತಹ ರಣಹುಚ್ಚಿಸ್ವಾಮಿನಿಯ ಮುಂದೆ ಹೀಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವದು ಯೋಗ್ಯವೇ ? ತಾಯೀ, ಕ್ಷಮಿಸು ಕ್ಷಮಿಸು! ನನ್ನ ಈ ಕಣ್ಣೀರು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಉಗ್ರಕ್ಷಾತ್ರ

ತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ವೀರಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು, ನನ್ನ ಈ ಅಳಬುರಕತನಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು ; (ತನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲೈ ಮಸೆದು ಹರತಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯೇ, ಬಾ, ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಬಾ; ಅನಾಥನಂತೆ ಹೀಗೆ ಯಾಕೆ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುತ್ತೀ ? ಈ ವೀರ ಭರಮನಾಯಕನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯು ನೀನು, ವೈರಿಗಳ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಟ್ಟನೆ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದುಬಿಡು !" ಎಂದು ನುಡಿದು, ಆ ಕನ್ನಡವೀರನು ತನ್ನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಝಳಪಿಸುತ್ತ ಗವಿಯಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಆತನ ಸುಂದರ ರೂಪವು ಉಗ್ರವಾಯಿತು. ಆತನ ಆ ಉಗ್ರತೆಯೊಡನೆ ಆತನ ಭವ್ಯವಾದ ಆಕಾರವನ್ನೂ, ಮುಂಡೆದಿರುಗಿದ ಆತನ ನಿಡಿದೋಳುಗಳನ್ನೂ, ರಾಜಚಿಹ್ನೆಗಳು ಉಕ್ಕಿ ಹೊರಸೂಸುವ ಆತನ ಗಂಭೀರವಾದ ಚಲುವ ಮೋರೆಯನ್ನೂ, ಮೈಯಲ್ಲಿ ನಡುವಂತೆ ತೊಟ್ಟಿದ್ದ ಆತನ ಬಡತನದ ಬಿಗಿಯಾದ ಕಸಿಅಂಗಿಯನ್ನೂ, ಬಿಗಿದು ಎರಿಸಿ ಹಾಕಿದ ಆತನ ವೀರಕಾಸಿಯನ್ನೂ, ಹೆಗಲ ಮುಚ್ಚಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹರವಿದ್ದ ಆತನ ರಣಗೂದಲುಗಳನ್ನೂ, ಅದೇ ಮೂಡಿರುವ ಆತನ ಮಕವೊಸೆಯನ್ನೂ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆತನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನೂ ನೋಡುವವರಿಗೆ, ಆ ತರುಣವೀರನು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಪುರುಷನೆಂದು ಒಡೆದು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿತ್ತು ! ಆದರೆ ಆ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಯಾರು ನೋಡಬೇಕು ?

ಹೀಗೆ ಗವಿಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ವೀರನಾದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕನು, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಆಕಾಶವನ್ನು ನೋಡಿ ಉಲ್ಲಾಸಗೊಂಡು—
 “ ಎಲೆ! ನನ್ನಂತಹ ವೀರನು ಅನ್ಯರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಬಹುದೇ ? ನನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯಾದ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯೊಬ್ಬಳು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಲ್ಲಿರಲೆಂದರಾಯಿತು ; ನಾನು ಬೇಕಾದಂಥ ಅಸಂಖ್ಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವೆನು ! ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಲೋಕವೀರನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಉತ್ತರಗೋ

ಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ತನ್ನ ದೈವೀಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೌರವ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಕಾದಿ ವಿಜಯಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆ ? ಅತುಲ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಭೀಮಸೇನನು ರುದ್ರಾಸೇಶದಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ತ್ಯಜಿ ಕೊಂಡು, ದುರುಳದುಃಶಾಸನನ ಕರುಳನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಬಗಿಡುಲಿಲ್ಲವೆ ? ವೀರ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಒಬ್ಬನೇ ದ್ರೋಣ ಕರ್ಣಾದಿ ಆರುಜನ ಅತಿರಥಿ-ಮಹಾರಥಿಗಳೊಡನೆ ತ್ರಿಕೃಷ್ಣನಕೃಪೆಯ ಬಲದಿಂದ ಕಾದಿ ಅಜಿಂಕೃತನಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆ ? ಅಷ್ಟು ದೂರವೇಕೆ, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಾದ ಚಿತ್ರನಾಯಕ-ತಿಮ್ಮನಾಯಕರು ಕೂಡ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ತೋರಿಸಿದ ದೈವೀತೇಜಸ್ಸಿನ ಪರಾಕ್ರಮವು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದೇ ! ಅದರಂತೆ, ನಾನೂ ಈಗ ಒಬ್ಬನೇ ದೇವಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಆ ದುಷ್ಟ ಮುದ್ದನ ಚಂಡನ್ನು ಈ ನನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿ ಆತನ ಸೇಡು ಯಾಕೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆನು ? ಈ ಕೆಲಸವು ನನ್ನಿಂದ ಆಗಿಯೇ ಆಗುವದು ; ಯಾಕಂದರೆ, ವೀರಕುಲದ ಈ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕನು ನಾನು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಹಕ್ಕುದಾರನಾದ ದೊರೆಯು ; ಆದರೆ ಮುದ್ದನು ನನ್ನ ಸೇವಕನಾದ ದಳವಾಯಿಯು ; ಅಂದಬಳಿಕ ಅಪರಾಧಿಯಾದ ನನ್ನ ಆ ಸೇವಕನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೆ, ನಾನೆಂಥನಾಮಧಾರಿಣಿಯು !

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಭರಮನಾಯಕನು ರಭಸದಿಂದ ದುರ್ಗದಕಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿರಲು, ಆಗ ಜಗತ್ತಿನ ಹಂಗು ಆತನಿಗೆ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ ; ಆಗ ಆತನು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿದ್ದನು ; ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಆತನು ತಡವರಿಸಲಿಲ್ಲ ; ಹುಳಹುಪ್ಪಡಿಗಳನ್ನು ಆತನು ಲಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ ; ಕ್ರೂರವೃಗಗಳಿಗೆ ಆತನು ಬೆದರಲಿಲ್ಲ ; ಭೂತಪಿಶಾಚಗಳ ಲಕ್ಷವು ಆತನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ ! ಅಹಹ ! ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಎದೆಯೇ ಅಷ್ಟು ಕೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿದ್ದು ! ಯಾತರ ಅಂಜಿಕೆಯೂ ಅವರ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೋಂಕಲಾರದು. ಅವರ ಉಗ್ರ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜಸ್ಸಿನ ಒಗರು, ಅವರ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ತೋಳಬಲದ ಹೆಮ್ಮೆ, ಅಪೂರ್ವವಾದ ಅವರ ಕಾದುವ ಕರಾಮತಿ-ಕೈಚಮತಗಳ ನಂಬಿಗೆ, ಇವು ಅಚ್ಚಳಿಯದಂತಹವು ! ಹೀಗೆ ಆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಬ

ರುತ್ತಿರಲು, ಆತನ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವೋ ಸುಳಿದಂತೆ ಆತನಿಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಆಗ ಆತನು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ನಿಂತು ನಾಲ್ಕೂಕಡೆಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದನು ; ಆದರೆ ಆತನಿಗೆ ಯಾರಸುಳವೂ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ ! ಯಾವದಾದರೂ ಕಾಡಮ್ಮಗವು ಸುಳಿದಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆತನು ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದನು. ಹೀಗೆ ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ಆತನಿಗೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳವು ಹತ್ತಿತು. ಆಗ ಆತನು ಹಳ್ಳವನ್ನು ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮನುಷ್ಯರ ಸಿಳ್ಳಿನ ಸಪ್ಪಳವು ಆತನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಆಗ ಎದೆಗಾರನಾದ ಭರಮನಾಯಕನು ನಡಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹಿಡಿದು ಗದ್ದರಿಸಿ—“ಯಾವ ನವನು ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಜನರು ನಾಯಕನನ್ನು ಸುತ್ತೂಗಟ್ಟಿದರು. ಆಗ ಅವರಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬನು ನಾಯಕನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಲ್ಲಿ ದುರ್ಗದಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವವನು ನೀನು ಯಾರು ? ಕಳ್ಳನಂತೆ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಇರಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಸಾಚಿಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲವೆ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಭರಮನಾಯಕನು ದನಿಯ ಮೇಲಿಂದ, “ಈತನು ದಳವಾಯಿ ಮುಡ್ಡನೇ ” ಎಂದು ಗೊತ್ತುಹಿಡಿದು, ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂತಾಪದಿಂದ—“ಎಲೇ ಮುಡ್ಡಾ, ರಾಜದ್ರೋಹಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ, ಇಂದು ನೀನು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೆ ; ನಿನನ್ನು ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ತುಂಡರಿಸಬೇಕೆಂತಲೇ ನಾನು ಈಗದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆನು ; ಆದರೆ ನೀನಂದಂತೆ ನಾನು ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುವದಿಲ್ಲ ; ಹೊಂಚುಹಾಕಿ ನಿನನ್ನು ಕೊಂದು ಸೆಡುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ರೊಚ್ಚಿನಿಂದಲೇ ನಾನು ಈವರೆಗೆ ಮೃಗರಾಜ ಸಿಂಹನಂತೆ ಜವು ಹಾಕಿ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೆನು ; ಅಥವಾ, ನಮ್ಮ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯು ಇಂದು ನಿನನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟಂತಾಗಿರುವದು. ” ಎಂದು ನುಡಿದು, ಆ ವೀರನು ಸಿಂಹನಂತೆ ಪುಟನೆ ಗೆದ್ದು ತನ ಆ ವೈರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ತನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯಿಂದ ಎಟಿನ

ಮೇಲೆ ಏಟುಹಾಕಿ ನಾಲ್ವರನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಿದನು! ಆ ಕಡುಗಲಿಯು ಇನ್ನುಳಿದವರ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಸ್ತರಿಕಕ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಆತನನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಕಾದ ತೊಡಗಿದರು; ಆದರೆ ಮಹಾ ವೀರನೂ, ಯುದ್ಧಕಲಾ ನಿಪುಣನೂ, ಅತ್ಯಂತ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಭರಮನಾಯಕನು, ಅವರ ಲಕ್ಷವಿಲ್ಲದೆ ಅವರೊಡನೆ ಕಾದತೊಡಗಿದನು. ಶ್ರೀಉತ್ಸವಾಂಬೆಯು ತನ್ನ ಬೆಂಗಾ ವಲಿಗಿರುವಳೆಂಬ ನಂಬಿಗೆಯುಳ್ಳ ಆ ವೀರನಿಗೆ, ಯಾತರ ಭಯವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯಾಗಿದ್ದ ಮುದ್ದನ ಎದೆಯು ಮಾತ್ರ ಭರಮನಾಯಕನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಕಂಪಿಸತೊಡಗಿತ್ತು! ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು ಭರಮನಾಯಕನನ್ನು ಕುರಿತು—“ನಾಯಕಾ, ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾಕೆ ಹೇಣಗುವೆ? ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನರಿಗೆ ನಿನ್ನು ಒಬ್ಬನು ಈಡೇ? ಕೆಳಗೆ ಖಡ್ಗವಿಟ್ಟು ಶರಣು ಬಾ, ನಿನಗೆ ಜೀವದಾನ ಕೊಡುವೆನು ” ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಭರಮನಾಯಕನು—“ದುಷ್ಟಾ, ಮುದ್ದಾ, ನಿನ್ನ ಕೊಲೆಗಡಕತನವು ಯಾರೂ ಅರಿಯದ್ದಲ್ಲ. ನೀನು ಒಬ್ಬನನ್ನಲ್ಲ, ಇಬ್ಬರು ದೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದಿರುವೆ! ಎಲೈ ಮುದ್ದಾ, ನೀನು ಶೂರನಲ್ಲ, ಕೊಲೆಗಡಕನು. ನಿನ್ನಂಥ ನೀಚನಿಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ನಾನು ಶರಣು ಬಂದು ನರಕಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಲಾ? ನಿನಗೆ ಶರಣುಹೋಗಿ ಹೇಡಿತನ ದಿಂದ ಬದುಕುವದಕ್ಕಿಂತ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದು ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನಾಗಲಿ ಪಡೆಯುವದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು! ಮುದ್ದಾ, ತಿಮ್ಮನಾಯಕರ ಪುಣ್ಯವು ತೀರಿದ್ದರೆ, ಯಾರು ಮಾಡುವದೇನು? ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದಮೇಲೆ, ನೀನು ಈಗ ನೆವಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿರುವ ದೊರೆಯನ್ನು ಕೊಂದು, ನೀನೇ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕನಾಗುವೆಯಂತೆ! ” ಎಂದು ನುಡಿದು, ಮುದ್ದನಮೇಲೆ ದುಮುಕಿ ಅವನನ್ನು ತುಂಡರಿಸಹೋದನು; ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಭರಮನಾಯಕನ ಖಡ್ಗದ ಏಟಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಂದದ್ದರಿಂದ ಮುದ್ದನು ಬದುಕಿದನು! ಆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದನ ಕಡೆಯ ನಾಲ್ಕು ಜನರು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರು. ತರುಣ ವೀರನಾದ

ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕನು, ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜರ ಹೆಸರಿಗೂ, ತನ್ನ ಪ್ರತಾಪಕ್ಕೂ ಕುಂದುಬಾರದಂತೆ, ಜೀವದ ಹಂಗು ದೊರೆದು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಒಬ್ಬನೇ ಕಾದತೊಡಗಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೂ ಗಾಯಗಳಾಗಿ ದೇಹದಿಂದ ರಕ್ತಸ್ರಾವವು ಆಗುತ್ತಲಿತ್ತು; ಆದರೂ ಯುದ್ಧಾವೇಶದಿಂದ ಮೈಮರೆತಿದ್ದ ಆತನು ಮತ್ತೆ ಇಬ್ಬರನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಿದನು.

ಆ ವೀರನಾಯಕನು, ಎಂತಹ ಶೂರನೂ, ಬಲಿಷ್ಠನೂ ಇದ್ದರೂ, ಆತನು ಎಂತಹ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಕಾದಿದರೂ ಕಡೆಗೆ ಆತನು ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದೇಹವಿಡುವ ಸಂಭವವೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇತ್ತು; ಯಾಕಂದರೆ, ಈಗ ಆತನ ಪ್ರತಿಕಸ್ತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧಾವೇಶಗೊಂಡು ಜೀವದ ಹಂಗು ದೊರೆದು ಕಾದುತ್ತಲಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಭರಮನಾಯಕನಮೇಲೆ ಆತನ ಕುಲ ಸ್ವಾಮಿನಿಯಾದ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯ ಕೃಪೆಯು ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆತನಿಗೆ ಅಂದು ಮರಣಪ್ರಸಂಗವು ಒದಗಲಿಲ್ಲ! ಆತನು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಕಾದುತ್ತಿರಲು, ದುರ್ಗದ ಕಡೆಯಿಂದ ಜನರ ಹೂಲಿಯು ಬಂದಿತು! ಎಂಟು ಹತ್ತು ಜನ ರಾವುತರು ತಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತ ಕಾಳಗನಡೆದರೆಗೆ ಬಂದು, ಮುದ್ದನ ಜನರಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಉಭಯ ಪಕ್ಷದವರ ಕಾಳಗವಾಗಿ, ಮುದ್ದನ ಪಕ್ಷದವರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಹತ್ತಿದರು. ಈ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು ಎತ್ತೋ ಜಾರಿ ಹೋಗಿ ಗಿಡಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಪಕ್ಷದವರೂ ಜೀವದಾಶೆಯಿಂದ ದಾರಿಸಿಕ್ಕತ್ತ ಓಡತೊಡಗಲು, ಅವರನ್ನು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮುದ್ದನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ರಾವುತರು ಅವರಮೇಲೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಭರಮನಾಯಕನೂ ಯುದ್ಧಾವೇಶದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ಒಬ್ಬ ವೀರ ತರುಣಿಯು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಇಳಿದು ನಾಯಕನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಹಾ! ನಾಯಕಾ, ತಡೆ; ನೀನು ವೈರಿಗಳ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಹೋಗುವದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ವೈರಿಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಪಕ್ಷದ ದಳವಾಯಿಯಾದ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠ ಭರಮನಾ

ಯಕನು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ” ಎಂದು ನುಡಿದಳು. ಆಗ ನಾಯಕನು—
 “ ಇದು ಹೆಂಗಸಿನದನಿತ್ತು. ” ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ—
 “ ಹಾ ! ಇದೇನು ? ” ಎಂದು ನುಡಿದು ಆ ತರುಣಿಯಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು,
 ಅದೇ ಉದಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ಚಂದ್ರಮನ ಮಂದಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ
 ಮಸಮಸಕಾದ ರೂಪವು ಆತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು !

೪ನೇ ಪ್ರಕರಣ—ರಣಹುಚ್ಚಿ !

ಭರಮನಾಯಕನು ಬೆರಗಾಗಿ ಆ ತರುಣಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಎವೆ
 ಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡತೊಡಗಿರುವಾಗ, ಚಂದ್ರಮನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಿಏರಿದಂತೆ,
 ಆ ತೇಜಸ್ವಿನಿಸುಂದರಿಯ ಮುಖದ ವರ್ಚಸ್ಸು ನಾಯಕನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
 ಕುಕ್ಕತೊಡಗಿತು ! ಮೊದಲೇ ಏಕಾಂತದ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸ್ತಬ್ಧತೆ,
 ಮೇಲೆ ಬೆಳದಿಂಗಳಸೊಬಗಿನಲ್ಲಿ ಆ ಸುಂದರಿಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ಆಕಸ್ಮಿಕ
 ಪ್ರದರ್ಶನ ! ಅಂದಬಳಿಕ ಕೇಳುವದೇನು ? ಸೌಂದರ್ಯ-ಲಾವಣ್ಯಗಳ
 ಆ ತರುಣಿಗೆ, ಅಪೂರ್ವತೆಯ ಸೊಗಸಿನ ಒಪ್ಪುಲುಂಟಾಗಿರಲು, ನಾಯ
 ಕನ ಚಿತ್ತವು ಆ ತರುಣೀಮಯವಾಗಿ ಹೋಯಿತು ! ಚಲುವನಾದ
 ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ತಾರುಣ್ಯವು ಅದೇ ಉದಯವಾಗಿರುವಾಗ, ಆ ತರುಣಿಯಲ್ಲಿ
 ತಾರುಣ್ಯವು ಅದೇ ಉದಯವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು ! ಆಕೆಯ ಆಗಿನ ತಾರು
 ಣ್ಯದ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ನವನವಾಂಕುರಗಳನ್ನು ನೋಡುವವರಿಗೆ, ಇವಳೇನು
 ಸೌಂದರ್ಯಪುಷ್ಪದ ಅರಳಮೊಗ್ಗಿಯೋ, ಅಥವಾ ಉದಯೋನ್ಮುಖನಾದ
 ಲಲಿತ ಲಾವಣ್ಯಸೂರ್ಯನ ಮುಗ್ಧಮುಂಬೆಳಗೋ, ಅಥವಾ ನೇತ್ರಾನಂ

ದದ ಸುಗ್ಗಿಯ ಸೊಗಸಿನ ಸಾರಣೆಯೋ ಅನ್ನುವಹಾಗೆ ಆಕೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಳು ! ಆಕೆಯ ಮೈಬಣ್ಣ ಸಾದುಗಪ್ಪು, ನಿಲುವಿಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು, ಮೈಕಟ್ಟು ಬಿಗುವಿನದು ; ಆ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿಯ ಮುಖಮಂಡಲವು, ಮುಂಗುರುಳು.—ನಿಡಿಮೂಗು,—ನುಣ್ಣು—ನಸುನಗೆ—ಸುಲಿಪಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಮುದ್ದು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು ! ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದ ಆ ತರುಣಿಯು, ತನ್ನ ವೀರಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೃತ್ತಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ, ಸೀರೆಯ ಅಡ್ಡಸೆರಗುಬಿಗಿದು, ವೀರಕಾಸಿಯ ಹಾಕಿದ್ದಳು ; ಆಕೆಯ ಮೈಯಲ್ಲಿ ನಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದ ಬಿಳಿಯ ಕುಪ್ಪಸದ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯು, ಬೆಳದಿಂಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಲಕಲಕನೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆ ಸುಂದರಿಯು, ದುಷ್ಟರ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಆದಿಶಕ್ತಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಳು ! ಶೃಂಗಾರದ ಯಾವಸುದ್ದಿಯನ್ನೂ ಅರಿಯದ ಆ ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದ ತರುಣಿಯಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಸರಳಭಾವವು ಮಾತ್ರ ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಚೈವ್ಯಗಳೂ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ! ಬಹಳ ಹೇಳುವದೇನು? ಪರಸ್ಪರ ಸನ್ನುಖರಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಆ ವೀರಕ್ಷತ್ರಿಯ ತರುಣ—ತರುಣಿಯರು, ಅಚ್ಚ ವೀರರಸದ ಎರಕಹೊಯ್ದು ಮಾಡಿದ್ದ ಸುಂದರ ಪುತ್ತುಳಿಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು ; ಶುದ್ಧಭಾವದ ಅವರು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾಮುಕ—ಕುಹಕ ವಿಕಾರಗಳಿಗೂ ಆಸ್ಪದಕೊಡುವವರಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ ; ಯಾಕಂದರೆ, ತರುಣನಾದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕನು, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತದ ಬಲಿಷ್ಠ ಜಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ತರುಣಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದ ಮುದ್ದನ ಸೇಡುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದ್ದ ಕಠಿಣವ್ರತದ ತಪಸ್ವಿನಿಯಾಗಿದ್ದಳು !

ಹೀಗೆ ತರುಣ ಭರಮನಾಯಕನು ಎನೆಗೆ ಎನೆಹಾಕದೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ ಆ ತರುಣಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿರುವಾಗ, ಆ ತರುಣಿಯು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ—

ತರುಣಿ—ಇದೇನು? ಕೆಚ್ಚಿದೆಯವೀರಾ, ಇಷ್ಟೇಕೆ ಬೆರಗಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿರುವೆ? ಸರಿರಾತ್ರಿ ಮಿರಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೆ?

ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ರಕ್ತವನ್ನು ಈ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ತೊಳೆದು, ಬೇಗನೆ ನೀನು ಈ ಭೀಕರ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮರೆಯಾಗುವದು ನೆಟ್ಟಗೆ.

ನಾಯಕ—ವೀರತರುಣೀ, ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದುಗಡೆ ಮಾಡುವೆನು; ಆದರೆ ಈ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾಕೆ? ನೀನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ? ನನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಆ ರಾವುತರು ಯಾರು? ಹೇಳು, ಮೊದಲು ಹೇಳು.

ತರುಣಿ—ವೀರನಾಯಕಾ, ನನ್ನ ವೈರಿ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನ ರಕ್ತ ಹಿಂಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬನೇ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ನಿನಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕೆಂದು, ಆ ರಾವುತರ ಸಂಗಡ ನಾನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನು.

ನಾಯಕ—ನನ್ನ ಆ ಸುದ್ದಿ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು? ನೀನೇನು ಕನಸು ಗಿನಸು ಕಂಡೆಯಾ?

ತರುಣಿ—ನಾನು ಕನಸುಗಿನಸು ಕಂಡವಳಲ್ಲ; ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ಮುದ್ದನ ಕಾರಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ನಾನು, ನನ್ನ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಮಂದಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದೆನು!

ನಾಯಕ—ಹೀಗೋ? ಒಟ್ಟಿಗೆ, ನಿನ್ನ ಸಾಹಸವು ಬಣ್ಣಿಸತಕ್ಕಂತ ಹದೇ ಸರಿ! ಆದರೆ ಎಲೈ ವೀರತರುಣೀ, ಇಂತಹ ಅನಿಮಿತ್ತ ಸಹಾಯಕ ಸಜ್ಜನಳು ನೀನು ಯಾರವಳು? ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು?

ತರುಣಿ—ನಾನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಒಬ್ಬ ವೀರ ಸರದಾರನ ಮಗಳು. ದಳವಾಯಿಗಳ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಪಕ್ಷದವನಾದ ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದ, ಮುದ್ದನ ಗಂಟಲು ಹಿಚುಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಂಚುಹಾಕಿ ನಿಂತವಳು ನಾನು! ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಮನೆಯವರು ಹುಚ್ಚಿ ಹುಚ್ಚಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ವೀರನಾಯಕಾ, ಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ರಣ ಹುಚ್ಚಿಯೆಂತಲೂ ಕರೆಯಬಹುದು!

ನಾಯಕ—ಹೌದು, ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಕರೆಯುವೆನು! ನೀನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ರಣಹುಚ್ಚಿಯೇ; ಯಾಕಂದರೆ, ತಂದೆಯ ಕೊಂದ ಸೇಡುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭರದಲ್ಲಿ, ಸಾಧಕ-ಬಾಧಕ-ಕಾರಣಗಳ ನ್ನೆಲ್ಲ ಬದಿಗಿಟ್ಟು, ಗಂಡುಗಲಿಯಂತೆ ಗಂಡಸರ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಬಂದು ಶಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಳಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕೈ ಖಡ್ಗದಿಂದ ವೈರಿಗಳನ್ನು ನೀನು ಸವರಿಸವರಿ ಚೆಲ್ಲಿದೆ; ಅಂದಬಳಿಕ ನೀನು ರಣಹುಚ್ಚಿಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ಎಲೈ ರಣಹುಚ್ಚೀ, ನಿನ್ನ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಹಳವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿದೆನು!

ರಣಹುಚ್ಚಿ—ಎಲೈ ವೀರನಾಯಕಾ, ನಿನ್ನ ಈ ವೀರಾಲಾಪಗಳಿಂದ ನನ್ನ ವೀರಾವೇಶವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿ ನನ್ನ ಮೈ ಹೇಗೆ ಉಬ್ಬುತ್ತಲಿದೆ ನೋಡಿದೆಯಾ? ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಈ ಹರಿತಾದ ಕತ್ತಿಯು ಇಂದು ವೈರಿಗಳೆ ರಕ್ತಪಾನಮಾಡಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿದೆಯಲ್ಲವೆ?

ನಾಯಕ—ಹೌದು, ನೋಡಿದೆನು; ಆದರೆ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೆಗಸೆಂಬದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ. ರಣಹುಚ್ಚಿ, ನಿನ್ನ ಖಡ್ಗದ ಎಟುಬಿದ್ದಾಗಲೇ ದುಷ್ಟ ಮುದ್ದನು ಜಾರಿಹೋದದ್ದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದೆ! ಆಗಿನ ನಿನ್ನ ರಣಸಾಹಸವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ, ಆ ಅರ್ಜುನ ಕುಮಾರ ವೀರ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ನೆನಪಾಯಿತು! ಆದ್ದರಿಂದ ವೀರಕುಮಾರೀ, ನಿನ್ನ ಆ ರಣಹುಚ್ಚಿ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ಮರೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ!

ರಣಹುಚ್ಚಿ—ಆಗಲಿ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷವು! ಆದರೆ ವೀರ ನಾಯಕಾ, ನನ್ನ ಆ ಹೆಸರನ್ನು ನೀನು ಬರಿಯ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಡಬೇಡ; ಆ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಬಾರಿಬಾರಿಗೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವೆಯಂತೆ; ಯಾಕಂದರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಪ್ರತಾಪಸೂರ್ಯನಿಗೆ, ಈಗ ಮರೆಯಾಗಿರುವ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನೆಂಬ ಕಿರಿವೋಡವು, ನಿನ್ನ ಪ್ರತಾಪಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಖರ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಉಗಿಯಾಗಿ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆ ಉಗಿಯನ್ನು ನಾಲ್ಕುಕಡೆಗೆ ಚದರಿಸಿಬಿಡುವ ನಸುಗಾಳಿಯಂತೆ ನೀನೇ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂಸಹಾಯಕಳಾಗಿರುವೆನೆಂದು ತಿಳಿ! ನಾಯಕಾ,

ಮುಂದನ ಚಂಡು ತುಂಡರಿಸುವವರೆಗೆ ಈ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಉಣ್ಣುವಹಾಗಿಲ್ಲ, ಕಣ್ಣುತುಂಬ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುವಹಾಗಿಲ್ಲ! ಇತ್ತ ನೋಡಿ ದೆಯೇನು? ಮುಂದನ ಹೆಸರು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಕೂಡಲೆ ನನ್ನ ಮೈ ಹೇಗೆ ಚಿಲಿಚಿಲಿ ಉಕ್ಕುತ್ತಲಿದೆ !!

ನಾಯಕ—ಎಲೈ ವೀರ ತರುಣೀ, ವ್ಯಾಧಜಾತಿಯ ನಿನ್ನ ಉಗ್ರ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜಸ್ಸಿಗೆ, ನಿನ್ನ ಈ ಕರ್ಕಶ ಮಾತುಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಲಿವೆ; ಆದರೆ ನನಗೂ ವೈರಿಯಾಗಿರುವ ಆ ಮುಂದನನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಿಚುಕುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನಂತಹ ಕೋಮಲವೃತ್ತಿಯ ತರುಣಿಗೆ ನಾನು ಆಯಾಸಕೊಡಬೇಕೇ? ಅದು ನಮ್ಮ ವೀರಕುಲಕ್ಕೆ ಭೂಷಣವಾಗಬಹುದೇನು?

ರಣಹುಚ್ಚಿ—ವೀರನಾಯಕಾ, ಅದರ ಚರ್ಚೆ ಈಗೇಕೆ? ಆ ನಚ್ಚಿನ ಪ್ರಸಂಗವಂತು ಬಂದೊದಗಲಿ! ಮುಂದನೆಂಬ ಮುಂಜಾವಿನ ಮಂಜನ್ನು ಮಾಯವಾಗಮಾಡಲು, ಬಾಲಸೂರ್ಯನ ಲಲಿತ ಕಿರಣಗಳೇ ಸಾಕಾಗಿರುವಾಗ, ನಡುವಗಲ ಮಾರ್ತಂಡನ ಪ್ರಖರ ಕಿರಣಗಳೇತಕ್ಕೆ? ಆದರೆ ನಾಯಕಾ, ಹೀಗೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲಹರಣಮಾಡುತ್ತ ಈ ಘಾತಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವದು ನಿನಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಹಿತಕರವಲ್ಲ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ವೀರತಿಮ್ಮ ನಾಯಕರ ಮನೆತನದ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳು, ಕೇವಲ ನಿನ್ನ ಒಬ್ಬನ ಜೀವವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವದರಿಂದ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಪ್ರತಾಪ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಮೈಮರೆಯದೆ. ಕಾರ್ಯಸಾಧನದ ಕಡೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲಕ್ಷಗೊಡುತ್ತ ಹೋಗು; ಯಾಕಂದರೆ, ತಿಮ್ಮನಾಯಕರ ವಂಶದ ನಾಯಕತನವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುವದು ನಮ್ಮ ನಿನ್ನ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಪಕ್ಷೀಯರಾಗಿಡ್ಡ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜೀವವೂ ಆಗಿರುತ್ತೀ; ಇನ್ನು ನೀನು ಆ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಥಾ ಇರಬೇಡ; ಯಾಕಂದರೆ, ದಳವಾಯಿ ಮುಂದನಿಗೆ ನೀನು ಅಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿರುವದು ಗೊತ್ತಾಗಿರುವದು. ಹೂ! ಹೋಗು, ಇದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುವ ಸಮಯವಲ್ಲ. ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನೂ, ಕೈಕಾಲು ಮೋರೆಗಳನ್ನೂ ತೊಳಕೊಂಡು ಬಂದು, ಈ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬೇಗನೆ

ಹತ್ತು. ಕುದುರೆಯ ತೋಬರಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಪರಿಹಾರಕ ಔಷಧಿಯ ಪುಡಿಯ ಡಬ್ಬಿಯು ಇರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು, ನೋವು ಕೊಲ್ಲುವ ಮತ್ತೊಂದು ಮಲಾಮು ಮತ್ತೊಂದು ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ತಪ್ಪದೆಮಾಡು! ನೀನು ಬಂದು ಈ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತುವ ಸ್ವರಲ್ಲಿ, ನಾನು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವೆನು. ವೀರಾ, ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕಾ, ನನ್ನಾಣೆ, ಇನ್ನು ನೀನು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಅದೇಕೆ, ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಸರ್ವಥಾ ಇರಬೇಡ; ಮತ್ತು ಯಾರಹಾದಿಯನ್ನೂ ನೋಡಬೇಡ; ಮನಬಂದತ್ತ ಬಹುದೂರ ಸಾಗಿಹೋಗಿ, ನಿನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಹೆಂಗಾದರೂ ಕಾಲಹರಣಮಾಡುತ್ತಲಿರು. ನಿನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಉದಯಕಾಲವು ಬೇಗನೆ ಒದಗಿಬರುವದು. ನನ್ನ ಈ ಮಾತು ಕೇವಲ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮಾತೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ, ದೇವಿ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯೇ ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಆಡಿಸುತ್ತಿರುವಳೆಂದು ನಂಬು!

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ತನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ತೊಳೆಯಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ನಾಯಕನೂ ವಿಚಾರಮಗ್ನನಾಗಿ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟನು; ಆದರೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಕೆಚ್ಚಿದೆಯನ್ನೂ, ಶೌರ್ಯಸಾರವನ್ನೂ, ಪಿತೃಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿ ಆತನು ಬೆರಗಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಇತ್ತ ಈತನು ವಿಚಾರಮಗ್ನನಾಗಿ ತನ್ನ ಕತ್ತಿಯ ರಕ್ತವನ್ನು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ತೊಳೆಯುತ್ತಿರಲು, ಅತ್ತ ತನ್ನ ಕತ್ತಿಯ ರಕ್ತತೊಳೆಯುತ್ತಿ ದ್ದರಣಹುಚ್ಚಿಯು, ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮಾಯವಾಗಿ ಎತ್ತೋ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು!

ಇತ್ತ ನಾಯಕನುತನ್ನ ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ, ಕೈಕಾಲು ಮೋರೆಗಳನ್ನೂ ತೊಳಕೊಂಡು, ರಣಹುಚ್ಚಿಯಿದ್ದಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಆಕೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ! ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಯಕನಿಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಆತನು ಆಕೆಯನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಆತುರದಿಂದ ಹುಡುಕಿದನು; ಮತ್ತು ಆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ—“ರಣಹುಚ್ಚೀ,

ಅಮ್ಮಾ ರಣಹುಚ್ಚಿ ” ಎಂದು ಕೂಗಿಕೂಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಹಲವು ಸಾರೆ ಕರೆದನು ; ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಸುಳವಿಲ್ಲ ! ಆಕೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡುಬಂದಿದ್ದ ಕುದುರೆಮಾತ್ರ, ಕಿವಿಸೆಟಿಸಿ, ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ತನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತ್ತು ! ಆಗ ನಾಯಕನು ಮೂಢನಂತೆ ದಂಗುಬಡಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಆತನಿಗೆ ಏನೂ ತೋಚದಾಯಿತು. ಇದೇನು ಭೂತ ಚೇಷ್ಟೆಯೋ, ಅಥವಾ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ತನಗೆಬಿದ್ದ ಕಳವಳಿಕೆಯ ಕನಸೋ, ಅಥವಾ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮಾಯೆಯೋ ಎಂದು ಆತನು ಶಂಕಿಸತೊಡಗಿದನು. ಹೀಗೆ ಆತನು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಬಳಿಕ ಆತನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—ಇದು ಭೂತ ಚೇಷ್ಟೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ಕನಸೂ ಅಲ್ಲ; ನನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯಾದ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯು ಇಂದಿನ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಕರುಣಿಸಿ, ಆ ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ತಾನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರಬಹುದು ! ಅಹುದು, ಇದೇಮಾತು ನಿಶ್ಚಯವು ; ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಸರ್ವಸಾಧಾರಣಳಾದ ಒಬ್ಬ ತರುಣಿಯಿಂದ ಇಂತಹ ಅದ್ಭುತಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗಬಹುದೆ ? ಒಬ್ಬ ಅಪ್ರಬುದ್ಧ ತರುಣಿಯು ಮುದ್ದನ ಕಾರಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದೆಂದರೇನು ? ಇಂತಹ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಾವುತರೊಡನೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವದೆಂದರೇನು ? ಮತ್ತು ಮಹಾ ಮಹಾ ವೀರರಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ರಣಸಾಹಸವ ತೋರಿಸುವದೆಂದರೇನು ? ಇವು ಒಬ್ಬ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣಳಾದ ತರುಣಿಯ ಕೆಲಸಗಳು ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲವು ! ಆ ತರುಣಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ರಣಕರ್ಕಶಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಣೆದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಎತ್ತುವದಾದರೂ ಆಗಬಹುದೆ ? ಇಂದು ಮುದ್ದನು ಆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಹೋದದ್ದು, ಅವನ ಸುದೈವವೇಸರಿ ! ಮಲಿನ ಹೃದಯದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೋಮಲಹೃದಯದ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಭೂತಾವೇಶವಾಗುವಂತೆ, ನಿರ್ಮಲಮನಸ್ಸಿನ ಭಕ್ತಜನರಿಗೆ ದೇವಾವೇಶವು ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆಂದು, ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಂತೆ, ನಮ್ಮ ರಣಹು

ಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯ ಆವೇಶವು ಆಗಿರುವದು ! ಇದರಮೇಲಿಂದ ನನ್ನ ಆ ಮಹಾತಾಯಿಗೆ, ಇಂದು ನಾನು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದರ ಅರಿಕೆಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಆಯಿತೆಂದು ಅನ್ನ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲೇ ಮಹಾತಾಯಿ, ಉತ್ಸವಾಂಬೇ, ಹೀಗೆಯೇ ನೀನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಈ ಭರಮನನ್ನು ಕರುಣಿಸುತ್ತಿರು ಕಂಡೆಯಾ ?

ಹೀಗೆ ಭಾವಿಕನಾದ ಭರಮನಾಯಕನು ತನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿ ಯನ್ನು ವ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಆತನ ಮಾನವೀ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಗಿ ಆತನಲ್ಲಿ ವಿಕಲ್ಪಭಾವನೆಯುಂಟಾಯಿತು ! ಆತನು ಮತ್ತೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ದೈವೀ ಆವೇಶದ ಅಟವಾಗಿರಬಹುದೇನು ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪಕನಾದ ಶಿವಾಜಿಗೆ ಶ್ರೀಭವಾನಿಯು ಆವೇಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ನನಗೇ ಯಾಕೆ ಆ ಮಹಾತಾಯಿ ಶ್ರೀ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯ ಆವೇಶವಾಗಿ ಮಹಾಮಹಾ ಕಾರ್ಯ ಗಳು ನನ್ನಿಂದ ಜರುಗಬಾರದು ? ನಡುವೆ ಆ ತರುಣಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಯೇಕೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ? ಅದೂ ಆಗಲಿ, ಆ ತರುಣಿಯಲ್ಲಿಯೇ ದೇವಿಯ ಆವೇಶವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಕೆಯೊಬ್ಬಳೇ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಇಷ್ಟುಜನ ರಾವೃತರೊಡನೆ ಬಂದು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಸಂಘಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಕೆಯು ಯಾಕೆ ಕಾರ್ಯಮಾಡಬೇಕು ? ದೇವಿಯೇನು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಅಲ್ಲಳೆ ? ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಇದರ ಗೂಢವೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ದೈವೀಶಕ್ತಿಯ ಮಹತ್ವವೂ, ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಮಾನವೀಶಕ್ತಿಯ ಅಲ್ಪತ್ವವೂ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವದರಿಂದ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸಂಶಯಗ್ರಸ್ತವಾಗಿರುವದು. ಏನೇ ಇರಲಿ, ನಮ್ಮ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ನನಗೆ ತನ್ನ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು “ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಇರಬೇಡವೆಂದು ” ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ನಾನು ಹೀಗೆ ತರ್ಕ-ವಿತರ್ಕಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ ಆ ತರುಣಿಯು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ದೇಶಾಂತ

ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಿಡುವದೇ ಯೋಗ್ಯವು ; ಆದರೆ ಪಾಪ ! ನಮ್ಮ ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೋಗಬಹುದೇ ? ಆಕೆಯು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು ? ಹೇಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು ? ಆಕೆಯು ಕಾಡುಮೃಗಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ ? ಅಥವಾ ಯಾರಾದರೂ ದುಷ್ಟರು ಆಕೆಯನ್ನು ಎಳೆದು ಒಯ್ದಿರಬಹುದೋ ? ನನಗಾಗಿ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಆಕೆಯು ಕಾಲನಡಿಗೆಯಿಂದ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತ ತಿರುಗಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಬಹುದೇನು ? ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮಮಕಾರವು ಎಂತಹ ಗೌರವವು ! ಇದೇ ಈಗ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಇದೇ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಇಳಿದಿದ್ದೆವಲ್ಲವೆ ? ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ಹೇಗೆ ಮಾಯವಾಗಿರಬಹುದು ? ಅಥವಾ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮರೆಗೆ ಆಕೆಯು ನಿಂತುಕೊಂಡಿರಬಹುದೇನು ? ಛಿ ಛಿ, ಆ ಗಂಭೀರಭಾವದ ತರುಣಿಯು ಇಂತಹ ಹುಡುಗಾಟಕ್ಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕವಳಲ್ಲ ; ಇದು ಹುಡುಗಾಟಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಸಮಯವೂ ಅಲ್ಲ ; ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಆಕೆಯು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ, ಆ ತಂತ್ರಗಾರಳು ತನಗಾಗಿ ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಾದಿಟ್ಟಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳಬೇಕು ? ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಆ ಕುಮಾರಿಯ ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಆ ಆದಿಮಾಯೆ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯೇ ಬಲ್ಲಳು ! ಆದರೆ ನಾನು ಅಂಥ ಅಬಲೆಯನ್ನು ರಾತ್ರಿ ನಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಆಕೆಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ದಯಾಹೀನನಾಗಿ ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಡುವದು ಪರಮಕೃತಘ್ನತೆಯೇ ಅಲ್ಲ, ಹೇಡಿತನವೂ, ಜೀವಗಳ ತನವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ! ಏನೇ ಇರಲಿ, ಎಷ್ಟೇ ವಿಚಾರಮಾಡಲಿ ಈ ತರುಣಿಯು ಯಾರ ಹಾದಿಯನ್ನೂ ನೋಡಬೇಡವೆಂದು ತನ್ನ ಅಣೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಆಕೆಯ ಆ ಮಾತು, ಆಕೆಯೇ ನನಗೆ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಶ್ರೀಉತ್ಸವಾಂಬೆಯ ಅಜ್ಞೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ಈ ಕುದುರೆ

ಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುವದೇ ಯೋಗ್ಯವು ;
ಯಾಕಂದರೆ ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ
ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ, ನಮ್ಮ ಮೂಲಪುರುಷರಾದ ಮತ್ತಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಕರ
ವಂಶದ ಹಿತವಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು !

ಹೀಗೆ ಅಂದುಕೊಂಡು ಭರಮನಾಯಕನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ
ದನು. ಆಗ ಬೆಳಗಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಮೂರು ತಾಸು ರಾತ್ರಿಯುಳಿದಿರಬಹುದು.
ನಾಯಕನು ಆ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ಕಡಿವಾಣವನ್ನು
ಸಡಿಲುಬಿಟ್ಟು ವೇಗದಿಂದ ಸಾಗುವದಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸಲು, ಕೂಡಲೆ ಆ ಜಾತಿ
ವಂತ ಚಪಲ ಕುದುರೆಯು ನಾಗಾಲ ಓಟದಿಂದ ಓಡಹತ್ತಿತು; ಆದರೆ ರಣ
ಹುಚ್ಚಿಯ ವಿಷಯದ ನಾಯಕನ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಡಪಡಿಕೆಯು ಮಾತ್ರ ಕಡಿ
ಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲದು. ಆತನು ಹೋಗಹೋಗುತ್ತ ಮತ್ತೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—
“ಪಾಪ! ನಾನು ಆ ಸುಂದರ ತರುಣಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೀಗೆ ಬಂದೇ
ಬಿಟ್ಟಿನಲ್ಲವೇ ? ” ಎಂದು ಕುದಿಯಹತ್ತಿದನು. ಹೀಗೆ ಕುದಿಯುವ ಮನ
ಸ್ಸಿನಿಂದ ಆ ನಾಯಕನು ಅಡವಿಯ ದಾರಿಯ ಹಿಡಿದು ಬೆಳತನಕ ಹೋದ
ದ್ದರಿಂದ, ಎಳೆಂಟು ಹರದಾರಿ ಅಂತರವನ್ನು ಆತನು ಕ್ರಮಿಸಿರಬಹುದು.
ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೂಡಲು ಕೆಂಪು ಹರಿಯಿತು. ದಣಿದು ಬಂದಿದ್ದ ನಾಯಕನಿಗೆ
ಮುಂಜಾವಿನ ತಂಪಾದ ನಸುಗಾಳಿಯ ಸುಳಿದಾಟದಿಂದ, ಅಂತಹ ಆತನ
ಆಸಮಾಧಾನದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆತನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವು ಆಯಿತು.
ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿದ ಒಂದು ಜಲಾಶಯದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಆತನು ಕುದುರೆ
ಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಪ್ರಾತರ್ವಿಧಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಶ್ಚ
ಯಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಆತನು ಒಂದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ
ಶೌಚ-ಮುಖಮಾರ್ಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುದುರೆಯ ಬಳಿ
ಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅದನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿ, ಉತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಅದರ
ಕೊರಳ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಅದರ ಕಾಲುಕಟ್ಟೆ ಮೇಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಡಲು, ಅದು
ಅಡವಿಯೊಳಗಿನ ಕರಿಕೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿ ತಿನ್ನಹತ್ತಿತು. ಇತ್ತ ನಾಯ

ಕನೂ ಕುದುರೆಯಮೇಲಿನ ಗಾಸೆಯನ್ನು ಚಲ್ಲಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ರಮಿಸತೊಡಗಿದನು.

ನಾಯಕನಿಗೆ ಆ ರಾತ್ರಿ ಅಖಂಡ ನಿದ್ರೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಆ ರಾತ್ರಿ ಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿದ ಹಲವು ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಂದ ಆತನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯು ಉದಾಸವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಇನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು? ಏನುಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಆತನು ಅಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಬೆಳಗಾಗಿ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಿರುವದನ್ನು ಆತನು ನೋಡಿದನು. ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಪೆಷಾಂತರಮಾಡಿ ಕಾಲಹರಣಮಾಡುವದು ಆತನಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಯಿತು; ಆದರೆ ಯಾವ ಪೆಷಾದಿಂದ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬದರ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಆತನು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು ವಿಚಾರಾಂತದಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ದನಕಾಯುವ ಕೆಲಸವು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿತು. ಆ ಹೀನ ಕೆಲಸಮಾಡುವವರಿಗೆ ಎರಡನೆಯವರ ಗುರುತುಪರಿಚಯವಾಗುವ ಸಂಭವವು ಕಡಿಮೆ; ಮತ್ತು ಗೋಸೇವೆಯಿಂದ ದೇಹವು ಪವಿತ್ರವಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಮೇಲೆ ಪುಣ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಆಗುವದು. ಈ ಲಾಭವನ್ನು ನಾಯಕನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂದನು. ಬಳಿಕ ಆತನು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಿ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ದೂರಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿದನು. ಆತನು ನಾಲ್ಕು ತಾಸು ಹೊತ್ತು ಏರುವವರೆಗೆ ಹಾದಿಯನ್ನು ನಡೆದುಹೋಗಲು, ಒಂದು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಳಗಳ ವಿಶಾಲವಾದದ್ದೊಂದು ಹಟ್ಟಿಯು ಆತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು ಹುಲ್ಲು ನೀರುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ದಟ್ಟವಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗಿಡಗಳಿಂದ ಅಮೆ ಒಹು ರಮ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದದ್ದೊಂದು ಕೆರೆಯೂ, ಆ ಕೆರೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಹಳ್ಳವೂ ಆತನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಮಿಸಿದವು; ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಹಟ್ಟಿಯ ಯಜಮಾನನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತಾನು ದನಗಾಹಿಯಾಗಿ ಕಾಲಹರಣಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಆ ಸ್ವಚ್ಛನೀರಿನ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ತನ್ನ ರಕ್ತಮುಖಗಿದ್ದ ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಒಗೆದು ಒಣಗಿಸಿಕೊಂಡು

ಧರಿಸಿ, ತನಗಾಗಿದ್ದ ಗಾಯಗಳಿಗೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಹೇಳಿದ್ದ ಔಷಧವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಆಕೆಯ ಶ್ರಮಪರಿಹಾರಕ ಔಷಧವನ್ನೂ ಸೇವಿಸಿದನು. ಅತ್ತ ಆತನ ಹಸಿದಿದ್ದ ಕುದುರೆಯು, ಅಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಗಿದ್ದ ಎಳೆಕರಿಕೆಯನ್ನು ಸರಸರ ಹರಿದು ಮೇಯತೊಡಗಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಭರಮನಾಯಕನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ತಾನು ಒಂದು ದಟ್ಟವಾದ ನೆಳಲಿನ ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದನು; ಆದರೆ ಆತನಿಗೆ ನಡೆನಡುವೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ನೆನಪು ಆಗಿ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿತು!

ಜನೆಯ ಪ್ರಕರಣ—ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು.

ಹೀಗೆ ಭರಮನಾಯಕನ ಮನಸ್ಸು ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಸ್ಮರಣದಿಂದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲದೆ, ತಾನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಸುಲಕ್ಷಣ ಕುದುರೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬೇರೊಂದು ವಿಚಾರವು ಆತನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊರೆಯಹತ್ತಿತು. ಪರರ ಸೊತ್ತಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಹಿಸಿ ಮಾಡುವದು ಸಂಪನ್ನರಿಗೆ ಪರಮ ಕಷ್ಟದಾಯಕವು; ಆದರೆ ಈಗ ಕುದುರೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಗತಿಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಾನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಹಕ್ಕುದಾರನಾದ ನಾಯಕನೇ ಇದ್ದು, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ತನ್ನ ಪಕ್ಷದವಳೇ ಆಗಿರುವದರಿಂದ, ಆಕೆಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸ್ವತಂತ್ರದಿಂದ ತಾನು ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗದೆಂದು ಆತನು ನಿರ್ಣಯ

ಸಿಕ್ಕೊಂಡನು; ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಿಂದ ಆತನ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕುದುರೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆಯು ಆತನನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯಿರುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಷ್ಟೆ? ಇಂತಹ ವಿಪನ್ನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆತನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೇಗಾದರೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ, ದನಕಾಯುವವನಿಗೆ ಇಂತಹ ಕುದುರೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು? ಇಂತಹ ಕುದುರೆಯವನು ದನಕಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನು ಹೇಗೆ? ಈತನು ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಘನವಂತನಿದ್ದು, ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಯಾವದೋ ಒಂದು ವಿಸತ್ತಿಗೆ ಗುರಿಯಾದದ್ದರಿಂದ, ಈತನು ಹೀಗೆ ದನಕಾಯಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರಬಹುದು, ಎಂಬಿವೇ ಮೊದಲಾದ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದಉಂಟಾಗಿ, ಆತನ ರೂಪಾಚ್ಛಾದನಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಆತನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಇನ್ನು ತನ್ನ ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ನಂಬಿಗೆಯ ಯಾರಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಆತನು ಇಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ದುರ್ಗದ ಈಗಿನ ದಳವಾಯಿಗಳ ಗೊಂದಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಆತನಿಗೆ ನಂಬಿಗೆಯ ಜನರು ಸಿಗುವದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಅನ್ಯರಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಇಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗಲೇ ಅವರು ಸಂಶಯದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮುದ್ದನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾಡುವದೇನೆಂಬ ಸಂಶಯವು ಬಂದು, ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಆತನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು! ಇನ್ನು ಆತನು ಕುದುರೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಂತೆ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮಾರಿಬಿಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಕುದುರೆಯ ಗುಣಗಳಿಗೂ, ಅದರ ಉತ್ತಮ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೂ ಲುಬ್ಧನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಆ ವೀರಾಗ್ರೇಸರನಿಗೆ, ತನ್ನ ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮಾರುವದೆಂದರೆ, ತನ್ನನ್ನೇ ಮಾರಿಕೊಂಡಂತೆ ಎಂಬ ಭಾವವು ಉಂಟಾಗಿ, ಆತನು ಆ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಇನ್ನು ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಉಪಾಯವೆಂದರೆ, ಕುದುರೆಯ ಕಣ್ಣೆಯ ಒಡೆದು ಎತ್ತಾದರೂ ಹೋಗಲೆಂದು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವದು; ಆದರೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ

ಡಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಇದೇ ಈಗ ಪಾರುಮಾಡಿರುವ ಆ ನಂಬಿಗೆಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು, ಕೃತಘ್ನನೂ, ದಯಾಶೂನ್ಯನೂ ಆಗಿ, ಇಂತಹ ಕಟ್ಟಡವಿ ಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವದೆಂದರೆ, ಹೊಟ್ಟೆಯಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಮಾಡಲಾರದೆ ಅವರನ್ನು ಕ್ರೂರಮೃಗಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಯಾಗುವದೆಂಬ ವಿಚಾರವುಂಟಾಗಲು, ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿ ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೂ ಆತನು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡಹತ್ತಿದನು!

ಹೀಗೆ ಕುದುರೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಆ ನಾಯಕನು, ಆ ನಾಲ್ಕು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಚಾರವು ಯೋಗ್ಯವೆಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತೆ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಈಗಿನ ಆತನ ಕುದುರೆಯ ವಿಷಯದ ವಿಚಾರವು, ಬಾಯೊಳಗಿನ ಬಿಸಿತುಪ್ಪದ ವಿಚಾರದಂತೆ ಆಯಿತು; ಯಾಕೆಂದರೆ, ಉಗುಳಿದರೆ ತುಪ್ಪ ಹೊಗುವದು, ಉಗುಳದಿದ್ದರೆ ಬಾಯಿಸುಡುವದು ಎಂಬಂತೆ, ಕುದುರೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ತನ್ನ ಘಾತವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವದು, ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೆ ತಾನು ಕೃತಘ್ನನೂ, ದಯಾಶೂನ್ಯನೂ, ಮಮತಾಹೀನನೂ ಆಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು! ಅದರಲ್ಲಿ ಶೂರರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಯೆಂದರೆ, ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಆತನು ಅರಿತಿದ್ದನು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕನ ಯಾವ ವಿಚಾರದ ನಿರ್ಧಾರವೂ ಆಗದೆ, ಆತನು ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಕರದಿಂದ ಕುದುರೆಯಕಡೆಗೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ, ಆ ಕುದುರೆಯು ಹುಲ್ಲು ಮೆಯುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬಾಯಲ್ಲಿಯ ಹುಲ್ಲು ಬಾಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲು, ಬಾಯಿ ಆಡಿಸದೆ ನಾಯಕನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ಗಂಟೆ ಬಿಡಿತು! ಆಗಂತು ನಾಯಕನಿಗೆ ಬಹಳ ಕಸವಿಸಿಯಾಯಿತು! “ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದು ದಣಿದು ವಸಿವೆಯಿಂದ ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು, ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವೆಯಾ?” ಎಂದು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಕನಿಕರದಿಂದ ಕೇಳುವದೆಂಬ ಭಾವವು ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಲು, ಆತನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು, ಕುದುರೆಯಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಆಗ ಕುದುರೆಯ ಬೆನ್ನಮೇಲಿನ ಜೀನು ಬೆನ್ನಮೇಲೆಯೇ

ಇತ್ತು! ಆಗ ಅದರ ಬೆವತ್ತಿದ್ದ ಮೈಯು ದೂಳಡರಿ ಮಲಿನವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಜಾತಿವಂತ ಚಪಲ ಕುದುರೆಯು, ತನ್ನ ಒಡೆಯನು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಾಯಲ್ಲಿಯ ಹುಲ್ಲನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ನುಂಗುತ್ತ, ನಾಗಾಲುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಇಡುತ್ತ, ಪ್ರೇಮಾತಿಶಯದಿಂದ ಬಾಲ ಕೊಡವುತ್ತ, ಗೋಣನ್ನು ಕೆಳಗೆಮೀಲೆ ಮಾಡುತ್ತ ನಾಯಕನನ್ನು ಮೂಸಿನೊಡತೊಡಗಿತು!

ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕನ ಹೃದಯವೂ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ಣವಾಗಲು, ಆತನು ಅತ್ಯಂತ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಆ ಕುದುರೆಯ ಆಯಾಲದ ಕೂದಲ ದೂಳ ಜಾಡಿಸುತ್ತ, ಅದರ ಮುಖವನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕುರಿತು—“ಪ್ರೇಮಲಮಿತಾ, ನನ್ನ ಹಾಳು ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನಮೇಲಿನ ಜೀನನ್ನು ಕೂಡ ಇಳಿಸಲಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಬಾಯೊಳಗಿನ ಲಗಾಮವನ್ನೂ ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ! ಎಂತಹ ನಿರ್ದಯನು ನಾನು! ನನ್ನ ನಿಚ್ಚಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬೆಂಕೆಹಚ್ಚಿತು” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ತನ್ನ ಒಡೆಯನು ತನ್ನನ್ನು ರಮಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಆ ಕುದುರೆಯು ತನ್ನ ಬಾಯೊಳಗಿನ ಲಗಾಮವನ್ನು ಕಟಕಟಕಡಿಯಹತ್ತಿ, ಗೋಣು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಹತ್ತಿತು! ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಯಕನು ಪ್ರೇಮಭರದಿಂದ ಪರವಶನಾದನು! ತನ್ನ ಇಂತಹ ಕೃತಜ್ಞ ಕುದುರೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಮೊದಲು ವಿಚಾರಿಸದೆ, ತಾನು ಮಾತ್ರ ಮೊದಲು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಝಳಝಳಾಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸತೊಡಗಿದನೆಂದು ಆತನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುತ್ತ, ಮೊದಲು ಕುದುರೆಯ ಮೈತೊಳೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ತನ್ನ ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಡ ಹೋಗಲು, ಇತ್ತ ಕುದುರೆಯು ಯಥೇಚ್ಛ ನೆಲದಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡಿ ಶ್ರಮ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಮೈಕೊಡವುತ್ತ ಭುರುಗುಟ್ಟಹತ್ತಿತು! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾಯಕನು ತನ್ನ ಗುಡಗಿಯ ಚಣ್ಣವನ್ನು ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು, ಬರಿಯ ಮೈಯಿಂದ ಕುದುರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬರಲು, “ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ಅಡಿದ ಮಗುವು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಆತನ ಮೈಯನ್ನೂ ಮಣ್ಣುಮಾ

ಡುವಂತೆ, ನೆಲದಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಮಣ್ಣುಮೆತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕುದುರೆಯು, ಪ್ರಾಮಭರದಲ್ಲೆ ತನ್ನ ಕತ್ತಿನಿಂದ ನಾಯಕನ ಮೈಯನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ತಿಕ್ಕಿ ಆತನ ಮೈಯನ್ನೂ ಮಣ್ಣುಮಾಡಿತು!

ಹಿಂಗಿರುವಾಗ ಆ ಗುಣಾಢ್ಯ ಕುದುರೆಯ ಮಮತೆಯ ಈ ಕೃತಿಯಿಂದ ಧನ್ಯನಾಗಿ ಆ ನಾಯಕನು ಅದರ ಸೋಟಿಗೆ ಕಾಡಣಿಯ ಹಗ್ಗ ಹಚ್ಚಿ ಅದನ್ನು ಆ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಈಸುಹೊಡೆದು, ಅದರ ಕಾಡಣಿಯ ಹಗ್ಗ ಹಿಡಿದು ತಾನೂ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಈಸುಬಿದ್ದು, ಅದರ ಮೋರೆಯಮೇಲೆ ನಿರು ಉಗ್ಗ ಹತ್ತಿದನು. ಆಗಿನ ಆ ನಚ್ಚಿನ ಗೆಳೆಯರ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯು ಪ್ರಕ್ಷಣೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಕುದುರೆಯು ಭರದಿಂದ ಈಸುತ್ತ ಭುರುಗುಟ್ಟುತ್ತ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ತರುಣನ ಬಲಿಷ್ಠ ನಾಯಕನು ಕಾಡಣಿಯ ಹಗ್ಗ ಬಿಡದೆ ಕಸುವಿನಿಂದ ಮಾರಗೃಹಾಕುತ್ತ ಕುದುರೆಯ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಅದರ ಮೋರೆಯಮೇಲೆ ನಿರು ಉಗ್ಗಲು, ಆ ಕುದುರೆಯು ಮೋರೆ ತಿರುವಿ ತಿರುವಿ, ಹೊರಳಿ ಹೊರಳಿ, ಮತ್ತೊಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಈಸತೊಡಗುವದು! ನಾಯಕನು ಗರಡಿಯಮನೆಯಾಡಿಯಾಡಿದ ಮುಕ್ಕಟ್ಟಿದ ಗಡಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಕುದುರೆಯು ಒಂದೇಸವನೆ ವೇಗದ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ದಮ್ಬುಕಟ್ಟಿದ್ದ ಬಲಿಷ್ಠ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿತ್ತು! ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟು ಈಸಿದರೂ ದಮ್ಬುಹತ್ತದ ಆ ಸ್ನೇಹಿತರಿಬ್ಬರ ಯಥೇಚ್ಛವಾದ ಜಲಕ್ರೀಡೆ ನಡೆದಿರಲು, ನಾಯಕನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ದಂಡೆಗೆ ತಂದು ಅತ್ಯಂತ ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ ಅದರ ಮೈ ಝುಳುಝುತೊಳೆದು ಕರಾರಿಮಾಡಿ, ಹಳ್ಳದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಕರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮೇಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ಆತನು ತನ್ನ ನಚ್ಚಿನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೌತುಕದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ, ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು, ಮತ್ತೂ ಮತ್ತೂ ತನ್ನ ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನೇ ನೋಡುವಹಾಗೆ ಆತನಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು! ಹೀಗೆ ನಾಯಕನು ಪ್ರೇಮಾತಿಶಯದಿಂದ ಮತ್ತೂ ಮತ್ತೂ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆತನ ಮನಸ್ತಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಹೋಗಿದ್ದವು, ಆತನಿಗೆ ನಿನ್ನೆಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಾಗಿದ್ದ

ಗಾಯಗಳ ನೋವೂ ಆತನ ಗಣನೆಗೆ ಬಾರದಾಗಿತ್ತು!

ಝಳ ಝಳ ವೈತೋಳಿದ್ದ ಸಲಕ್ಷಣವಾದ ನಾಯಕನ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಕುದುರೆಯು, ವೈಲಿ ಮಿರಿಮಿರಿ ಮಿಂಚಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ಅದು ನಾಯಕನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಹು ಮನೋಹರವಾಗಿ ತೋರಹತ್ತಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಯಕನು ಹಿರಿಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗಿದನು. ಆತನು ಈವರೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರೂ, ಇಂದಿನ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಕುದುರೆಯು ಆತನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎಳೆಕೊಂಡಷ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕುದುರೆಗಳೂ ಎಳೆಕೊಂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ಮನೋಹರವಾದ ಕುದುರೆಯ ಮೈಬಣ್ಣವು ಕಪ್ಪು ಇದ್ದು, ಅದರ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ನಾಮವು ಇದ್ದಿತು. ಅದರ ನಾಲ್ಕೂ ಕಾಲುಗಳ ತುದಿಗಳು ಬಿಳುಪಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅದರ ಪಂಚಕಲ್ಪಾಣಿತ್ವವು ನೋಡುವವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಲ್ಲಾಸವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸಲಕ್ಷಣ ಕುದುರೆಯು ಎತ್ತರದಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕನ ಎದೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಎತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಇಂದು ಹಸಿದದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಹೊಟ್ಟೆ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹತ್ತಿದಂತಾಗಿದ್ದರೂ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಧೃಷ್ಟ ಪುಷ್ಟ ಕುದುರೆಯೆಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟಕಾಣುವಹಾಗಿತ್ತು. ಅದು ತನ್ನನೆಟ್ಟನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹೊರಳಿಸುತ್ತ ಹೊರಳಿಸುತ್ತ, ಬಾಲವನ್ನು ಜಾಡಿಸುತ್ತ ಜಾಡಿಸುತ್ತ, ಗಪಗಪಹುಲ್ಲುತಿನ್ನುತ್ತ ಬೇಗಬೇಗನೆ ಮುಂಬರಿದು ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಲು, ಉಪವಾಸ ಕುಳಿತಿರುವ ತನ್ನ ಒಡೆಯನು ಬೇಗನೆ ಸವಾರಿಮಾಡಲೆಳಿಸಿದರೆ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿತಾನು ಬೇಗನೆ ಹಸಿವೆಯಾಗದಷ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಹುಲ್ಲು ಮೇದು, ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಜಾಗ್ರತೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ಆಶುರದಿಂದ, ಆ ಹಳ್ಳದ ಎಡೆಗೆ ದಂಡೆಯನ್ನೇ ತಿನ್ನಲು ಹೆಣಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು! ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಒಡೆಯನು ಸವಾರಿಮಾಡಲು ತನ್ನನ್ನು ಕರೆಯ ಗಿರಿಯುವನೋ ಎಂಬದನ್ನು ಆಗಾಗ ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಅದು ಮೇಯುತ್ತ ಮೇಯುತ್ತ ಆಗಾಗ್ಗೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಹುಲ್ಲತಿನ್ನುತ್ತ ನಾಯಕನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುತಿರುಗಿ ಮಮತೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಲಿತ್ತು! ಭಕ್ತಿ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳ ಸ್ವಭಾವದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರೀತಿಯು

ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿ! ತನ್ನ ಒಡೆಯನನ್ನು ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು ತಿಳಿದು ಜತನಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವದ ಆ ಜಾತಿವಂತ ಕುದುರೆಯು, ತನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಸಂಕಟಗಳು ಒದಗಿರುವದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ, ಎಂಬದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಮನಗಾಣುತ್ತಿರುವದೋ ಎನ್ನುವಂತೆ, ನಡನಡುವೆ ಅದು ಮೇಯುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣುಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನಾಲ್ಕೂಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಲೂ, ಉಲ್ಲಾಸಉಂಟಾದರೆ ನಡನಡುವೆ ಹೇಕರಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದಿತು!

ಇಂತಹ ಅಪರೂಪದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೌತುಕದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ನಾಯಕನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ, "ಆತನಿಗೆ ಭತ್ರಪತಿ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜನ ಕುದುರೆಯ ನೆನಪು ಆಯಿತು! ಆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವೀರನ ಭವಾನಿಖಡ್ಗದ, ಹಾಗೂ ಭವಾನಿಕುದುರೆಯ ಜಯಶಾಲಿತ್ವದ ಎಷ್ಟೋ ಗಂಭೀರ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಅವೀರನಾಯಕನು ಕೇಳಿ ಅರಿತಿದ್ದನು. ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ವೀರರವೀರ್ಯೋದ್ದೀಕವು, ವೀರರವೀರ್ಯಪ್ರದ ಶ್ವಕಪ್ರಸಂಗಗಳ ಶ್ರವಣದಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತಿರುವದಲ್ಲವೆ? ಭರಮನಾಯಕನು ತನ್ನ ಕ್ಷಾತ್ರವೃತ್ತಿಪೋಷಕರಾದ ಪ್ರವಚನಕಾರರಿಂದ, ಅರ್ಜುನ, ಕರ್ಣ, ಭೀಮಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಚೀನಭಾರತೀಯ ವೀರರ ಪ್ರತಾಪಯುಕ್ತ ಚರಿತ್ರಗಳ ಶ್ರವಣಮಾಡಿರುವಂತೆ, ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಚಹ್ವಾಣ, ರಾಣಾಪ್ರತಾಪಸಿಂಗ, ರಾಣಾರಾಜಸಿಂಹ, ಭತ್ರಪತಿಶಿವಾಜಿ, ಭತ್ರಪತಿಸಂಭಾಜಿ ಮೊದಲಾದ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ವೀರರ ಚರಿತ್ರಗಳ ಶ್ರವಣವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಮೇಲಾಗಿ ತಾನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ವೀರನಾಯಕರ ನಾಯಕತನಕ್ಕೆ ಹಸ್ತದಾರನಾಗಿರುವೆನೆಂಬ ಉಚ್ಚತರದ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಆತನು ಈಗ ಉತ್ತೇಜಿತನಾಗಿದ್ದನು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿವಾಜಿಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದ ಕುದುರೆಯು, ತನಗೆ ರಣಹುಣ್ಣಿಯಿಂದ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಲಭಿಸಿರಲು, ತಾನೂ ಶ್ರೀಉತ್ಸವಾಂಬೆಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಶಿವಾಜಿಯಂತೆ ರಾಜವೈಭವವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಪಡೆಯುವೆನೆಂಬ ಉತ್ಸಾಹವು ಆತನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ, ಆತನ ಮೈಉಬ್ಬುತ್ತಲಿತ್ತು !

ಹೀಗೆ ಅವೇಶಗೊಂಡಿದ್ದ ನಾಯಕನು ತನ್ನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಒರೆಯಿಂದ ಹಿರಿದು—“ ಏನು? ನನ್ನದೊರೆತನಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನಕಾರಿಯೆಂದರೆ, ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನಲ್ಲವೆ? ಅಹ! ಅವನೇನು ಕಪದಾರ್ಥವು! ಮಾತೇ, ಉತ್ಸವಾಂಬೆ, ಶಿವಭಕ್ತಪತಿಯ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯು ತುಳಜಾಪುರದ ಶ್ರೀತುಳಜಾಭವಾನಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯು ನೀನು ಉಚ್ಚಂಗದುರ್ಗದ ಶ್ರೀಉತ್ಸವಾಂಬೆಯಾಗಿರುತ್ತೀ! ಇದುವೇನೋಡು, ಈ ಖಡ್ಗವು ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಧರಿಸಿದ್ದು! ಆತನು ಕಲಬುರ್ಗಿಯ ಕೋಟೆಯೊಳಗಿನವರ ಕೊಲೆಯಿಂದ ರಕ್ತದಕೋಟೆಯಹರಿಸಿ “ ಹಗಲಕಗ್ಗೊಲೆಮಾನ್ಯ ” ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದು ಇದೇ ಖಡ್ಗದಿಂದಲೇ! ಅಂದಬಳಿಕ, ದೇವಿ, ಶಿವರಾಯನ ಭವಾನೀಖಡ್ಗಕ್ಕೆ, ನಮ್ಮ ವೀರತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಈ ವಿಜಯಶಾಲಿ ಖಡ್ಗವು ಹಿಂದಾದಿತೇನು? ಅದರಂತೆ, ನಮ್ಮ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಈ ದಿವ್ಯಾಶ್ವವು, ಶಿವಾಜಿಯ ಭವಾನೀ ಅಶ್ವವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಮೀರುವಹಾಗಿರುವದು; ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಈ ದಿವ್ಯಾಶ್ವವನ್ನು ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆಂದು ಕರೆಯುವೆನು; ಯಾಕಂದರೆ ನಿನ್ನಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಈದಿವ್ಯಾಶ್ವವನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದರಿಂದಲೇ, ಆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಚಿಕ್ಕ ಅಬಲೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮುದ್ದನನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಜಯಶಾಲಿನಿಯಾದಳು! ನಾನು ನನ್ನ ಈ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಎರಿ, ಈ ವೀರತಿಮ್ಮನ ವಿಜಯಖಡ್ಗವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿಹಿಡಿದು ದಂಡಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟೆನೆಂದರೆ, ಅದಾವವೀರನು ನನಗೆ ಇದಿರಾಗುವನು? ಯಾಕೆ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ, ನನ್ನಮಾತು ನಿಜವಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ನುಡಿದು ಅವೇಶಗೊಂಡ ನಾಯಕನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯಕಡೆಗೆ ನೋಡುವದಕ್ಕೂ, ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕುದುರೆಯು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಮುಖವೆತ್ತಿ ನಾಯಕನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಕರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಗಂಟೆಬಿದ್ದಿತು!

ಹೀಗೆ ಭರಮನಾಯಕನು ಉಚ್ಚಮನೋರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿರುವಾಗ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನವು ಮೂರಿಹೋಗಿ ಎಂಟುತಾಸಿನಮನೆಗೆಬಂದಿತ್ತು;

ಆದರೂ ಆ ತರುಣವೀರನಿಗೆ ಹಸಿವೆನೀರಡಿಕೆಗಳ ಪರಿವೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ ! ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಮತ್ತನಾಗಿರುವ ಆತನಿಗೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಲಕ್ಷವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ, ಹಸಿವೆನೀರಡಿಕೆಗಳ ಪರಿವೆಯಾದರೂ ಹೇಗೆ ಉಳಿಯಬೇಕು ? ಆಗ ಆ ಭರಮನಾಯಕನು ಉಚ್ಚತರ ಮನೋರಾಜ್ಯದ ಶಿಖರವನ್ನೇರಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಆತನು ತನ್ನ ನಿಡಿದೋಳಬಲದವೈಭವ, ತನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಬಿರುಹೊಯ್ಲದವೈಭವ, ತನ್ನ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಸಲ್ಲಕ್ಷಣವೈಭವ ಎಂಬ ಈ ವೈಭವತ್ರಯಗಳ ಮುಪ್ಪರಿಯೇ ತಾನಾದಂತಾಗಿರಲು, ತನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನು ಝಳಪಿಸಿ ತನ್ನ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ,—

“ ಇಲ್ಲಿ ಆ ದ್ರೋಹಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು ಬಂದಿರುವನೋ ” ಎಂದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿನೋಡಲು, ನಗೆಮೊಗದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ನಾಯಕನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಳು ! ಆಗಿನ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಶಾಂತಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಕೂಡಲೆ, ನಮ್ಮ ಭರಮನಾಯಕನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯು ಒರೆಗಂಡು, ಆತನ ರಜೋಗುಣದ ರೂಪಾಂತರವು ಸತ್ವಗುಣದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರಲು, ಆತನ ಕುದುರೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಚಿಂತೆಯು ತಟ್ಟನೆ ದೂರವಾಗಿ ಆತನ ದೊಂದು ದೊಡ್ಡಭಾರವು ಇಳಿದಂತಾಯಿತು ! ಆಗ ಆತನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನೇನಂದರೆ—ಅಮ್ಮಾ, ರಣಹುಚ್ಚೀ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲ ! ನೀನು ಹೋದದ್ದಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಗೆ ? ನಾನು ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ, ಎಷ್ಟು ಕೂಗಿದರೂ ನಿನ್ನ ಗೊತ್ತೇಹತ್ತದ್ದರಿಂದ, ನೀನು ಅಣೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದಂತೆ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟು, ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನಿನ್ನ ದ್ರೋಹಿಯಾದೆನು; ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು ! ಈದಿನವಾದರೂ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯಕರವೇಸರಿ. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ನಿನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯು ಬಹು ಗೊಢವಾದದ್ದೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕಾರಕ ನಡತೆಯಿಂದ ನಾನು ಮೂಢನಾಗಿ ಹೋಗಿರುವೆನು. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವದಾದರೂ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿರಬಹುದು ! ನೀನು

ಎಲ್ಲ ಗೂಢವನ್ನು ಬೈಲಿಗಿಟ್ಟಹೊರತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ತೊಡಕು ಬಿಡಲಾರದು.

ಭರಮನಾಯಕನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು—
ನಾಯಕಾ, ನನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗೂಢವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ನನಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಕುದುರೆಯು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಎತ್ತೋಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಮತ್ತೊಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ತರಹೋಗಲು, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಗೊಂದಲವಾಯಿತು. ಕುದುರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಾಲನಡಿಗೆಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ನಾನು ಬರುವ ಸಂಭವವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಿನಗುಂಟಾಗಬಹುದಾಗಿದ್ದ ತೊಂದರೆಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ನಾನೂ ಬಹಳವಾಗಿ ಚಡಪಡಿಸಿದೆನು; ಆದರೆ ವೀರಭರಮನಾಯಕಾ, ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ನೀನು ತಟ್ಟನೆ ಹೊರಟುಬಂದದ್ದೇ ಬಹಳ ನೆಟ್ಟಗಾಯಿತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀನು ದುಷ್ಟ ಮುದ್ದನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ ! ಆತನು ತನ್ನ ಜನರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಮುತ್ತಿ ನಾಡಿ ಹುಡುಕಿ ನಿರಾಶೆಪಟ್ಟನು ಆಗಲಿ, ಕಾಲಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಆಗುವದು ಆಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಸಲಕ್ಷಣ ಕುದುರೆಯ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಈ ಕುದುರೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ. ಇದರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮಗಳಾದವು. ಇದನ್ನು ಹತ್ತಿದವರಿಗೆ ಸೋಲಿನ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತು ನಿನ್ನಿನಕಾಳಗದಲ್ಲ ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ನಿನಗಾದರೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಬೆಳಗಾದಬಳಿಕ ಮತ್ತೊಂದು ಕುದುರೆ ತಕ್ಕೊಂಡು, ತರುಣಸರದಾರನ ವೇಷದಿಂದ ಹೊರಟು, ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಹಿಡಿದು ಜನರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನು ! ಒಟ್ಟಿಗೆ, ದೇವರೇ ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರತಂದನೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಮೊದಲೇ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಬಾರದೆಂದು, ನನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಆ ಹಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು, ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ರೂಪದಿಂದ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಹಟ್ಟೆಯ ಯಜಮಾನನು ನನಗೆ ಆಪ್ತನಾಗ

ಬೇಕು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ನೀನು ಈ ಸುರಕ್ಷಿತಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ನೀನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಶ್ರೇಯೋವಂತನಾಗುವೆಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುವೆನು. ನಡೆ, ನಾವು ಇನ್ನು ಆ ಹಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗೋಣ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಬಳಿಕ ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ನಮ್ಮ ರಾಜಸಿಂಹ ನಾದ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾನು ಮುದ್ರನನ್ನು ಗೊತ್ತಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದನೆಂದರೆ, ಚಿದ್ರದುರ್ಗದ ನಿನ್ನ ಮೊರೆತನವು ನಿನ್ನದಾಗುವದು ! ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಭರಮನಾಯಕನನ್ನು ಕರೆ ಕೊಂಡು ಹಟ್ಟಿಗೆ ಹೋದಳು. ಇಂದಿನಿಂದ ಭರಮನಾಯಕನ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀಕುದುರೆಯು ಭರಮನಾಯಕನ ಬಳಿಯಲ್ಲೆಯೇ ಉಳಿಯಿತೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳುವಕಾರಣವಿಲ್ಲ !

೬ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ—ಅಶಾಂತನಿಗೆ ಸುಖವೆಲ್ಲಿ ?

ದುರ್ಗದ ಅರಮನೆಯೊಳಗಿನ ಸುಂದರವಾದ ಶಯನ ಮಂದಿರವು; ನಿಳು ತಾಸು ರಾತ್ರಿ ಮಿರಿಹೋಗಿದೆ; ಆ ಮಂದಿರದೊಳಗಿನ ದೀಪಜ್ಯೋತಿಗಳು, ಹಚ್ಚಿದವು ಹಚ್ಚಿದಹಾಗೆ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಲಿವೆ; ಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿದ್ದ ಕನ್ನಡೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತ ದೀಪಜ್ಯೋತಿಗಳಿಂದ, ಆ ಮಂದಿರವು ದೀಪಮಯವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ; ಆ ಮಂದಿರದ ಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದ ದೇವಾದಿಕರ, ಹಾಗೂ ವೀರಾಧಿವೀರರ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳ ಸುಂದರ ಚಿತ್ರಗಳು, ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುವವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸದ್ಭಾವ-ಶೌರ್ಯಾದಿಗಳ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದ

ಕಾಕಿ ಚಲಿಸದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಲಿವೆ; ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುವ ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು, “ಶೂರರು ಶಸ್ತ್ರ ಜೀವಿಗಳು” ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿವೆ; ಆ ಮಂದಿರದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಾಸಿದ್ದ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳ ರತ್ನಗಂಬಳಿ, ಮಂದಿರದ ಮೇಲ್ಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಮುತ್ತುರತ್ನಗಳ ಹೊಳಸಿನ ಸುಂದರ ಭತ್ತು, ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಅಲಂಕೃತಗೋಡೆಗಳು, ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ತುಂಬಿ ಹೊರಸೂಸುವ ಪುಷ್ಪ-ಧೂಪಾದಿಗಳ ಮಿಶ್ರ ಸುಗಂಧವು, ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಗಳ ಕೀರ್ತಿಯಂತೆ, ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗೆ ಪಸರಿಸುತ್ತಲಿದೆ; “ವಿಷಯೋಪಭೋಗಿಗಳ ವಿಷಯ ತೃಷ್ಣೆಯು ಭೋಗಿಭೋಗಿಸಿದಂತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಗುವದೆ” ಬುದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಆ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಹಾಸಿದ್ದ ಮೆತ್ತನ್ನ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯೊಂದು ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಲದೆ, ಆ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯ ಮೇಲೊಂದು ಚಿನ್ನದ ಸುಳವುಗಳ ಸುಂದರ ಪಲ್ಲಂಗ, ಆ ಪಲ್ಲಂಗದ ಮೇಲೊಂದು ಜಮಖಾನಿ, ಆ ಜಮಖಾನಿಯಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ರತ್ನಗಂಬಳಿ, ಆ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯ ಮೇಲೊಂದು ಮೆತ್ತನ್ನ ಕುತ್ತನಿಯ ಗಾದಿ, ಆ ಗಾದಿಯ ಮೇಲೊಂದು ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಬಿಳಿಯ ಮಗ್ಗಲಹಾಸಿಗೆ, ಆ ಮಗ್ಗಲಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೊಂದು ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಉಣ್ಣೆಯ ತಿಳುವಾದ ಆಚ್ಛಾದನ ಇವುಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯವು ಆ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲು, ಪಲ್ಲಂಗದ ಮೇಲಿನ ಜರದಂಚಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೇಶಿಮೆಯ ಹೆಣಕೆಯ ಹೂಗಳ ಮೇಲ್ಮುಸುಗು, ದೀಪಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಝಗಝಗ ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು ಇಂತಹ ರಾಜಭೋಗದ ವಸ್ತುಗಳುಳ್ಳ ಮನೋಹರವಾದ ಶಯನಮಂದಿರದಲ್ಲಿ, ಪಲ್ಲಂಗದಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ವೈಭವೇಚ್ಛು ವೀರ ಪುರುಷನು ಚಿಂತಾಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿಯ ವಿಲಾಸದ ಯಾವ ಸಾಧನಗಳಿಂದಲೂ ಆಗ ಆತನಿಗೆ ಸುಖವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಅಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಆತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಹತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ!

ಆ ಚಿಂತಾಮಗ್ನ ಪುರುಷನ ಹೆಸರು ದಳವಾಯಿ ಪಂಚಮ

ಮುದ್ದಣ್ಣ. ಆತನು ಮೂವತ್ತು ಮೂವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳ ವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಚಲುವ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಿಂಜರಿಯದವ, ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯೂ-ವಿಲಾಸಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಆತನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ವೀರಕಳೆಯು, ಆತನಿಂದೊದಗಿದ್ದ ರಾಜದ್ರೋಹದ ಕಲಂಕದಿಂದ ಮಂಚ್ಚುಗವಿದಿತ್ತು. ನೀಚಸ್ವಾರ್ಥದ ಬಲಿಗೆಬಿದ್ದು, ದ್ರೋಹದಮೇಲೆ ದ್ರೋಹಮಾಡುತ್ತ ಎಚ್ಚರಗಟ್ಟು ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿದ್ದ ಆತನು, ಮೊನ್ನಿನದಿನ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಯುದ್ಧಾವೇಶಕ್ಕೆ ಆಂಜಿ, ರಣಭೂಮಿಯಿಂದ ಜಾರಿಬಂದ ಅಸಮಾನದ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಒಂದೇ ಸವನೆ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಶೂರ ದಳವಾಯಿಯಾಗಿದ್ದ ಆತನು, ಈವರೆಗೆ ಮೂಲಿನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಅರಿಯದವನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನು ನಾಯಕರ ಯಾವತ್ತು ದಳವಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ, ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವೈಭವಶಾಲಿ; ಗೌರವದಲ್ಲಿಂತು ತನ್ನ ಒಡೆಯರಿಗಿಂತಲೂ ಆತನು ಮಿಗಲು; ಆದರೆ ಆತನು ಅಷ್ಟರಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗದೆ, ತಾನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕನೇ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ದುರಾಶೆಯಿಂದ, ಹಿಂದಿನ ಒಂದನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಪೆಟ್ಟಿನಮೇಲೆಪೆಟ್ಟಾಗಿ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಒಡೆಯರನ್ನು ಕೊಂದು, ರಾಜದ್ರೋಹದ ಘೋರಪಾತಕದಿಂದ ಕಲಂಕಿತನಾಗಿ ನಾಶದ ಪಂಥವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದನು.

ದ್ರೋಹಿಗಳ ಗತಿಯು ಕಡಗೆ ಹೀಗಾಗುವದೇ ಸರಿ! ದ್ರೋಹವೆಂದರೆ, ಅನ್ಯರೊಡನೆ ಧರ್ಮತಪ್ಪಿ ನಡೆಯುವದು. ದ್ರೋಹಗಳಲ್ಲಿ ದೈವದ್ರೋಹ, ಧರ್ಮದ್ರೋಹ ಮಾತೃದ್ರೋಹ, ಪಿತೃದ್ರೋಹ, ರಾಜದ್ರೋಹ, ಪ್ರಜಾದ್ರೋಹ ಇತ್ಯಾದಿ ಒಂದಲ್ಲ-ಎರಡಲ್ಲ, ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳಿರುವವು; ಮತ್ತು ಆ ದ್ರೋಹಗಳು ದ್ರೋಹಿಯ ದ್ರೋಹ ಚಿಂತನದೊಡನೆ ಆತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಗೂಢವಾದ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವು! ಇನ್ನು ವಿಷಯಾಸಕ್ತನಾದ ಪಾಮರ ಜೀವಿಯು, ಅರಿತೂ ಅರಿಯದವನಂತೆ ಸ್ವಾರ್ಥಮೋಹಿತನಾಗಿ ಅನ್ಯರ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿ, ತನ್ನ ಆ ಎದೆಗಿಚ್ಚಿನಿಂದಲೇ ತಾನು ಬೆಂದು ಬಸವಳಿಯುತ್ತಿರು

ವನು! ಅಲ್ಲದೆ, ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವ ದೇವರ ಕ್ಷೋಭದಿಂದ ಆ ದೋಹಿಯ ಅಂತಃಸತ್ತ್ವವೂ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಲಿರುತ್ತದೆ! ಅದರಂತೆ, ಈಗ ರಾಜದೋಹಿಯಾಗಿದ್ದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು, ತನ್ನ ರಾಜದೋಹವೆಂಬ ಎದೆಗಿಚ್ಚಿನಿಂದ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನಲ್ಲದೆ, ಈಶ್ವರೀ ಕ್ಷೋಭದಿಂದ ಆತನ ಅಂತಃಸತ್ತ್ವವೂ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು; ಆದರೂ ದೀಪದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮೈಸುಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪತಂಗವು, ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ದೀಪದಮೇಲೆಯೇ ಬೀಳುತ್ತ ಮೈಸುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆ, ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು, ದುರ್ಗದ ನಾಯಕನಾದ ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗಿದ್ದ ಭರಮನಾಯಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೆಣಗುತ್ತ, ತನ್ನ ರಾಜದೋಹದ ಎದೆಗಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬೇಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು! ಈ ಸ್ತ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕುರುಕುಲಾಧಮನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನ ದೋಹಚಿಂತನದ ದುಷ್ಟರಿಣಾಮವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆ ವೈಭವಶಾಲಿಯಾದ ಭಾರತೀಯ ವೀರನ ಅಲೌಕಿಕವಾದ ವಜ್ರದೇಹವು ಕೂಡ, ಆತನ ದೈವದೋಹ, ಧರ್ಮದೋಹ, ಮಾತೃದೋಹ, ಪಿತೃದೋಹ, ಗುರುದೋಹ, ಬಂಧುದೋಹ, ಸತೀದೋಹ ಮೊದಲಾದ ದೋಹಗಳ ಗೂಢಾಗ್ನಿಗಳ ಸಮಂಜ್ಜಯದಿಂದ ಬೇಯುತ್ತ ಬೇಯುತ್ತ ಕಡೆಗೆ ನಾಶಹೊಂದಿ ಮಣ್ಣುಗೂಡಿ ಹೋಗಿಲ್ಲವೆ? ಅಂದಬಳಿಕ, ಮುದ್ದನಂತಹವನ ಲೌಕಿಕಮಾನವ ದೇಹವು ನಾಶವಾಗಿ ಮಣ್ಣುಗೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಆತನ ರಾಜದೋಹದ ಒಂದೇ ಅಗ್ನಿಯು ಸಾಕಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದರೂ ಏನು?

ಹೀಗೆ ಮುದ್ದನ ರಾಜದೋಹಚಿಂತನವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಆತನ ನಾಶದ ಕಾರಣವೂ ದೈವಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲಿಸುತ್ತನಡೆದಿತ್ತು! ಭರಮಪ್ಪನೆಂಬಹೆಸರಿನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಾಜನಿಷ್ಠ ದಳವಾಯಿಯು, ಮುದ್ದನನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನನಡೆಸಿದ್ದನು. ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಭರಮನಾಯಕನ ನಾಶಮಾಡಲು ಹೊಂಚುಹಾಕಿರುವಂತೆ, ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನು, ತನ್ನ ಒಡೆಯನಾದ

బిచ్చుగత్తి భరమనాయకనన్న రక్షిసి, దళవాయి ముద్దనన్న నాశగొలిపುವదక్కాగి, తన్న జనర సహాయదింద జీవద హంగు దొరేదు ఠొంజుహాకిద్దను. ఆతన ఆ సహాయకరల్లియే రణ హుచ్చియేంబ హేసరిన సరదార కువరియు ఒబ్బళాగిద్దలు. గుఠే యల్లి అడగికోండిరుత్తిద్ద భరమనాయకనన్న కేల్లబేకేందు ముద్దను హేణగుత్తిరలు, ఈ రాజనిష్ఠ భరమప్పదళవాయియు, ఆతన ఆ హేణగాటనన్న హళ్ళద రాత్రియ చిక్కకాళగదల్లి హేగి పిఠ లగొలిపిదనేంబదు వాచకర స్మరణదర్శరబడుదు. ఆ ప్రసంగద ల్లియే “కొల్లువవరిగింత కాయువవరు హేజ్జేం” బ లొంకొంక్తే యంతే, ఆ రణహుచ్చియు తన్న పిత్తభక్తి-రాజభక్తిగళ సుపిత్ర్యద మూలక సాక్షాత్ ఆదిశక్తియ ఆపారగొండు, తనగి ఇదిరాదవ రన్న రొచ్చినింద కేంబుత్త, ముద్దనమేలేయూ పరిహొంగలు, ఆ ద్రోహి ముద్దను, మంత్రముగ్ధ సర్పదంతే ముందుగాణదే, హేడియేనిసి, కాళగద కణదింద పడిబందిద్దను. ఆ సొలిన పశ్చాత్తాపవే ఈగ ఆతన హృదయవన్న సుడుత్తిద్దర్దింద, అంతక రాజవృభవవిద్దరూ ఆతనిగి ఆ రాత్రి నిద్రేబారదాగిత్తు !

హేగి నిద్రేబారదే తళమళిసుత్త మంచదమేలే మలగిద్ద పంచమముద్దను, తన్న మనస్సినల్లి—“నిన్నిన నన్న సొలు ఎప్పు అపమానకరవు ! నన్న ఆ సొలినింద నన్న శత్రుగళ కాయోత్సాహవు ఎప్పు హేజ్జీరబడుదల్లి ! ఒబ్బ యఃకత్తిత తరు ణేగి హేదరిబంద నాను, శత్రుగళన్న నాశగొలిపి చిత్రదుర్గాద నాయకనాగలు హేగి సమర్థనాదేను ? అప్పు రాత్రియల్లి ఒబ్బ స్త్రీయు బరువదేందరేను ? ” ఆకేయింద నాను సొలువదేంద రేను ? ఇదక్కేల్ల నన్న ద్రోహబుద్ధియే కారణవాగిరబడుదే ? నాను టుండమనేయ గళఎణసి రాజద్రోహియాదద్దు ఒళితాగలిల్లి ! ఈగ నాను ఎను మాడిదరే నన్న హితనాదితు ? ఈగ నన్న

ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಗಿ ಹೋಗಿರುವದರಿಂದ, ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ನಾನು ಸಮರ್ಥನಾಗಲಾರೆನು. ಈಗ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ನಂಬಿಗೆಯು ಇಲ್ಲವಂತಾಗಿದೆ; ಅಂದಬಳಿಕ ನಾನು ಮಂದಿಯನ್ನು ನಂಬುವ ಬಗೆಹೇಗೆ? ದ್ರೋಹಚಿಂತನದ ನನ್ನ ದುರ್ಬಲ ಹೃದಯಕ್ಕೆ, ಈಗ ನಾಲ್ಕೂಕಡೆಗೆ ಶತ್ರುಗಳೇ ಕಾಣುತ್ತಿರುವರಲ್ಲ! ನಾನು ಈಗ ಯಾರನ್ನು ನಂಬಲಿ? ನಾನು ನನ್ನವರೆಂದು ನಂಬಿರುವವರೇ ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳಬೇಕು? ಹಾಗೆ ಅವರು ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಯದಿದ್ದರೆ, ಭರಮನಾಯಕ ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ನನ್ನ ಒಳಸಂಚು ದಳವಾಯಿ ಭರಮನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು? ಹಾಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಿದ್ದರೆ, ನಿನ್ನ ಭರಮನಾಯಕನು ಜೀವದಿಂದೆಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದನು? ನಾನು ಈ ಸೋಲಿನ ತಾಪಕ್ಕಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದನು! ಅಹಹ! ನನ್ನ ನಂಬಿಗೆಯವರೇ ನನ್ನ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಎಂತಹ ಅನರ್ಥವುಂಟಾಯಿತಲ್ಲ! ಇನ್ನುಮೇಲೆ ನಾನು ಆ ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನಿಗೆ ಮೋರೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಅಥವಾ ಈಗ ನಾಯಕನಾದ ಅಧಿಕಾರ ನಡಿಸತೊಡಗಿರುವ ನಾನು, ಆ ನನ್ನ ವೈರಿಯ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ನಡಿಸುವದಾದರೂ ಹೇಗೆ?

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಮುದ್ದನು ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಗೋಡೆಗಳಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಔದಾಸೀನ್ಯದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಚಿತ್ರವು ಆತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲು, “ಮುಂಡೆಗೆ ಮುಂಡೆಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ಉಂಡಷ್ಟು ಸಂತೋಷ” ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಯಂತೆ, ಆ ದ್ರೋಹಿ ಮುದ್ದನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ, ಈ ಮೊದಲೆ ಆತನಿಗಾಗಿದ್ದ ರಾಜದ್ರೋಹದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಕಸುವು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು! ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು, ತಾನು ಹಾಕಿದ ವಿಷದಿಂದ ಮೈಮರೆತುಬಿದ್ದಿದ್ದ ಭೀಮನ ಹೆಡಮುರಿಗೆಕಟ್ಟಿ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ದೂಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಸಿಕ್ಕಿದ್ದ

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಒಂದೊಂದೇ ದ್ರೋಹಗಳು ಮುದ್ದನ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂದುನಿಂತಂತಾದ್ದರಿಂದ “ನಾನೇನು ಅಂತಹ ಮಹಾಪರಾಧಿಯಲ್ಲೆ” ಬ ಭಾವವು ಆತನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ, ಆ ಭಾವವು ದೃಢವಾಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು ! ಸಹವಾಸವು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಇರಲಿ-ಕೆಟ್ಟದೇ ಇರಲಿ, ಸಹವಾಸದ ಮಹಿಮೆಯೇ ಅಂತಹದು ! ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ವಿವೇಕವು ಅಥವಾ ಅವಿವೇಕವು ಹೆಚ್ಚುಲಿಕ್ಕೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸತ್ಸಮಾಗಮವು, ಅಥವಾ ದುಷ್ಕಸಮಾಗಮವು ಕಾರಣವಾಗಿರುವವು ! ಈಗ ಮುದ್ದನಿಗೆ ದುಷ್ಟನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಮಾಗಮವಾಗದೆ ಆತನ ಚಿತ್ರದ ಸಮಾಗಮವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಮುದ್ದನ ವಿವೇಕಶಕ್ತಿಯು ಕುಗ್ಗಿ ಅವಿವೇಕಶಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂದರೆ, ಕಲ್ಯಾಣೋಚ್ಛವು ತನಗೆ ದುಷ್ಟಸಹವಾಸವಾಗದಂತೆ ಎಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಪಡಬೇಕಾಗುವದೆಂಬದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುವನು : ಅದರಿಂದ ವಾಚಕರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿವೇಕಾ ವಿವೇಕಶಕ್ತಿಗಳ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲಿವರ್ಣಿಸುವೆವು.

ದೇವರು ಮನುಷ್ಯನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ, ಅವಿವೇಕ ಎಂಬ ಎರಡು ಶಕ್ತಿಗಳ ಅಂಕುರಗಳನ್ನು, ಆತನ ಪ್ರಾಚೀನ ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಂತೆ ಜನ್ಮತಃ ಮೊಳೆದೋರಿರುವನು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾಂಕುರವು ಮನುಷ್ಯನ ಪುಣ್ಯಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗಿದ್ದು, ಅವಿವೇಕಾಂಕುರವು ಆತನ ಪಾಪಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗಿರುವದು. ಎಂಥ ಮನುಷ್ಯನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯ-ಕರ್ಮಗಳೆರಡನ್ನೂ ಮಾಡುವನಲ್ಲದೆ, ಕೇವಲ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮವನ್ನಾಗಲಿ, ಕೇವಲ ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಘಟಕಗಳು ಗುಣಮೋಷಗಳೆಂಬವೆರಡೂ ಇರುವದರಿಂದ, ಹಾಗೆ ಕೇವಲ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು, ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ವಿವೇಕಿಯು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವಾಡಬಹುದು, ಅವಿವೇಕಿಯು ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವಾಡಬಹುದು; ಮತ್ತು ದೇಹಾಭಿನಾಸವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ನಿಗಿ, ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪಕರ್ಮಗಳೆರ

ಡರಲೇ ಪನ್ನಾಚಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬನಾತೂನಿಜವು; ಆದ್ದರಿಂದವಿವೇಕ, ಅವಿವೇಕ ಇವೆರಡರ ಅಂಕುರಗಳೂ ಪ್ರತಿಒಬ್ಬನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಃ ಇರುತ್ತವೆಂದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ವಿವೇಕದ ಅಂಕುರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕವಾದ ನಿರ್ಮಲ ಧೈರ್ಯ ಬಕ್ತಿಯೇ ಜಲವು, ಸತ್ಯಮಾಗಮವೇ ಸಾರವತ್ತಾದ ಗೊಬ್ಬರವು, ವಿವಿಧ ಸದ್ಗುಣ ಸದಾಚಾರಗಳೇ ಗೆಯ್ಯದ ಸಾಧನಗಳು; ಅದರಂತೆ ಅವಿವೇಕದ ಅಂಕುರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ, ಅಧಾರ್ಮಿಕ ಅಹಂಭಾವವೇ ಜಲವು, ದುಷ್ಟಸಹವಾಸವೇ ಸಾರವತ್ತಾದ ಗೊಬ್ಬರವು, ವಿವಿಧ ದುರ್ಗುಣ-ದುರಾಚಾರಗಳೇ ಗೆಯ್ಯದ ಸಾಧನಗಳು. ಮನುಷ್ಯನು ಧೈರ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಆಯಾ ಅಂಕುರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಈ ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ವ್ಯವಸಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮೊದಲನೆಯ ವಿವೇಕದ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಪುಣ್ಯರೂಪ ಫಲವೂ, ಎರಡನೆಯ ಅವಿವೇಕದ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಪಾಪರೂಪ ಫಲವೂ ದೂರತು, ಆ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದಂತೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವನಲ್ಲದೆ, ದೇಹಪಾತಾನಂತರ ಉರ್ಧ್ವಲೋಕ-ಅಧೋಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳ ಸಂಚಯವಿದ್ದಮಾನದಿಂದ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಬೇಕಾಗುವದು !

ಈ ಈಶ್ವರಾರೋಪಿತವಾದ ವಿವೇಕಾವಿವೇಕಗಳ ಅಂಕುರಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವಾಗ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಒಂದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತು ಎರಡನೆಯದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಒದಗಿಬಾರದಂತೆ ಎಚ್ಚರಪಡಬೇಕಾಗುವದು; ಯಾಕಂದರೆ, ಈ ವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಸಾಧನಗಳ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅದಲು ಬದಲು ಆದ ಮಾನದಿಂದ, ಅಂದರೆ ಒಂದರ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಮಾನದಿಂದ ಆ ಅಂಕುರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಕುಗ್ಗಿ, ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಆ ಅಂಕುರಗಳು ಕಮರಿಯೂ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ವಿವೇಕಾಂಕುರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಿಚ್ಛಿಸುವವರು, ಅಂದರೆ, ತಾವು ವಿವೇಕಿಗಳಾಗಬೇಕೆನ್ನುವವರು, ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು, ಅಂದರೆ ಸತ್ಯಮಾಗಮಾದಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ

ಸುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲದೆ, ದುಷ್ಟ ಸಮಾಗಮಾದಿ ವಿರುದ್ಧ ಸಾಧನಗಳ ಗೊಡವಿಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಹೋಗಬಾರದು. ಅದರಂತೆ, ಅವಿವೇಕದ ಅಂಕುರವನ್ನು ಬೆಳಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವವರು, ಅಂದರೆ ತಾವು ಅವಿವೇಕಿಗಳಾಗಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು, ಅಂದರೆ ದುಷ್ಟ ಸಮಾಗಮಾದಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಸತ್ಸಮಾಗಮಾದಿ ವಿರುದ್ಧ ಸಾಧನಗಳ ಗೊಡವಿಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಹೋಗಲಾಗದು! ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ದ್ರೋಹಿಯಾದ ಅವಿವೇಕಿ ದಳವಾಯಿ ಮುಂದಿನ ಅವಿವೇಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಚಿತ್ರದಸಹವಾಸವು ಕಾರಣವಾದದ್ದು ಅಶ್ವರ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು!

ಹೀಗೆ ಮುಂದನು ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ರಾಜದ್ರೋಹಕ್ಕಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವನು, ಒಮ್ಮೆ ದುರ್ಯೋಧನನಂತೆ ತಾನು ದ್ರೋಹವನ್ನೇಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹಟೆಯಾಗುವನು; ಆದರೆ ಯಾವ ವಿಚಾರದಿಂದಲೂ ಆತನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲೊಲ್ಲದು. ಹೀಗೆ ಹಲವು ಸಂಬದ್ಧ ಸಂಬದ್ಧ ವಿಚಾರಗಳ ಗಲಿಬಿಲಿಯಿಂದ ಕಡೆಗೆ ಆತನಿಗೆ ಏನೂ ತೋಚದಾಯಿತು. ಆತನು ಉಸುರ್ಗರೆದು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—“ಹಾಹಾ! ಈಗ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಸಮಾಧಾನವು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಕಡಿನೆಯಾಗಲೊಲ್ಲದಲ್ಲ!” ಎಂದು ತಳಮಳಿಸಹತ್ತಿದನು ಆತನಿಗೆ ತನ್ನ ಆ ರಾಜ ವಿಲಾಸಯೋಗ್ಯವಾದ ಸುಂದರ ಮಂದಿರವೂ ಶತ್ರುನಿನಂತೆ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗಿ ತೋರಲು, ಆತನು ದಿಗ್ಗನೆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಎದ್ದು, ಮಂದಿರದ ಹೊರಗೆಬಂದು ಅತ್ತಿತ್ತ ಸುತ್ತುತ್ತ ಏನೇನೋ ಅಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಹೀಗೆ ಅಲೋಚಿಸುತ್ತ ಅಲೋಚಿಸುತ್ತ ಒಮ್ಮೆ ಆತನು ಶೂನ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವನು, ಒಮ್ಮೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವನು, ಒಮ್ಮೆ ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಬಾಯಿಂದ ಏನೇನೋ ಒಟಗುಟ್ಟುವನು, ಒಮ್ಮೆ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಕೈಹೊಸೆಯುವನು, ಒಮ್ಮೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮುಖವೆತ್ತಿ ‘ಅಯ್ಯೋ’ ಎಂದು ಉಸುರ್ಗರೆಯುವನು; ಆದರೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ

ಹೊರಗೂ ಆತನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗದಿರಲು, ಪುನಃ ಆತನು ಶಯನಮಂ ದಿರದೊಳಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಹೀಗೆ ಆತನು ಸಮಾಧಾನದ ಸಂಪಾದನಕ್ಕಾಗಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಒಳಗೂ, ಒಳಗಿ ನಿಂದ ಹೊರಗೂ ಎಡತಾಕಿದರೂ, ಆತನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನದ ಲೇಶವೂ ದೊರೆ ಯಲಿಲ್ಲ! ಸಮಾಧಾನವೊಂದು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಯಾತರಿಂದಲೂ ಸುಖವಾಗಲಿಲ್ಲ! ಸಮಾಧಾನವು ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಳವಾದ ಹೃದಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇರಬಹುದೆ? ರಾಜದ್ರೋಹರೂಪ ಕಿಚ್ಚಿ ನಿಂದ ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಾನೇ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ದ್ರೋಹಿ ಮುದ್ದನಿಗೆ, ಹೊರಗೊಳಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೆ ಸಮಾಧಾನವು ಸಿಕ್ಕೀತು? ಹೀಗೆ ಮುದ್ದನು ತಳಮಳಿಸುತ್ತ ಎದುರಿಗೆ ನೋಡಲು, ಗೋಡೆಗೆ ತೂಗಹಾಕಿದ್ದ ಆತನ ಖಡ್ಗವು ಆತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಆತನು ಧೈರ್ಯಗೊಂಡು ತನ್ನೊಳಗೆ—“ಇನ್ನು ನಾನು ಹೀಗೆ ಕೈಕಾಲುಗೆಟ್ಟರೆ ಆಗುವದೇನು? ಮೊದಲೇ ನಾನು ರಾಜ ದ್ರೋಹದ ಗೊಡವಿಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಹೋದಬಳಿಕ ಮಿಡು ಕಿದರೆ ಫಲವೇನು? ಇನ್ನು ನಾನು ಶತ್ರುವಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿರುವದೆಂದರೆ ಮಾನಗೇಡಿತನವೇ ಸರಿ! ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ತೇಲಲಿ—ಮುಣುಗಲಿ, ಈಗ ಹಿಡಿದಿರುವ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ನಾನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವದು ತಕ್ಕದ್ದು. ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ನಾಕವಾಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕಣ್ಣಿ ನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಪಾಂಡವ ದ್ರೋಹಬುದ್ಧಿಯ ತನ್ನ ಹಟವನ್ನು ಕಡೆಗೂಬಿಡಲಿಲ್ಲ! ಅದರಂತೆ ನಾನಾದರೂ ಈಗ ಹಟಮಾರಿಯೇ ಆಗಬೇಕ ಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ವೈರಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ಮಾನಗೇಡಿಯಾಗಲಾಗದು; ಆದರೆ ನನ್ನ ಈಹಟಮಾರಿತನದಿಂದ ಹಿತವಾಗಬಹುದೆ? ”

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುವಾಗ, ಮುದ್ದನಿಗೆ ಸಕ್ಕನೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ನಪಾಯಿತು.

೭ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ—ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು.

ದಳವಾಯಿ ಪಂಚಮಮುದ್ದನು ಮನಸ್ತಾಪದಿಂದ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿ
ರುವಾಗ, ಆತನಿಗೆ ಪಕ್ಕನೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ನೆನಪಾಯಿತೆಂದು ಹಿಂದಿನ
ಪ್ರಕರಣದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ? ಏಕಜೀವರಾದ ಪತಿಪತ್ನಿಯರ
ಸಂಬಂಧವೇ ಅಷ್ಟು ಗೌರವದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಪಂಚಮ
ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿಯು, ಸಾಧ್ವಿಯಾಗಿದ್ದದ್ದು ಆತನ ಸುದೈವವೇ ಸರಿ.
ಆಕೆಯು ಚಿಕ್ಕವಳಿರುವಾಗಲೇ ಮಹಾ ಪುರುಷರ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆದಿ
ದ್ದಳು! ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾದ—ಮನುಷ್ಯತ್ವ,
ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವ, ಮಹಾ ಪುರುಷರ ಸಹವಾಸ ಇವು ಮೂರು ದುರ್ಲಭಗಳಿ
ರುವವೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳಿರುವರು. ಮನುಷ್ಯತ್ವವೆಂದರೆ, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ
ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಟ್ಟು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವದು; ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವವೆಂದರೆ, ಸಂಸಾರ
ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಗೆ ಮುಕ್ತನಾದೇನೆಂಬ ಆತುರತಾಳುವದು; ಮಹಾ ಪುರು
ಷರ ಸಹವಾಸವೆಂದರೆ, ದೇವರನ್ನು ಕಂಡ ಮಹಾಮಹಿಮರೊಡನೆ ಬಳಿಕೆ.
ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾ ಪುರುಷರ ಸಹವಾಸವು ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭ
ವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂಥ ದುರ್ಲಭಯೋಗವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ
ಮುದ್ದನ ಹೆಂಡತಿಗೆ, ಆಕೆ ಚಿಕ್ಕವಳಿರುವಾಗಲೇ ಒದಗಿದ್ದರಿಂದ, ಆಕೆಯು
ಸಾಧ್ವೀಯೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಳು. ಈಗ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ
ದ್ಲಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಮುರಗೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳ
ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಠವಿರುವದಷ್ಟೆ? ಆ ಮಠದ ಮೂಲ ಕರ್ತೃಗಳಾದ ಮುರಗೀಶ
ಗುರುವರರು, ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುಖ್ಯ ನಾಯಕನಾದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ
ಭರಮನಾಯಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆತನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು
ತೋರಿಸಿ, ಭಕ್ತರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲು ದುರ್ಗದಲ್ಲಿವಾಸಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ

ವಾಗಿನಾಡಿದರು! ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಆ ಮಹಾಮಹಿಮರು ತಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಭಾವಿಕರಾದ ಪುಣ್ಯವಂತರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ಒಮ್ಮೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ವೀರಶೈವ ಲಿಂಗಾಯತ ಭಕ್ತನಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ಆಗ ಆ ಭಕ್ತನ ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕ ಮಗಳು ಕೇವಲ ಎಂಟು ವರ್ಷದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆಗ ಆಕೆಯನ್ನು “ಮಲ್ಲಮ್ಮ” ಎಂಬಹೆಸರಿನಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕವಳಾಗಿದ್ದ ಮಲ್ಲಮ್ಮನು ಎಲ್ಲರಂತೆ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನ ಚಗಣಕ್ಕೆ ಎರಗಲು, ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಆ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಆಕೆಯ ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ವರದ ಹಸ್ತವಿಟ್ಟು ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ಎಳಮ್ಮಾ, ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿ, ಏಳು. ನೀನು ಬಹು ಪುಣ್ಯವತಿಯು ಕಂಡೆಯಾ! ನೀನು ನಿನ್ನ ಉದಾತ್ತ ಪತಿಸೇವೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ, “ಸಾವಿತ್ರಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಸತ್ಯವಾನನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದಂತೆ,” ನೀನು ನಿನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವೆಯಲ್ಲದೆ, ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯನ್ನೂ, ಕೊಟ್ಟ ಮನೆಯನ್ನೂ ಪವಿತ್ರವಾಗ ಮಾಡುವೆ.” ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು! ಅಂದಿನಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಆಕೆಯನ್ನು “ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿ ” ಎಂತಲೇ ಕರೆಯತೊಡಗಲು, ಆಕೆಯ ಮೊದಲಿನ ಮಲ್ಲಮ್ಮನೆಂಬ ಹೆಸರು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತು!

ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು ದೊಡ್ಡವಳಾಗುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ಆಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಪವಿತ್ರವಾದ ಶೈವೀತೇಜಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಹೋಗಲು, ಆಕೆಯ ಅಪ್ರತಿಮ ಸೌಂದರ್ಯ ಜಲಕ್ಕೆ ಸುಗಂಧದಯೋಗವು ಒದಗುತ್ತ ಹೋದಂತಾಯಿತು! ಆ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯು ಉಪವರಳಾಗಲು, ಆಕೆಯನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹುಜನ ಘನವಂತ ವೀರಶೈವ ತರುಣರು ಇಚ್ಛಿಸತೊಡಗಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ; ಆದರೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ದಂಡಿನಲ್ಲಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಉತ್ಕರ್ಷಹೊಂದುತ್ತಲಿದ್ದ ಸಂಚಮ ಮುದ್ದಣ್ಣನಿಗೆ ಆಕೆಯು ದೈವಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಮಾಲೆ ಹಿಡಕೊಂಡು ನಿಂತದ್ದರಿಂದ, ಬಹುಜನ ತಳು

ಇರ ನಿರಾಶೆಯಾಗಿ ಆಕೆಯು 'ತರುಣ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ವೀರಶೈವ ಲಿಂಗಾಯತನಿದ್ದನೆಂಬದಕ್ಕೆ ಆತನ "ಪಂಚಮ ಮುದ್ದಣ್ಣ" ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. "ಪಂಚಮ" "ಪಂಚಮಸಾಲಿ" ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಸಮಾನಾರ್ಥದವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಚಲುವನೂ, ಶೂರನೂ, ವಿಲಾಸಪ್ರಿಯನೂ, ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ? ಆದರೆ ಆತನ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯು ಅತಿರೇಕದ ಮೂಲಕ ಆತನಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವೃತ್ತಿ, ಔದ್ಧತ್ಯ, ದ್ರೋಹಬುದ್ಧಿ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ದುರ್ಗುಣಗಳು ಸೇರುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿಯಾದ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆತನ ಅಕೃತ್ರಿಮ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ವ್ಯತ್ಯಯ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಸ್ನೇಹಮಯಿ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ಯೋಗ್ಯತೆಯೇ ಅಷ್ಟು ಘನವಾದದ್ದು!

ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯ ರಂತೆ ತನ್ನ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಸುಖಗಳ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆತನನ್ನು ತೋರಿಕೆಯ ಪ್ರೇಮದ ಕೃತ್ರಿಮ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಮೋಹಿಸುವ ಗೊಡವಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ತನ್ನ ಪತಿಯು ತನ್ನ ಉದ್ಧಾರಕಾರಣವಾದ ಪರದೈವತವೆಂದು ಧರ್ಮತಃ ತಿಳಿದು, ಆತನ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಾನು ವಿಷಯೋಪಭೋಗಿಯಾಗಿ, ಪತಿಯನ್ನು ಆತನ ನೆರಳಿನಂತೆ ಅನುಸರಿಸುವವಳು ಆಗಿದ್ದಳು. ಇಂತಹ ಸಾತ್ವಿಕ ವಿರಕ್ತ ವೃತ್ತಿಯ ಪರಿಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಸಾಧ್ವಿಗೆ, ಪತಿಯ ದೋಷಗಳೂ ಗುಣಗಳೇ ಆಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವಾಗ, ಪತಿಯ ಗುಣಗಳು ಗುಣಗಳಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಹೀಗೆ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಸುಗುಣಪೂರ್ಣನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆತನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವಂತೆ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವದೇ ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಸರ್ವ ಬಳಗವೂ, ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಪತಿಯೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವಳು. ಪತಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವ ಪಹಿಸುವಾಗ ಆಕೆಯು ತನ್ನ

ಯೋಗಕ್ಷೇಮವ ಮರೆಯುವಳು. ಪತಿಯು ಭೋಗಿಸಿದ ಸುಖಶೇಷವನ್ನು ಆಕೆಯು ಪತಿಯ ತಾರಕಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಸೇವಿಸುವಳು. ಆಕೆಗೆ ಪತಿಯ ವಾಕ್ಯವು ಮಂತ್ರಮೂಲವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯ ರೂಪವು ಧ್ಯಾನಮೂಲವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯ ಕೃಪೆಯು ಮೋಕ್ಷಮೂಲವಾಗಿಯೂ ತೋರುವವು. ಆಕೆಯು ಪತಿಯ ಏಕಜೀವವಾದದ್ದರಿಂದ, ಪತಿಯ ಸಹವಾಸವು ಆಕೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯ ವಿಯೋಗವು ಆಕೆಗೆ ನರಕಯಾತನೆಯಾಗಿಯೂ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿವೈಭವ, ಜ್ಞಾನವೈಭವ, ಧನವೈಭವ, ಅಧಿಕಾರವೈಭವಾದಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಚರಣಕ್ಕೆ ನಿವಾಳಿಸಿ ಚಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು, ಪತಿದೈವತದ ಭಾವಿಕ ಭಕ್ತಳಾಗಿದ್ದಳು! ಮಹಾ ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಉದಾತ್ತವಾದ ಈ ಪತಿಸೇವೆಯ ಅರ್ಥವು, ಸಾಹಸಿಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸರ್ವಥಾ ತಿಳಿಯಲಾರದು.

ಇಂತಹ ಉದಾತ್ತ ಪತಿಸೇವೆಯ ಸಾಧ್ವಿಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ವಿಶ್ವಾಸದ ಸರ್ವಬಳಗವಾಗಿರುವಂತೆ, ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನ ಸರ್ವಬಳಗವಾಗಿದ್ದಳು; ಆದ್ದರಿಂದ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಹಿತಕಾರಿ ಆಪ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯೊಬ್ಬಳಲ್ಲಿಯೇ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿದಂತೆ ಆಗಿತ್ತು; ಅಂದರೆ, ಮುದ್ದನ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕಲಾಸಗಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಆ ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸು ನೋಯದಂತೆ ಮೃದು-ಮಧುರ-ವಚನಗಳಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಳು; ಮತ್ತು ನಯ-ಭಯ-ಭಕ್ತಿ-ಕರುಣಾಯುಕ್ತ ಮಮತೆಗಳಿಂದ ಆತನ ಸೇವೆಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು, ತನ್ನ ದೇಹದ ಶ್ರಮವನ್ನೂ, ಮನಸ್ಸಿನ ಬೇಸರವನ್ನೂ ಎಣಿಸದೆ ಮೃದುವಾಗಿ ಮೂಲದಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಳು; ಅಂದರೆ ಆಕೆಯ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ದಾಸಿಯರು ಆಕೆಯ ಆಜ್ಞೆ ಪಾಲಿಸಲು ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದರೂ, ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸೇವೆಯನ್ನು ತಾನು ಕೈಮುಟ್ಟುವಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲದೆ, ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಉಣಿಸುತಿನಿಸುಗಳನ್ನೊಡಗಿಸಿ ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ತನ್ನನ್ನೇ ಮರೆತು ಬಿಡುವ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ತಾಯಿ

ಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅದರಂತೆ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಶಯನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ವಿಲಾಸನಿವೃಣೆ ರಂಭೆಯೂ, ಪತಿಯ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜಕ ಧರ್ಮಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಅನುಕೂಲೆಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸಹನಿಸುವ ಧರಿತ್ರಿಯು, ಅಂದರೆ ಭೂದೇವಿಯು ಆಗಿದ್ದಳು; ಅಂದರೆ ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಪತಿಯು ತನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಿ, ಅಥವಾ ತನಗೆ ನಿಷ್ಠರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಲಿ ಅವನ್ನು ಆಕೆಯು ಎಷ್ಟೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಅವು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಪತಿಯು ಮಾಡುವ ಸಧಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು, ಪತಿಯ ಸಂಗಡ ಸದಾ ಆನಂದ ವೃತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು! ಅಂದಬಳಿಕ ಯಾವದರ ಕೋರತೆಯಿಂದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ?

ಹೀಗೆ ಪತಿಯ ಆತ್ಮವೇ ತಾನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಶ್ರೀಮತಿಯು, ಸಹಸಾ ಪತಿಯನ್ನು ಅಗಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಪತಿಯ ಸೇವೆಯ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಯಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನೂ ಆಕೆಯು ಸಾಧಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ದಳವಾಯಿಗಳ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಂತೂ, ತನ್ನ ಪತಿಯ ವಿರೋಧಿಗಳು ಬಹುಜನರಿದ್ದರಿಂದ, ತನ್ನ ಆ ಸಂಕಟಗ್ರಸ್ತ ಪತಿಯನ್ನು ಬೆಂಗಾವಲಿ ಆಳಿನಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಆ ಪತಿನಿಷ್ಠಳು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು! ಆದರೆ ತವರ ಮನೆಯವರ ಅತ್ಯಗ್ರಹದ ಮೂಲಕ, ತನ್ನ ಪತಿಯೇ ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಪಿನಾ ಹನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಎರಡೇ ದಿನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ತವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು; ಆದರೂ ಆ ಪತಿಪ್ರಾಣಳ ಮನಸ್ಸು, ತನ್ನ ಪತಿ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಆಸಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅತ್ತ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಮನಸ್ತಾಪದಿಂದ ತಳಮಳಿಸುತ್ತ ನಿರ್ದೈವರಾದೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಶ್ರೀಮತಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರಲು, ಇತ್ತ ತವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ತಾಪವಾಗಿ, ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸು ಪತಿಯಬಳಿಗೆ ಹೋಗ

ಬೇಕೆಂದು ಹಾತೊರೆಯಹತ್ತಿತು. ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಇರಲಾರದೆ, ಯಾರು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಸಂಗಡಕರಕೊಂಡು ಮೇಣೆಯೊಳಗಿಂದ ಪತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟು ದುರ್ಗವನ್ನು ಏರಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಮುದ್ದನ ಆ ಪ್ರಿಯಪತ್ತಿಯ ದುರ್ಗಾರೋಹಣಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರತಿಬಂಧವೂಂಟಾದಿತ್ತು? ಆದರೆ ಪತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಉದ್ವಿಗ್ನವಾಗಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸು, ಪತಿಯಬಳಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಹೋದೇನೆಂದು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ತಾನು ಹಕ್ಕಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಆಕೆಯು ಅತುರಪಡತೊಡಗಿದಳು!

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಮೇಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದುರ್ಗವೇರುತ್ತಿರುವಾಗ, ವಿವಿಧ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರತೊಡಗಿದವು. ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—“ಈಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಚಡಪಡಿಕೆಯಾಕಾಗಿದ್ದೀತು? ನನ್ನ ಪತಿಯು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರಬಹುದಷ್ಟೆ? ನಾನಿಲ್ಲದಾಗ ನನ್ನ ಆತನು ಭರಮನಾಯಕನನ್ನು ಹಿಡಿಯಹೋಗಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿನಿಂದ ಸೋತುಬಂದ ಅಪಕೀರ್ತಿಯು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಹಬ್ಬಿರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷದವರು ಉತ್ತಾಹಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಶೂರಪತಿಗೆ ಸೋಲೇ? ನನ್ನ ಆರಣ್ಯಪಂಡಿತನಾದ ಪತಿಯು ಈವರೆಗೆ ಸೋಲಿನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಅರಿತವನಲ್ಲ! ಅಂದಬಳಿಕ ನನ್ನ ಆತನು ಸೋತದ್ದೇ ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ಸೋಲಿನಿಂದ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ವೈಥಿ ತವಾಗಿರಬಹುದಲ್ಲ! ದುಷ್ಟ ವೈರಿಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಪತಿಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಕೇಡೂ ಒದಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು, ಆ ದುಷ್ಟ ವೈರಿಗಳು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ನನ್ನ ಪತಿಯ ಶಯನಗೃಹಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆಹಾಕಿ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಪತಿಯ ಜೀವಕ್ಕೆ ಕೇಡುಬಗದಿದ್ದರೆ ಮಾಡುವದೇನು? ಈಗ ನಾನು ಪತಿಯನ್ನಗಲಿ ತವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದದ್ದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪಾಯಿತು! ನನ್ನ ಪತಿಯು ಸುರಕ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನಾನು ಯಾವಾಗ ನೋಡೇನು? ಅಹಾ! ನನ್ನ ವಲ್ಲಭನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಣ, ಎಷ್ಟು ಜೀವ! ಆತನು

ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಆರಗಳಿಗೆಯಾದರೂ ಅಗಲಿ ಇರತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದು ನಾನು ಮೂರ್ಖಳು ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ತವರಮನೆಗೆ ಯಾಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೇನು? ನನ್ನ ಪತಿಯಾದರೂ ಹೋಗಲು ನನಗೆ ಯಾಕೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿರಬಹುದು!

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಒಂದೊಂದೇ ಕೆಟ್ಟಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ಹಾಗೂ ಪತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತವರಮನೆಗೆ ಹೋದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಜರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಚಿಂತಾಮಗ್ನಳಾಗಿ ಮೇಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿರಲು, ಆಕೆಯ ತಂದೆಯು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಆ ಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು— “ತಂಗೀ ಶ್ರೀಮತೀ, ನಿನ್ನ ಪತಿಯ ಶಯನಗೃಹವು ಸನಿಯಕ್ಕೆ ಬದಿತು; ಆದರೆ ಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿದ್ದು, ಒಳಗಿನ ದೀಪಗಳು ಹಚ್ಚಿದವು ಹಚ್ಚಿದಹಾಗೆ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಲಿವೆ! ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಶಯನಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿರುವ ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದು! ಜನರ ದನಿಯೂ ಕೇಳಬರುವದಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ನಿಶ್ಯಬ್ದ ” ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಶ್ರೀಮತಿಯು ಎದೆಯೊಡೆದು ನೀರಾಯಿತು! ಆಕೆಯ ಕುಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಉಕ್ಕಹತ್ತಿದವು. ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಮೇಣೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹೇಳಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ಅಪ್ಪಾ, ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಏನೋ ಘಾತವಾಗಿರುವದು! ಹೀಗೆ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಶಾಂತತೆಯು ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಈಗ ಸರ್ವಥಾ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ದುರ್ಗದ ದಳವಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬಣಗಳಿದ್ದು, ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಬಣದವರು ನನ್ನ ಪತಿಯ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಂಚು ಹಾಕಿರುವರು; ಆದರೆ ನನ್ನ ಶೂರ ಪತಿಯು ಯಾರ ಗಂಟಲಲ್ಲಿಯೂ ಇಳಿಯುವವನಲ್ಲ! ಆದರೂ ಹೊತ್ತು ಹೀಗೇ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣದ ಗೊಂದಲವು; ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಸಂಕಟವೇ ಒದಗಿತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲ! ಹೀಗೆ ಶಯನ ಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲು ಅಪರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿರುವದು ನನ್ನ ಚಿಂತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದು; ಆದರೆ ನಾನು ಚಿಂತೆಮಾಡಿ ಮಾಡುವದೇನು? ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಶಂಭುಲಿಂಗೇಶ್ವರನೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯ

ತಕ್ಕದ್ದು; ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ನೊದಲು ನಮ್ಮ ದೇವರಮನೆಗೆಹೋಗಿ, ದೇವರದರ್ಶನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಆಮೇಲೆ ನಾನು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುವೆನು.

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಶ್ರೀಮತಿಯು ಮೇಣಿಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಕಾಲನಡಿಗೆಯಿಂದಲೇ ತನ್ನ ದೇವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಆಕೆಯು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದೇವರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಬಳಿಕ ತಂದೆಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಆತನ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದಳು. ಆಮೇಲೆ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಕೊಂಡು ಪತಿಯ ಶಯನಗ್ರಹದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಡಲು, ಆ ಸತ್ವಶಾಲಿನಿಯ ಎದೆಯು ಕೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿತು! ಆಗ ಆಕೆಗೆ ಯಾತರ ಭಯವೂ ತೋರದಾಯಿತು. ಆಗ ಆ ವಿರಪತ್ತಿಯು ಒಬ್ಬಳೇ ಪತಿಯಬಳಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿರಲು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಕಾವಲುಗಾರರು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ವಿನಯದಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಮುಜುರೆಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯು ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಅವರ ಮುಜುರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ, ತನ್ನ ಪತಿಯ ಅಪಘಾತದ ಪ್ರಸಂಗವೇನೂ ಇಲ್ಲೆಂದು ಸಮಾಧಾನಪಡುತ್ತ, ಇಲ್ಲದ ಕುಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ತನ್ನ ಅಂಜಬುರಕತನಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಗುತ್ತ ಅತ್ಯಾತುರದಿಂದ ಪತಿಯ ಶಯನ ಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದಳು. ಆಗ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಬಾಗಿಲದ ಕಡೆಗೆ ಬೆನ್ನುಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪಲ್ಲಂಗದಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಮತಿಯು, ತನ್ನ ಪತಿಯ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಾದಂತೆ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟಳು. ಆಗ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಪುನಃ ಯಥಾಸ್ಥಿತವಾಗಿ ತನ್ನ ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ತನ್ನ ಮದಗಜಗಮನದಿಂದ ಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಪತಿಯ ಚರಣದಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರೇಮಾರ್ಥಗಳಾದ ಸುಂದರ ಕಟಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಾರದೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಆಕೆಗೆ, ಪುನಃ ತನ್ನ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವು ದೊರೆತದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಮಾನಂದವಾಗಿತ್ತು! ಪತಿಯ ಚರಣಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ ಆತ

ನನ್ನ ತಟ್ಟನೆ ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಕೆಯ ಕೋಮಲ ಮನಸ್ಸು ತವಕಿಸಿತು; ಆದರೆ ಆ ಭೀರುವು—“ ಪತಿಗೆ ನಿದ್ರೆಗೇಡಾದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಗೆಟ್ಟೇತಲ್ಲ! ಮೊದಲೇ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ, ಇದೀಗ ನಿದ್ರೆಹತ್ತಿದ್ದರೂ ಹತ್ತಿರಬಹುದು; ಆದ್ದರಿಂದ ತಾನಾಗಿ ಎಚ್ಚರವಾಗುವವರೆಗೆ ನಾನು ಹೀಗೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುವೆನೆ ನೆಟ್ಟಗೆ” ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂದುಕೊಂಡು, ಆಕೆಯು ಪತಿಯ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಪತಿಯು ಒಮ್ಮೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟು—“ಪ್ರಿಯೇ ಶ್ರೀಮತೀ, ನೀನು ಯಾವಾಗೂ ಇಲ್ಲದೆ ಈಗೇ ಏಕೆ ತವರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೀ? ನಾನಾದರೂ ನಿನಗೆ ಹೋಗಲು ಅಷ್ಟೇಕೆ ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿರಬಹುದು! ನೀನು ಬರುವವರೆಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವಹಾಗಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಈಗೇ ಕಳಿಸಿಬಿಡಲಾ?” ಎಂದು ನುಡಿದು ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು, ಎದುರಿಗೇ ತನ್ನ ಚರಣಗಳಿಗೆರಗಿದ್ದ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು! ಆಗ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಅಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ—

ಮುದ್ದ—ಇದೇನು. ಪ್ರಿಯೇ ಶ್ರೀಮತೀ, ನೀನು ತವರಮನೆಗೆ ಹೋಗಲೇ ಇಲ್ಲವೆ?

ಶ್ರೀಮತಿ—ಹೋಗಿದ್ದೆನು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ; ಆದರೆ ಯಾಕೋ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗದ್ದರಿಂದ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆನು !

ಮುದ್ದ—ಯಾವಾಗ ಬಂದೆ? ಏನು? ಈ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆಯೇನು ?

ಶ್ರೀಮತಿ—ಇಲ್ಲ, ಸರಭವಾದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಬೆಳಕು ಚನ್ನಾಗಿಬಿದ್ದಿದೆ; ಮೇಲಾಗಿ ಹಿಲಾಲಿನವರ ಹಿಲಾಲಬೆಳಕು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಇದ್ದಿತು !

ಮುದ್ದ (ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಹಿಡಿದು ಅದರದಿಂದ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ)—
ಪ್ರಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಕೋಮಲ ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಲೆಯೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ!

ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆನಿಸಿದಾಗ ನೀನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಎದುರಿಗೇ ಬರುವೆನೆಂದ ರೇನು! ಅಲ್ಲ, ನೀನು ಸರ್ವಥಾ ಮನುಷ್ಯಳಲ್ಲ ಯಾವಳೋ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ದೇವತೆಯು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯಾತಿಶಯದಿಂದ ಮನುಷ್ಯಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರೀ, ನೀನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಅರ್ಧಾಂಗವು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆಯೇಸರಿ!

ಶ್ರೀಮತಿ (ಆತುರದಿಂದ ಪತಿಯ ಮುಖನೋಡುತ್ತ) — ಇದೇನು? ಮಹಾಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿರುವಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ!

ಮುದ್ದ—ನಿನ್ನೇ ನೀನಿಲ್ಲದಿರಲು, ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳದೆ ನಾನೊಂದು ಕಾಯಮಾರ್ಗವೋಗಿ ಒಬ್ಬ ಕುಮಾರಿಕೆಯಿಂದ ಸೋತು ಬಂದೆನು; ಆ ಅಸಮಾನಕಾರಕ ಸೋಲಿನ ತಾಪವು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿರುವದು! ಪ್ರಿಯ, ಶೂರರಿಗೆ ಸೋಲು ಶೂಲವಲ್ಲವೆ?

ಶ್ರೀಮತಿ—ಏನು ವಿರವರ, ಅಜಿಂಕೃತನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಿಮಗೆ ಹೆಂಗಸಿನಿಂದ ಸೋಲೆ? ನಿಮ್ಮಂಥ ವಿರಶಿರೋಮಣಿಗಳಿಗೆ ಹೆಂಗಸಿನೊಡನೆ ಕಾದುವ ಮನಸ್ಸಾದರೂ ಆಗಬಹುದೆ? ನಿಮ್ಮಂಥ ರಣಧೀರರು ಹೆಂಗಸಿನಿಂದ ಸೋಲುವವರೂ ಅಲ್ಲ, ಹೆಂಗಸನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವವರೂ ಅಲ್ಲ; ಯಾವವರೆ, ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ವಿರಾಗ್ರಣಿ ಭೀಷ್ಮರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಿಲ್ಲವೆ? ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಮೊದಲು ಒಮ್ಮೆ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದ ಶಿಖಂಡಿಯಮುಂದೆ ಶಸ್ತ್ರವಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಬಿಡಲಿಲ್ಲವೆ! ಅದರಿಂದ ಅವರ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟಾಯಿತೇನು?

ಮುದ್ದ (ವಿಷಾದದಿಂದ) — ಇಲ್ಲ ಶ್ರೀಮತೀ, ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಭೀಷ್ಮನಂತೆ ನಾನು ಶಸ್ತ್ರತ್ಯಾಗಮಾಡಿಬಿಡಲಿಲ್ಲ; ಒಬ್ಬ ಕುಮಾರಿಕೆಯ ವಿರಾವಂಶಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ಹೇಡಿಯಂತೆ ರಣಭೂಮಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದೆನು. ಆ ಕುಮಾರಿಕೆಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಹೆಂಗಸಲ್ಲ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅದಿ ಶಕ್ತಿಯು!

ಶ್ರೀಮತಿ—ಆದಿಶಕ್ತಿಯಮುಂದೆ ಅಲ್ಪಶಕ್ತರಾದ ಮಾನವರ ವಾಡೆನು? ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಅಸಮಾಧಾನ!

ಮುದ್ದ (ಹೆಂಡತಿಯ ಹಸ್ತವಿಡಿದು) — ಶ್ರೀಮತೀ, ವೀರಪತ್ನಿಯೆನಿ ಸುವ ನೀನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದೆ? ಆಕೆಯು ಆದಿಶಕ್ತಿಯೇ ಇರಲಿ, ಅಲ್ಪಶಕ್ತಿಯ ಮಾನವಳೇ ಇರಲಿ, ನಾನು ಹೆಂಗಸಿನಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಅಂಜಿ ಓಡಿಬಂದದ್ದೇನು ಸುಳ್ಳೆ? ನಾನು ನನ್ನ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಚಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು ಆ ರಣಶೂರಳ ಖಡ್ಗಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಶಿರಸ್ಸು ಒಡ್ಡಿದ್ದರೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗುತ್ತಿ ತ್ತಲ್ಲವೆ? ಆದರೆ ಶ್ರೀಮತೀ, ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದುಷ್ಟೀ ತಿಯಾಯಿತು, ನಾನು ನನ್ನ ವೈರಿಗಳಮುಂದೆ ತಲೆ ಎತ್ತದಹಾಗಾ ಯಿತು! ಇನ್ನು ನಾನು ಬದುಕಿಯಾದರೂ ಮಾಡುವದೇನು? ನೋಡು, ಸರಿಸಾತ್ರಿ ಮೂರಿಹೋಗಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ತಾಪದಿಂದ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆಕಣ್ಣು ಹತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮತಿ—ಅವ್ವಯ್ಯ! ಕಣ್ಣು ಎಷ್ಟು ಕೆಂಪಾಗುವೆಯಲ್ಲ, ತಲೆ ಯೆಷ್ಟು ಕಾದಿದೆ? ಅಂತೇ ನನಗೆ ತವರಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಹಾಗೆ ಆಗ ಲಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ನಾಥಾ, ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೀಗೆ ಉದಾಸೀನರಾಗಬಹುದೆ? ನಡೆಯುವವರು ಎಡವುವದುಂಟು; ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಅಷ್ಟುಮಹತ್ವ! ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಕರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವವಿರುವದಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಸೋಲು ಗೆಲುವುಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವಕೊಡಲಾಗದು! ಶ್ರೀರಾಮನು ತಾಟಕಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಾಗ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಲಿಲ್ಲವೆ? ಆ ಪ್ರಭುವು ವಾಲಿಯನ್ನು ಮರೆಗೆನಿಂತು ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲವೆ? ಪ್ರಿಯಾ, ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಧರ್ಮಾ ಧರ್ಮ ವಿಚಾರಕ್ಕಿಂತ ಕಾರ್ಯಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷವಿಟ್ಟಿರುವರು; ದ್ರೋಣನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭರ್ಮರಾಜನು ಕೂಡ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆ? ಆದರೆಈಗ ಆ ಮಾತುಬೇಡ. ನೊದಲು ನಿಮಗೆ ನಿದ್ದೆಹತ್ತಲಿ! ನಿಮ್ಮ ತಲೆಗೆನಾನು ಉಷ್ಣಹಾರಕ ತೈಲವನ್ನು ತಿಕ್ಕುವೆನು, ಅಂದರೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುವದು! ನಿದ್ದೆಗೇಡು ನಿಮಗೆ ಸರ್ವಧಾ ತಡೆಯುವದಿಲ್ಲ!

ಈ ಮೇರೆಗೆ ನುಡಿದು ಶ್ರೀಮತಿಯು ಉಷ್ಣಹಾರಕ ತೈಲವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಕೋಮಲ ಹಸ್ತದಿಂದ ಸತಿಯ ತಲೆಗೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಿಕ್ಕ ಹತ್ತಿದಳು. ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಮೂರ್ತಿಯ ಈ ಅಂತಃಕರಣದ ಕನಿಕರದ

ಕೃತಿಯಿಂದ ಮುದ್ದನ ಹೃದಯಸ್ಥ ಶೋಕಾಗ್ನಿಯಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮಜಲವೆರ
ಚಿದಂತಾಗಲು, ಆತನ ಸಂತಾಪವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಹತ್ತಿತು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ,
ಸಾಧ್ಯವಾದ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಪ್ರೇಮಾರ್ಥಹೃದಯವು, ಆಕೆಯ ಕೋಮಲ
ಹಸ್ತದ ದ್ವಾರದಿಂದ ಮುದ್ದನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯ ತಾಪವನ್ನು ಬಡಬಡ
ಶೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ಆತನ ಹೃದಯವು ತಾಪರಹಿತವಾಗುತ್ತಲೂ,
ಶ್ರೀಮತಿಯ ಹೃದಯವು ತಾಪಭರಿತವಾಗುತ್ತಲೂ ಹೋದವು. ಹೀಗಾ
ಗುತ್ತಾಗುತ್ತ ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಹೃದಯವು
ಮುದ್ದನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯ ತಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಶೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನು ತಾಪ
ಭರಿತವಾಗಲು, ತಾಪರಹಿತ ಹೃದಯನಾಗಿ ಹೋದ ದಳವಾಯಿ ಪಂಚಮ
ಮುದ್ದಣ್ಣನಿಗೆ ಗಾಢವಾದ ನಿದ್ರೆಯು ಹತ್ತಿತು ! ಅಂತೇ, “ಪತಿಯು
ಪತಿಯ ಸುಖದುಃಖಗಳ ಪಾಲುಗಾರ್ತಿ” ಎಂಬ ಮಾತು ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ರೂಢವಾಗಿರುವದು !

೮ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ-- ಶ್ರೀಮತಿಯ ಸೌಜನ್ಯ !

ಹೀಗೆ ನಿದ್ರೆಹತ್ತಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಮುದ್ದನಿಗೆ, ಬೆಳಗಾಗಿ ಎರಡುತಾಸು
ಹೊತ್ತು ಎರಿದರೂ ಎಚ್ಚರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕಣ್ಣುತುಂಬ
ನಿದ್ರೆಬಂದಿತೆಂಬ ಆತುರದಿಂದ ಶ್ರೀಮತಿಯು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರೆಪ್ಪೆಬಡಿಯದೆ,
ಒತ್ತಿ ಉಸುರಾಡಿಸದೆ—“ ಒತ್ತಿ ಎಣ್ಣೆ ತಿಕ್ಕಿದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಾಗುವದೋ”
ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಎಣ್ಣೆ ತಿಕ್ಕುತ್ತ ತಿಕ್ಕುತ್ತ, ಪತಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ಆತನಿಗೆ ನಿದ್ರೆಹತ್ತಿದಹಾಗೆ ಕಂಡಕೂಡಲೆ ತಾನು ಅಲ್ಲಾಡದೆ

ನೆಲ್ಲನೆ ಕೈ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕೊಂಡು, ಸ್ವಲ್ಪದೂರಸರಿದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಪತಿಯು ಮಿಸಿಕಾಡದೆ ಗೊರಿಕೆ ಹೊಡೆಹೊಡೆದು ನಿದ್ದೆಮಾಡುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ಕೃತಕೃತ್ಯಳಾದಂತೆ ಸಂತೋಷಪಡತೊಡಗಿದಳು. ಆದರೂ “ ಪತಿಗೆ ಪಕ್ಕನೆ ಎಚ್ಚರಾದರೆ ಹೇಗೆ? ” ಎಂಬ ಸಂಶಯದಿಂದ ಆಕೆಯು—“ ದೇವರೇ, ಹೀಗೆಯೇ ಪತಿಗೆ ಗಡದ್ದು ನಿದ್ದೆಹತ್ತಲಿ ” ಎಂದು ತನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಶಂಭುಲಿಂಗೇಶ್ವರನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ “ ನಾನು ಕೂಡಲೆ ಹೊರಟುಬಂದದ್ದು ಬಹಳ ನೆಟ್ಟಗಾಯಿತಲ್ಲವೇ? ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಈದಿನ ಪೂರಾ ನಿದ್ದೆಗೇಡಾಗುತ್ತಿತ್ತು ” ಎಂದು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿವೇಕಬುದ್ಧಿಗಾಗಿ ತಾನೇ ಸಂತೋಷಪಡತೊಡಗಿದಳು. ನಿರಾಶ್ರಿತನಿಗೆ ಮಹಾದಾಶ್ರಯ ದೊರೆತಕೂಡಲೆ ಆತನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯುಂಟಾಗುವಂತೆ, ಸನ್ನಿಹಿತಳಾದ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯ ನಂಬಿಗೆಯ ಮಹದಾಶ್ರಯ ದೊರೆತಕೂಡಲೆ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ, ಆತನಿಗೆ ಗಡದ್ದು ನಿದ್ದೆಹತ್ತಿಹೋಯಿತು ! ಅಖಂಡ ಆರುತಾಸು ನಿದ್ದೆಮಾಡಿದರೂ ಆತನು ಈ ಮಗ್ಗಲಿನಿಂದ ಆ ಮಗ್ಗಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಪತಿಯು ದಿನದ ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ ನಿದ್ದೆಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಮತಿಗಾದ ಅನಂದವು ಆಕೆಯ ಹೃದಯವನ್ನು ತುಂಬಿ, ಈನೊದಲು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆಕೆಯ ತಾಪವನ್ನು ಹೊರದೂಡಲು, ಆ ತಾಪವು ಅನಂದಾಶ್ರುರೂಪದಿಂದ ಬಳಬಳ ಪೂರಾಸೋರಿಹೋಗಿ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಹೃದಯವೂ ತಾಪರಹಿತವಾಯಿತು ! ಆಗ ತೂಕಡಿಸಹತ್ತಿದ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ಹಾಗೆಯೇ ಗೋಡೆಗೆಆತುಕುಳಿತುನಿದ್ದೆಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆಕೆಗೊಂದುಕನಸುಬಿದ್ದಿತು.

ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿಯು ವನಭೋಜನಕ್ಕೆ ಹೋದಂತಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ವನವೇನೋ ಪರಮ ಮನೋಹರ; ಆದರೆ ಅದು ಆಕೆಯ ಪರಿಚಯದ್ದಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಯ ವಿವಿಧ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ ವೃಕ್ಷಗಳ ದಟ್ಟ ನೆರಳು ವನದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಹೂಗಳ ಸುಗಂಧವು ಸಾಲ್ಕುಕಡೆಗೆ ಇಡಗಿದ್ದು, ಫಲವೃಕ್ಷಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಫಲಭಾರದಿಂದ ಜಗಿ

ದ್ದವು. ಆ ಅಸೂರ್ವ ವನದಲ್ಲ ಸುಂದರವಾದ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರದ ಗಿಡಗಳೂ ಇದ್ದಂತೆ ಆಕೆಗೆ ತೋರಿತು. ಆ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳ ಕಾಯಾ ಗಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ಶ್ರೀಮತಿಯು ಬೆರಗಾದಳು; ಆದರೆ ಅಂತಹ ವಿಚಿತ್ರವನದಲ್ಲ ಜನರ ಸುಖವಿಲ್ಲ, ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಗದ್ದಲವಿಲ್ಲ; ಏನೋ ಅಂಜಿ ಕೆಬರುವಂಥ ಸಪ್ಪಳವು ಮಾತ್ರ ಆಕೆಯ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳತೊಡಗಿತು! ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಅಂಜಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—“ನಾವು ಇದಾವ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು ! ಇದು ನಮ್ಮ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಅರಮನೆಯ ಹತ್ತರದ ಶೃಂಗಾರ ತೋಟವಂತು ಅಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಅಪರಿಚಿತವಾದ ಅಂಜಿಕೆ ಬರುವ ವನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಬ್ಬರೇ ಇರುವೆವಲ್ಲ! ಇದೇತರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿರಬಹುದು! ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನ ಜನರು ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಮುತ್ತಿ ದರೆ ನಾವು ಏನುಮಾಡಬೇಕು? ನಾವು ಸಂಗಡಬೆಂಗಾವಲಜನರನ್ನು ಯಾಕೆ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ಈಗ ನಾನು ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಕರ ಕೊಂಡು ಬರಲಾ! ಅಥವಾ ಇವರೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಛಿ ಛೀ, ನನಗೆ ಕಾಲು ಎತ್ತಿ ಇಡಲಿಕ್ಕೇ ಬರಲಿಲ್ಲದು. ” ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು, ಆಕೆಯ ತಂದೆಯು ಒಬ್ಬ ತೇಜಸ್ವಿ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು! ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಧಯ ನಿವಾರಣವಾಗಿ, ಆಕೆಯ ಹೃದಯದ ಭಕ್ತಿರಸವು ಉಕ್ಕೇರುತ್ತಿರಲು, ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯಬಳಿಗೆ ಧಾವಿಸಿಹೋಗಿ—“ನಾಥಾ, ಶ್ರೀಗುರುಮೂರ್ತಿಗಳು ದಯಮಾಡಿಸಿರುವರು, ಪ್ರಸಾದಪಡೆಯಬೇಕಲ್ಲವೆ? ” ಎಂದು ಆತನನ್ನು ಕೇಳಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಮುದ್ದನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ—“ಬರಲಿಹೋಗು, ನನಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಹಳ ಬಂದಿದೆ, ಕಣ್ಣು ಉರಿಯುತ್ತಲಿವೆ, ಬೇಕಾದರೆ ನೀನೇ ಪ್ರಸಾದಪಡೆ. ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಂತಾಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಿಂಡಿಗೆ ಹಿಂಡು ಜನ ಬಂದು ತೋಟದಲ್ಲಿ ತುಂಬಹತ್ತಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತವರ ಮನೆಯ ಜನರಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿಯು ನೋಡಿದಳು; ಆಗದಳವಾಯಿ ಭರಮನೂ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಪಿಟ್ಟೆಂದು ಮಾತಾ

ಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದರುಮಾತ್ರ! ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—“ಇದೆಷ್ಟುಮಂದಿ ಬಂದಿತಲ್ಲ! ಇಷ್ಟು ಮಂದಿಗೆ ಈ ಅಡಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಾಲಬೇಕು? ” ಎನ್ನುತ್ತಿರಲು, ಬಂದ ಜನರೆಲ್ಲ ಬಡಬಡ ಹೋಗುತ್ತಿದರು. ಅವರ ಸಂಗಡ ಅವರ ತಂದೆಯೂ ಶ್ರೀ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಯೊಡನೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿಬಿಟ್ಟನು; ಆದರೆ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನು ಮಾತ್ರ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ! ಅತನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮುದ್ದನ ಹತ್ತರ ಬಂದವನೇ ಅತನನ್ನು ಎತ್ತಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಒಗೆದು ಅತನ ಎದೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಂತಾಯಿತು! ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯು ತ್ವೇಷದಿಂದ ತನ್ನ ಟೊಂಕದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಸರಕ್ಕನೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಮುಂಬರಿದು ದಳವಾಯಿ ಭರಮನಮೇಲೆ ದುಮುಕಿ—“ಎಲಾ ದುಷ್ಟಾ ಭರಮಾ, ಇಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದೇನೆ ನೋಡು!” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ಆಕೆಗೆ ಪಕ್ಕನೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು!

ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯು ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಲ್ಲಿ ಅಡಬಡಿಸಿ ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದಳು; ಆಗ ಆಕೆಯ ಸುಂದರ ಮುಖವು ತ್ವೇಷದಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿತ್ತು; ಆಕೆಯ ಕೆಳಚಂದುಟೆಯು ಕಂಪಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆಗ ಆಕೆಯು ಕಣ್ಣೆರೆದು ನೋಡಲು, ತೋಟವೂ ಇಲ್ಲ, ದಳವಾಯಿಬರಮನೂ ಇಲ್ಲ! ಎದುರಿಗೆ ಮಂಚದಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪತಿಯು ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ! ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯು ವಿಲಕ್ಷಣವಾಯಿತು. ದಳವಾಯಿ ಬರಮನನ್ನು ಹಣೆಯಲು ದುಮುಕಿದ್ದ ಆ ವಿರ ಪತಿಯು ಚಿತ್ತಕ್ಷೋಭವು ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಪತಿಯ ಮುಗುಳು ನಗೆಯ ಮುದ್ದುಮೊಗವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಅನಂದವು ಆಕೆಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಸದೆ ಉಕ್ಕೇರಲು, ಆಕೆಯ ಸಂತಪ್ತಹೃದಯದಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೆತಣ್ಣೀರೆರಚಿದಂತಾಗಿ ಆಕೆಯಮುಖದಿಂದ—“ಅವ್ವಯ್ಯಾ! ಎಂತಹ ಕೆಟ್ಟಕನಸದು!” ಎಂಬ ಉದ್ಗಾರವು ತಟ್ಟನೆ ಹೊರಬಿದ್ದಿತು! ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮುದ್ದನು ಮಂಚದಿಂದಿದ್ದು ಪ್ರೇಮಭರಿತವಾಗಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿ—“ಯಾಕೆ ಪ್ರಿಯೇ, ಇಷ್ಟೇಕೆ ಅಂಜಿದೆ? ಏನು ಕನಸು ಬಿದ್ದಿತ್ತು?” ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಶ್ರೀಮತಿಯು—“ಏನು ?

ನಾಳೂ, ವಿರಸತ್ನಿಗೆ ನನಗೆ ಅಂಜಿಕೆಯೇ? “ ದುಷ್ಟ ಭರಮನನ್ನು ನಿನ್ನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಹಣೆಯುತ್ತಿದ್ದೆನು ; ಆದರೆ ಎಚ್ಚರಾದದ್ದರಿಂದ ಆತನು ಉಳಿದುಕೊಂಡನು ! ಇರಲಿ ನೀನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗುರುವಿನ ಕರುಣ ಪ್ರಸಾದ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ನಾನೂ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ ! ” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತ, ಪತಿಯೊಡನೆ ಮಂಚದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ತನಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕನಸನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದುಳಿಯದಂತೆ ನೆನಪುಮಾಡಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆತನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಲು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುದ್ದನಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಗುರುಪ್ರಸಾದವ ಪಡೆಯದೆಯಿದ್ದದ್ದೂ, ತಾನು ದಳವಾಯಿ ಭರಮನಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದದ್ದೂ ಆತನಿಗೆ ಹಾನಿಕರವಾಗಿ ತೋರಿದವು; ಆದರೆ ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಉಟಮಾಡದೆಯಿದ್ದದ್ದು ಕೇಡಲ್ಲವೆಂದು ಆತನು ತಿಳಿದನು ; ಆದರೂ ಕನಸಿನ ಪರಿಣಾಮವು ಆತನ ಮನಸಿನಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂತಲೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಎರಡು ತಾಸು ಹೊತ್ತು ಏರಿತ್ತು ಆಗ ಆತನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ ಸಾಧ್ವೀ, ಇರಲಿ ಬಿಡು, ಕನಸಿಗೇಕೆ ಅಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ? “ ಮನಸಿನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ! ” ಯಾವಾಗೂ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಚಿಂತೆ ಬಹಳ ; ಅದೇ ನಿನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುವದು ; ಅದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನೀನು ಅಷ್ಟು ಮನಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಈಗ ನನಗೇನು ಅಂಥ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿದೆ? ಈಗ ಅದಾವ ಗಂಡಸು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡುವಹಾಗಿದ್ದಾನೆ? ಎನೋ ವಿಷವೇಳೆಯಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಬರಬಾರದಸೋಲು ನಿನ್ನ ನನಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಬಂದಿತು ! ಆದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ಪ್ರಿಯೇ, ನನ್ನ ಪಕ್ಷವು ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿರುವದು, ಚುಕ್ಕಪ್ಪ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಎಂಬ ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಿಬ್ಬರು ರಣಶೂರರುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲೆ ನಿನ್ನಂಥ ಸಾಧ್ವಿಯ ಪುಣ್ಯಬಲವು ನನಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ; ಅಂದಬಳಿಕ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ? ಆದರೆ ಸಾಧ್ವೀ, ನಿನ್ನ ಲಿಂಗಪೂಜೆಗೆ ಹೊತ್ತಾಯಿತಲ್ಲವೆ? ಪ್ರತಿದಿನ ನಸಿಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುವವಳು !

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಪತಿಯು ನುಡಿಯಲು, ಶ್ರೀಮತಿಯು ಪತಿಯ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಸೇವೆಯ ಸಿದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಶಯನಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಇತ್ತ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಪತ್ನಿಯ ಸೌಜನ್ಯ-ಸಹೃದಯತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜಕಾರಣದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಆತನು ಅಷ್ಟು ಭವ್ಯ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ನಿತ್ಯದ ಏಕ ನಿಷ್ಠೆಯ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಗೆ ಹೆಸರಿಡುವಂಥ ಧರ್ಮಲಂಡನು ಆತನು ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆತನು ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನನಾಗಿದ್ದನಲ್ಲದೆ, ಧರ್ಮದೊಡನೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. “ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಗೆಲ್ಲ ಕೂಡುವುದು? ” ಎಂಬ ನಿರರ್ಥಕನೆವದಿಂದ ಆ ಅತಂತ್ರಮನುಷ್ಯನು ಕಾಲಕ್ಕನು ಸರಿಸಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ; ಮತ್ತು ತನ್ನ ಧರ್ಮದ ಯಾವ ಕಟ್ಟಳೆಯಲ್ಲೂ ಆತನ ದೃಢವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆತನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕತನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಮಗ್ನನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದನು. “ ನನಗೆ ಧರ್ಮವು ಬೇಡಾಗಿದ್ದರೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಮಂದಿಯ ಧರ್ಮದ ಗೊಡವಿಗೆ ಯಾಕೆ ಹೋಗಬೇಕು ? ” ಎಂಬ ನಿರ್ದುಷ್ಟ ವಿಚಾರವೂ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಆತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ದುರಹಂಕಾರಿಗಳು ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದ ತಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನದ ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ, ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ, ಆಯಾ ಧರ್ಮದವರಿಗೂ, ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಹೆಸರಿಡುತ್ತ ಧರ್ಮವಿಧ್ವಂಸವಾಡುವ ನೀಚತನದ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಆತನು ಸರ್ವಥಾ ಹೋಗುವ ಹಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮುದ್ದಣ್ಣ ಈ ವಿವೇಕದ ಧರ್ಮೋದಾರಬುದ್ಧಿಗೆ, ನಾವು ಹಿಂದೆ ಒಂದನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಕುಲಪರಂಪರಾಗತವಾದ ಧರ್ಮದಾರ್ಯದ ಆಳಿಕೆಯ ಪದ್ಧತಿಯ ದೃಢಾನುಭವವೂ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ನಮ್ಮ ಪಂಚಮ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ತನ್ನ ಸರರಾಜ್ಯಾಪಹಾರಕ ವಿಷಯದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಭರದಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉದಾಸೀನಭಾವತಾಳಿ

ದ್ದನಲ್ಲದೆ, ನುರಹಂಕಾರಿಗಳಂತೆ ಧರ್ಮವಿಧ್ವಂಸಕನು ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮುಂದಿನ ಈ ಧರ್ಮೋದಾಸೀನೃವು ಕೂಡ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಶ್ರೀಮತಿಗೆ ಗೌಣವಾಗಿ ತೋರಬೇಕಾದದ್ದು ಮಾತ್ರ ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ! ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ತನಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲಿಂಗಾರ್ಚಕನೆಂತಲೇ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಯಾಕಂದರೆ, ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸತಿಪ್ರೇಮಿಯ ಲಿಂಗಾರ್ಚನವಾಗಿರುವಂತೆ; ಶೂರರಿಗೆ ರಣಪಂಡಿತ್ಯದ ತಮ್ಮ ಬಿಡ್ಡದ ಉಪಾಸನೆಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲಿಂಗಾರ್ಚನವಾಗಿರುವದೆಂಬ ಶ್ರೀನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಗಳ ವ್ಯಾಪಕಸಿದ್ಧಾಂತದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಆಕೆಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವಳಾಗಿದ್ದಳು; ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ನಿತ್ಯದ ಲಿಂಗಾರ್ಚನತತ್ಪರತೆಯ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತವ್ಯುತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟೆಗೆ, ಆವರವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕನುಸರಿಸಿ. ಮಂದಿಯ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಬಾಧೆಬಾರದಂತೆ ತನ್ನ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರಾಗಿರುವುದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯೆಂಬ ಸದ್ಭಾವವು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರಲೇ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಆಕೆಗೆ ಪತಿಯ ದೋಷಗಳೂ ಗುಣಗಳಾಗಿ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಕೋರುತ್ತಲಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆಕೆಯು ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಅಡಿಯಾಳಾಗಿರಲೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಪರದೈವವಾದ ಪತಿಯಮುಂದೆ ಯಾವ ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಮೂಗು ಮೇಲೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ! ಇದೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸಾರವತ್ತಾದ ಗುಟ್ಟೆಂದು ಏನೇಕಿಗಳು ಹೇಳದೆ ಇರಲಾರರು! ಆದಿರಲಿ, ಅತ್ತ ಭೋಜನಾನಂತರ ಅಂತರ್ಗೃಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳೆಂಬದನ್ನು ನೋಡುವಾ

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಅರಮನೆಯೊಳಗಿನ ಅಂತರ್ಗೃಹವು; ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಏಳುತಾಸಿನ ಸಮಯವಾಗಿದೆ; ಶ್ರೀಮತಿಯು ಅದೇ ಊಟಮಾಡಿ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಸುಖಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ನಿನ್ನಿನ ದುಸ್ವಪ್ನದಿಂದ ಅಸಮಾಧಾನಹೊಂದಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸು, ಅಂದಿನ ಆಕೆಯ ಶುದ್ಧಭಾವದ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಶಂಭುಲಿಂಗನು ಆಕೆಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದ ಶುಭ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸಮಾಧಾನಹೊಂದಿದೆ; “ನಾನು

ಚಿಂತಿಸಿ ಮಾಡುವದೇನು? ಎಲ್ಲವೂ ಶಂಭುಲಿಂಗಾಧೀನವು. ಆ ಶಂಭುಲಿಂಗನ ತಂತ್ರದಿಂದಲೇ ಜಗದ್ವ್ಯವಹಾರವು ನಡೆದಿದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಶರಣುಹೋಗಿ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಮಾಡಿದರಾಯಿತು. ” ಎಂಬ ಸತ್ಯತರವಾದ ಸುವಿಚಾರದಿಂದ ಆಕೆಯು ನಿಶ್ಚಿಂತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಪತಿರಾದ ದಳವಾಯಿ ಮುಂದಣ್ಣನು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಆಕೆಯ ಒಳಗೆಬಂದನು! ಹೀಗೆ ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ವತಿಯ ಆಗಮನವಾದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಮತಿಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಂದಿನ ಆತನ ಉಲ್ಲಾಸವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಏನೋ ಶುಭಚಿಹ್ನವಿರುತ್ತದೆಂದು ಆಕೆಯು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು ಮುಂದಣ್ಣನು ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾ, ಹೆಂಡತಿಗೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಹೇಳಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ಪ್ರಿಯೆ, ಶ್ರೀಮತೀ, ನಿನಗೆ ನಾನೊಂದು ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯೆಂದರೆ, ನಿನ್ನ ಕನಸಿನಿಂದ ನೊಂದಿರುವ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವದು. ನನ್ನ ಶೂರತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಚುಕ್ಕಪ್ಪ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಎಂಬವರಿಬ್ಬರು ನಮ್ಮ ವೈರಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ, ಆತನನ್ನೂ, ಅಂದು ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಶ್ಚರ್ಯಮಗ್ನನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಆ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೂ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಬಿಗಿಯಾದ ಕಾವಲಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ದಳವಾಯಿ ಭರಮನ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದುಗಡೆ ದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವೆನು. ನನ್ನ ಸೋಲಿನ ಕಲಂಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣಳಾದ ಆ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯ ಶಾಸನವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು ಅತುರಪಡುತ್ತಿರುವರು. ನಾನು ಆ ವಿಲಕ್ಷಣ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆನು; ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಈ ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ನೊಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು ನಾನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿರುವದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿನ್ನ ಸಮಕ್ಷ

ಆಕೆಯನ್ನು ನಾನು ನೋಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆನೆ ಆಕೆಗೆ ಯಾವ ಶಾಸನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬವನ್ನಾದರೂ ನೀನೆ ಹೇಳುವೆಯಂತೆ. ನಮಗಾಗಿದ್ದ ಇಂದಿನ ಜಯವು, ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಇಂದಿನ ನಿನ್ನ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಫಲವಾಗಿರುವದೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುವೆನು. ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ದರ್ಶನಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಯ ದರ್ಶನದ ಫಲವೆಂದಾದರೂ ನೀನು ಭಾವಿಸಬಹುದು; ಯಾಕಂದರೆ ಆ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ವೈರಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನೂ ನಮ್ಮ ಕೈಸೇರಿದ್ದರಿಂದ, ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶವೇ ಆದಂತಾಗಿರುವದು.”

ಹೀಗೆ ನುಡಿದ ತನ್ನ ಸತಿಯ ಭಕ್ತಿಭಾವದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ನುಡಿಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಆಗಲಿ ಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಹೇಗೆ ಹೊರಗಾದೇನು? ನನ್ನ ಮೈದುನರು ತಮಗಾದ ಜಯದ ಅನಂದದ ಭರದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿರಬಹುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಂತೇ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ, ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ, ಮುದುಕರಿಗೆ, ಹುಡುಗರಿಗೆ, ಆಕಳುಗಳಿಗೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ದರಿದ್ರರಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧವು ಸಲ್ಲದೆಂಬ ದೊಡ್ಡವರ ಉಕ್ತಿಯ ಸ್ಮರಣವು ಅವರಿಗೆ ಆದಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ; ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವು ಇರಬಹುದು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಾಹಸಿಗಳಾಗುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ, ಅದರಿಂದ ಪುರುಷರ ಪೌರುಷಕ್ಕೆ ಹಾನಿತಟ್ಟುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಆ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಗೆ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮೈದುನ ಚುಕ್ಕಣ್ಣನವರು ಆಕೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರತಂದಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಆ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಭ್ರಾತೃಭಕ್ತ ಮೈದುನರಿಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಳಾದ ಆ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯು ದಂಡ್ಯಳಾಗಿತೋರಿಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಅವರು ಹಿಡಿದು ತಂದಿದ್ದರೂ ತಂದಿರಬಹುದು. ಆಗಲಿ, ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಕರೆಸಬಹುದು. ತಮಗೆ ತಾಪದಾಯಕಳಾಗಿರುವ ಆಕೆಯು ನನಗೂ ತಾಪದಾಯಕಳೇಸರಿ,” ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ

ಆತನ ಬಂಧುಗಳು ದಳವಾಯಿ ಭರವಾನನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ, ಆ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಆ ಅತ್ತಿಗೆ ಅಣ್ಣಿಯರಮುಂದೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು; ಆದರೆ ಆಗ ಆ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರಿಯು ಮೈತುಂಬ ಬುರುಕೆಹಾಕಿ ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ, ಆಕೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ನೋಡೇವೆಂಬ ಶ್ರೀಮತಿ—ಮುದ್ದರ ಕುತೂಹಲವು ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿಲ್ಲ! ಹೀಗೆ ಆ ಗಂಡ—ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಕುತೂಹಲವು ಗುರುತಿಸಿದ ಆ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರಿಯು, ವಾಚಕರ ಗುರುತಿಸದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಳು !

“ ಹಂಗುಹರಿದವರಿಗೆ ಲಿಂಗದ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲೆಂಬ ” ತಿ, ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದ ರಣಹುಚ್ಚಿಗೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಹಂಗು ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು ! ತಾನು ವೈರಿಗಳಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವನೆಂಬ ಭಯವು ಆಕೆಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಇದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯು ಶ್ರೀಮತಿ—ಮುದ್ದರಮುಂದೆ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಚಾರಿತ್ರ್ಯದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಗೌರವವು ಬರುವದಷ್ಟೆ ? ಮುದ್ದನಂಥ ಪ್ರಮುಖ ವೀರನನ್ನು ಕಾಳಗದಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಚಾರಿತ್ರ್ಯವತಿಯಾಗಿದ್ದಳು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಮುದ್ದನಂತೆ ಶ್ರೀಮತಿಗೂ ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲವು ಉಂಟಾದದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಮೈತುಂಬ ಬುರುಕೆಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಬುರುಕೆಯಲ್ಲಿ, ಆಕೆಯ ಎರಡುಕಣ್ಣುಗಳು, ಎರಡು ಪಾದಗಳು, ಎರಡು ಹಸ್ತಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಷ್ಟರಮೇಲಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಮತಿ—ಮುದ್ದರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಯಂತೆ ಕಾತುಕವಿಂದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಬೇರೆಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸತೊಡಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವದಂತೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಸಾತ್ವಿಕ ಸುಂದರರೂಪವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, “ ಇಂತಹ ಸುಕೋಮಲಳು ಇಷ್ಟು ದಿಟ್ಟಿಯು ಹೇಗಾಗಿರಬಹುದೆ ” ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡತೊಡಗಿದಳು. ಮುದ್ದನು ತನ್ನ ರಜೋವೃತ್ತಿಯಂತೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ರಾಜಸ ಉಜ್ವಲವೀರರೂಪವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, “ ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಈಕೆಯು ಹೆಂಗಸಲ್ಲವೆ ? ಹೆಂಗಸಿಗೆ ನಾನು ಅಂಜಬೇಕೆ ? ” ಎಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡತೊಡಗಿದನು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆ—ಅಣ್ಣಂ

ರಿಬ್ಬರೂ ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಚುಕ್ಕಪ್ಪನು ತನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು —“ಅಮ್ಮಾಜೀ, ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಿವು ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯ ಇವನನ್ನು ನೋಡುವ ಕೃಪೆ ಮಾಡಬೇಕು; ನೂರು ಜನ ಗಂಡಕರನ್ನು ಮುರಿಸು ಈ ರಕ್ತಸಿಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಮಾಡಿರುವನೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ನಾವು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೇಳಿವೆವು; ಆದರೆ ಈಕೆಯು ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲಳು; ಆದರೆ ಹೆಂಗಸರ ಕೈ ಮೈಮುಟ್ಟುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲೆಂದು ನಾವು ಕೈಕಾದಿದ್ದೇವೆ. ಅಣ್ಣಂದಿರು ಈಕೆಗೆ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷೆಯ ವಿಧಿಸುವರೆಂಬದರ ಹಾದಿಯನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವೆವು.

ಮುದ್ದ — ತಮ್ಮಾ, ದಳವಾಯಿ ಭರಮನೊಡನೆ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯು ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕಳು?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ — ದಳವಾಯಿ ಭರಮನು ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಅಂಕಲಿಯ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ಗುಸ್ತಾ ಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವದು ನಮ್ಮ ಗುಪ್ತಚಾರರ ಮುಖಾಂತರ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ನಾವು ಆರಿಸಿದ ನೂರು ಜನ ಶೂರ ದಂಡಾಳುಗಳೊಡನೆ ಆ ಗುಹೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೆರೆಹಿಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯು ಸಿಕ್ಕಳು.

ಮುದ್ದ — ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಇವರು ನಮ್ಮ ಕೈಸೇರಿದ್ದು ಸರಮಾ ಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ! ರಕ್ತಪಾತವಾಗದೆ ಇವರು ನಿಮ್ಮ ಕೈಸೇರಿದರೆ?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ — ಹೌದು ಅಣ್ಣಾಜೀ, ರಕ್ತಪಾತವಾಗದೆಯೇ ಇವರು ನಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕರು! ಹೀಗೆ ಸಿಗಲಿಕ್ಕೆ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯ ಹೊಯ್ಯಾಲಿ ತನವೇ ಕಾರಣವು.

ಮುದ್ದ — ಅದು ಹೇಗೆ? ಇವರು ನಿಶಸ್ತ್ರರಾಗಿದ್ದರೋ?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ — ಅಣ್ಣಾ, ಇವರು ನಿಶಸ್ತ್ರರು ಹೇಗೆ ಇದ್ದಾರು? ಆದರೆ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯು ತಮ್ಮವರಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರವೆತ್ತಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಈಕೆಯು ದಳವಾಯಿ ಭರಮನಿಗೆ —“ಅಣ್ಣಾ, ಇದು ಶಸ್ತ್ರವೆತ್ತಲು ಸಮಯವಲ್ಲ.

ವೈರಿಗಳ ಈ ನೂರಾರು ಜನರ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಲ್ಪ ಜನರ ಆಟವೇನು ಸಾಗುವದು? ಅಂದಬಳಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧಕರಾದ ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ದುಡುಕುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಮಾಡಬಾರದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಯಾದರೂ ಸ್ವಾಮಿ! ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದು ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಇಡೋಣ, ಇವರು ಮಾಡುವದನ್ನು ಮಾಡಲಿ! ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ಶೌರ್ಯವನ್ನೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಸಂಪಾದಿಸುವದಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಈ ನೂರಾರು ಜನರಮೇಲೆಯೂ ಬಿದ್ದು ಇವರನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಅಥವಾ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಕಾದುತ್ತ ಕಾದುತ್ತ ದೇಹವಿಟ್ಟು ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನಾದರೂ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿವೆಯಲ್ಲವೆ? ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಈಗ ಹೊತ್ತುಬಿದ್ದಂತೆ ಕೊಡೆಹಿಡಿದು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಕ್ಷಾತ್ರವತ್ತಿಯ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು, ಕಾರ್ಯಘಾತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ! ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯವೇ ಮೇಲು!” ಅನ್ನಲು, ದಳವಾಯಿ ಭರಮನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಆತನ ಪಕ್ಷದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಒರೆಗಾಣಿಸಿದರು!

ಮುದ್ದ—ಆಗೂ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೀಗೆಯೇ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದಳೋ?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ಹೌದು, ಆಗೂ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದಳು. ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಈವರೆಗೂ ಈಕೆಯು ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದಿರುವದಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮೊಡನೆ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಿರುವದಿಲ್ಲ!

ಮುದ್ದ—ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಮೊನ್ನಿನ ರಾತ್ರಿಯಕಾಳಗದಲ್ಲಿಯೆ ಆ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯು ಈಕೆಯೇ ಎಂದು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು? ಮತ್ತೆ ಯಾವಳಾದರೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ಇರಬಹುದು; ಯಾಕಂದರೆ ಮೊನ್ನಿನ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿಯೆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಅದನ್ನು ನಾನು ಕಣ್ಣುಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಂಥವಳು ಗವಿಯಂಥ ಏಕಾಂತ

ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬುರುಕೆಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವದು ಶಕ್ಯವೆ ?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ಹೌದು ಅಣ್ಣಯ್ಯಾ, ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಈಕೆಯು ಆ ಸಾಹಸಿಸ್ತ್ರೀಯೇ ಇರುವಳು, ಬೇರೆ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಯಾರೊಬ್ಬ ಕುಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಎಚ್ಚಿತನವು ಇರುತ್ತಿತ್ತೆ ? ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹುಟ್ಟುಗುಣಗಳಾದ ಲಜ್ಜಾ-ಭಯಗಳು ಈಕೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಥಾ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ, ಗವಿಯೊಳಗಿನ ಗುಪ್ತಾಲೋಚನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಮರೆಗೆನಿಂತು ಕಿವಿಮುಟ್ಟಿಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಳಗದ ಸುದ್ದಿಯೂ ಹೊರಟಿತ್ತು. ಆ ಕಾಳಗದ ಜಯದಿಂದ ಉಬ್ಬಿಹೋಗಿದ್ದ ಅವರು, ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಮಾತು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಸಾಹಸಿಸ್ತ್ರೀಯು ಈಕೆಯೇ ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಈಕೆಯ ಹೆಸರು ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ. ಈಕೆಯೇ ಭರಮನಾಯಕನಮುಂದೆ ತನ್ನ ವಿರಾವಂಶದ ಭರದಲ್ಲಿ—“ವಿರನಾಯಕಾ, ನನ್ನ ಹೆಸರು ಹುಚ್ಚಿಯು. ಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ರಣಹುಚ್ಚಿಯೆಂತಲೂ ಕರೆಯಬಹುದು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳಂತೆ ! ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಕಿವಿಮುಟ್ಟಿಕೇಳಿದ್ದೇನೆ ; ಆದ್ದರಿಂದ ಈಕೆಯೇ ಆ ಸಾಹಸಿಸ್ತ್ರೀಯೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅಣ್ಣಾ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ಈಕೆಯ ಒಗರು ಎಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ ನೋಡಬಾರದೆ ?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪನ ಈಮಾತು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಮತಿಗೂ, ಮುದ್ದನಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಈಕೆಯ ರಣಹುಚ್ಚಿಯೆಂಬ ಹೆಸರು ಸಾರ್ಥಕವೆಂದು ಮುದ್ದನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂದುಕೊಂಡನು. ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಆತನ ಕುತೂಹಲವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು ; ಆದರೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಶ್ರೀಮತಿಯಮುಂದೆ ಹೆಂಗಸಿನೊಡನೆ ಹಾದಿಯಬಿಟ್ಟು ನಡೆಯುವದು ಆತನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆತನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಶ್ರೀಮತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ಸಾಧ್ಯವೇ, ಈ ದಿಟ್ಟಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಸರಾರಾತ್ರಿಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಗಂಡರಾಮಿಯಂತೆ ಬುರುಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಲೆಮಾಸಿ ಬಂದಿದ್ದ ಈಕೆಯು, ಈಗ ಇಲ್ಲದ ಸೋಗುಮಾಡಿ ಬುರುಕೆ

ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವೆಲ್ಲ! ನೀನಾದರೂ ಈಕೆಗೆ ಬುರುಕೆ ತಿಗೈಯಬೇಕು ”
 ಅನ್ನಲು, ಮೂರ್ತಿಮಂತ ವಿನೋದವಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿಯು, ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ
 ಪತಿಯ ಕಡೆಗೂ, ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಪೈದುವನನಕಡೆಗೂ, ಒಮ್ಮೆ ರಣಹು
 ಚ್ಚಿಯ ಕಡೆಗೂ ನೋಡಿ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಹೀಗೆ
 ಯಾವವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೆ ಆಗಲಿ, ತಟ್ಟನೆ ದುಡುಕದೆ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ
 ವಿಚಾರಮಾಡುವದು ಸೌಜನ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವದು.

೯ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ

ಸದ್ಗುರು ಪ್ರಭಾವವೇ ಪ್ರಭಾವವು !

ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಹೀಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ರಣ
 ಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—

ಶ್ರೀಮತಿ—ಅಮ್ಮಾ ಹುಚ್ಚಮ್ಮಾ, ದಳವಾಯಿಗಳ ಮಾತಿನಂತೆ
 ಬುರುಕೆತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ತೊಂದರೆಯೇನಿದೆ? ಮೊನ್ನಿನ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ
 ನೀನು ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರದಿದ್ದರೆ, ಈಗಾದರೂ ಬುರುಕೆತೆಗೆ
 ಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚವೇಕೆ? ನಾನಿದ್ದೇನೆ, ನೀನು ಯಾವಮಾತಿಗೂ
 ಸಂಕೋಚಪಡಬೇಡ, ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆ.

ರಣಹುಚ್ಚಿ (ಕೈಜೋಡಿಸಿ)—ಅಮ್ಮಾಜೀ, ನಿಮ್ಮ ಸಾಧ್ವೀತ್ವದ
 ಪವಿತ್ರಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟೆನು. ನೀವು ನನಗೆ ಪರಮವಂದ್ಯ
 ರಾಗಿರುವಿರಿ. ಅಹಲೈ, ಸೀತೆ, ದ್ರೌಪದಿ ಇವರಂತೆ ನೀವು ಪ್ರಾತಃಕಾಲ

ನನೆಯ ಪ್ರಕರಣ—ಸದ್ಗುರು ಪ್ರಭಾವವೇ ಪ್ರಭಾವವು! ೯೧

ದಲ್ಲ ಸ್ಮರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರಿರುವಿರಿ ನಿಮಗೆ ಗೌರವಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಹೀಗೆ ಬಾಯಿಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತಾಡುವೆನಲ್ಲದೆ, ಈ ರೂರಮಂಡಲಿಯು ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಕೊಯ್ದಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಅವರಮುಂದೆ ಒಂದುತುಟೆ ಎರಡು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅಮ್ಮಾಜಿ, ಈಗ ನಾನು ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಯಾಕೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು? ನನ್ನನ್ನು ಯಾರು ನೋಡಿ ಏನು ಮಾಡುವದು? ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಬುರುಕೆಯೊಂದು ಗೌರವದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವದಲ್ಲವೇ? ಅಮ್ಮಾಜಿ, ನಿಮ್ಮಂಥ ಸಾಧ್ವಿಯರಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ನನ್ನದಲ್ಲ. ಇಮಕೊಳ್ಳಿರಿ, ನಿಮ್ಮಮುಂದೆ ನನ್ನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಒಡ್ಡಿದ್ದೇನೆ, ಬೇಕಾದವರು ಇದನ್ನು ತುಂಡರಿಸಬಹುದು, ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಶಾಸನವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು; ಆದರೆ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಬುರುಕೆತೆಗೆಯಲು ನನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿದರೆ, ನಾನೇನು ನನ್ನ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವದಿಲ್ಲ! ಬೇಕಾದವರು ಮುಂದಕ್ಕೆಬಂದು ನನ್ನ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಬಹುದು, ಬೇಡಾದವರು ಬಿಡಬಹುದು! ಬುರುಕೆತೆಗೆದು ಇವರಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವದಿಲ್ಲ! ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯಾಸಕ್ತಳಾಗಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಶೂರ ಮೈದುನರು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ತಂದಿರುವರು; ಅಂದಬಳಿಕ ನನಗೆ ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಅವರಿಗೆ ಬರುವಹಾಗಿದೆ; ಈಗ ನಾನು ಅವರಿಗೇನು ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡುವಹಾಗಿದ್ದೇನೆ?

ಶ್ರೀಮತಿ—ಹಾಗಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚುಮ್ಮಾ, ಗಂಡಸರು ಹೆಂಗಸರಮೇಲೆ ದುಡುಕುವದು ಸೌಜನ್ಯವಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಬಾರದಾಗಿದೆ. ಅದಿರಲಿ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬುರುಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದ ನೀನು, ಗುಹೆಯಂಥ ಗುಪ್ತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬುರುಕೆಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವದರ ಗುಟ್ಟೇನು?

ರಣಹುಚ್ಚಿ—ಅಮ್ಮಾಜಿ, ನೀವು ಕೇಳುವದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬುರುಕೆಹಾಕಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಬೈಲಿಗೆಬಿದ್ದು ಗುಪ್ತಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ

ರಿಂದ ಯುನ್ತದಲ್ಲ ನಾನು ಬುರುಕೆಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ಗುಪ್ತಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಗವಿಯೊಳಗಿದ್ದರೂ ಬುರುಕೆಹಾಕಿಕೊಂಡೆನು; ಆದರೆ ತಾಯೋ, ತಮ್ಮಂಥ ಸರಳಭಾವದ ಸಾಧ್ವಿಯರಿಗೆ ನನ್ನಂಥ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೊಯ್ಯಾಲಿತನವು ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು? ಆದರೂ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಗೆ ಹೊರಗಿಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆಬಂದರೆ, ನೀವೇ ನಿಮ್ಮ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಬಹುದು, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ; ಅಥವಾ ನನ್ನ ಬುರುಕೆ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನೀವು ಬೇರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಬಂಧವಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅಮ್ಮಾಜಿ, ನನ್ನ ಎಟ್ಟಿತನಕ್ಕೆ ನೀವು ಸಿಟ್ಟುಮಾತ್ರ ಆಗಬೇಡಿರಿ, ನಾನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ತೆಗೆಯುವದಿಲ್ಲ!

ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಈ ಖಂಡತುಂಡ ಮಾತಿನೊಳಗಿನ ಒಗರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಬರಲು, ಶ್ರೀಮತಿಗಣ್ಣೆ ಅಲ್ಲ, ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣನಿಗೂ ಆಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆದರವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು! ಮೊನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ, ಈಕೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಸೊಲಿಸಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿದಂತೆ, ಇಂದು ಸಾಧ್ವೀಶ್ರೀಮತಿಯನ್ನೂ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸೊಲಿಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ನಿರುತ್ತರಳಾಗಿ ಮಾಡಿದಳೆಂದು ಆತನು ಕೌತುಕ ಪಟ್ಟನು. ರಣಹುಚ್ಚಿಯಂಥ ಸ್ವಾರ್ಥರಹಿತರಾದ ಸತ್ವಶಾಲಿನೀ ತರುಣಿಯರ ರೀತಿಯು ಹೀಗೆಯೇ; ಜಗತ್ತಿನ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಅವರಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಲಕ್ಷವಿರುತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ. ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯು ತಟ್ಟನೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡದಾದಳು. ಸರಳ ಹೃದಯದ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—“ಈಗ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕಾದೀತು? ನಾನೇ ಈಕೆಯ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೇ, ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ತೆಗೆಯ ಹೇಳಬೇಕೇ? ನಾನೇ ಬುರುಕೆ ತೆಗೆಯುವದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗೌರವವಿಲ್ಲ; ಮಂದಿಗೆ ತೆಗೆಯಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸೌಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿ; ಅಂದಒಳಕ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನು-ಮಾಡಲಿ? ಅಥವಾ ಶಿರಸ್ಸು ಇದ್ದು ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ಪಟ್ಟವೇಕೆ? ಪತಿದೇವನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ನನ್ನ ಹಿರಿ

ನನೆಯ ಪ್ರಕರಣ—ಸದ್ಗುರು ಪ್ರಭಾವವೆ ಪ್ರಭಾವವು! ೯೩

ಯತನವೆ? ಈಗ ನಾನು ಪತಿವೇವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆದರಾಯಿತು.' ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲು, ತಟ್ಟನೆ ಆಕೆಯ ಚಿಂತೆಯು ಬಯಲಾಯಿತು. ಆಗ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು —“ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ಹುಚ್ಚಮ್ಮನ ಮಾತನ್ನಂತು ಕೇಳಿಯೇ ಇರುವಿರಿ; ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆಯುವೆನು” ಎಂದು ಪ್ರರ್ಮ ಮಾಡಲು, ಆಕೆಯ ಚಿಂತೆಯು ಮುದ್ದಣ್ಣನನ್ನು ಅವರಿಸಿತು!

ಈಗ ಮುದ್ದಣ್ಣನನ್ನು ಅವರಿಸಿದ ಚಿಂತೆಯು ಶ್ರೀಮತಿಯ ಚಿಂತೆಯಂತಹದಲ್ಲ, ಯಾಕಂದರೆ, ಶ್ರೀಮತಿಗೆ ತನ್ನ ಚಿಂತೆಯ ಭಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಗಂಡನಮೇಲೆಹಾಕಿ ತಾನು ಚಿಂತಾಮುಕ್ತಳಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ, ಮುದ್ದಣ್ಣನಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಪ್ರಶ್ನದಿಂಪುಂಟಾದ ಚಿಂತೆಯ ಭಾರವನ್ನು, ತಾನು ಹೊತ್ತಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆಯಾರೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆಹಾಕಿ ತಾನು ಚಿಂತಾಮುಕ್ತನಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಹಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ, ನಮ್ಮ ವೈದಿಕಧರ್ಮದಂತೆ ಗಂಡನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದಭಾರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರಬೇಕಾಗುವದು. ಈ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಗಂಡನು, ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ದೇವರಿಗಿಂತಲೂ ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಉದಾರನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ! ಯಾಕಂದರೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ದೇವರು, ಸರ್ವಧರ್ಮಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ಅಂದರೆ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸಿ ತನಗೆ ಶರಣುಬಂದಂಥ ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ಪಾಪಗಳ ನಿವಾರಣಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವನಲ್ಲದೆ, ತನಗೆ ಶರಣುಬಾರದವರ, ಅಥವಾ ತನ್ನನ್ನು ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸದವರ ಪಾಪಗಳ ನಿವಾರಣಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ! ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ದೇವರ ಭಕ್ತರಲ್ಲದ ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ದೇವರ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗದೆ ಆತನ ಸಂಕೇತದಂತೆ, ತಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸ್ವರ್ಗಭೋಗವನ್ನೂ, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ನರಕಭೋಗವನ್ನೂ ತಾವೇ ಜವಾಬುದಾರಿಯಿಂದ ಭೋಗಿಸುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ತಾವೇ ಅಭಿಮಾನವಹಿಸಿ ಯಾವಾ

ಗಲೂ ಕರ್ಮಮಾಡುತ್ತ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತ ಸಾಯುತ್ತ ಸಂಸಾರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಳಲಬೇಕಾಗುವದು ! ಆದರೆ ಗಂಡನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನ ಮಾತು ಹಾಗಲ್ಲ ; ಹೆಂಡತಿಯು ತನಗೆ ಶರಣುಬರಲಿ-ಬಾರದಿರಲಿ; ಅಥವಾ ಆಕೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಲಿ-ಚಿಂತಿಸದಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಆಕೆಯು ವಿಷಯಾಸಕ್ತಳಾಗಿ ವಾಪಕಮುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತ, ಉದರೂ ಇರಲಿ, ಗಂಡನು ಶಾಸ್ತ್ರತಃ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಂಬಂಧ-ಬದ್ಧನಾಗಿರುವವರೆಗೆ, ತನ್ನ ಧರ್ಮದಂತೆ ಆಕೆಯ ಅರ್ಧವಾಪಭೋಗಕ್ಕೆ ತಾನು ಗುರಿಯಾಗಿ, ತನ್ನ ಅರ್ಧಪುಣ್ಯವನ್ನು ಆಕೆಯ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಹಾಕಿ ಆಕೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ! ನೈದಿಕಧರ್ಮದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀವಿಷಯಕವಾದ ಇಂತಹ ವಿವಿಧ ಪದಾರ್ಥದ ವಿಚಾರಗಳು, ವೈದಿಕೇತರನಾದ ಬೇರೆಯಾವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಸಾಹಸವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ! ಹೀಗಿದ್ದು, ವೈದಿಕಧರ್ಮವು ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುದಾರವಾದದ್ದೆಂದು ಈಗಿನ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳು ವಾದಿಸುತ್ತಿರುವದು, ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಜ್ಞಾನದ, ಅಥವಾ ನಾಸ್ತಿಕತ್ವದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ; ಯಾಕಂದರೆ, ಅವರು ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಈ ಘಾತಕವಾದ ಅವರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೇ ಅವರ ಅಜ್ಞಾನದ ಅಥವಾ ನಾಸ್ತಿಕತ್ವದ ಮೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇರಲಿ, ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಈಗಾಗಿರುವಷ್ಟು ವಿಷಯಾಂತರವು ಸಾಕು, ಇನ್ನು ಪ್ರಕೃತಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸೋಣ.

ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಿ ತಾನು ನಿಶ್ಚಿಂತಳಾದಳೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ ? ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನವು, ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನಾಲ್ವರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುಬಗೆಯ ಚಿಂತೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡಿತು. ಶ್ರೀಮತಿಗೆ, ಹಾಗೂ ಉಳಿದವರಿಗೆ ಧರ್ಮತಃ ಸಮ್ಮತವೂ, ಸಮಾಧಾನಕರವೂ ಆದ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಮುದ್ದನು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಏನುಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಆತನು ಅಲೋಚಿಸತೊಡ

ನನೆಯ ಪ್ರಕರಣ—ಸದ್ಗುರು ಪ್ರಭಾವವೇ ಪ್ರಭಾವವು! ೯೫

ಗಿದನು. ಅತ್ತು ಚುಕ್ಕಪ್ಪನು—“ ಭರ್ಮದ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿದ್ದು ಅಣ್ಣನು ರಣಕುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವನೋ ” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು. ಇತ್ತು ರಣಕುಚ್ಚಿಯು—“ ಆಗಲಿ, ದುಷ್ಕರ್ಮದ್ದನ ಸ್ವರೂಪನಿರ್ಣಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಲಿ, ಆದರೆ ಈ ಕೊಲೆ ಗಡಕನು, ವ್ರಾತದಿಂ ಸ್ವಸ್ತೃಪಹರಣ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಔದಯಿಯಿಂದ ಸೋಗುತ್ತೊರಿಸಿದಂತೆ ಸೋಗುತ್ತೊರಿಸಿ, ಈತನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ— “ ಶ್ರೀಮತಿ, ಪರಸ್ತ್ರೀಯರಗೊಡನೆ ನಮಗೇಕೆ? ರಣಕುಚ್ಚಿಯನ್ನು ನಿನಗು ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯದಾಸಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಜನಾಪಪಾಸೆಯಲ್ಲ ಸಿರಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡು ಈಗ ನಾನು ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ವೈರಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನ ತಲೆಹೊಡೆಸಿ, ಈ ರಣರಕ್ತಸಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರೆಕೊಡುವೆನು ಎಂಬರ್ಥದ ಅನಿಷ್ಟವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವನೋ ” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದಳು ಹೀಗೆ ಈ ಮೂವರು ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುವಾಗ, ಪತಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಿ ನಿಶ್ಚಿಂತಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಕೂಡ ತನ್ನ ಪತಿಯ ವೇಚಾಟವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾದಯಕರಗಿ ತನ್ನೊಳಗೆ— “ ಅಹ! ನಾನು ಪತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲದ ಚಿಂತೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದೆನಲ್ಲ! ಗುರುದೇವಾ, ನನ್ನ ಪತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಿಚಾರ ತೋಚಿ ಆತನ ಚಿಂತೆಯು ಹೇಗೆ ದೂರವಾದೀತು ” ಎಂಬದೊಂದು ಹೊಸ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕುದಿಯ ತೊಡಗಿದಳು. ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳಂತೆ ಚಿಂತಾಮಗ್ನರಾಗಿ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆ ಸಮಸ್ತರ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವದೊಂದು ದೈವಿಕಕಾರಣವು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದಂತೆ, ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ಒಂದು ದಿವ್ಯವಿರಕ್ತ ಮೂರ್ತಿಯು ಶ್ರೀಮತಿಯ ತಂದೆಯಾದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು! ಆಗ ಎಲ್ಲರ ಲಕ್ಷವೂ ಮೊದಲು ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವರೆಲ್ಲರ ಚಿಂತೆಗೆ ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಯುಂಟಾಯಿತು !

ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೀಗೆ ಅಂತರ್ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿರಲು, ತನ್ನ ಮಾವನೇ ಆಗಲೊಲ್ಲ

ನೇಕೆ, ತನಗೆ ತಿಳಿಸದೆ ಹೀಗೆ ಹೇಗೆ ಒಳಗೆ ಬಂದನೆಂಬ ಅಶ್ಚರ್ಯವು ಮುದ್ದನಿಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಮತಿಗೂ, ಉಳಿದವರಿಗೂ ಅದಷ್ಟು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಮುದ್ದನು ತನ್ನ ದ್ವಾರರಕ್ಷಕರ ಕರ್ತವ್ಯದಕ್ಷತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಂಕಿತನಾಗಿ ಅವರಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾದನು. ಆದರೆ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನ ಹಿಂದೆಯಿದ್ದ ಆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಹೊಂಠಕೂಡಲೆ, ಅವರ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿಯುಂಟಾದ ಭಯ-ಭಕ್ತಿಗಳ ಭರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಆ ಲೌಕಿಕವಿಚಾರವು ಮಾಯವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಆ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು, ಆ ತೇಜಃಪುಂಜ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಗಿದ್ದು, ದೇಹಕಾಂತಿಯು ಕಾದ ಒಂಗಾರದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮೂರ್ತಿಯ ಕೇಶಗಳು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಶಿವನ ಕೇಶಗಳಂತೆ ಊರ್ಧ್ವಮುಖವುಳ್ಳವಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆ ಮಹಾ ಸಿದ್ಧ ಪುರುಷನು ಊರ್ಧ್ವ ಕೇಶನಾದ ಶ್ರೀವಿರೂಪಾಕ್ಷನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದನು! ಆ ಲೀಲಾಮೂರ್ತಿಯ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿಯೊಂದು ಮುರಿಮುರಿಗೆಯ ದೊಣ್ಣೆ, ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿಯೊಂದು ಮುರಿಮುರಿಗೆಯ ಕಿನ್ನರಿ, ತಲೆಯನೇಲೊಂದು ಮುರಿಮುರಿಗೆಯ ಪಂಚವರ್ಣದ ಮುಂಡಾಸ, ಹೆಗಲಮೇಲೊಂದು ಮುರಿಮುರಿಗೆಯ ಹಸರು ಶಾಲು ಇವು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದವಲ್ಲದೆ, ಆ ಮಹಿಮನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೇವಿಯ ಜುಬ್ಬವಿದ್ದಿತು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುವ ಭಾವಿಕರಿಗೆ—“ಈ ಮಹಾ ಪುರುಷನು ಜನನ ಮರಣದ ಈ ಸಂಸಾರದ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳ ಮುರಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದರಸದ ಅನುಭವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿಕೊಡಲು, ಸಿದ್ಧರೂಪದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಶಿವನೇ” ಎಂಬ ಭಾವನೆಯು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು! ಈ ಘನತರವಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಆ ಮಹಾ ಪುರುಷನಿಗೆ—“ಮುರಗೀಶ” “ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ” ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ಬಂದಿದ್ದರೂ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಈ ಮುರಗೀಶನು ಎಂದಿನಿಂದ ಭಾವಿಕರ ಕಾಮಧೇನುವಾಗಿ ದೇಶದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಈವೊದಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವುದು ವಾಚಕರ ಸ್ಮರ

ಣದಲ್ಲಿರಬಹುದು

ಹೀಗೆ ಮುರಗಿಂಶಗುರುವರನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅಂತರ್ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿವ್ವವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ, ಅವರ ಚಿಂತೆಗಳ ಸರಿಹಾರವಾಯಿತೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿಸೆಯಷ್ಟೆ? ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿಯು ಭಕ್ತಿಯು ಅವರವರ ಪ್ರಕೃತಿಗುಣಕ್ಕನುಸರಿಸಿ, ಅವರವರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದು ವಿಚಾರಣೆಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ! “ಸತ್ವಾನುರೂಪಾ ಸರ್ವಸೃಷ್ಟಿದ್ಧಾ ಭವತಿ ಭಾರತ” ಎಂಬ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಉಕ್ತಿಯಂತೆ, ಅವರವರಲ್ಲಿದ್ದ ಸತ್ತ್ವಗುಣದ ಮಾನದಿಂದ ಅವರವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಶ್ರದ್ಧೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಶ್ರದ್ಧೆ, ಆಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗುವದು ಸಿದ್ಧಾಂತವು. ಶ್ರದ್ಧೆಯೆಂದರೆ, ಪೂಜ್ಯವಸ್ತುವಿನ ವಿಷಯದ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾದ ಪೂಜ್ಯಭಾವವು. ಇಂತಹ ಈ ಪೂಜ್ಯಭಾವವೇ, ಅಂದರೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯೇ ತ್ಯಾಗಯುಕ್ತವಾದರೆ ಭಕ್ತಿಯೆನಿಸುವದು. ಅಂದಬಳಿಕ ಭಕ್ತಿಯೆಂದರೆ, ಪೂಜ್ಯವಸ್ತುವಿನ ವಿಷಯದ ತ್ಯಾಗಯುಕ್ತವಾದ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಪೂಜ್ಯಭಾವವೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು “ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿ ಸಮನ್ವಿತಃ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನಲ್ಲದೆ, ಬರಿಯ “ಶ್ರದ್ಧಾ ಸಮನ್ವಿತಃ” ಎಂದಾಗಲಿ, ಬರಿಯ “ಭಕ್ತಿ ಸಮನ್ವಿತಃ” ಎಂದಾಗಲಿ ಹೇಳಿರುವದಿಲ್ಲ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಭಗವಂತನು ಹಾಗೆ “ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿ ಸಮನ್ವಿತಃ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೌರವದ ಗೂಢ ರಹಸ್ಯವಿರುವದು. ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಬರಿಯ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ತ್ಯಾಗರಹಿತವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಅದು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿರ ಧ್ವರೆ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಅದು ನಿರರ್ಥಕವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದ ಬರಿಯ ಭಕ್ತಿಯು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ, ಅಂದರೆ ಶ್ರದ್ಧಾರಹಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ದಾಂಭಿಕವಾಗಿ ಅದೂ ನಿರರ್ಥಕವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ “ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿ ಸಮನ್ವಿತಃ” ಎಂದು, ಅಂದರೆ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಇರ.

ಬೇಕೆಂದು ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿರುವದರಲ್ಲಿ. ಯಾವ ದೋಷವೂ ಸೇರದೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತಹ ದೋಷರಹಿತಗಳಾದ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವವು. ಇಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಕತ್ವದ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಜಗನ್ಮಾನ್ಯಗ್ರಂಥವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇರಲಿ.

ಅವರವರಲ್ಲಿಯ ಸತ್ವಗುಣಕ್ಯನುಸರಿಸಿ, ಅವರವರಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಉಂಟಾಗುವದೆಂದು ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಅಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಸತ್ವಗುಣವು ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯಲ್ಲಿಯ ಶ್ರದ್ಧಾ—ಭಕ್ತಿಗಳು, ಉಳಿದವರಲ್ಲಿಯ ಶ್ರದ್ಧಾ—ಭಕ್ತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದವೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ; ಆದರೂ ಆ ಸತ್ವಶಾಲಿನಿಯು ತನ್ನ ಸತೀಧರ್ಮದಂತೆ ಪತಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಆತನ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮುಂಬರಿದು ಗುರುವರನ ಚರಣಕ್ಕೆ ಎರಗಲಾರದೆ, ಅಥವಾ ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಯಾವ ಉದ್ರೇಕವನ್ನೂ ಹೊರಗೆ ತೋರಿಸಲಾರದೆ ಗುರುವಿನ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ತಲೆಬಾಗಿ ಪತಿಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡಳು ! ರಜೋಗುಣಾಧಿಕಳಾದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಭಕ್ತಿಯು, ಶ್ರೀಮತಿಯ ಭಕ್ತಿಗಿಂತ ಕಡಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ, ಕುಮಾರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದ ಆಕೆಯಲ್ಲಿಯ ರಜೋಗುಣದ ತೀವ್ರತೆಯಮೂಲಕ, ಸ್ತೀಸ್ವಭಾವಕ್ಯನುಸರಿಸಿ ಆಕೆಯ ಭಕ್ತಿಯು ತಟ್ಟನೆ ಹೊರಚಿಮ್ಮಲು, ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಪರವಶತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಚಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು ಆತುರದಿಂದ ತನ್ನ ಪರಿಚಿತಗುರುವಾದ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶನ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಸ್ತಕವಿಟ್ಟಳು ! ಇತ್ತ ಕೇವಲ ರಜೋಗುಣಿಗಳಾದ ಅಹಂಭಾವದ ಮುದ್ದಣ್ಣ-ಚುಕ್ಕಪ್ಪರಲ್ಲಿಯ ಮಂದ ಭಕ್ತಿಯು, ಅಭಿಮಾನಿ ಪುರುಷರಸ್ವಭಾವದಂತೆ, ತಟ್ಟನೆ ಹೊರಬೀಳಲಾರದೆ, ಅಥವಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಒಳಗಿರಲಾರದೆ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಂತೆ ಇರಲು, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ವಿಚಾರಪರರಾಗಿ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶನ ಮುಂದೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿಯೂ ಜೋಡಿಸದವರಂತೆ ನಿಂತುಕೊಂಡರು ! ಇತ್ತ ಭಾವಿಕನಾದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನಲ್ಲಿಯ ಗುರುಭಕ್ತಿಯು, ಯಾವ ಬಾಹ್ಯೋಪಾಧಿ

ಆನೆಯ ಪ್ರಕದಣ — ಸದ್ಗುರು ಪ್ರಭಾವವೇ ಪ್ರಭಾವವು! ೯೯

ಗಳಿಂದಲೂ ಕುಗ್ಗದೆ-ಹಿಗ್ಗದೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ಸವನೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದರಿಂದ, ಆತನು, ಭಕ್ತರ ಈ ವಿವಿಧಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಕೌತುಕದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಗುರುಭ್ಯಾಸಾಸಕ್ತನಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು ಹೀಗೆ ಆ ಅಂತರ್ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರೌಢ-ತರುಣ-ಬಾಲ-ವೃದ್ಧ ರೂಪಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯವಾದದ್ದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ-ಪ್ರೀತಿತ್ಯರ್ಥವಾದ ಚಿತ್ತಹಾರಕವಾದ ದಿವ್ಯ ನೋಟವೇ ಪ್ರಕಟವಾದಂತಾಗಿತ್ತು!

ಇಂತಹ ದಿವ್ಯನೋಟವನ್ನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನು, ತನ್ನ ಚರಣಕ್ಕೆ ರಗದ್ದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತ, ಕೌತುಕದಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು — “ಇದೇನು ಹುಚ್ಚಮ್ಮಾ, ನಿನೆಕೆ ಇಲ್ಲಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು — “ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಚರಣವಂದನದಿಂದ ಧನ್ಯಳಾಗಬೇಕೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಸನ್ನಿಧಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿತೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುವೆನು. ಗುರುದೇವಾ, ಈಶ್ವರೀ ಸಂಕೇತದಂತೆ ಕಾಲಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಆಗುವನು ಆಗಿಯೇ ತಿರುತ್ತದ್ದದೆ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಯಾವ ಘಟನಾ ಸಮರ್ಥ್ಯವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸನ್ನಿಧಿಯೇ ಒಮ್ಮೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ್ದು ನನ್ನ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲರುವದು! ಅಂದಬಳಿಕ ವಾಮರಳಾದ ಈ ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಲ್ಲಿದೆ?” ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಆಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಧವರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹೊಸದಾದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆವರಣವು ಉಂಟಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನೊಮ್ಮೆ, ಶ್ರೀಗುರುಮೂರ್ತಿಯನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಶ್ರೀಮುರಗೀಶರೂಪವಾದ ಶ್ರೀಶಂಭುಮೂರ್ತಿಯು, ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿತ್ತೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹಿಂದೆಯೊಮ್ಮೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವೆವಷ್ಟೆ? ಶ್ರೀಮತಿಯ ತಂದೆಯಾದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ಬಹು ದಿವಸದಿಂದ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದಂತೆ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ತಂದೆಯಾದ ಚಿನ್ನ ಓಬಲನೂ ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದನು. ಚಿನ್ನ ಓಬಲನು ಬೇಡಜಾತಿಯವನು. ಆತನು

ಒಮ್ಮೆ ಗುರುಚರಣವನ್ನು ವಂದಿಸಿ, ವಿನೋದದಿಂದ ಮಾತು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ, ಆತನು ನಗುತ್ತ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಸದ್ಗುರುನಾಥಾ, ನಮ್ಮ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು ಗಂಡಸಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಶೂರ ದಳವಾಯಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಕೆಗೆ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ರೊನೆಂಬದು ಗೊತ್ತೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಕುದುರೆ ಹತ್ತುವಲ್ಲಿ ಈಕೆ ಒಳ್ಳೆ ಗಟ್ಟಿಗಳು; ಬೇಟೆಯಾಡುವಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಗಂಡಸರೂ ಈಕೆಗೆ ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಈಕೆಗೆ ಗಂಡನು ಮಾತ್ರ ಗಟ್ಟಿಗನು ಸಿಗಬೇಕು. ಗುರುನಾಥನು ಯಾವ ವೀರನಿಗೆ ಈಕೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿರುವನೋ ಏನೋ ? ”

ಹೀಗೆ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನ ಸಮಕ್ಷಮ ಚಿನ್ನಓಬಲನು ನುಡಿಯಲು, ಶ್ರೀಮುರಗೀಶನು ತಟ್ಟನೆ ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು —“ಚಿನ್ನಓಬಲಾ, ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಗಂಡಸಾಗಿದ್ದರೆ ದುರ್ಗದ ಶೂರ ದಳವಾಯಿಯಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತುಸರಿ; ಆದರೆ ಈಗ ಹೆಂಗಸಾಗಿರುವದರಿಂದ ಆಕೆಯು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗುವಳು; ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನೋಡುವ ಯೋಗವು ಮಾತ್ರ ನಿನಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಓಬಲನಿಗೆ ಮಗಳ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷವಾದರೂ, ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯಂತೆ ತನಗೆ ಏನೋ ಕೇಡು ಒದಗುವದೆಂಬ ವಿಚಾರವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರಲು, ಆತನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಮಾಧಾನವೂ ಆಯಿತು; ಆದರೆ ಶೂರರ ಶಿರಸ್ಸು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎಂಬ ನಿಯಮವಿರುವದರಿಂದ, ಆತನ ಆ ಅಸಮಾಧಾನವು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಉಳಿಯದೆ, ಅದು ಆತನಿಗೆ ಮರೆತೂ ಹೋಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಚಿನ್ನಓಬಲನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಅತ್ಯಂತ ಶೂರ ಸರದಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದನು. ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನು ಹೀಗೆ ಭವಿಷ್ಯಹೇಳಿದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ದಳನಾಯಿಗಳ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಯಿದ್ದು, ದಳವಾಯಿ ಪಂಚಮ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ತನ್ನ ವೈರಪಕ್ಷದ ಈ ಚಿನ್ನಓಬಲನನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು! ಇದನ್ನರಿತು

೮ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ—ಸದ್ಗುರು ಪ್ರಭಾವವೇ ಪ್ರಭಾವವು! ೧೦೧

ತೇಜಸ್ವಿನಿಯಾದ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು ಬಾಲಭಾವದಿಂದ “ಮುಂದನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಯಾರನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದಳೆಂಬದು ಈಮೊದಲೆ ವಾಚಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿರುವದು!

ಗುರುನಾಥನ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯಂತೆ ಚಿನ್ನಓಬಲನ ಕೊಲೆಯಾಗಿ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು ಅನಾಥಳಾಗಲು, ದಳವಾಯಿ ಬರಮಣ್ಣನೇ ಆಕೆಯನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಗಳಂತೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ದಳವಾಯಿ ಬರಮಪ್ಪನನ್ನು ತಂದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆತನ ಸಂಗಡ ಪ್ರತಿಬಂಧ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆಕೆಯ ಅಂಜಿಕೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಮುರಿದುಹೋಗಿ, ಆಕೆಯು ದಿಟ್ಟರಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಗುರುನಾಥನ ಈ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯ ಕೇಳಿದಬಳಿಕ ಆಕೆಗೆ ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನ ದರ್ಶನವಾದದ್ದು ಇದೇ ಮೊದಲು; ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನ ದರ್ಶನವಾದಕೂಡಲೆಕಿವಿಮುಟ್ಟಿ ಆತನಭವಿಷ್ಯ ಕೇಳಿದ್ದಆಕೆಯು, ಭಕ್ತಿ ಪರವಶಳಾಗಿ, ಈಮೊದಲು ಯಾರುಹೇಳಿದರೂ ತೆಗೆಯದಿದ್ದ ತನ್ನ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಚಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು ಗುರುಚರಣಗಳಮೇಲೆ ಮಸ್ತಕವಿಟ್ಟಿದ್ದಳು! ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಿಷ್ಯವತ್ಸಲನಾದಮುರಗೀಶಗುರುವರನು ಆಕೆಯನ್ನು ಆತುರದಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಮೇಲೆಹೊಳೆದಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಅವಕ್ಕೆ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು ಕೊಟ್ಟ ಸಮರ್ಪಕ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನು ಆಕೆಯತೀವ್ರ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಗಾಗಿ ಕೌತುಕಪಡುತ್ತಿರಲು, ಮುಂದನೇ ಮೊದಲಾದವರು ಮುಂಬರಿದು ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನ ಚರಣಗಳಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವಾಗಿ ಎರಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಆಗ ಅತ್ತ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿತ್ತು. ಸನ್ನಿಖದಲ್ಲಿಿದ್ದ ಪ್ರಸನ್ನಮುಖದ ಆ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯು ಆಕೆಯ ಚಿತ್ತಹರಣ ಮಾಡಿಮಾಡಿದಂತೆ, ಆಕೆಗೆ ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನ ಗುರುತು ಮಸಮಸಕಾಗಿ ಹತ್ತತೊಡಗಿತು. ಆಕೆಯು ಎಂಟು ವರ್ಷದವಳಿದ್ದಾಗ ಅದೇ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು, ನಿನ್ನೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅದೇ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯ ದರ್ಶನವು ಆಕೆಗೆ ಆಗಿತ್ತು. ಸಾಧ್ಯಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಆಕೆಯು ಹೀಗೆ ಸಂಶಯಗ್ರಸ್ತಳಾಗಿ “ನಾನು ಈ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಯೋ

ನೋಡಿದಹಾಗಿದೆ ” ಎಂದು ಶ್ರೀಗುರುಚರಣದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರಲು, “ ನಿನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪನೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯು ಇದೇ ” ಎಂದು ಪಕ್ಕನೆ ಆಕೆಗೆ ಗುರುತುಹತ್ತಿತು ! ಆಗ ಆಕೆ ಗಾದ ಕೌತುಕಾನಂದವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಆ ಆನಂದದ ಭರದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ತಟ್ಟನೆ ಗುರುವರನ ಚರಣಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತವಕಿಸಿದಳು ; ಆದರೆ ಆಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಹಜವಾಗಿದ್ದ ಪವಿತ್ರ ಸಾಧ್ವೀಧರ್ಮವು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾಗದೆಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿತು ! ತನ್ನ ಪತಿಯು ಶ್ರೀಗುರುಚರಣಗಳಿಗೆರಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಆಕೆಯು ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸಲಿಲ್ಲ; ತನ್ನ ಸ್ಥಳಬಿಟ್ಟು ಕದಲಲಿಲ್ಲ ! ಆಗ ಆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಸೂಕ್ಷ್ಮ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಅರಿತಿದ್ದ ಮುದ್ದಣ್ಣನು, ಆಕೆಯೂ ಶ್ರೀಗುರುಚರಣಕ್ಕೆ ವಂದಿಸಬೇಕೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ ತಾನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಆಕೆಯಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಪತಿಯ ಭಾವವರಿತು ನಡೆಯುವ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಗುರುಚರಣಗಳಿಗೆರಗಿ ಮತ್ತೆ ಪತಿಯ ಮರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು !

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಗುರುಚರಣವಂದನದಲ್ಲಿ ವಿಲಂಬಮಾಡಿದ್ದು ಆಕೆಯ ತಂದೆಯಾದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಲಿಲ್ಲ; ಅದ್ದರಿಂದ ಆತನು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು—“ತಂಗೀ ಶ್ರೀಮತೀ, ಗುರು ಚರಣ ವಂದನದಲ್ಲಿಯೂ ನಿನಗೆ ಸಂಕೋಚವೃತ್ತಿಯೇ ? ನೀನು ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನಿಗೆ ಹೊರಗಿನವಳಲ್ಲವಮ್ಮ ! ನೀನು ಈ ಮಹಾಮಹಿಮನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿ, ಈ ಮಹಾಮಹಿಮನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ದೊಡ್ಡವನಾದವಳು ! ಅಮ್ಮಾ, ನೀನು ಎಂಟುವರ್ಷದವಳಿರುವಾಗ ಇದೇ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯೇನಮ್ಮ ಮನೆಗೆದಯವಾಡಿಸಿ, ಚರಣಕ್ಕೇರಗಿದ ನಿನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ತನ್ನ ವರದ ಹಸ್ತವಿಟ್ಟು ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ವರದ ವಾಣಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ! ಮೊದಲು ನಿನ್ನನ್ನು ನಾವು “ಮಲ್ಲಮ್ಮ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು ; ಆದರೆ ಈ ಮುರಗೀಶಗುರುವರನು ನಿನ್ನನ್ನು

ಆನೆಯ ಪ್ರಕರಣ—ಸದ್ಗುರು ಪ್ರಭಾವವೇ ಪ್ರಭಾವವು! ೧೦೩

“ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆದದ್ದರಿಂದ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿಯೆಂತಲೇ ಕರೆಯತೊಡಗಲು, ಅದೇ ಹೆಸರು ನಿನಗೆ ರೂಢವಾಯಿತು! ಈಮಹಾಮಹಿಮನು ಈಗ ಐದುವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಆಗ ನೀನು ಊರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು; ಆದರೆ ತಂಗೀ, ಇಂತಹ ಅನುಗ್ರಹಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ವಂದಿಸಲಿಕ್ಕೂ ನಿನಗೆ ಸಂಕೋಚವೇ ಕಾಗಬೇಕು?

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಅತ್ಯುತ್ಕಟವಾದ ಭಕ್ತಿಯಭರದಲ್ಲಿನುಡಿದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನ ಮಾತು, ನಮ್ಮ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನಿಗೂ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿತು. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಗುರುಚರಣವಂದನದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವಿಲಂಬಮಾಡಿದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಆತನು ಭಾವಿಸಿದನು; ಮತ್ತು ಆತನು ತನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡದೆಯಿದ್ದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು, ತಾರತಮ್ಯಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವಳೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆತನು ಅಂದುಕೊಂಡನು; ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರುನಿನಮುಖದಕಡೆಗೆ ಸಾಶಂಕಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡುವದರ ಹೊರತು, ಬೇರೆ ಏನುಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಆತನು ಸಮರ್ಥನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ತ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಶ್ರೀಗುರುಚರಣದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ನಿಂತಹಾಗೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮಾತಿನ ಪರಿಣಾಮವು ಅಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಏನೂ ಆದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ, ಅಕೆಯ ಭಕ್ತಿಭಾವದ ಚಲುವ ಮುಖದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವು ಅಚ್ಚಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ! ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರಗೀಶಗುರುವರನು ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನನ್ನು ಕುರಿತು ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ — “ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠಾ, ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ನಿನ್ನ ಉತ್ಕಟವಾದ ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅವು ಸಾಧ್ಯರ ಶ್ರೇಷ್ಠಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತವಾದವಲ್ಲವು! ಪತಿಯು ಬಳಿಯಲ್ಲಿರಲಿ— ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಆತನ ಆಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾವಧರ್ಮಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವು! ಸಾಧ್ಯವಾರು ಕೇವಲ ಪತಿಪ್ರಾಣರಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಏನುಮಾಡುವದಾದರೂ ಪತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದಲೇ ಮಾಡು

ವದು ಅವರ ಸ್ವಭಾವಗುಣವಾಗಿ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ; ಯಾಕಂದರೆ, ಪತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಪಾಲಿಸುವದರಹೊರತು ಸಾಧ್ವಿಯರಿಗೆ ಅನ್ಯಧರ್ಮವಿಲ್ಲವು. ಹೀಗೆ ಪತಿಶರಣರಾಗದೆ, ಪತಿಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಯಾವದೊಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ದುಡುಕುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಪತಿಭಕ್ತಕರಾದ ಸಾಹಸಿಗಳು, ಅವರು ಸಾಧ್ವಿಯರಲ್ಲವು ! ಅಂತಹ ಸಾಹಸಿಗಳ ಕೃತಕಶೀಲಗಳನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ನಂಬಲಾಗದು ; ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗದು ! ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಮಗನಿಗೆ ತಂದೆಯೂ, ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಗುರುವೂ ದೇವರಾಗಿರುವಂತೆ, ಸಾಧ್ವಿಯರಿಗೆ ಅವರ ಪತಿಯೇ ದೇವರಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಆ ಸಾಧ್ವಿಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವತ್ತು ದೇವತೆಗಳ, ಹಾಗೂ ಯಾವತ್ತು ಗುರುಹಿರಿಯರ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ ; ಆದ್ದರಿಂದ ಪತಿಯ ಅಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಯಾವದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ಯಾವ ಗುರುಹಿರಿಯರ ಸೇವೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ವಿಯರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವು. ಸಾಧ್ವಿಯರು ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ, ಗುರುಹಿರಿಯರೂ ಸಂತೋಷಪಡುವರು ! ಆದ್ದರಿಂದ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠ, ಈಗ ನಿನ್ನ ಮಗಳು ನಿನ್ನ ವಿಚಾರದಂತೆ ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ದುಡುಕಿ ನನ್ನ ಚರಣವಂದನಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಆಕೆಯು ಸಾಧ್ವಿಯೆನಿಸದೆ ಸಾಹಸಿಯೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ! ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಪತಿಭಕ್ತಕಳಾದ ಸಾಹಸಿಯಲ್ಲ, ಪತಿರಕ್ತಕಳಾದ ಸಾಧ್ವಿಯು ! ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಆಕೆಯ ಪತಿಪ್ರಾಣವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪರಮಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ ! ನಿನ್ನ ಈ ಮಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಬಹುಫಲವಾದದ್ದು. ಆಕೆಗೆ ಜನ್ಮಕೊಟ್ಟ ನೀನು ಪರಮಧನ್ಯನು, ಆಕೆಯ ಕೈಹಿಡಿದಿದ್ದ ದಳವಾಯಿಮುಂದಣ್ಣನು ಮಹಾಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯು, ಆಕೆಯ ಗುರುಗಳೆನಿಸುವ ನಾವೂ ಪರಮಕೃತಾರ್ಥರು ! ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಸಾಧ್ವಿಯರ ಪುಣ್ಯಒಲಿದಿಂದಲೇ ಬೇಗು-ಬೇಗುಗಳಾಗುತ್ತವೆಂದುತಿಳಿ. ಈ ಮಾತು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಈ ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಈ ನಮ್ಮ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಾಗಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪಗ

ಈನ್ನೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಹೇಳುವೆವು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಅವಮ್ಮಾ ಶ್ರೀಮತೀ, ನೀನೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಮ್ಮಾ ! ಸಾಧ್ವೀ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಪತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ನಾವು ಹೀಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವೆವೆಂದುತಿಳಿ. ಅನ್ನಲು, ಮುದ್ದಣ್ಣನು — “ ನಾನೇನು, ಶ್ರೀಗುರುಚರಣದಾಸನು ” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು ವಿನಯದಿಂದ ಪತಿಯ ಮರೆಗೆಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು ! ಅತ್ತ ರಣ ಹುಚ್ಚಿಯೂ, ಉಳಿದವರೂ ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನ ಸಂಕೇತದಂತೆ ನಯ-ಭಯ-ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು ! ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಸದ್ಗುರುಪ್ರಭಾವವೇ ಪ್ರಭಾವವೆಂಬ ಮಾತು ನಿಶ್ಚಯವು !

೯ನೆಯಪ್ರಕರಣ-- ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಗಳು.

(ಸಾಧ್ವೀಯರೂ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳೂ.)

ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಗಳಾದ ಸಜ್ಜನರ ಸಮಾಗಮವು ಸತ್ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನ ಕೆಟ್ಟ ಮನಸ್ಸು, ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಲೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗತೊಡಗಿದ್ದು ಕೌತುಕದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ ! “ದರ್ಶನಾದೇವ ಸಾಧನಃ” ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯ ಅನುಭವವು ಮುದ್ದಣ್ಣನಿಗೆ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಈಮೊದಲು ತಪಗಾಗಿದ್ದ ಯಾವ ಸಾಧು-ಸತ್ಕರ ಷರ ದರ್ಶನದಿಂದಲೂ ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾದಿಯಕಡೆಗೆ

ತಿರುಗದೆಯಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೆನೆದು, ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನಲ್ಲಿ ಆತನ ಭಕ್ತಿಯು ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು. ಕೆಟ್ಟ ಹಾದಿಯಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆತನ ಮನಸ್ಸು, ಸಾಧ್ಯವೇ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಸಹವಾಸವ ಮೂಲಕ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮುಗ್ಧರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿತು; ಆದರೆ ಈಗಂತು ಸಿದ್ಧ ಮಹಾ ಪುರುಷರ ತಪಃಪ್ರಭಾವವು ಆತನನ್ನು ಕೆಟ್ಟ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ತಡೆದು ಗಕ್ಕನೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಂತಾಯಿತು; ಆತನು ತನ್ನ ಪಾವಾಚರಣೆಗಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡತೊಡಗಿದನು. “ನಾನು ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯೆಂದು ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಹೇಳಿದನಲ್ಲವೆ? ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗೆ ರಾಜದ್ರೋಹವು ಒಪ್ಪುವದೇ? ಸಾಧ್ಯವೇ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಪತಿಯು ರಾಜದ್ರೋಹಿಯಾಗುವದುನಾಚಿಕೆಗೇಡಿತನವಲ್ಲವೆ? ಇಬ್ಬರು ನಾಯಕರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದ ನಾನು, ರಾಜದ್ರೋಹಿಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು?” ಎಂದು ಆತನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳು, ತ್ತಿರುವಾಗ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆಯ ನೆನಪು ಆತನಿಗೆ ಆಗಿ, ಆತನು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದನು. ರಣಹುಚ್ಚಿಯಂಥ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠ ರಣಶೂರ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ದಂಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪ ದಾಯಿತು! “ನನ್ನ ವಿರೋಧಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನನ್ನು ನಾನು ದಂಡಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಉದಾರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಹೆಣಗುತ್ತಿರುವ ರಣಹುಚ್ಚಿಯಂಥ ಸತ್ವಶಾಲಿನಿ ಸ್ತ್ರೀ ಯನ್ನು ದಂಡಿಸಿ ಕ್ಷುದ್ರತನವನ್ನು ತೋರಿಸುವದು ತನ್ನ ಕ್ಷಾತ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಸಲ್ಲದೆ” ದು ಆತನು ಭ ವಿಸಿದನು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಇನ್ನು ತಾನು ಯಾವ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ಅಡ್ಡಹಾದಿಯ ತುಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಇನ್ನು ಈ ಸದ್ಗುರುತ್ವಮವ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ಮೀರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ವೆಂತಲೂ ಆತನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು!

ಹೀಗೆ ಮುದ್ದನು ಸದ್ಭಾವದಿಂದ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗುರುಚರಣ ದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಆತನ ಆ ಮನಸ್ಸಿನ ಯಾತಾಯಾತವು ಅಳಿದುಹೋಗಲು, ಆತನು ಮುರಗೀಶಗುರುವರನಮುಂದೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಸದ್ಬೋಧಶ್ರವಣಾತುರನಾಗಿ ಸ್ವಸ್ಥಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕುಳಿತ್ಯು

ಟ್ಟನು! ಆತನ ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಚಂಚಲಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಸದ್ಗುರುನಾಥನ ನಿರ್ಭಯಸ್ಥಾನದ ಆಶ್ರಯದೊರೆತದ್ದರಿಂದ, ಅದು ಅತ್ತಿತ್ತ ಚಲಿಸದಾಯಿತು! ಅತ್ತ ಶ್ರೀಮತಿಯ ತಂದೆಯಾದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು, ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬದಲಾನ ಲಕ್ಷಣವನ್ನರಿತು, "ದ್ವಂದಿತಕಂಠನಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗಳಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—ಅಹಾ! ನಮ್ಮ ಈ ಕಂದಮ್ಮನು ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಬಂದು ಕೀರ್ತಿತಂದೆಗಳು! ನನ್ನ ಈ ಮುದ್ದುಮಗುವು ಈವರೆಗೆ ನನಗೆ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿಯಾಗಿಡವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು ತಾಯೋ, ಶ್ರೀಮತೀ, ನೀನು ಬಹು ಗುಣವಂತೆಯಮ್ಮಾ! ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದನು; ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ಇಂದು ಸದ್ಗುರುಬೋಧಶ್ರವಣದ ಅಲಭ್ಯ ಸುಪ್ರಸಂಗವು ಬಂಮೊದಗಿರುವದು; ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಸತಿಯಲ್ಲ ಈಗ ಭಕ್ತಿಯು ಮೊಳೆದೊರಿದು ವದು! ಹೀಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಮನಸ್ಸು ಕೆಟ್ಟ ಹಾದಿಯಿಂದ ತಿರುಗಿ ಆತನು ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾದಿಗೆ ಹತ್ತಿದರೆ. ಎಷ್ಟು ನೆಟ್ಟಗಾದೀತಲ್ಲ! ರಾಜದ್ರೋಹವು ನರಕಸಾಧನವಲ್ಲವೆ? ವಾಸ! ಈತನ ಕಾಲಕ್ಕೆ! ನಮ್ಮ ಭರಮನಾಯಕನು ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಎತ್ತೋ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟದ್ದಾನೆ! ಆ ಹಕ್ಕುದಾರನಾದ ನಾಯಕನು ಇಲ್ಲದಂತಾದ್ದರಿಂದ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕಳೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ! ಈಗ ದುರ್ಗದ ಜನರು ತಾಳಗೆಟ್ಟಿರುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ಮೋರೆ ಅತ್ತಾದರೆ ಒಬ್ಬನ ಮೋರೆ ಇತ್ತು! ಎಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ ರೋಹ ಚಿಂತನ, ಎಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ ದುರಾಲೋಚನೆ. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಪುಣ್ಯವೇ ಇಲ್ಲಗೆ ತೀರಿತೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಇಂತಹ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಂತಃಕಲಹದ ಅನ್ಯಾಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಶೂರನಾಯಕರ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಮೇಲೆ ಆಪರ ಶತ್ರುಗಳು ಸಾಗಿಬಂದರೇವೋ! ವದೇನು?

ಹೀಗೆ ಸಾಧುವಾವ ರಾಜನಿಷ್ಠ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ತನ್ನ ದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ದುರವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಅಸಮಾಧಾನಪಡುತ್ತಿರಲು, ಇತ್ತ ಪತಿರಕ್ಷಕ ಪಾತಿಯಾದ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಭಕ್ತಿಭಾವಕ್ಕಾಗಿ

ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾ, ತನ್ನ ಪತಿಯ ಸಮಕ್ಷ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ತನ್ನನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಕೋಚಪಡುತ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—“ನಮ್ಮವರ ಕಡೆಗಾದರೂ ಏನು ತಪ್ಪು? ನಾಯಕರು ತಾವು ಪಟ್ಟವೇರುವಾಗ ದಂಡಾಳುಗಳ ಮಾಮೂಲಿನ ಉಚಿತದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡವೆಯಿದ್ದದ್ದೇ ಸರ್ವಾನರ್ಥಮೂಲವಾಯಿತು! ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಚಪ್ಪಳಿಯಾಗುವದುಂಟೆ? ಶೂರರು ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ, ಹಟಮಾರಿಗಳೂ, ಸ್ವಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳೂ ಎಂಬದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವು! ಅದರಂತೆ, ನಮ್ಮವರು ಹಟಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿರುವರು. ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತುಲ್ಲ! ನಮ್ಮವರೇನು ತಾವೇ ದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟವೇರಿರುವೆರೆಯೆ? ನಾಯಕರ ವಂಶಜರನ್ನೇ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ತಾವು ರಾಜ್ಯಕಾರಭಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಭರಮನಾಯಕನೇ ಹಕ್ಕು ದಾರನೆಂದು ಆತನ ಪಕ್ಷಕಟ್ಟಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಮನಸ್ಸಾದರೂ, ಶುದ್ಧವಿರುತ್ತದೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳಬೇಕು? ಮುಂದೆ ಆತನು ಜಯಶಾಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆಯುವನೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು? ಆತನು ಅಂತಹ ಶುದ್ಧಮನಸ್ವಿನವನೂ, ನ್ಯಾಯಪಕ್ಷಪಾತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ರಣಹುಚ್ಚಿಯಂಥ ಹೆಂಗಸಿನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಯಾಕೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು? ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಆತನ ಪೌರುಷವಾದರೂ ಏನಿರುವದು? ಅಂಥ ಸಮಯವಂತು ಬರಲಿ, ಆ ಸ್ತ್ರೀಪಕ್ಷಪಾತಿ ಭರಮಪ್ಪನಿಗೆ ನನ್ನ ಕೈತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇರಲಿ, ಅದು ಮುಂದಿನ ಮಾತಾಯಿತು. ಈಗ ತ್ರಿಗುರುವಿನ ನಿಷ್ಪ್ರಹದ ಬೋಧಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲಿ ನೋಯುವದೋ ಏನೋ! ಅವರಿಗೆ ಅಪಮಾನವು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಡೆಯುವದಿಲ್ಲ ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಶ್ರೀಸದ್ಗುರುನಾಥನೇ ಹೊಣೆಯು, ಆತನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಾಗಲಿ!

ಹೀಗೆ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಪತಿಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸು ಅಪಮಾನಪಡಬಾರದೆಂಬ ಕನಿಕರದಿಂದ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಆ ಕರುಣಾಘನನು ಆ ಪತಿಯ ಹೃದಯವನ್ನು

ಅರಿತು ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ಮಗೂ ಶ್ರೀಮತಿ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ಕೋಮಲವಮ್ಮಾ! ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ನೀನು ರತ್ನಪ್ರಾಯಳು! ನಿನ್ನಂಥ ಸಾಧ್ವಿಯರಿಂದಲೇ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದ ಗೌರವವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವದಾ. ನಿನ್ನನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮಪತ್ತಿಯಾದ ಚಾನಕೀಮಾತಿಗೆ ಹೋಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ಲೋಕವಂಥ ಸೀತೆಯು ಸದಾ ಶ್ರೀರಾಮನ ಹಿತವನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಪತಿಯ ಹಿತವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ತ್ರಿಕರಣಪೂರ್ವಕ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಗುರುಶಾಂತಸ್ವಾ, ಚಿಕ್ಕವಳಿರುವಾಗಲೇ ನಾವು ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು “ಸಾಧ್ವೀಶ್ರೀಮತಿ” ಎಂದು ಕರೆದ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುವೆವು ಕೇಳು. ಬೀಜಕ್ಕೆ ಬಿಡುವ ಕಾಯನ್ನು ಹೀಚಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡೆಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಭಾವವು ಅವರ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಮಗಳಂತೆ ಸಾಧ್ವಿಯರೇ ಆದರೆ, ಈ ಭೂಲೋಕವೇ ಕೈಲಾಸವಾದೀತು! ಏಕಜೀವರಾದ ಪತಿಪತ್ತಿಯರ ಗೌರವವನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂದು ವರ್ಣಿಸಬೇಕು? ಈ ಗೌರವವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕೈಲಾಸವಾಸಿ ಶ್ರೀಶಂಕರನು, ಏಕಜೀವಳಾದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಆದಿಮಾಯೆ ಪಾರ್ವತಿಗೆ, ತನ್ನ ಅರ್ಧ ದೇಹವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟು ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರನೆಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನೂ, ಲೋಕಪೂಜ್ಯನೂ ಆಗಿರುವನು! ಆದರೆ “ನಾರಿಯೇ ತಾರಿ, ನಾರಿಯೇ ಮಾರಿ” ಎಂಬ ಲೋಕೋಕ್ತಿಯನ್ನಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಯಾಕಂದರೆ ಭಗವತೀ ಪಾರ್ವತಿಯಂತೆ ಪತಿಪ್ರಾಣರಾದ ಸಾಧ್ವೀಸ್ತ್ರೀಯರು ಪತಿರಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರೆ, ಪೌರಾಣಿಕ ಸ್ತ್ರೀಯಾದ ಸುಮಂತ ಪತ್ನಿ ಚಂಡಿಯಂತೆ ಪತಿ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪತಿಭಕ್ಷಕರಾಗಿರುವರು! ಗುರು ಶಾಂತಸ್ವಾ, ಹೀಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಪತಿರಕ್ಷಕರು, ಪತಿಭಕ್ಷಕರು ಎಂಬ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಿರುವವು. ವಿರುದ್ಧಗುಣದ ಈ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪತಿರಕ್ಷಕ ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆವು, ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಲಕ್ಷವುಬೋಧಶ್ರವಣದಲ್ಲಿರಲಿ.

ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಗಳು—ಇವರಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ವಿಯರು, ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಎಂಬ ಎರಡು ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೇದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಧ್ವಿಯರು ಶ್ರೇಷ್ಠತಮರಾಗಿದ್ದರೆ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಇವರಲ್ಲಿಯ ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೇದವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವರವರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಈಗ ವಿಶದವಾಗಿ ಹೇಳುವೆವು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಉಭಯಕುಲೋದ್ಧಾರಕರೆಂಬ ಮುಖ್ಯಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಸಾಧ್ವಿಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು—ಈ ಲೋಕಪೂಜ್ಯರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು ಈಗ ಶಕ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಲಕ್ಷಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದು.

೧ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು ಸಾಧ್ವಿತ್ವದ ಮೊದಲನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇವಭಕ್ತರಿಗೆತಮ್ಮ ದೇವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಿಲ್ಲದಿರುವಂತೆ, ಸಾಧ್ವಿಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಾಗಲಿ ಯಾವದೂಕಾಣುವದಿಲ್ಲ! ತಮ್ಮ ಪತಿಯು ಸುಂದರನೂ, ಸುಗುಣಪೂರ್ಣನೂ, ಸಮರ್ಥನೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ಕುರೂಪಿಯೂ, ದುರ್ಗುಣಿಯೂ, ಮಹಾರೋಗಿಯೂ ಇರಲಿ, ಸಾಧ್ವಿಯರು ಇದನ್ನಾವದನ್ನೂ ಎಣಿಸದೆ, ಭಾವಿಕರಾದ ದೇವಭಕ್ತರು, ತಮ್ಮ ಉಪಾಸ್ಯದೈವತದ ಮೂರ್ತಿಯು ಸುಂದರವಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಅಂಕಡೊಂಕಕಲ್ಲು ಆಗಿರಲಿ ಅವೆರಡನ್ನೂ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಆ ಸಾಧ್ವಿಯರೂ ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ಆತನ ಆ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನೆಣಿಸದೆ, ಏಕನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಜಿಸುವರು! ದೇವಭಕ್ತರು ತಾವು ಪ್ರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಲ್ಲುಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಲು ಎಂದು ನೋಡದೆ ದೇವರೆಂದು ಭಾವಿಸುವದರಿಂದ, ಕಲ್ಲಿನ ಗುಣದೋಷಗಳೆರಡೂ ಅವರಿಗೆ ಕಾಣದಂತಾಗಿ, ದೇವರ ಪಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನತೆಯು ಮಾತ್ರ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವದು. ಅದರಂತೆ ಸಾಧ್ವಿಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ಗುಣದೋಷಯುಕ್ತನಾದ ಮನುಷ್ಯನೆಂದು ನೋಡದೆ,

ಷಡ್ಭುಕ್ತಿಯ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂದು ಭಾವಿಸುವದರಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಪತಿಯ ಗುಣದೋಷಗಳೆರಡೂ ಮರೆಯಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪರಮಾತ್ಮತ್ವವು ಮಾತ್ರ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವದು ! ಇಂತಹ ಗುಣದೋಷದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದ ದೈವಿಭಾವದ ಉಪಾಸನೆಯೇ ಉದಾತ್ತತರ ಉಪಾಸನೆಯಾಗಿರುವದು, ಯಾಕಂದರೆ, ಇಂತಹ ಉಪಾಸಕರು ತಮ್ಮ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಮಾಡುವರಲ್ಲದೆ, ಸ್ವಹಿತದ ಯಾವಹೇತುವಿನಿಂದಲೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ !

೨ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿಯ ಸಂತೋಷವೇ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಸಂತೋಷವಾಗಿರುವದು, ಸಾಧ್ವಿಯರ ಸಾಧ್ವಿತ್ವದ ಎರಡನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ ! ಇವರು ತಮಗೆ ಸೇವ್ಯನಾಗಿರುವ ಪತಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವಂತೆ ತಾವು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವದೇ ಪತಿಸೇವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು ; ಅದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸರ್ವಧಾ ನೋಯಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಸಂಸಾರೋಪಯುಕ್ತವಸ್ತುಗಳ ತರಬರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರವೂ ಪತಿಗೆ ತೊಂದರೆಕೊಡುವದಿಲ್ಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ತಟ್ಟನೆ ಪತಿಯ ಮೋರೆಯಮುಂದೆ ಹೇಳುವದು ಉದ್ಭುತತನವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಮಕ್ಕಳಮುಖಾಂತರವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಬೇರೆಯಾವದೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದಾಗಲಿ ಅವರು ಶಕ್ಯಾಶಕ್ಯತೆಯಿರಿತು, ಸಮಯನೋಡಿ ಮನೆತನದ ಅನಿರ್ವಾಹಸಕ್ಷದ ಕೊರತೆಯು ಮಾತ್ರ ಪತಿಯ ಕಿವಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡುವರು. ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಇವರು ಯಾವವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆಗ್ರಹತಾಳುವದಿಲ್ಲ. ಪತಿಗೆ ನಿವೇದಿಸದೆ ಇವರು ಏನನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಪತಿಯ ಉಚ್ಚಿಷ್ಠವನ್ನೂ, ಪತಿಭುಕ್ತ ಶೇಷವನ್ನೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸುವದೂ, ಪತಿಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ತೊಂದರೆ ಕೊಡದಿರುವದೂ, ತಮಗಾಗುವ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವದೂ, ಸದಾ ಸಂತೋಷವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವದೂ ಇವರ ಪವಿತ್ರ ವ್ರತಗಳಾಗಿರುವವು ! ಇವರು ಪತಿಯ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಪತಿಯ ಅಪ್ರೀತ್ಯರೊಡನೆ

ಭಕ್ತಿವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲೂ, ಪತಿಯ ವಿರೋಧಿಗಳೊಡನೆ ವಿರೋಧದಿಂದಲ್ಲ, ಉದಾಸೀನಭಾವದಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪತಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿವಿಶ್ವಾಸತಾಳುವದಕ್ಕಿಂತ, ಪತಿಯ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವರಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಭಕ್ತಿವಿಶ್ವಾಸತಾಳುವದು ಪತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷಕರವೆಂಬ ಗಂಭೀರ ವಿಚಾರವು ಇವರ ಮೈಲುಂಡು ಹೋಗಿರುವದು. ಏಕ ದೇವ ತಾಪೂಜೆಗಿಂತ ಸಸರಿನಾರದ ಪಂಚಾಯತನ-ದೇವತಾಪೂಜೆಯು, ಭಕ್ತರ ಮಾತ್ಸರ್ಯಾದಿ ವಿಕಾರನಾಶಕ್ಕೆ, ಅರ್ಥಾತ್ ಸಮತಾದೃಷ್ಟಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುಸಹಾಯಕವಾಗಿರುವದೆಂಬ ಉಪಾಸನೆಯ ಉದಾತ್ತ ತತ್ವವು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದುಹೋಗಿರುವದು, ಮತ್ತು ಅನ್ಯರ ನಿಂದಾಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಾಧ್ವೀತ್ವಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವದೆಂಬ ಮಾತು ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವದರಿಂದ, ಇವರು ಒಬ್ಬರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ, ಸ್ತುತಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ! ಸಾಧ್ವಿಯರ ಈಉದಾತ್ತವಾದ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಅವರ ಮನೆಯುಸುಖಶಾಂತಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನವು, ಅರ್ಥಾತ್ ದೇವ ತಾವಾಸವು ಆಗುವದು! “ಯತ್ರನಾರ್ಯಸ್ಸು ಪೂಜಂತೇ ರಮಂತೇ ತತ್ರದೇವತಾಃ” ಎಂಬ ಮನೂಕ್ರಿಯು, ಈ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಮನೆಗೆ ಹತ್ತುವದು. ಇಲ್ಲ “ಸುಪೂಜ್ಯಂತೇ” ಇದರ ಅರ್ಥವು “ಸುಶೀಲಾ ವರ್ತಂತೇ” ಎಂದುಇರುವದು.

೩ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿನಾಕ್ಯವು ಮಂತ್ರಮೂಲವಾಗಿರಲೂ, ಪತಿಯರೂಪವು ಧ್ಯಾನಮೂಲವಾಗಿರಲೂ, ಪತಿಯಾಕೃತಿಯು ಮೋಕ್ಷಮೂಲವಾಗಿರಲೂ ತೋರುತ್ತಿರುವದು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಮೂರನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಲಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಸಾಧ್ವಿಯರು, ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ವ್ರತಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ಉಪೋಷಣಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳೂ ಪತಿಸೇವೆಯಲ್ಲೆಯೇ ಬರುವವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಪತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಹೊರತು ಇವರು ಯಾವ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಪತಿಯಮುಂದೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಸತ್ಕರ್ಮ—ಸದಾಚಾರ-ಸದ್ಗುಣಗಳ ಆಡಂಬರವನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ತೋರಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಗೃಹಕರ್ತೃಗಳ ಸದಾ ಮುಗ್ಧರಾಗಿರುವಾಗ, ಅತಿಥ್ಯಭಾಗತರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪತಿತ್ವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಸಹಚರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮೂಡಬೇಕಾದ ಇಂದ್ರಿಯವಿಗ್ರಹವು, ಇವರ ಸಹಜವಾದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವದು. ಈ ತಪಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಪತಿಯು ಸಪರಿಣಾಮವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಉಚ್ಚತರ ಫಲವೆಂದು ಇವರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

೪ ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿಯು ಕೋಪಗಳೂ ಗುಣಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಮನಸ್ಸು ಪವಿತ್ರವಾಗಿ, ಅಂದರೆ ಪತಿತ್ವದಿಂದ ಹಿಂತೆರಗಿ ಇರುವದು, ಅವರ ಸಾಧ್ವೀತ್ವದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನ್ಯರ ದೋಷಗಳನ್ನೂ ಗುಣಗಳಾಗಿಯೇ ಭಾವಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ಭಗವತೀ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯನಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆ ದೇವದಾಸನುಮುಂಸೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದ ದಕ್ಷಯಜ್ಞದ ಉಪನಿಷದ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನಮಿಸಬಹುದು. ಸಾಧ್ವಿಯರು ತಾವು ತ್ರಿಕಲ್ಮಸಂಹಾರಕರಾಗಿರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮಂತದಕ್ತರಾಗಿರುವರು. ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವಗುಷ್ಪರ ಸ್ಪರ್ಶವಾಡುವದಂತು ಇರಲಿ, ಅವರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅನರನ್ನು ಕಣ್ಣಿತ್ತಿನೊಡುವದೂ ಇಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಎರಡನೆಯವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವದಿವರೆ, ಇವರಿಗೆ ಕ್ಷಮಾರ್ಥವು ಕೆಡೆಯನೊಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟವನಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಥಾ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬೀಳರು. ಈ ಸುಜನರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗುವದಿಲ್ಲ. ಕೆಟ್ಟವನಾತು ಅಮರವಿಲ್ಲ. ಕೆಟ್ಟವಿಚಾರ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಪತಿಯು ಊರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಾಗ, ಇವರು ಬರತೊಡಗುವದಿಲ್ಲ. ಸಮ್ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸದಾ ಪುಣ್ಯಪ್ರಸಾದರಾಗಿರುವದು ಇವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿರುವದು. ಈ ಮಾತು ಜಾನಕಿಯ ರಮಣಗೃಹವಾಸದ ಛಾಯೆಯೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದೆ.

೫ ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ತಮ್ಮ ಬಾಗಿ ವೆಚವ, ಜ್ಞಾನವೈಚವ, ಧನವೈಚವ. ಅಧಿಕಾರವೈಚವ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ

ಚರಣಕ್ಕೆ ನಿವಾಳೆ ತೆಗೆದು ಚಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು, ನಿಸ್ಸಹತೆಯಿಂದ ಪತಿದೈವತದ ಭೋಳೇ ಭಾವಿಕಭಕ್ತರಾಗಿರುವದು ಇವರ ಐದನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ! ಈ ಲಕ್ಷಣದಮೂಲಕ ಇವರು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ಪತಿಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವದು, ಅಥವಾ ಆತನ ತೇಜೋಭಂಗಮಾಡುವದು ತಮ್ಮ ಅಧಃಪತನ ಹೇತುವಾದ ಪತಿದೋಹವೆಂದು ಇವರು ತಿಳಿಯುವರು; ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಧ್ವಿಯರು ಪತಿದೈವತದ ಮುಂದೆ ಸ್ವಾರ್ಥದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣಿದ್ದು ಕುರುಡರು, ಕಿವಿಯಿದ್ದು ಕಿವುಡರು, ಬಾಯಿಯಿದ್ದು ಮೂಕರು, ಬುದ್ಧಿಯಿದ್ದು ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಗಳು, ಜ್ಞಾನವಿದ್ದು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ಆಗಿರುವದು ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ! ಆದರೆಪತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯೆಂದು, ಅಥವಾ ಪತಿಯ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಇವರು ಅರ್ಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡರು!

೬ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿಯ ವಿಶ್ವಾಸದ ಸರ್ವ ಬಳಗವಾಗಿ

ರುವದು ಸಾಧ್ವೀತ್ವದ ಆರನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪತಿಯ ಯಾವತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಲಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಆತನು ಕೇಳಿದರೆ, ಆತನ ಮನಸ್ಸು ನೋಯದಂತೆ ವಿನಯದ ಮೃದುಮಧುರವಚನಗಳಿಂದ ತಮಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆತನಿಗೆ ಹಿತದ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವರು; ಮತ್ತು ಪತಿಸೇವೆಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಯ—ಭಯ—ಭಕ್ತಿಗಳುಳ್ಳ, ಹಾಗೂ ದೇಹಶ್ರಮವನ್ನೂ, ಮನಸ್ಸಿನ ಬೇಸರವನ್ನೂ ಎಣಿಸದೆ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಸೇವೆಮಾಡುವ ಪ್ರೇಮಲ ದಾಸಿಯರಾಗಿರುವರು; ಅದರಂತೆ ಪತಿಗೆ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಉಣಿಸು—ತಿನಿಸುಗಳನೊದಗಿಸಿ ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನೇ ಮರೆತುಬಿಡುವ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ತಾಯಂದಿರಾಗಿರುವರು; ಹಾಗೂ ಅವರು ವಿಲಾಸನಿಪುಣರಂಭಿಯಂತೆ ಪತಿಗೆ ಭೋಗಪ್ರದರೂ, ಕೇವಲ ಧರ್ಮದೇವತೆಯಂತೆ ಪತಿಯ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಾನುಕೂಲಿಗಳೂ, ಸರ್ವಸಹೆಯೆನಿಸುವ ಭೂದೇವಿಯಂತೆ ಅನ್ಯರ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವವರೂ ಆಗಿರುವರು!

೭ನೆಯಲಕ್ಷಣ—ತಾವುನಿಷಯ ವಿರಾಗಿಗಳಿದ್ದು, ಪತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಷಯರಾಗಿಗಳಾಗುವದು ಇವರ ಸಾಧ್ವಿತ್ವದ ಏಳನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವರ ಯಾವ ಕೃತಿಗಳೇ ಆಗಲಿ, ಯಾವ ಭೋಗಗಳೇ ಆಗಲಿ ಪತಿಯ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುವವು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಸಾಧ್ವಿಯರು ಪತಿಯಸಲುವಾಗಿ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಪರಿತ್ಯಾಗಿಗಳೂ, ಸತ್ಯೈಕ ಶರಣರೂ ಆದ ಮಹಾ ನಿಷ್ಕಾಮ ತಪಸ್ವಿಗಳಾಗಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಪತಿಸ್ತ್ರಾಣರ ಪ್ರಾರಬ್ಧವಶಾತ್ ಅವರ ಪತಿಯು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾಧ್ವಿತ್ವದ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿದ್ದಂತೆ, ಸಹಜ ದೇಹತ್ಯಾಗಿಗಳು, ಅಥವಾ ಸಹಗಮನಿಗಳು, ಅಥವಾ ಕಠಿಣತರ ವ್ರತಾವಲಂಬಿಗಳು ಆಗುವರು.

ಇಂತಹ ಸುಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಉದಯವು, ಸ್ವತಃ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಹಾಗೂ ಸಾಧ್ವಿ ಪತಿಯ, ಹಾಗೂ ಆ ಸಾಧ್ವಿ ಕುಟುಂಬದ, ಹಾಗೂ ಆ ಸಾಧ್ವಿ ಸಮಾಜದ, ಹಾಗೂ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯ ದೇಶದ ಮಹದ್ಭಾಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಭರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಇಂಥ ಮಹಾ ಮಹಾ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಉದಯವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವದರಿಂದಲೇ, ಅದು ಪವಿತ್ರತರವಾದ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯೆನಿಸಿರುವದು! ಈ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಪ್ರಭಾವವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲ, ಅವರ ಅಲೌಕಿಕ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಅಭಿನಂದಿಸುವರು; ಅವರ ಆ ಪ್ರಭಾವದ ಮಾನ್ಯತೆಗಾಗಿ, ಅಥವಾ ಅಂಜಿಕೆಗಾಗಿ ಸೂರ್ಯನು ಮಂದವಾಗಿ ತಪಿಸುವನು; ಅಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ವಾಹಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುವನು; ಭೂಮಿ ವಿಯು ಮೃದುಸ್ವರ್ಥಳಾಗುವಳು! ಸಾಧ್ವಿಯರ ಪವಿತ್ರ ನಾಮಸ್ಮರಣವು ಸಾಪನಾಶಕವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೇ, ಅಹಲ್ಯಾ, ದ್ರೌಪದಿ, ಸೀತಾ, ತಾರಾ, ಮಂಡೋದರಿ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯರಾಗಿರುವರು. ಇವರ ಪವಿತ್ರಾಚರಣೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯು, ಹಾಗೂ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಶ್ರೇಷ್ಠಫಲದ ಸ್ವರೂಪವು, ಹಾಗೂ ಅವರಿಂದಾಗುವ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣವು ಕ್ಷುದ್ರನಿಷಯಸುಖಾಸಕ್ತರಾದ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚರಣೆಯ ಸಾಹಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ

ಸರ್ವಥಾ ತಿಳಿಯಡು. ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ಪಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೆಂದು ತಿಳಿದು ಆತನ ನಿಷ್ಕಾಮ ಉಪಾಸನೆಮಾಡುವದರಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಫಲಕೊಡಲು ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಹೊಣೆಯಾಗಿರುವನು; ಯಾಕಂದರೆ ಉಪಾಸಕರು ಸ್ವತಃ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಉಪಾಸನೆಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯ ಆತನ ಸಂಬಂಧಿಗಳೆಂದು, ಅಥವಾ ಆತನ ಸ್ವರೂಪಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಆತನ ಅಂತರ್ಗತತೆಯನ್ನು, ಅರಿತು, ಭೂತದಯಾ-ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಅವುಗಳ ಉಪಾಸನೆಮಾಡುವವರಿಗೆ, ಆತನು ಬೇಗನೆ ಕೈಪಶವಾಗುವನು! ಪೂರ್ಣಕಾಮನಾದ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ, ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ಈ ಸರ್ವತ್ರ ದಾಸಭಾವದ ಉಪಾಸನೆಯು ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡಿ ನಲಿಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇನುಬೇಕಾಗಿರಬಹುದು? ಈ ಸಾಧ್ವೀವರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಸೀತೆ, ಅರುಂಧತಿ, ಅನಕೂಯೆ, ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ ಮುಂತಾದವರು ಬರುವರು!

ಸುವಿಚಾರಿಗಳು—ಇವರು ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರಸ್ವರೂಪನೆಂದು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ, ತಮ್ಮ ಪತಿಯು ತಮ್ಮ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ಆಧಾರವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು! ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗಿಂತ ಪರಮೇಶ್ವರ ಪ್ರಣೀತ ಧರ್ಮವು ಕಡಮೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯದಾದ್ದರಿಂದ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯಾದರೂ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಯೋಗ್ಯತೆಗಿಂತ ಕಡಮೆಯಾಗಿರುವದು; ಆದರೂ ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಗಣನೆಯು ಸಾಧ್ವಿಯರಲ್ಲಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ; ಯಾಕಂದರೆ ಸಾಧ್ವಿಯರು ಪತಿಯ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗಿಗಳಾಗಿರುವಂತೆ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗಾಗಿ ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧ ಸಂಗತಿಗಳ ಪರಿತ್ಯಾಗಿಗಳಾಗಿರುವರು! ಹೀಗೆ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದಲೇ ಆಗಲೊಲ್ಲದೇಕೆ, ತ್ಯಾಗೈಕಲಕ್ಷಣರಾದ ಸಾಧ್ವಿಯರ, ಹಾಗೂ ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾವು ಈವೊಂದಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ, ಆಚರಣೆಗಳೂ ಈ ಸುವಿಚಾರಿಗಳಿಗೂ ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವವೆಂದು ತಿಳಿಯ

ತಕ್ಕದ್ದು; ಆದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೇದವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧ ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ:— ಈ ಮೊದಲೆ ನಾವು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಏಳು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆವಷ್ಟೆ? ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ, ಸಾಧ್ವಿಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ, ತಮ್ಮ ಪತಿವ್ರತ್ಯ ಧರ್ಮಚರಣೆಯ ಆಧಾರವೆಂದು ತಿಳಿಯುವದರಿಂದ, ಪತಿಯು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡ ಬಂದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಸ್ವತಃ ಆತನು ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಪತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಹಾದಿಗೆ ತರಲು ಯತ್ನಿಸುವರು. ಇದರಿಂದ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ಸರ್ವ ಧರ್ಮಪರಿತ್ಯಾಗಿಗಳಾಗಿ ಪತಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗದೆ, ಪತಿಯ ಆಚರಣೆಯು ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತತೆಯ ಕಠಿಣವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ಇವರ ಅಹಂಕಾರವು ಪೂರ್ಣ ನಷ್ಟವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ.

೨ ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ:— ಇನ್ನು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಎರಡನೆಯ ಲಕ್ಷಣವು, ಪತಿಯು ಸಂತೋಷವೇ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಸಂತೋಷವಾಗಿರುತ್ತದೇ ಬದು. ಈ ಲಕ್ಷಣವ ಸಂಬಂಧವ ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಆಚರಣೆಯು ಬಹು ತರ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಆಚರಣೆಯಂತೆಯೇ ಇರುವದು; ಆದರೆ ಧರ್ಮದ ಕಡೆಗೆ ಪತಿಯು ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಪತಿಯು ಮನಸ್ಸು ಅಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟರೆ, ಇವರು ನಿರುಪಾಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಸಂಸಾರದೊಳಗಿನ ಧರ್ಮ ಸಮೃತ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಇವರು ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಪತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯಾದರೂ ತಿಳಿಸಬಹುದು; ಪತಿಯು ಅದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ಆತನನ್ನು ಬೋಧಿಸಲೂ ಬಹುದು. ಧರ್ಮ ಸಾಧನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇವರೂ ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುಗಳೇ ಆಗಿರುವರು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಪತಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಪತಿಯು ಪರಿವಾರವೇ ಆಗಲಿ ನಡೆವರೆ,

ಅವರನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ತಿಳಿಯುವರಲ್ಲದೆ, ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮತ-ಸುಖ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಇವರು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುವರು! ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಈ ಉತ್ಕಟವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ವೃತ್ತಿಯ ಮೂಲಕ, ಅವರ ಮನೆಯು ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಅಶಾಂತವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅದು ಧರ್ಮದ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

೩ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ:— ಪತಿವಾಕ್ಯವು ಮಂತ್ರಮೂಲವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯರೂಪವು ಧ್ಯಾನಮೂಲವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯು ಕೃಪೆಯು ಮೋಕ್ಷಮೂಲವಾಗಿಯೂ ತೋರುತ್ತಿರುವದು ಸಾಧ್ವಿಂತ್ಯದ ಮೂರನೆಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ? ಆದರೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಸಮ್ಮತವಾದ ಪತಿವಾಕ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುವರು; ಆದರೆ ಪತಿಯರೂಪವು ಇವರಿಗೂ ಸಾಧ್ವಿಯಂತೆ ಧ್ಯಾನಮೂಲವಾಗಿರುವದು; ಇವರು ಪತಿಯ ಕೃಪೆಯು ಮೋಕ್ಷಸಾಧನವೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ, ತಮ್ಮ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಧರ್ಮಪಾಲನು ತಮ್ಮ ಪರಗತಿಗೆ (ಲೋಕಾಂತರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ) ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು

೪ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ:— ಪತಿಯ ದೋಷವನ್ನು ಗುಣವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು ಸಾಧ್ವಿಯರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ; ಆದರೆ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಪತಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗುಣಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ದೋಷಗಳನ್ನು ದೋಷಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಎಣಿಸಿ, ಶಕ್ಯನಿದ್ದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪತಿಯ ದೋಷ ನಿವಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುವರು; ಆದು ಸಾಧಿಸದಿದ್ದರೆ ಪತಿಯ ದೋಷಗಳನ್ನು ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ, ಆತನ ಗುಣಲೇಶದ ಅಭಿನಂದನದಿಂದ ಲಾದರೂ ತಮ್ಮ ಪತಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಚ್ಚುಳಿಯದಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವರಲ್ಲದೆ, ಪತಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವದಿಲ್ಲ! ಹೀಗೆ ಅನ್ಯರ ದೋಷ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಗುಣಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಸಾಧುಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ಭಗವತೀ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ದಕ್ಷ

ನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಶ್ರೀ ಮದ್ವಾಗವತದ ದಕ್ಷಯಜ್ಞಧ್ವಂಸ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು

೫ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ:—ಸಾಧ್ವಿಯರು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿವೈಭವ, ಜ್ಞಾನವೈಭವ, ಧನವೈಭವಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಚರಣಕ್ಕೆ ನಿವಾಳಿಸಿ ಚಲ್ಲಿ ಕೊಡುವಂತೆ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಚಲ್ಲಿ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಪತಿಯ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಸುಖ ವೃದ್ಧಿಯ ಮುಖಾಂತರ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಸುಖವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಇನ್ನು, ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಪತಿಯ ವಿಶ್ವಾಸದ ಸರ್ವ ಬಳಗವಾಗಿರುವದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿಯು ತೆರದಿರುತ್ತದೆಂಬದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು ಇನ್ನು ಸಾಧ್ವಿಯರು ಸ್ವತಃ ವಿಷಯವಿರಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಪತಿಯಸಲುವಾಗಿ ವಿಷಯರಾಗಿಗಳಾಗಿರುವಂತೆ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇರುವದಿಲ್ಲ ಅವರು ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧವಾದ ವಿಷಯಸುಖಭೋಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿರಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಿಷಯಭೋಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ರಾಗಿಗಳಾಗಿರುವರು; ಆದರೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದ ಆ ವಿಷಯರಾಗವೂ ತಿಳಿಗೇಡಾಗಿದ್ದರೆ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಅದನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವರು; ಮತ್ತು ದುಷ್ಕರವದಿಂದ ತಮ್ಮ ಪತಿಯು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ, ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ಸುವಿಚಾರಿಗಳಾದರೂ ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ನುಸರಿಸಿ, ಪತಿಗೆ ಸಹಗಮನಿಗಳು, ಅಥವಾ ಕಠಿಣತರ ವ್ರತಾವಲಂಬಿಗಳು ಆಗಬಹುದಲ್ಲದೆ ಸಹಜದೇಹತ್ಯಾಗಿಗಳಾಗುವದುಅಪರೂಪವು.

೬ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ:—ಪತಿಯ ವಿಶ್ವಾಸದ ಸರ್ವ ಬಳಗವಾಗುವದು ಸಾಧ್ವೀತ್ವದ ಅರಸಯು ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಪತಿಯು ಯಾವದೊಂದು ಕಾರ್ಯದ ವಿಷಯವ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ವಿಯರು ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸು ನೋಯದಂತೆ ವಿನಯದಿಂದ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳುವರು, ಆದರೆ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು, ಪತಿಯು ಕೇಳಲಿ, ಕೇಳದಿರಲಿ, ತಮಗೆ ಸಂಬಂಧದ ಆಲೋಚನೆ

ಯನ್ನು ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸು ನೋಂದರೂ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಬಂದಿ ಸೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಇವರು ಪತಿಯ ಅಥವಾ ಅನ್ಯರ ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮಗಳನ್ನದರೂ ಅವರ ಮುಂದೆ ಇಡಲು ಹಿಂದೆ ನುಂದೆ ಗುರುತಿಸಿ ದಿಲ್ಲ ಉಳಿದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಇವರ ಆಚರಣೆಯು ಸಾಧ್ಯವಾದಂತೆ ನೋಡುವರು.

೭ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ:— ಸ್ವತಃ ವಿದ್ಯಾವಿರಾಗಿಗಳಾಗಿರುವ ಪತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಷಯರಾಗಿಗಳಾಗಿರುವರು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ೭ನೆಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ ಆದರೆ ಸುಪರಿಗಲು ಅಧರ್ಮತ್ಯಾಗಿಗಳಲ್ಲ. ಸಾಧ್ಯವಾದಂತೆ ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ತ್ಯಾಗಿಗಳಲ್ಲ ಇವರು ಸಕಾಲ ತಪಸ್ವಿಗಳಾಗಿರುವರು.

ನಾನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಸುಪರಿಗಲರ ಆಚಾರ ಪರಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೆಲವು ಸುಪ್ರಸಂಗಗಳಿಂದ ಸುಪರಿಗಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೂಗಿ ನೋಡತಕ್ಕದ್ದು ಈ ಸುಪರಿಗಲರ ಮೇಲೆ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಪತ್ನಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಅಕಾಲ ಆಚಾರ ಪರಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಲೋಚನ ನೋಡಿದರೆ ಸುಪರಿಗಲರ ಯೋಗ ತೆಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದಿದೆ, ಅವರೂ ಸಾಧ್ಯವಾದಂತೆ ಸ್ವಪರೋಪಾಧಿಕರಾಗಿರುವರು ಮೂರು ಗೋತ್ರಗಳಿಗೂ ಸುಪರಿಗಲರ ಶಾಸ್ತ್ರೀಕವಾದ ತನ್ನ ಪಾತಿ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಮವನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿ ಮಾರದಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಕವಾದ ಪತಿಲೋಕವು ಉಚ್ಚಲೋಕವು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು; ಆದರೆ ಸುಪರಿಗಲರ ಪಾತಿ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಮವಾದ ಸಾಧ್ಯವಾದಂತೆ, ಇವರಿಗೆ ಈಶ್ವರಕೃಪಾಲಬ್ಧ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಅಗಲಾರದು.

ಈ ಸುಪರಿಗಲರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯಂತ, ಅಹಲ್ಯಾ, ತಾರಾ, ಮಂಡೋದರೀ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣಿಯಸ್ತ್ರೀಯರು ಬರುವರು.

ಈ ಮೇರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿ ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನು ಗುರು ಶಾಂತಪನನ್ನು ಕುರಿತು— ಗುರುಶಾಂತಪವು, ಇಂದು ಲೋಕವಂದ್ಯ

ರಾದ ಸಾಧ್ವಿಯರ, ಹಾಗೂ ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಗುಣವರ್ಣನದಿಂದ
 ಆನಂದಿತವಾದ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಲೋಕನಿಂದ್ಯರಾದ ಸುಖಲೋಪ
 ಪರ, ಹಾಗೂ ಸಾಹಸಿಗಳ ಗುಣಕಥನದಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾಗ ಮಾಡು
 ವದು ಬೇಡ; ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿನ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡೋಣ.
 ಮೇಲಾಗಿ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಕಾಲವೂ ಸಮೀಪಿಸಿತು ಇಂದಿನ ಸಾಯಂ
 ಕಾಲದ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯು ನಮ್ಮ ಮುಂದಣ್ಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ.
 ಯಾಕಂದರೆ, ನಿನ್ನಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಮುಂದಣ್ಯನಿಗೂ, ಸಾಧ್ವೀ
 ಶ್ರೀಮತಿಗೂ ಕರುಣಾಪ್ರಸಾದವು ದೊರೆಯದಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ
 ಬಹಳ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿದೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದು ಪ್ರಸಾದವಿತ್ತು ಅವ
 ರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಅನ್ನಲು, ಸಾಧ್ವೀ
 ಶ್ರೀಮತಿಯು ಆನಂದವರವಶಳಾಗಿ ತನ್ನ ಪತಿಯಕಡೆಗೆ ನೋಡುವ
 ದಕ್ಕೂ, ಮುಂದಣ್ಯನ ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಆ ಸಾಧ್ವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಗಳ ಸ್ಥಾಗಮಾಡು
 ವಂತೆ ಆತನು ಶ್ರೀಮತಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ಗಂಟೆ ಬಿದ್ದಿತು;
 ಆಗ ಮುಂದಣ್ಯನ ಮರ್ಮಾನಂದದಿಂದ ಶ್ರೀಗುರುವರನಿಗೆ ಸಂಸ್ಪರ್ಗವಾಗಿ
 ಎರಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು ಅದರೆ ಗುರುಮಹಿಮೆಯದರ್ಶ
 ದಿಂದ ನಮ್ರನಾಗಿ ಪೋಗಿದ್ದ ಆತನ ಮುಖದಿಂದ, ಶಬ್ದಗಳು ಹೊರ
 ಡುವದು ಅಶಕ್ತವಾಗಿರಲು, ಆತನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತವನು
 ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು ಸ್ವಪ್ನದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯೂ,
 ಮುಂದಣ್ಯನೂ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನೂ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯೂ, ಚುಕ್ಕಪ್ಪನೂ ಪರ
 ಮಾಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ಅದರೆ ಅವರ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣ
 ಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೇಳುವದಕ್ಕಿಂತ, ಅವನ್ನು ತರ್ಕಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು
 ವಾಚಾರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಿರುವದು.

೧೦ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ

ಪತಿ ಭಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಗಳು!

(ಸುಖಲೋಲುಪು)

ಸಂತರ ವಿಭೂತಿಯು ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆಂಬ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂತರು, ಸಾಧುಗಳು, ಸತ್ಪುರುಷರು, ಸದ್ಗುರುಗಳು ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಬಹು ಜನರು ಇರಬಹುದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕಲ್ಲು ಕೊಟ್ಟು ಬಂಗಾರಮಾಡಬಹುದು, ಕೆಲವರು ಸತ್ತವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಬಹುದು, ಕೆಲವರು ಬಂಜೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಕೊಡಬಹುದು, ಕೆಲವರು ನೀರಮೇಲೆ ನಡೆಯಬಹುದು. ಕೆಲವರು ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯದ್ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಕೆಲವರು ಇನ್ನೇನೇನೋ ಇಂಥ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು; ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಇಂತಹ ಕೇವಲ ವಿವಿಧ ಕ್ಷುದ್ರ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಜನರ ಮೋಹವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಅವರ ವಿವಿಧ ವಾಸನಾಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದಲ್ಲದೆ, ಅಡ್ಡ ಹಾದಿಯಿಂದ ಹೋಗುವವರನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾದಿಗೆ ಹಚ್ಚಲಾರರು! ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಮಾತು ಹಾಗಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಸದ್ಗುರುಗಳು, ತಮ್ಮ ಕಾಲಮೇಲೆ ಉರುಳಾಡುತ್ತಿರುವ ಇಂತಹ ವಿವಿಧ ಕ್ಷುದ್ರಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆಕೊಡದೆ, ತಮಗೆ ಶರಣು ಬಂದವರ ದುರ್ಗುಣ-ದುರಾಚಾರಗಳ ಕೆಟ್ಟ ಹಾದಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಸದ್ಗುಣ-ಸದಾಚಾರಗಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾದಿಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತ, ಅವರ ಅಭಿಮಾನವಾಸನಾಗಳ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತ, ಕಡೆಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ದರ್ಶನ ದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸದಾನಂದದ ಅನುಭವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿಕೊಡುವರು.

ಅದರಿಂದ ತಮಗೆ ಶರಣುಬಂದವರ ಅಡ್ಡ ಹಾದಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯಹಾದಿಗೆ ಹಚ್ಚುವದೇ ನಿಜವಾದ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಥಮ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ನಿಜವಾದ ಸದ್ಗುರುಗಳು ಕಸ್ತೂರಿಯಿದ್ದಹಾಗೆ; ಉಳಿದವರು ಕಸ್ತೂರಿಯ ವಾಸ ನೆಯಿದ್ದ ಎರಿಯಮಣ್ಣು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ!

ನಮ್ಮ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನು ನಿಜವಾದ ಸದ್ಗುರುನಾಥ ನಾಗಿದ್ದನೆಂಬದನ್ನು ಈಗ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮನಗಾಣ ಬಹುದು; ಯಾಕೆಂದರೆ ಅಡ್ಡಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು, ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ನಮ್ಮನಾದದ್ದಲ್ಲದೆ, ಆ ಗುರುವರನ ಅಲ್ಪಕಾಲದ ಬೋಧದ ಶ್ರವಣಮಾತ್ರದಿಂದ ತಾನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕೆಟ್ಟಹಾದಿಗೆ ಹೇಸಿದನು. ಇತ್ತು ತರುಣಿಯಾಗಿದ್ದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿತುಂಬಿದ ಎಳೆಗರುವು ಎಚ್ಚರಗೆಟ್ಟು ಓಡುವಂತೆ, ಅಭಿಮಾನದ ಗಾಳಿತುಂಬಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಎತ್ತೊಸಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ತನ್ನಲ್ಲಿ, ಸಾಧ್ವಿಯರ ಅಥವಾ ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇರುವದಿಲ್ಲವಲ್ಲ; ತಾನೆಲ್ಲಿ ಪತಿಭಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿರುವೆನೋ ಏನೋ ಎಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುತ್ತ, ಮುಂದಿನ ಗುರುಬೋಧದ ಶ್ರವಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾತುರಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅದರಂತೆ, ಸಾಧ್ವೀಶ್ರೀಮತಿಯು—...ನಾನು ಈವರೆಗೆ ಬದುಕಿ ಬಾಳಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಈವರೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ನಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಮುಂದೆಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ನಡಿಸಿಕೊಂಡಲು 'ಇತನು ಸಮರ್ಥನಿರುವನು' ನನಗೆ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಏನು ಬೇಕಾಗಿದೆ? ” ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಾಳಿದಳು. ಆತ್ತ ಸಾಧುಸ್ವಭಾವದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು— “ತನಗಾದ ಇಂದಿನ ಲಾಭವು ಅಲಭ್ಯವೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇತ್ತು ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮೇಲಿನ ಚುಕ್ಕಪ್ಪನ ಸಿಟ್ಟು ಝುಕ್ಕನೆ ಇಳಿದು ಹೋಯಿತು! ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲರುವವರೆಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಆಕ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಅವನುಗಳ ಮೇಲೆ

ಸಪ್ತರಿಣಾಸುವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ ಮಹಾತ್ಮನು ಮಾಯಾ ಪಂಚ ನಿವಾರಕ ಸದ್ಗುರುವೆಂಬದಲ್ಲ ಸಂಶಯವೇನು. ಆ ಸದ್ಗುರು ಈ ಅಂದಿನ ಪ್ರದೋಷಕಾಲದ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ವಿಶೇಷವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿ ವಂತರ ದೇಹಗಳು ಆನಂದ ಪುನಕಿತಗಳಾಗಿ ಮೈಯಿಂದ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವರ ದೇಹದಲ್ಲಿಯ ಪಾಪಗುಣ ನಗ್ನವಾಗಿ ಆನಂದೋಹಗಳಿ ಪವಿತ್ರವಾದವು, ಮತ್ತು ಅಂದಿನ ಆ ಮಹಿಮಾ ಪ್ರದ ಗುಣದಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿಯ ದುರ್ಗುಣ-ನುರಂಚರಗಳ ಬೇರು ಕಡಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಾಸನೆಯು ಬೇರು ಬಿಟ್ಟು ಬೆಳೆಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಈ ಮಹಾಮಹಿಮನು ಸತ್ಪುರುಷನು ಸಮೃದ್ಧ ಉಪ್ಪರಿಸುವನೆಂಬ ನಂಬಿಗೆಯು ಉಂಟಾಗಲು, ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗಿ, ಅವರು ಮುಂದಿನ ಬೋಧ ಶನಣಕ್ಕಾಗಿ ತಯಾರವಡತೊಡಗಿದರು, ಇಂತಹ ವೃತ್ತಿ - ಸತ್ಪರಿವರ್ತನವು, ಸುಮಾರು ಸುಮಾರು ಆಗಬಹುದು? ಅರ್ಥವೆಂದ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತಟ್ಟನೆ ನೆನಪಾದ— “ಗುರವೋ ಒಹವಃ ಸಂತಿ ಶಿಷ್ಯಃ ಪಿತೃಃ ಪಿತೃಣಾಂ || ಗುರವೋ ವಿರಲಃ ಸ್ವಂತ ಶಿಷ್ಯಃ ಪಿತೃಣಾಂ ಹಾರಕಾಃ || ” ಎಂಬ ಸುಧಾಕ್ತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುವದು.

“ಸೆಟ್ಟಿ ಇಳಿಪಲ್ಲ ಪಚ್ಚಣ ಕೆ” ಎಂತ ಸದ್ಗುರು ಮಾನವಗಳನ್ನು ಮನಿಚಾರಗಳ ತನರಮನೆಯಾಗುವಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಅದಂತೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಸಿಧ ವಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಅಪ್ಪದವಾಗಿದ್ದ ಮುದ್ದಣನ ಆ ಅಂತರ್ಗೃಹವು, ಅಂದು ಸುವಿಚಾರವಾದವಾದ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಪ್ರವಚನದ ಶಾಂತವಾದ ಮಂದಿರವಾಯಿತು! ಮರುದಿನವ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟವಾದಕ್ಕೂಡಲೆ, ಸದ್ಗುರುವಿನ ಅಂದಿನ ಬೋಧಪ್ರವಣವ ತುಂಬತೆಯಿಂದ ಮುದ್ದಣನೇ ಮೊದಲಾದ ಆ ನಾಲ್ವರೂ ವಿಶ್ರಮಿಸದೆ ಆ ಅಂತರ್ಗೃಹದಲ್ಲಿಯೆ ಕೂಡಿರುತ್ತ ಬೀಳುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯು ಭರದಿಂದ ಬರುವಂತೆ, ಮುದ್ದಣ-ಚುಕ್ಕಪ್ಪಗಳ ಮನಸ್ಸುಗಳೆಂಬ ಭಕ್ತಿಹಿಂಸವಾದ ಬೀಳುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನು ಬಿತ್ತಿದ ಭಕ್ತಿಯ ಮೋಳೆಯು ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯು

ತೆ. ೨ ಅ. ನಮ್ಮ ಸದ್ಗುರುನಾಥನನ್ನು ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದ
 ಸ್ಮರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ
 : ೩. ತಮ್ಮ ಮತಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸದ್ಗುರು
 : ೪. ಪೂಜಿಸಿ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅದನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
 : ೫. ಮಾಡಿದಳು. ಆಕೆಗೆ ಹೊತ್ತೇ ಸಾಲದಾಯಿತು ! ನಿನಗೆ ಸೇರೆಯಾ
 : ೬. ಕೊಡು. ಇಂದು ಶ್ರೀಮತಿಯ ಅದರದ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ,
 : ೭. ಸದ್ಗುರುಗಳ ಸಮೀಪದಿಂದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಅಪ್ಪಳಂತೆ
 : ೮. ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಳು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ; ಆಗ ಚುಕ್ಕಪ್ಪನು ಅವಶ್ಯದ
 : ೯. ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ತನ್ನ
 : ೧೦. ಸದ್ಗುರುಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅತ್ತೆ ಮುಂದೆ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
 : ೧೧. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುಂಬರುವ ಅಸಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ,
 : ೧೨. ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಭಕ್ತಿ
 : ೧೩. ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದಾಗಿತ್ತು.

2. - ಈಗ ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನು ವಿಶಮಿಸಿ ಕುಳಿತಿರುವನು. ಈತನು ಗುರು ಶಾಂತಪ್ಪನು ಶ್ರೀಗುರು ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆಸಗಿ, ಗುರುಡಿವಕಂಡು, ಶ್ರೀಗುರುಪರಣಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಸನ್ನಿಹಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಆ ಭಾವಕ ಭಕ್ತ : ಶ್ರೀಗುರುಪರಭಾವವಿರುವ ನೊಂಡುತ್ತ, ಕೆಲವುಕಾಲ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅವನು ಅತಿಶಯವನ್ನು ಕುರಿತು - ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಇನ್ನು ಒಂದುರಡು ಕಾಲಗಳು ಕಡಿಯಬರುವವು. ಇನ್ನು ಉಂಟಾಗುವ ಅನರ್ಥವಾಗುವರೆಗೆ ಗೆಜ್ಜೆಗಟ್ಟಿ ನಡೆಯುವಾಗ, ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಕ್ಷುದ್ರಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ಮನುಷ್ಯನು, ಮೃಗವು, ಪಕ್ಷಿವಳು, ನಾಶ್ವರ್ಯವು! ಇನ್ನು ಹಿರಿಯರು, ಕಿರಿಯರು ಎಂಬ ಭೇದವು ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ, ಅಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಸಮಾನಯೋಗ್ಯತೆಯವರಾಗುವರು. ತಗ್ಗು-ದಿನ್ನೆಗಳೆಂಬ ಭೇದ ಉಳಿದುಬಾರದೆಂದು ಘಾತಕವಾದ ಕೃತ್ರಿಮ ಸಮತಾಭಾವದಿಂದ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಪಾರವು ಹೆಚ್ಚುವದರಿಂದ, ಧರ್ಮ-ನೀತಿ-ಶಾಸ್ತ್ರ-ಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದವು

ಮೂಲೆಗೆ ಬೀಳುವವು. ಗಂಡನಹಂಗು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ, ತಂದೆಯಹಂಗು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನೇಕಿಗಳಾದವರು ಅನ್ಯರನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಗೊಡವಿಗೆ ಹೋಗದೆ, ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯದಂತೆ ಆಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ಕಾಲಮಹಿಮೆಯಿಂದಾಗುವ ಅನರ್ಥಗಳ ಪರಂಪರೆಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನಪಡುತ್ತ ಸುಮ್ಮನಿರುವದೇ ಲೇಸು ! ಯಾಕೆ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು, ನಾನು ಹೇಳುವದು ನಿಜವಲ್ಲವೆ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು—

“ ಹೌದು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ್ದು ಯಥಾಸ್ಥಿತವು ; ಆದರೆ ಸದ್ಗುರು ಬೋಧವಿಲ್ಲದಾದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಕಣ್ಣೇ ಹೋದಹಾಗಾದೀತಲ್ಲ ! ಹತಭಾಗ್ಯರು ಗುರುಬೋಧದಂತೆ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಮಹತ್ವ ? ಅವರು ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು ತಾವು, ಉಣ್ಣುವರು ; ಆದರೆ ವಿನೇಕಿಗಳಾದವರಿಗೆ ಹಾದಿ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕಲ್ಲವೆ ? ” ಅನ್ನಲು, ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನು ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ—

“ ಸರಿ, ನಿನ್ನ ಮಾತು ನಿಜವು ! ಅವರವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು ; ದ್ರೋಣ-ಭೀಷ್ಮಾದಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಡೆತನಕ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಹಿತದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆ ? ನಡೆ, ನಾನು ಪ್ರವಚನಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತರ್ಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾ. ”

ಈ ಮೇರೆಗೆ ನುಡಿದು ಶ್ರೀಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನು ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನೊಡನೆ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಅಂತರ್ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಆಗಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ನಯ-ಭಯ-ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುರುವರನನ್ನು ಕುರಿತು—

“ ಸೀತವ ಅಲಂಕರಿಸುವದಾಗಬೇಕು ” ಎಂದುಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶನು ಮೃದುಹಾಸದಿಂದ—

“ ವಿರಕ್ತರಿಗೇಕೆ ಈ ರಾಜವೈಭವದ ಸೀತವು ? ಆಗಲಿ, ಭಕ್ತರ ಸಂತೋಷವು ” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತ, ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ಕೈಕೊಡಲು, ಸೀತದಲ್ಲಿ ಮುಹೂರ್ತಮಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಭಕ್ತರ ಕೌತುಕಾನಂದವು ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕೇರಿತು ! ಆಗ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸುಗಳೂ

ಬೋಧಶ್ರವಣದ ಆತುರತೆಯಿಂದ ಏಕಾಗ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆಗ ಅವರು —
 “ ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗವು ಎಂತಹದಿರಬಹುದೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಯುವದ
 ಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಆತುರರಾಗಿದ್ದರು! ಆ ಪತಿಭಕ್ಷಕವೆಂಬ ಹೆಸರೇ ಅವರ
 ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು! ಹೀಗಿರುವಾಗ ಗುರುವರನು ಎಲ್ಲರನ್ನು
 ಕೃಪಾಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ಹುಚ್ಚಮ್ಮಾ,
 ಇಂದಿನ ಬೋಧವನ್ನು ನನಗಿಂತ ನೀನು ಚನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ; ಆದ್ದರಿಂದ
 ನೀನು ಇತ್ತು ಈ ಸೀತದ ಬಳಿಯಲ್ಲ. ಕುಳಿತು ಬೋಧಮಾಡು,” ಎಂದು
 ನುಡಿಯಲು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಗೊಬ್ಬಳಿಗೇ ಅಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ
 ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಗುರುವರನು ಹೀಗೆ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳು
 ತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿದರು. ಆಗ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಎದ್ದುನಿಂತು
 ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಗುರುವರನಿಗೆ—

ರಣಹುಚ್ಚಿ—ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ. ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ವೈರ್ಭವಮಾತು
 ಗಳು ಹೊರಡವು. ಸದ್ಗುರು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಮೂಕನೂ ಮಾತಾಡಬಹು
 ದಾಗಿರಲು, ಬಾಯಿದ್ದ ನಾನು ಯಾಕೆ ಬೋಧಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ಆದರೆ
 ಗುರುದೇವಾ, ಅನಧಿಕಾರಿಯಾದ ನಾನು ಬೋಧಿಸಿದರೆ ಒಪ್ಪಬಹುದೇ?
 ನನ್ನನ್ನು ವೇಷಧಾರಿ ಬೋಧಕಳನ್ನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಡಕಂಡೆಯಾ?
 ಸಾಹಸಿಯಾಗಿದ್ದ ನಾನು ಸಾಧ್ವಿಯಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನೀನು ಸದ್ಗುರುವು!
 ನಾನು ಮೊದಲೇ ಎಟ್ಟಿ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವೆನು; ಆದರೆ
 ನಿನ್ನ ಮುಂದೆಯಾದರೂ ನನ್ನ ಆ ಎಟ್ಟಿತನವು ಬೈಲಿಗೆ ಬೀಳದಿರಲಿ!

ಗುರುವರ—[ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ] —ತಂಗೀ, ಹುಚ್ಚಮ್ಮಾ,
 ನುಡಿಯುವವನೂ, ನುಡಿಸುವವನೂ ಶಿವನೇ ಅಲ್ಲವೆ? ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದು
 ನಿನಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಶಿವಮೂರ್ತಿಯೇ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿದ್ದು ಇವ
 ತೆಲ್ಲರಿಗೆ ಈಗ ಬೋಧವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವನೆಂದು ತಿಳಿ. ನೀನು ಬರಿಯ
 ಸಾಧ್ವಿಯೇ ಏಕೆ, ದುರ್ಗದ ನಾಯಕನ ತೊಡತಿಯೂ ಆಗುವೆ, ಅದ
 ಕ್ಕಾಗಿ ನೀನೇಕೆ ಶಂಕಿಸುವೆ?

ಗುರುವರನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿರಲು, ಸರಳಭಾವದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮುಖದಿಂದ ಮಾತುಗಳು ಹೊರಡದಾದವು. ಆಕೆಯು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಗುರುವರನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು. ಆಗ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಆಕೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದು, ಒಂದು ಚಿಮುಟಿಗೆ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ—“ ಇದನ್ನು ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುಮ್ಮಾ ” ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು. ಭಕ್ತಿಪರವಶಳಾಗಿ. ಆ ಗುರುಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಗುರುವರನ ಚರಣಗಳಮೇಲೆ ಮಸ್ತಕವಿಟ್ಟಳು ! ಆಗ ಆ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ತನ್ನ ವರದ ಹಸ್ತವನ್ನು ಆಕೆಯ ಮಸ್ತಕದಮೇಲಿಟ್ಟು— “ ಎಳಮ್ಮಾ , ಮೇಲಕ್ಕೇಳು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಬೋಧಿಸು ” ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು ಮೇಲಕ್ಕೇದ್ದು ಗುರುವರನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಆತನ ಪೀಠದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಅಲ್ಲಿಕುಳಿತಿದ್ದವರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವಾಗ, ಆಕೆಯ ಮುಖದ ವರ್ಚಸ್ಸೇ ಬದಲು ಆಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು! ಆಕೆಯ ದಿವ್ಯ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ, ಈಕೆಯೇನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಾಗ್ಧೇವತೆಯೋ ಎಂಬ ಭಾವವು ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿತ್ತನ್ನವಾಯಿತು ! ಅತ್ತ ಗುರುವರನು ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಸ್ಥನಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಶಿವನಂತೆ ತೇಜೋವಿಶೇಷದಿಂದ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿದ್ದನು. ಆಗಿನ ಆ ದಿವ್ಯವಾದ ಅದ್ಭುತ ನೋಟವು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರನ್ನು ದಂಗುಬಡಿಸಿತು ! ಅವರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—“ ಇದೇನು ಅಶ್ಚರ್ಯವು ? ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಶಿವನೇ ಕೈಲಾಸದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಇಳಿದುಬಂದು, ನಮ್ಮನ್ನು ಬೋಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀಶಾರದಾಂಬೆಯನ್ನು ಕರೆಸಿರಬಹುದೆ ? ” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುದ್ದಣ್ಣನಂತು, “ ಇಂತಹ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯಿಂದ ನಾನು ಅಂದು ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಸೋತದ್ದೇನು ಅಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಸಮಾಧಾನಪಡತೊಡಗಿದನು ; ಆದರೆ ಒಬ್ಬರೂ ಮಿಸುಕದೆ, ಕಣ್ಣುರೆಪ್ಪೆಬಡಿಯದೆ, ಸಿಟ್ಟಿಂದು ಮಾತಾಡದೆ ಪರವಶರಾಗಿ ಆ ದಿವ್ಯ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರು !

ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಅಶ್ವರ್ಯಮಗ್ನರಾಗಿ ಮುಂದು
 ಗಾಣದೆ ಏನೇನೋ ತರ್ಕಿಸುತ್ತಿರಲು, ಗುರುವರನ ಆಮೇಶಹೊಂದಿದ್ದ ರಣ
 ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು, ಗುರುವರನೇ ಆಗಿ ಗಂಭೀರವಾಣಿಯಿಂದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪ
 ನಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ—“ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪ, ನಾವು ನಿನ್ನ ಪತಿರಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀ
 ವರ್ಗದ ನಡತೆ-ನಡಾವಳಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆವಷ್ಟೆ ? ಇಂದು ಪತಿಭಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀ
 ವರ್ಗದ ನಡತೆ-ನಡಾವಳಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆವು ಕೇಳಿ. ಯುಗಾರಂಭದಿಂದ
 ಈಗಿನ ಕಲಿಯುಗದವರೆಗೆ ಈ ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗವು ಈಶ್ವರೀ ಸಂಕೇತ
 ದಂತೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದು, ಇನ್ನು ಬರಬರುತ್ತ
 ಈ ಹೀನ ವರ್ಗದಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತು ತುಂಬಿಹೋಗುವ ಸಂಕೇತವು ದೇವರ
 ದಿರುವದು ! ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮೊದಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವ ಪತಿರಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀ
 ಯರ, ಅಂದರೆ ಸಾಧ್ವಿಯರ, ಹಾಗೂ ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ನಡತೆ ನಡಾವಳಿ
 ಗಳು, ಇನ್ನು ಬರಬರುತ್ತ ಜನರಿಗೆ ಅಶಕ್ಯಗಳಾಗಿ ತೋರುವವಲ್ಲದೆ, ಈ
 ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀ ವರ್ಗವು ಕೇವಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕವೆಂದು ಜನರು ವಾದಿಸಹತ್ತಿ,
 ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಹತ್ತಿದರೆ ಅಶ್ವ-
 ರ್ಯವಲ್ಲವು ! ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಈ ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಂಡಿತ್ಯ-
 ತೆ ಜಸ್ವಿತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಮುಖರಾದವರೇ ರಾಷ್ಟ್ರಮುಖಂಡರೂ, ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ
 ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರೂ ಆಗಿ “ ಯದ್ಯದಾ ಚರತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತತ್ಪದೇಹೋತರೋ
 ಜನಃ ” ಎಂಬ ಭಗವದುಕ್ತಿಯಂತೆ, ನಮ್ಮ ಭರತ ಭೂಮಿಯ ಧರ್ಮಸ್ಥ
 ಸ್ತ್ರೀಸಮಾಜವೆಲ್ಲ ಆ ಮುಖಂಡ ಸ್ತ್ರೀಯರ; ಅನುಕರಣಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ
 ಸೌಜನ್ಯ-ಸೌಹಾರ್ದ್ಯತೆ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ-ಸತ್ತ್ವಸಂಭ್ರಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದು
 ಕೊಂಡು ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಕ್ಕೆ ಬೀಳಲು, ಅದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಭರತ
 ಭೂಮಿಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಭೋಗಿಸಬೇಕಾಗುವದು ! ಆದರೆ ಗುರುಶಾಂ-
 ತಪ್ಪಾ, ಈಶ್ವರೀ ಸಂಕೇತದ ಮುಂದೆ ಯಾರ ಆಟವೇನು ನಡೆಯುವದು ?
 ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವೇಚಿಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಚ್ಚರಪಡುವವಕ್ಕಾಗಿ, ಇನ್ನು ಪತಿ
 ಭಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೇಳತೊಡಗುವೆವು. ಅಂತಹ
 ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಅಸ್ಪದವಾಗದಂತೆ ಅವರು ಎಚ್ಚರಪಡತಕ್ಕದ್ದು.” ಅನ್ನಲು,

ಆ ಶ್ರೋತೃಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯಪರವಶರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನೇ ಬೋಧಿಸುವನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು.

ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಗಳು—ಹೀಗಿರುವಾಗ ಶ್ರೀಗುರುವು ಅಂತಃ ಪ್ರೇರಕನಾಗಿ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನ ಮುಖದಿಂದ ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸತೊಡಗಿವನು. ಹುಚ್ಚಮ್ಮನ ರೂಪದಿಂದ ಗುರುವರನು ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನನ್ನು ಕುರಿತು—ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಪುರಾತನಕಾಲದಿಂದ ಲೋಕನಿಂದ್ಯರಾಗಿದ್ದು, ಈಗ ಮಾತ್ರ ಲೋಕಮಾನ್ಯರಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿರುವ ಈ ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಹೇಳುವೆವು. ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗವೆಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಷಯೋಪಭೋಗದ ಸಾಧನಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವ, ಅಥವಾ ಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಯಥೇಚ್ಛ ವಿಷಯಸುಖಭೋಗಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕರೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವರ್ಗವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಮೊದಲೆ ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದಲ್ಲಿ— ೧ ಸಾಧ್ವಿಯರು, ೨ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಎಂಬ ಎರಡು ಉಪವರ್ಗಗಳಿರುವವೆಂದು ಹೇಳಿರುವೆವಷ್ಟೇ? ಅದರಂತೆ ಈ ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೂ, ೧ ಸುಖಲೋಲುಪರು. ೨ ಸಾಹಸಿಗಳು ಎಂಬ ಎರಡು ಉಪವರ್ಗಗಳು ಇರುವವು. ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಷಯ ಸುಖಭೋಗದ ಸಾಧನವೆಂದು ತಿಳಿಯುವವರು ಸುಖಲೋಲುಪರು; ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಯಥೇಚ್ಛ ವಿಷಯಸುಖಭೋಗಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕರೆಂದು ತಿಳಿಯುವವರು ಸಾಹಸಿಗಳು; ಅಂತು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ—೧ ಸಾಧ್ವಿಯರು. ೨ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು. ೩ ಸುಖಲೋಲುಪರು. ೪ ಸಾಹಸಿಗಳು ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳು ಇದ್ದಂತಾಯಿತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗವು ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ದೇವರು-ಧರ್ಮ-ಪಾಪಪುಣ್ಯ-ಗುರುಹಿರಿಯರು-ಶಾಸ್ತ್ರ-ಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದ ಮನೋನಿಗ್ರಹಕಾರಿ ಬಂಧನಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಆ ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಮನೋನಿಗ್ರಹವೂ, ನಯ-ಭಯ-ಭಕ್ತಿಗಳೂ ತೋರುತ್ತಿರುವವು; ಆದರೆ ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗವು ನಾಸ್ತಿತ್ವವಾಗಿದ್ದು, ಆ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಐಹಿಕ

ಸುಖಾಸಕ್ತಿಯು ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಆ ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವೃತ್ತಿ, ಅಹಂ ಮನ್ಯತೆ, ಜಗತ್ತುಭೇದಕರಣ, ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಇವು ತೋರುತ್ತಿರುವವು. ಇಂತಹ ಉದ್ಭವವೃತ್ತಿಯ ಪತಿಭಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ವಿನಮ್ರವೃತ್ತಿಯ ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಈ ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನೀಚರಾಗಿದ್ದರೆ, ಸಾಹಸಿಸ್ತ್ರೀಯರು ನೀಚ ತಮರಾಗಿರುವರು! ಇವರಲ್ಲಿಯೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೇದವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ಹೇಳುವೆವು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಉಭಯಕುಲ ವಿಘಾತಕರೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಮೊದಲು ನಾವು ಸುಖಲೋಲುಪರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಎಲ್ಲರ ಲಕ್ಷವಿರಲಿ.

ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು—ಧರ್ಮಹೀನರಾದ ಈ ಲೋಕನಿಂದ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು ಈಗ ಶಕ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಈ ಮೊದಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವ ಪತಿರಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಏಳು ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವ ಏಳು ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತವೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಲು ಈಗ ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ !

೧ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ —ನಾವು ಈ ಮೊದಲೆ “ಪತಿಯೇ ದೇವ ಶೆಂ”ದು ತಿಳಿಯುವದು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಪ್ರಥಮ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಹೇಳಿರುವೆವಷ್ಟೇ? ಅದರ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ “ಸ್ತ್ರೀದೇವಾಃ ಕಾಮಕಿಂಕರಾಃ” ಎಂಬಂತೆ ತಾವೇಪತಿಗೆ ದೇವರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು, ಅರ್ಥಾತ್ ಪತಿಯು ತಮ್ಮ ಕಿಂಕರನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು, ಈ ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತರಬರುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಮನೆಗೆಲಸಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ, ತಾವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಅನುವು ಆಪತ್ತುಗಳ ನಿವಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ತಾವು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಅಥವಾ ಇಂತಹ ಬೇರೆ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ,

ಆರ್ಥಾತ್ ಕತ್ತೆಯಂತೆ ದುಡಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪತಿಯು ಬೇಕು; ಆದರೆ ಇಂತಹ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಪತಿಯು ಇವರಿಗೆ ಬೇಡ. ಅಂತಹ ನಿರುಪಯೋಗಿ ಪತಿಯನ್ನು ಇವರು ಅರಸ್ಯರಿಸುವರು; ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಸುಖಲೋಲುಪತೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುವ ತಮ್ಮ ಸೌಭಾಗ್ಯರಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ಅಂತಹ ಪತಿಯ ನ ಶವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸದಿರುವದೊಂದು ಪತಿಯಪುಣ್ಯವೇ ಸರಿ; ಇವರ ಈ ನಡತೆಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕ್ಷುದ್ರ ಕೀಟಕದ ನಡತೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಆ ಒಂದು ಕ್ಷುದ್ರಕೀಟಕವು ಬೇರೊಂದು ಹುಳದ ಮೈಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಅದರ ಮೈಯನ್ನೇ ಮೇದು ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವದು; ಆದರೆ ಆ ಕೀಟಕವು ತನ್ನ ಆಹಾರವಾಗಿದ್ದ ಆ ಹುಳದ ಮೈಯನ್ನು ಪೂರಾ ಮೇದುಬಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೊಂದುಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಹುಳವು ತನ್ನ ಆಹಾರವಾಗಿ ಬಹು ದಿವಸವಿದ್ದು, ತಾನು ಚಿರಕಾಲ ಚಕ್ಕಂದದಿಂದ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಆ ಕೀಟಕವು ಆ ಹುಳವನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೊಂದು ಬಿಡದೆ ಅದನ್ನು ಮೇದು ವುಷ್ಟವಾಗಗೊಟ್ಟು, ಅದರ ಮೈಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೇದು ತಾನು ಸುಖಿಸುವದು! ಇನ್ನೇ ರೀತಿಯು ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹತ್ತುವದು! ಇವರು ತಮ್ಮ ಚಕ್ಕಂದಕ್ಕಾಗಿ ಪತಿ ಪರಿಯಿಂದ ಪತಿಯ ರಕ್ತಶೋಷಣ ಮಾಡುವರು ಸರಿ; ಆದರೆ ಅತನು ಕ್ಷೀಣನಾಗಿ ನಾಶವಾಗದಂತೆ ಮಾನಭಾವೀತನದಿಂದ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಮೋಹಜಾಲ ಬೀಸಿ ಅತನನ್ನು ರಮಿಸುವರು! ಆದರೂ ಇವರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಕುರೂಪ, ಗುಣಹೀನತೆ, ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಕೊರತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮೂಗು ಮುರಿಯುವರಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ತಮ್ಮ ಆ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಪತಿಯುಮುಂದೆ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿ ಅತನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದು ಇವರ ಖೋಡಿಚಾಳಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ!

೨ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿಯ ಸಂತೋಷವೇ ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷವೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದ ಎರಡನೆಯ ಲಕ್ಷಣ

ವೆಂದು ನಾವು ಈ ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿರುವೆವಷ್ಟೆ? ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷವೇ ಪತಿಯ ಸಂತೋಷವಾಗಿಲೆ ಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುವದು, ಅರ್ಥಾತ್, ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಬಾಧೆ ಬಾರದಂತೆ ತಮ್ಮ ಪತಿಯು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿಯುವದು ಈ ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಎರಡನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಸೇವಕನಾದ ಪತಿಯು ತಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಅಸ್ಪೃಣೆ ಕೆಳುವದೇ ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಹಿತಚಿಂತನದ ಮೂಲವೆಂದು ಇವರು ತಿಳಿಯುವರು. ತಮ್ಮ ಅಂತಹ ಅಜ್ಞಾಧಾರಕ ಪತಿಯ ಸೇವೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಇವರು ಆತನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವದು ತಮಗೆ ಅಪಮಾನಸ್ಪದವಾದದ್ದರಿಂದ, ಆತನ ಸೇವೆ ಮಾಡದೆ ಆತನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಲಹರಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡುವರು ಮಂದಿಯಂತೆ ತಾವು ವಸ್ತ್ರಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮೆರೆಯಬೇಕೆಂತಲೂ, ಮಂದಿಯಂತೆ ತಾವು ಸವಿ ಸವಿಯಾದ ಉಣಿಸು-ತಿನಿಸುಗಳಿಂದ ನಲಿಯಬೇಕೆಂತಲೂ, ಮಂದಿಯಂತೆ ತಾವು ಸೊಗಸಿನ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಡಾಲಿಸಿಂದ ವಾಸಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ ಇವರು ಪತಿಗೆ ಆಗಾಗ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವರು. ಈ ಉದ್ಭಟರು ರೇಗಿಸಿದಾಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರೋಪಯುಕ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪತಿಯನೋರೆಯ ಮುಂದೆಯಿಟ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಮುಂದೆ ನಿಷ್ಕರವಾಗಿ ತರಹೇಳಿ, ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ-ಮುಂದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ತಮಗೆ ಸಾಲುವಷ್ಟು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪತಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸಲು ಇವರು ಬಹು ಜಾಗರೂಕರು; ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಹಸಿವೆಯಹೊತ್ತಿಗೆ ಪತಿಯು ಬಾರದಿದ್ದರೆ, ಆತನಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಉಂಡುಬಿಟ್ಟು, ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ಪತಿಗೆ ಬಡಿಸುವಷ್ಟು, ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಆ ಹೇಡಿ ಪತಿಗೆ ಒಡಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಇವರು ನಿರ್ಲಜ್ಜರು ಇರುವರು! ಪತಿಯ ಎಂಜಲು ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ಇವರು ಹೇಸುವರಲ್ಲವೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ತಮಗೆ ಅಪಮಾನಕರ

ವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ತಮಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ಅಪಮಾನವಾಗಗೊಡದಿರುವದು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪತಿಗೆ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದು, ಸದಾ ಅಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುವದು ಇವರ ಶೀಲವಾಗಿರುವದು ಇವರು ಪತಿಯ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರಗೊಂದಲ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮ್ಮತಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಪತಿಯನ್ನೇ ಲಕ್ಷಿಸದ ಇವರು ಪತಿಯಪರಿವಾರವನ್ನು ಸನಿಯಕ್ಕೆ ಸುಳಿಯಗೊಡದಿದ್ದರೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಪತಿಯ ವಿರೋಧಿಗಳು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದವರಿದ್ದರೆ, ಅವರೊಡನೆ ಈ ಸುಖಲೋಲುಪರು ಸ್ನೇಹಬಳಿಸುವರು. ಅನ್ಯರ ಸಿಂದಾಸ್ತುತಿಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರನಿಂದೆಯು ಇವರ ಪ್ರೀತಿಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಾಗಿರುವವು. ಸುಖಲೋಲುಪರ ಈ ಹೀನ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಅವರ ಮನೆಯು ಆಶಾಂತಿ-ದುಃಖಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನವು, ಅರ್ಥಾತ್ ರಾಕ್ಷಸಾವಾಸವು, ಆಗಿರುವದು.

೩ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿಯ ವಾಕ್ಯವು ಮಂತ್ರಮೂಲವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯ ರೂಪವು ಧ್ಯಾನಮೂಲವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯ ಕೃಪೆಯು ಮೋಕ್ಷಮೂಲವಾಗಿಯೂ ತೋರುತ್ತಿರುವದು ಸಾಧ್ಯವಿರ ಮೂರನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ನಾವು ನಿನ್ನೆ ಹೇಳಿರುವೆವು; ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯಾರ ಅಥವಾ ಯಾತರ ಹಂಗೂ ಇಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ನಡೆಯುವದು ಸುಖಲೋಲುಪರ ಮೂರನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವದು ತಾವು ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಲ್ಲಿ ಬಹು ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ವ್ರತಗಳನ್ನೂ, ಉಪೋಷಣಗಳನ್ನೂ, ತಿರ್ಥ-ಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ಪತಿಯ ಹಂಗು ಇಲ್ಲದೆ, ಆತನಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಾದರೂ, ಅಥವಾ ಆತನ ತೇಜೋಭಂಗ ಮಾಡಿ ಯಾದರೂ ಇವರು ಮಹಾ ತಾಮಸಿಗಳಾಗಿ ಡಾಂಭಿಕತನದಿಂದ ಮಾಡುವರು! ಇವರು ಮನೆಗೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಮುರಿದು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ದುಡಿಯುವದಿಲ್ಲ; ಆತಿಥ್ಯಭ್ಯಾಗತರನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥರಹಿತರಾಗಿ ದೇವ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸುವದಿಲ್ಲ; ದೇವ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಸಿವೆಂದಲ್ಲದೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ

ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ ; ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ಪ್ರೇಮ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಸಹಕರಿಸುವದಿಲ್ಲ ; ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹರೂಪವಾದ ತಪಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಆಸ್ಪದವೇ ಇಲ್ಲದಾಗುವದು ; ಯಾಕಂದರೆ ಇವರ ನಾಲ್ಕುಕತ್ತವು, ಇವರ ಸುಖಲೋಲುಪತೆಗೆ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಮನೋನಿಗ್ರಹವನ್ನೂ ಇವರಿಂದ ಮಾಡಗೊಡುವದಿಲ್ಲ !

೪ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿಯ ದೋಷಗಳೂ ಗುಣಗಳಾಗಿ ತೋರುವಷ್ಟು ಮನಸ್ಸು ಪವಿತ್ರವಾಗಿ, ಅಂದರೆ ವಿಕಾರರಹಿತವಾಗಿ ಇರುವದು, ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ-ದು ಈ ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿರುತ್ತೇವೆ ; ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಪತಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೂಡ ದೋಷಗಳಾಗಿ ಎಣಿಸುವಷ್ಟು ಮನಸ್ಸು ಅಪವಿತ್ರವಾಗಿ, ಅಂದರೆ ವಿಕಾರವಶವಾಗಿರುವದು, ಈ ಸುಖಲೋಲುಪರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ ! ಇಂಥ ಲಕ್ಷಣದವರನ್ನು ಅಧಮರೆಂದು ಭಗವತೀ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯೇಣಿಯು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತನ ದಕ್ಷಯಜ್ಞಧ್ವಂಸ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕೋಡಬಹುದು ಈ ಸುಖಲೋಲುಪರು ತಮ್ಮ ಸುಖಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದುರಾಶೆಗೆ ಬಿದ್ದು, ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ ! ಇವರು ಪರಪುರುಷರೊಡನೆ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಬೆರೆತು ವ್ಯವಹರಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಒಂಟಿಗರಾಗಿ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಗೊಡುವದಿಲ್ಲ. ತಾವಾಯಿತು, ತಮ್ಮ ಮನೆಯಾಯಿತು, ಎಂದು ಸಾತ್ವಿಕವೃತ್ತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವದು ಇವರಿಗೆ ಬೇಡ ಸ್ವತಂತ್ರದಿಂದ ಸಂಚರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಆಸ್ಪದಬೇಕು. ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಇವರಿಗೆ ಹಿರಿಯತನವಿದ್ದರೆಯೇ ಇವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಕುಣಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವವರು ಇವರಿಗೆ ಪ್ರೀತ್ಯಸ್ಪದರು. ನೀಶಂಕೆಯಿಂದ ಗಟ್ಟಿಸಿಗಟ್ಟಿಸಿ ಮಾತಾಡುವದು, ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ನಗುವದು ಕೆಲೆಯುವದು ಇವರ ಸ್ವಭಾವಗಳಾಗಿರುವವು ಹೀಗೆ ನಡೆಯುವದು ಸರಳತನದ ಲಕ್ಷಣವೆಂತಲೂ, ಪುರುಷರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುವದೂ, ಪುರುಷರಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವದೂ ತಮ್ಮ ಗೌರವದ, ಹಾಗು

ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂತಲೂ ಇವರು ನಾದಿಸುವರು ! ಸದಾ ವಿಷಯ
ಚಿಂತನವೂ, ವಿವಿಧ ವಿಷಯಸುಖಸಾಧನಗಳ ಸಂಪಾದನವೂ, ವಿಷಯ
ಭೋಗಾಸಕ್ತಿಯೂ ಇವರ ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಾಗಿರುವವು

೫ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿವೈಭವ, ಜ್ಞಾನವೈಭವ, ಫನ
ವೈಭವ, ಅಧಿಕಾರವೈಭವ-ಮೊದಲಾದವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಚರಣಕ್ಕೆ
ನಿವಾಳಿತೆಗೆದು ಚಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು, ನಿಸ್ಪೃಹತೆಯಿಂದ ಪತಿದೈವತದ ಭೋಳೆ
ಭಾವಿಕ ಭಕ್ತರಾಗಿರುವದು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಐದನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತ
ದೆಂದು ಈ ಮೊದಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವೆವು ; ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸುಖ
ಲೋಲುಪರು, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಯಾವದೊಂದು ವೈಭವವು ಇದ್ದರಂತು
ಸರಿಯೆ , ಒಂದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಾವು ವೈಭವಹೀನರಾಗಿದ್ದರೂ ತಾವು ವೈಭವ
ಶಾಲಿಗಳೆಂಬ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೃತ್ರಿಮ ವೈಭವದ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು
ಆಟೈಹಾಸದಿಂದ ಜನರೊಳಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತ, ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಮೂಗು
ಮೇಲೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ತೇಜೋಭಂಗ ಮಾಡುವರು.
ತಮ್ಮಂತಹ ತೇಜಸ್ವಿ ಗುಣಾಢ್ಯ ಹೆಂಡಿರ ಗಂಡರಾದದ್ದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗಂಡಂ
ದಿರಿಗೆ ಧನ್ಯತೆಯುಂಟೆಂತಲೂ, ಅಂತಹ ಅವರ ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ
ಮಾನದಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರ, ಅದೇಕೆ ತಮ್ಮದೇಶದ
ಉತ್ಕರ್ಷವಾಗುವದೆಂತಲೂ ಇವರು ತಿಳಿಯುವರು. ಇಂತಹ ಇವರ
ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಇವರ ಗಂಡಂದಿರು ಸೌರುಷಹೀನರಾಗಿ
ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಅಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ !

೬ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿಯ ವಿಶ್ವಾಸದ ಸರ್ವ ಬಳಗವಾಗಿರುವದು
ಸಾಧ್ವಿಯರ ಆರನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಈ ಮೊದಲೆ ನಾವು
ಹೇಳಿರುವೆವಷ್ಟೆ ? ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಕೃಪಣನಾದ ಧನಿಕನು
ಬಾಡಿಗೆಯ ಎತ್ತನ್ನು ದಯಾದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಹೀನನಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರು
ವಂತೆ, ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ದಯಾ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳು
ವದು ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆರನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವರ
ಈ ಲಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಇವರ ಗಂಡಂದಿರು ಇವರ ಮೋರೆನೋಡಿ ಇವ

ರಿಗೆ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳುವಾಗ ಶ್ವವೃತ್ತಿಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ, ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೀತದ ಆಳುಗಳೂ, ಅವರಿಗೆ ಚಕ್ಕಂದದ ಉಣಿಸು—ತಿನಿಸುಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿ ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೋಟಲಿನ ನೌಕರರೂ, ಅವರೊಡನೆ ವಿಲಾಸವಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಆವಿಶ್ವಾಸದ ವಿಲಾಸಿಗಳೂ, ಅವರ ದಾಂಭಿಕ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅವರ ಎಡಬಲದ ಸೇವಕರೂ. ಅವರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದ ನಾಯಿಗಳೂ ಅಗಿ ಬೇಕಾಗುವದು ಸರಮದುಃಖದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ ; ಅಂತಹ ರಾಕ್ಷಸಿ ಸ್ವಭಾವದ ಹೆಂಡಿರ ಹೇಡಿ ಗಂಡಂದಿರು, ತಮ್ಮ ಆ ಹೆಂಡಿರೊಡನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಸಂಸಾರಮಾಡಲಾರದೆ, ಮತ್ತು ವಿಷಯಸುಖ—ತೃಪ್ತಿಯಮೂಲಕ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಬಿಡುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವಿರಾಗಿಗಳಾಗಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಾರದೆ, ಸುಂಬ ಕಡೊಳಗಿನ ಹುಳದಂತೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು.

೭ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಸ್ವತಃ ವಿಷಯವಿರಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಪತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಷಯರಾಗಿಗಳಾಗಿರುವದು ಸಾಧ್ಯವಿರ ಏಳನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಈಮೊದಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವೆವು; ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ತಾವು ವಿಷಯಾಸಕ್ತರಾಗಿರುವರಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕ ವಿಷಯಸುಖದ ಕಿಟಕಿಗಳಾಗಿ ಮಾಡುವದು ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಏಳನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ! ಈ ಲಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಈ ನರಕಭಾಜನ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ವಿಷಯ ಸುಖಗಳಿಗಾಗಿ ಸರ್ವ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಾರಬ್ಧದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದವಲ್ಲದೆ ಈ ಜನ್ಮದ ತಮ್ಮ ವಿವಿಧ ಪಾತಕರೂಪ ತೀಕ್ಷ್ಣಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪತಿಯ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಭಿನ್ನವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅತನಿಗೆ ಅಕಾಲಮರಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ತಾವು ವಿಧವೆಯರಾಗುವರು! ಆದರೆ ಇವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಈ ಅಕಾಲಮರಣದ ನಿಜವಾದ ದುಃಖವು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ, ತಮ್ಮ ಯಥೇಚ್ಛ ಸುಖಾನುಕೂಲತೆ

ಇಲ್ಲದಾಯಿತೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ತತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ದುಃಖವಾದರೂ, ಅದು ಕಡೆತನಕ ನಿಲ್ಲದೆ, ಎಲ್ಲ ಹಿರಿಯತನವು ತಮ್ಮದೇ ಆಯಿತಲ್ಲ, ಎಂದು ಇವರು ಬರಬರುತ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಗುತೊಡಗುವರು, ಆಗ ಇವರು, ಸಂಸಾರದ ಭಾರವೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೇ ಬಿದ್ದಿತೆಂದು ತಿಳಿಗು, ಅದನ್ನು ಎಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಚತುರ್ಭುಜರಾಗುವರಲ್ಲವೆ. ಕೆಲ ಕೆಲವರ, ದೇಶ ಹಿತೈಷಿಗಳ ಸೊಂಗನಿಂದ ತಮ್ಮ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚ ರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸ್ವದವನ್ನಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು! ಅಂದಿಷ್ಟೆ ಇಂತಹ ಉಪದ್ರವ್ಯವೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ. ತಮ್ಮ ಪತಿಯು ಮರಣ ಹೊಂದಲು, ವೈರಾಗ್ಯವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವದಿಲ್ಲ? ಪತಿಯು ಪಶ್ಚಾತ್ ಸಹಜಮರಣ ಸಹಗಮನಗಳ ಪ್ರಸಂಗಗಳಂತು ಇರಲಿ, ಕಠಿಣವ್ರತಾ ವಲಂಬನವನ್ನಾದರೂ ಇವರು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಆದ್ದರಿಂದ ಪತಿಯ ಮರಣಾನಂತರ ಇವರ ಬಂಧನಗಳೆಲ್ಲ ಪೂರಾ ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಾಗಿ, ಇವರು ಹೆರೆಯುಚ್ಚಿದ ಹಾವಿನಂತೆ ಚಪಲರೂ, ಇರಕ ತುಡುಗ ದನವಂತೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳೂ, ಒಂಜರದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಹುಲಿಯಂತೆ ಕ್ರೂರರೂ ಆಗಿ, ತಮಗೆ ಹಕ್ಕಿಸುವ ಬಂದಿದ್ದ ಪತಿಯ ಪುಣ್ಯಾಥವನ್ನು ಪ್ರೀಣಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಕುವವನು ಬಾಳೆ. ಕಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ಘೋರ ಪಾತಕದ ಯೋಗದಿಂದ ರಾರಾವಾದಿ ಘೋರ ನರಕಗಳಿಳಿಯುವರು! ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಹಿತವನ್ನೇ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಇವರಿಂದ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚರಣೆಯು ಪ್ರಸಾರವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ನಿಜವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಹಿತವೆನಿಸುವದೋ ದೇವರಿ ಬಲ್ಲ!

— — —

೧೧ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ- ಪತಿಭಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಗಳು

[ಮುಂದೆಸಾಗಿದ್ದು.]

[ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರು]

[೦]

ಹೀಗೆ ಮೂರಗಿಂಶ ಗುರುವರನ ಆವೇಶಹೊಂದಿದ್ದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು, ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ — “ತಾನು ಎಟ್ಟಕೆಣ್ಣು ಮಗಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು, ತನ್ನಂತೆಯೇ ಎಟ್ಟಕೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಾದ ಸುಖಲೋಲುಪರ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳಲು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದೇ. ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಈಕೆಯಿಂದ ಈ ಬೋಧವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿರಬಹುದೇ? ಈಕೆಯ ವಿಸಯವಿವೇಚನವು ಎಷ್ಟು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿದೆಯಲ್ಲ! ನನಗಂತೂ ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರುನಾಥನೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾವವಾಗುವದು; ಆದರೆ ಅತ್ತ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಧ್ಯಾನಸ್ಥನಾಗಿ ಕಳೆತಿದ್ದು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನಾವು ಕಣ್ಣುಮುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆವು. ಇಂತಹ ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ನೋಡಿದ್ದು ಇದೇ ಮೊದಲು! ಇದರ ಗೂಢವು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲದು. ಆದರೆ ಈಗ ಬೋಧಕಳಾಗಿರುವ ರಣಹುಚ್ಚಿ ಮ್ಮನು ಈ ಗೂಢವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳಬಹುದೇನು? ಈಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿ ಬರಲಾ? ಶಂಕಾನಿವಾರಣ ಮಾಡುವಗು ಬೋಧಕರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರಲು ಕೇಳಿಕೆ ನನಕೆ ಸಂಕೋಚ ಮಾಡಬೇಕು? ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭ

ಯದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ, ಹಾಗೂ ಪರಪುರುಷರೊಡನೆ ನೀಶಂಕೆಯಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಈ ರಣಹುಂಚ್ಚಿಯು, ನೀಚಳಾದ ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಅಲ್ಲ; ನೀಚತಮಳಾದ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯೂ ಇರುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಇಂತಹ ಗೌರವದಬೋಧನನ್ನು ಈಕೆಯಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಈಕೆಯನ್ನು ಯಾಕೆ ಗೌರವಿಸಿರಬಹುದು? ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ, ರಣಹುಂಚ್ಚಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿರಲು, ಏನೋ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವವಳಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ರಣಹುಂಚ್ಚಿಯು, ಒಮ್ಮೆಲೆ ಗುರುಶಾಂತಸ್ವನ ಕಡೆಗೆನೋಡಿ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು— “ಗುರುಶಾಂತಸ್ವಾ, ನಿನ್ನ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ವಿಚಾರಮಾಡತಕ್ಕವೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ನೀನು ನಮ್ಮಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು; ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿ ನೇಕೆ ನಮಗೆ ಪ್ರಶ್ನಮಾಡುವೆ? ನಾನೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವೆವು ಕೇಳು” ಅನ್ನುಲು, ಗುರುಶಾಂತಸ್ವನು ದಂಗುಬಡಿದು ತೆಪ್ಪಗಾದನು! ಆಗ ರಣಹುಂಚ್ಚಿಯು ಗುರುಶಾಂತಸ್ವನನ್ನು ಕುರಿತು—

ರಣಹುಂಚ್ಚಿ—ಗುರುಶಾಂತಸ್ವಾ, ಈಗ ನಿನ್ನ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ಎರಡು ಇರುತ್ತವೆ. ರಣಹುಂಚ್ಚಿಯು ಸದ್ಗುರುನಾಥನೇ ಆಗಿ, ಹೇಗೆ ಬೋಧಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದೆಂಬದು ನಿನ್ನ ಮೊದಲನೆಯ ಆಕ್ಷೇಪವು; ರಣಹುಂಚ್ಚಿಯು ಸುಖಲೋಲುಪಳೋ, ಅಥವಾ ಸಾಹಸಿಯೋ ಆಗಿರಲು, ಅಂಥ ಹೀನಳನ್ನು ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಬೋಧಕನನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿರಬಹುದೆಂಬದು ನಿನ್ನ ಎರಡನೆಯ ಆಕ್ಷೇಪವು. ನಿನ್ನ ಈ ಎರಡೂ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು, ನೀನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಮಾಡದೆಯಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವವು! ಗುರುಶಾಂತಸ್ವಾ, ರಣಹುಂಚ್ಚಿಯು ವಿನಾಹಿತಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿರದೆ, ಸರಳಭಾವದ ಕುಮಾರಿಕೆಯಾಗಿರುವಳು. ನಾವು ಈ ಮೊದಲೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳು, ವಿನಾಹಿತಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯವೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು; ಅಂದ ಬಳಿಕ

ಆ ಲಕ್ಷಣಗಳು ರಣಹುಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವವು? ಆ ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಸಾಧ್ವಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ಸುವಿಚಾರಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ಸುಖಲೋಲುಪಳೂ ಅಲ್ಲ, ಸಾಹಸಿಯೂ ಅಲ್ಲ! ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನನ್ನು ಕೊಂದ ಹೊರತು ತಾನು ಲಗ್ನವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಆ ಕುಮಾರಿಕೆಯು ದುಃಖಾನೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ತಪಸ್ವಿನಿಯಂತೆ ಈ ವರೆಗೆ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವಳು! ಅಂದ ಬಳಿಕ ಹಸುಗೂಸಿನ ಅಂತಃಕರಣದಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಅಂತಃಕರಣವು, ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದ ತಪೋಧನಿಗೆ ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಸ್ಪೃಶ್ಯವಾಗಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ನೀನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮಲಿನಾಂತಃಕರಣದವರಲ್ಲಿ ಕಾರಣವಶಾತ್ ಭೂತಾನೇಶವು ಆಗುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣದವರಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರ ಸದಾ ವೇಶಗಳೂ ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಆಗುವದುಂಟು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಲಭಾ ಯೆಂಬ ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರದ ಸ್ತ್ರೀಯು, ವಿದೇಹ ಜನಕನ ಅಂತಃಕರಣ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದು. ಅದರಂತೆ, ಇತ್ತರಕಡೆಗೆ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಅನಿರ್ವಾಹ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅನುರಕರಾಜನ ಮೃತದೇಹವ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿರಬಹುದು. ಅದರಂತೆ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಕೇವಲ ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಘನವಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ನೆವದಿಂದ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ತೊಡಕಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ನಮಗೆ, ಪತಿ ಭಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬೋಧಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದಿತು: ಅದರಿಂದ ನಾವೇ ನಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಅದನ್ನು ಬೋಧಿಸುವದು ನಮಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ತವಾಗಿ ತೋರದ್ದರಿಂದ, ಈಗ ನಾವು ಅದನ್ನು ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಬೋಧಮಾಡುತ್ತಿರುವೆವು! ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಆತ್ಮನು ನಿರ್ಲಿಪ್ತನಾಗಿದ್ದರೂ ದೇಹಧಾರಿಗಳು ಯಾರೇ ಇರಲಿ, ದೇಹ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೂಕ್ತಾ ಸೂಕ್ತಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ! ಇರಲಿ, ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ಬೋಧದಿಂದ ನಿನ್ನ ಎರಡೂ ಅಕ್ಷೇ

ಪಗಳ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿರಬಹುದು ; ಆಗಿರದಿದ್ದರೆ , ಮತ್ತೆ ಯಾವಾಗಾ ದರೂ ಅವುಗಳ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆಯಂತೆ ! ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಮೊದಲು, ಈ ವರೆಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವರ್ಣನದ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಮಾಡುವೆವು.

ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ—ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳಿರುವವೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಿದೆವು. ಅವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಮೂವರು, ಅಂದರೆ, ಸಾಧ್ವಿಯರು, ಸುವಿಚಾರಿಗಳು, ಸುಖಲೋಲುಪರು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರುವರು; ಅವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಉತ್ತಮವರ್ಗದವರಾದ ಸಾಧ್ವಿಯರು, ತಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ದೇವರೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪತಿವ್ರತದ ಉಪಾಸನೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ನೆರಳಿನಂತೆ ಪತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಆತನ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಯಸುಖಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತ, ಸ್ವತಃ ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗಿಗಳಾಗಿ ಪತಿಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬದುಕಿರುವತನಕ ಇಲ್ಲಿ ಲೋಕಪೂಜ್ಯತೆಯನ್ನೂ, ಮರಣಾನಂತರ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವರು! ಎರಡನೆಯ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರಾದ ಸುವಿಚಾರಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ತಮ್ಮ ಪತಿವ್ರತಧರ್ಮ ಪಾಲನಕ್ಕಾಗಿ ಪತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪತಿವ್ರತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತ, ಪತಿಯು ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದರೆ, ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ ಆತನು ಬಾಧೆಯುಂಟು ಮಾಡಿದರೆ, ಆತನನ್ನು ಪ್ರಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿ, ಆತನನ್ನು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತ, ಒಂದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪತಿಯು ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ತಾವು ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡದೆ, ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಿಷಯಸುಖಗಳನ್ನು ಪತಿಯು ಭೋಗಿಸಿದರೆಮಾತ್ರ ತಾವು ಭೋಗಿಸುತ್ತ, ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧ ಸಂಗತಿಗಳ ಪರಿತ್ಯಾಗಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತ ಪತ್ಯಧೀನರಾಗಿ ನಡೆದು, ಬದುಕಿರುವವರೆಗೆ ಲೋಕಮಾನ್ಯರಾಗಿ, ಮರಣಾನಂತರ ಉಚ್ಚ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯು

ವರು! ಮೂರನೆಯ ಅಧಮ ವರ್ಗದವರಾದ ಸುಖಲೋಲುಪರು, ತಮ್ಮ ಸೌಭಾಗ್ಯರಕ್ಷಣೆ, ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಯಥೇಚ್ಛ ಸುಖಭೋಗದ ಸಾಧನವೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿವಿಧ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳ ಸಾಧನವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಪತಿಯು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆಯದೆ ಇದ್ದಾಗ ಆತನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತ, ಆತನ ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ ಯಥೇಚ್ಛ ವಿಷಯಭೋಗಿಗಳಾಗಿ, ತೋರಿಕೆಗಾಗಿ ಪತಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಸೋಗಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವ ತನಕ ಅಯೋಗ್ಯರೆನಿಸಿಕೊಂಡು, ಮರಣಾನಂತರ ಅಧಃಪತನವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಈ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ತೀರ ವಿರಲ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು, ಸುಖಲೋಲುಪರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ವಿಪುಲ !

ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು—ಹೀಗೆ ಪತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಮೂರು ವರ್ಗದವರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ ? ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ತಮಗೆ ಪತಿಯು ಬೇಡವೇ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುವ ನೀಚ ತಮರಾದ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅನಿರ್ವಾಹಪಕ್ಷ ಹೇಳತೊಡಗುವೆವು. ಈ ಮೊದಲೆ ನಾವು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳ ಏಳು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆವು ; ಆದರೆ ಆ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಪತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಪತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸದೆಯಿರುವ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅವು ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವದಿಲ್ಲ ; ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಮೂರು ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸಲಕ್ಷಣ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಂದು ಕರೆದರೆ, ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ವಿಲಕ್ಷಣ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕಾಗುವದು ! ಹಾಗೆ ಕರೆದರೆ, ಇವರ ಒಂದೇ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವಾದ ಅನಿರ್ಬಂಧ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರವೆಂಬ ಲಕ್ಷಣವು, ಈ ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಆ ಏಳು ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುವದು ! ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೂ ಆತಂಕವಿರಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿದು, ತಮ್ಮ ಇದ್ದ ಪತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ತಾವು

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳಾಗುವರು ; ಆತನು ಸತ್ತರೆ ಅರಿಷ್ಟ ಹೋಯಿತೆಂದು ಅನ್ನವರು ; ಆತನು ತಮ್ಮನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಮಾಡಿದರೆ, ಆತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವರು ; ಅಥವಾ ಉಪಾಯಾಂತರದಿಂದ ಆತನ ಪ್ರತಿಬಂಧವನ್ನು ಸರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅಥವಾ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೂಲತಃ ಲಗ್ನವನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಕುಮಾರಿಕೆಯರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದು, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ ! ಇವರು ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ತಮ್ಮ ಪರಾಧೀನತೆಗೆ ಕಾರಣವೆಂತಲೂ, ತಮ್ಮ ಮಧೆಂಚ್ಚು ಸುಖಕ್ಕೆ ಅದು ಪ್ರತಿಬಂಧಕವೆಂತಲೂ, ತಮ್ಮ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವಾಶಂತ್ರ್ಯದ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಅದು ಅಪಮಾನಾಸ್ಪದವೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯುವರು ! ಇಂತಹ ಕಗ್ಗತನದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಮೂಲಕ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಬರಬರುತ್ತ ಎಂತಹ ಲೋಕವಿಲಕ್ಷಣಗಳಾದ ಅಸುರೀ ಉಪಾಯಗಳು ಸಾಹಸಿಗಳಿಂದ ಯೋಜಿಸಲ್ಪಡುವವೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳುವದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೇವಲ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಶಬ್ದವಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಧುರೀಣರಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಅಧಃಪತನದ ಗತಿಗೆಗುರಿಮಾಡುತ್ತಹೋಗುವಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ! ಈ ದುರ್ವಿಷಯಾಸಕ್ತರು, “ಹಡೆದಬಳಕ ಹರೆಯು ಹೋಗುವದು” ಎಂದುತಿಳಿದು, ತಾವು ಪ್ರಸವವೇದನೆಗೂ, ಮಕ್ಕಳಸಂರಕ್ಷಣದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೂ ಗುರಿಯಾಗಬಾರದೆಂದು, ಸಂತತಿಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಮಾಡುವರು ; ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಗರ್ಭಾಶಯವನ್ನೇ ನಷ್ಟಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ ; ಪುರುಷರಷ್ಟೇ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರಬೇಕೆಂತಲೂ, ಪುರುಷರಿಗೆ ಬಹುಜನ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದು, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಹುಜನ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದಿರುವದು ಅನ್ಯಾಯವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅದು ಅಪಮಾನಾಸ್ಪದವೆಂತಲೂ, ಮನೆಗೆಲಸಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ವ್ಯವಹಾರೋದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ, ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಯಂತೆ; ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲತೆಯಂತೆ ಬೇಕಾದಹಾಗೆ ನಡೆಯಲು ಸ್ತ್ರೀಪುರು

ಷಡಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರವಿರಬೇಕೆಂತಲೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವರು. ಇವರು ತಮಗಿಂತ ಬಲ್ಲವರು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಇರುವದಿಲ್ಲ; ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ಆಗಿರುವದಿಲ್ಲ; ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ, ಎಂಬ ಮೂರ್ಖತನದ ಅಹಂಭಾವವುಳ್ಳವರಾಗಿರುವರು. ಈ ವರೆಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಇದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪಶು ವೃತ್ತಿಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರದ ಶೋಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ತಾವೇ ಪಾತ್ರರೆಂತಲೂ ಇವರು ತಿಳಿಯುವರು. ಹಿಂದಿನವರೆಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಪರಾಧೀನರಾಗಮಾಡಿ, ಸ್ತ್ರೀದ್ರೋಹಿಗಳಾದರೆಂದು ಇವರು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ತಮ್ಮ ಈ ಅಪೂರ್ವ ಶೋಧಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವವರು, ಮನುಮಹಾರಾಜನಾಗಿರಲಿ, ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಯಾಗಿರಲಿ ಅವರನ್ನು ನಿಶಂಕೆಯಿಂದ ಇವರು ಮೂರ್ಖರಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸುವರು. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರೆಲ್ಲ ಪುರುಷರೇ ಇರುವದರಿಂದ, ಅವರು ಸ್ವಾರ್ಥಪರತೆಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೀನವಾಗಿ ಎಣಿಸಿ, ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉಪಮರ್ದಮಾಡಿರುವದರಿಂದ, ಆ ಸ್ತ್ರೀದ್ರೋಹಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಸ್ತುತ್ಯಾದಿಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೂ ಇವರು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ! ಪುರಾಣಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಸೀತೆ, ಅರುಂಧತಿ ಮೊದಲಾದ ಪತಿವ್ರತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವರ್ಣನಗಳು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯವಾಗಿದ್ದು, ಆ ವರ್ಣನಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಯಥೇಚ್ಛ ಸುಖದ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಡಸರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವೆಂದು ಇವರು ತಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಸಮಾಜವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಿಗೆ ಎದುರಾಳುಗಳಾಗಿ ಹೋರಾಡುವರು. ಈ ಕಲಹಪ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ನಯ-ಭಯ-ಭಕ್ತಿ-ಶೀಲ-ಸೌಭಾಗ್ಯ-ವಾತ್ಸಲ್ಯ-ಪ್ರೇಮಗಳ ಗಂಧವೂ ತೋರಿಬರಲಾರದು. ಜಗತ್ತಿನ ಹಂಗನ್ನೇ ಇವರು ತೊರೆದು ಬಿಟ್ಟಿರುವರು. ಹೀಗೆ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಗಾಧವಾದ ಚಾರಿತ್ರ.

ವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು ನೀಗದಮಾತೆಂತಲೇ ಹೇಳಬಹುದು ! ಇವರ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರದ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಕೃತ್ರಿಮ ಪೌರುಷದ ದುಷ್ಟರಿಣಾಮವು, ಪುರುಷಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಆಗಿ, ಪುರುಷರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಪೌರುಷವು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾಗುತ್ತ, ಕಡೆಗೆ ಪುರುಷರೂ ಪೌರುಷ ಹೀನರಾಗಿ ಇಡೀಯರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಪೌರುಷ ಹೀನವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಈ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯರ ವರ್ಣನವನ್ನು ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡದೆಯಿರುವದೇ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಈಮೇರೆಗೆ ನುಡಿದು ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಸುಮ್ಮನಾಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ಆಕೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೆ ದೈವೀತೇಜಸ್ಸು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಹತ್ತಿ, ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ಪೂರಾ ಎಚ್ಚತ್ತು ನಾಲ್ಕುಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ, “ನಾನು ಎಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಿರುವೆನಲ್ಲ,” ಎಂದು ಸಂಕೋಚಪಡುತ್ತ, ಚಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಶ್ರೀಮಂತ್ರಗೀತೆ ಗುರುಚರಣಕ್ಕೆರಗಿದಳು. ಆಗ ಆ ಗುರುವರನು ಹುಚ್ಚಮ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಎಳಮ್ಮಾ ಹುಚ್ಚಮ್ಮಾ, ನೀನು ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯರ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬಹುಸ್ಪಾರ್ಶವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದೆ. ಹೋಗು, ನಿನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳು. ನಾವೂ ಈಗ ಮುಖಪ್ರಕ್ಷಾಲನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವೆವು.” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಸೀತದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದರು. ಕೂಡಲೆ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ಸದ್ಗುರುನಾಥನ ಕೈಹಿಡಿದು ಸೀತದಿಂದ ಇಳಿಸಿ, ಒಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದನು. ಇತ್ತ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು ಶ್ರೀಮತಿಯಬಳಿಯ ತನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಆಕೆಯ ಬೋಧದ ಪರಿಣಾಮವು ಎಲ್ಲರಮೇಲೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪುರುಷರ ಮೇಲೆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಆಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರು ಯಾವವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರುವರೆಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು ಎಲ್ಲರೂ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆರವತ್ತುವರ್ಷಗಳ ವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದ ಸಾಧು ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನುಕೂಡ, ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆತನು ಸುಮ್ಮನೆ ಗುರುನಾಥನನ್ನು ಮಜ್ಜನಗೃಹಕ್ಕೆ ಕರೆಕೊಂಡು ನಡೆದಿರುವಾಗ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ವಿವಿಧಲಕ್ಷಣಗಳ ಸ್ಮರಣದಿಂದ, ಆಕೆಯೇನು ಸಾಧ್ವಿಯೋ, ಸುವಿಚಾರ

ರಿಯೋ, ಸುಖಲೋಲುಪಳೋ ಎಂಬದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸದಾದನು; ಆದರೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಮುದುಕೆಯಾಗಿಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಈವರೆಗೆ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಸಿಸ್ತ್ರೀಯರಲಕ್ಷಣಗಳುಮಾತ್ರತೋರದೆಯಿದ್ದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನು ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟನು. ಇತ್ತ ಮುದ್ದಣ್ಣನೂ, ಚುಕ್ಕಪ್ಪನೂ ಇದೇ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರ ವಿವಿಧಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ಅವರಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚುಕ್ಕಪ್ಪನ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಯಿತು.

ಮುದ್ದಣಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ವೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಸಮಾಧಾನವಾದರೂ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಮೊದಲು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಸುಖಲೋಲ ಸರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದರ ನೆನಪಾಗಿ, “ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಒಪ್ಪಬಹುದೇ?” ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು; ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸಾಧ್ವಿಯೆಂದು ಕರೆದಿರಲು, ತನ್ನ ಸಂಶಯವು ನಿರರ್ಥಕವಾದದ್ದೆಂದು ಆತನು ಭಾವಿಸಿದನು. ಆತ್ತ ಕರ್ಕಶಸ್ತ್ರೀಯ ಗಂಡನಾದ ಚುಕ್ಕಪ್ಪನಂತು, ಸಮೀಶ್ವರ ಲಕ್ಷಣದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಯಾವವರ್ಗದವಳೆಂಬದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿ, ದೀರ್ಘವಾದ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದನು. ಆತ್ತ ಶ್ರೀಮತಿಯೂ, ತಾನು ಗಂಡನಮನೆಗೆ ಬಂದಂದಿನಿಂದ ತನ್ನ ನಡತೆಯಲ್ಲಿಯೆ ತಿಳಿಗೇಡಿತನದ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, ತನ್ನ ಆ ಸಾಸಿವೆ ಕಾಳಿನಷ್ಟು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಗುಡ್ಡಗಳಾಗಿ ಎಣಿಸುತ್ತ, ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿಸಿ, ಎತ್ತಕಡೆಗೂ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿನೋಡದಾಳು. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣನಾಥನಿಗೆ ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ತಪ್ಪುಗಳು ನೆನಪಾಗಿ, ಆತನು ನನ್ನನ್ನು ಯಾವ ವರ್ಗದಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬಹುದೆಂದು ಆಕೆಯು ವ್ಯಸನಪಡತೊಡಗಿದಳು. ಸಂತರಾಗಲಿ, ಸಾಧ್ವಿಯರಾಗಲಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಕಡ್ಡಿಯಷ್ಟು ದೋಷವನ್ನು ಗುಡ್ಡದಷ್ಟು ಎಣಿಸುತ್ತಿರುವದು ಅವರ ಸ್ವಭಾವವೇ ಆಗಿರುವದು. ಆಗಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರ

ಸುಳಿದಾಟವು ಅಪರೂಪವಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಹೀನಬಾಳಿಗಾಗಿ ಅವರು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಸಿದರು.

ಇತ್ತ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಸಾಗಿದ್ದ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನು ಮಜ್ಜನಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ, ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನನ್ನು ಕುರಿತು— “ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪ, ನಾವು ಹೀಗೆಯೇ ಸಚ್ಚಿಲ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕಾಗಿವೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅರಮನೆಯ ಶೃಂಗಾರತೋಟದೊಳಗಿನ ಪುಷ್ಕರಣಿಗೆ ನಡೆ, ” ಅನ್ನಲು, ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು—“ಮಹಾ ಪ್ರಸಾದ” ಎಂದು ನುಡಿದು, ಗುರುನಾಥನನ್ನು ಪುಷ್ಕರಣಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಡೆದನು. ಆಗ ಗುರುಗಳು, ಧರಿಸಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳೊಡನೆ ಪುಷ್ಕರಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸ್ನಾನಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಡಬಲಗಳಸೇವಕರು, ತಾವು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಗುರುನಾಥನ ಮಡಿವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನೂ ತಂದರು. ಆಗ ಗುರುವರನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಮಡಿವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಟ್ಟು, ವಿಭೂತಿಧರಿಸಿ ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು. ಪುನಃ ಸಭಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಮುಹೂರ್ತಮಾಡಿದನು. ಸದ್ಗುರುನಾಥನ ಆಗಿನ ಶಾಂತವಾದ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯ ದರ್ಶನದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಧನ್ಯರಾದರು. ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತು; ಆದರೆ ಈ ಎಡಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಕಾರಣವು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಕಾರಣವನ್ನು ತರ್ಕಿಸಿದರು. “ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೇಸಿ ಗುಣಗಳ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿರಬಹುದೆ” ದು ಕೆಲವೊಬ್ಬರು ತರ್ಕಿಸಿದರು; ಮತ್ತೊಬ್ಬರು “ರಣಹುಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಆವೇಶಗೊಂಡದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿರಬಹುದೆ” ದು ತರ್ಕಿಸಿದರು; ಇನ್ನೊಬ್ಬರು—“ನಾವು ಸಂಸಾರಿಗಳು ಕಶ್ಮಲರು; ನಮ್ಮ ಸಹವಾಸವು ವಿರಕ್ತರಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಹೇಸಿಗೆ ಬಂದೀತೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಅಂತೇ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾಗಿರುವರು. ಈಗ ಈ ನಮ್ಮ ಹೇಸಿ ಸಂಸಾರಕರಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಸಿತನಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಸಿ ಶ್ರೀಗುರುಗಳು ಸ್ನಾನಮಾಡಿರಬಹುದೆ” ದು

ತರ್ಕಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ವಿಧವಾಗಿ ತರ್ಕಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ— ಸದ್ಭಕ್ತರೇ, ಸ್ನಾನದಿಂದ ದೇಹವು ಪವಿತ್ರವಾಗುವದು; ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಪವಿತ್ರವಾಗುವದು; ಶಿವಪೂಜೆಯಿಂದ ಜೀವನು ಪವಿತ್ರನಾಗುವನು; ಆದ್ದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸಾರೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೂ, ಎಷ್ಟು ಸಾರೆ ಗುಣಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದರೂ, ಎಷ್ಟು ಸಾರೆ ಶಿವಪೂಜೆಮಾಡಿದರೂ ಲಾಭವೇ ಇರುವದು!” ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತರ್ಕವಿತರ್ಕಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದು ಸಮ್ಪರ್ಕ ಉತ್ತರವೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟರು; ಅದರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಸಂಶಯದ ಬಾಧೆಯು ಮಾತ್ರ ನಡನಡುವೆ ಅವರನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು!

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮುರಗೀಶಗುರುವರನು ನಗೆಮೊಗದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕುರಿತು—ಸದ್ಭಕ್ತರೇ, ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೀವು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಜಗತ್ತೇ ಗುಣದೋಷಮಿಶ್ರವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಗುಣದೋಷಮಿಶ್ರವಾಗಿಯೇ ಇರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೇವಲ ಗುಣಮಯವಸ್ತುವಾಗಲಿ, ಕೇವಲ ದೋಷಮಯವಸ್ತುವಾಗಲಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಲಾರದು ; ಅದರಂತೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಾದರೂ , ಕೇವಲಸಾಧ್ವಿಯರಾಗಲಿ , ಕೇವಲ ಸುವಿಚಾರಿಗಳಾಗಲಿ , ಕೇವಲ ಸುಖಲೋಲುಪರಾಗಲಿ, ಕೇವಲ ಸಾಹಸಿಗಳಾಗಲಿ ದೊರೆಯಲಾರರು. ಪ್ರತಿಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಕಿಂಚಿತ್ತಾಗಿಯಾದರೂ ತೋರಿಬರಬಹುದು. ಅದರೂ, ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವವೆಂಬದನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಕೆಯನ್ನು ಆ ವರ್ಗವಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಎಣಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ಜಾನಕಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಧ್ವಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ತ್ರೀರಾಮನಿಗಿಂತ ಮೊದಲು, ಒಂದು ಹೂ ಮೂಸಿ ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ, ಆಕೆಯ ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಸಾಧ್ವೀಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಾಧೆ

ಬಂದದ್ದನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾನಂದ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆಗ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖಲೋಲುಪಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣದ ಭಾಸವಾಯಿತು ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಅಯೋಗ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣ ತೋರಿಬಂದರೂ, ಅಷ್ಟರಿಂದ ಅವರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗದು ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ, ಯಾವ ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವವೆಂಬದನ್ನು ಬಹು ವಿವೇಕದಿಂದ ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ಪುರುಷರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಡೆಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಅವರನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯಹಾದಿಯಿಂದ ನಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು !

ಹೀಗೆ ಕರುಣಿಸಿರುವ ಗುರುವರನ ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಎಲ್ಲರ ಚಿತ್ತಗಳು ಸ್ವಸ್ಥವಾದವು “ ಇಂದು ನಾವು ಒಂದು ಹೊಸ ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದಿಸಿದೆವೆಂಬ ” ಭಾವವು ಅವರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ, ಅವರ ಬೋಧಶ್ರವಣ ಕುತೂಹಲವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಆಗ ಅವರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಗುರುವರನಕಡೆಗೆ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಗುರು ಶಾಂತಪ್ರಸನ್ನನು ಎದ್ದುನಿಂತು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶ ಸದ್ಗುರುಸಾಧನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಗುರುದೇವಾ, ಈವೊತ್ತಿನ ನಿನ್ನ ಬೋಧದಿಂದ ನಾವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಧನ್ಯರಾದೆವು. ಧರ್ಮರಕ್ಷಣದವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಅದರಣೀಯರು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಗುಣದೋಷಗಳು ಇಂದು ಜಳಜಳತಿಳಿದದ್ದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕವರಿರುತ್ತಲೇ ತಿದ್ದಲಿಕ್ಕೆ ಅವರ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೂ, ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ನಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅವರ ಗಂಡಂದಿರಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದಹಾದಿಯುಗೊತ್ತಾದಂತಾಯಿತು. ಗುರುದೇವಾ, ಮನುಷ್ಯನಮನಸ್ಸಿನ ಹರ್ಷ-ಶೋಕಾದಿವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವಬೋಧವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಸುಲಭವಾಗಿದ್ದಷ್ಟು, ಮನುಷ್ಯನ ಸದ್ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ಬೋಧವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಅಲಭ್ಯಲಾಭವು ಇಂದು ಮಹತ್ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ದಸ್ತುರನಾಥಾ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯದ ಇನ್ನೆರಡು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು

ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ವಾದಗ್ರಸ್ತವಿಷಯಗಳಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತವೆ. ಆ ವಾದಗಳ ನಿರ್ಣಯವು ಇಂದು ನಿನ್ನಿಂದ ಆಗಿಹೋಗುವದು ! ಗುರುದೇವಾ, ಗಾಳಿಬಿಟ್ಟ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೂರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಎರಡು ವಾದಗ್ರಸ್ತವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು. ರಾಜಪುರುಷರ ಜ್ಞಾನದ ಸ್ವರೂಪವಿದ್ದಂತೆ, ರಾಜ್ಯದಾಡಳಿತದ ಸ್ವರೂಪವು ಆಗುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಈಗ ಅಂತಹ ರಾಜಪುರುಷರ ಯೋಗವೂ ಇಲ್ಲಿ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಒದಗಿದೆ. ಮುದ್ದಣ್ಣ, ಚುಕ್ಕಪ್ಪ ಇವರಿಬ್ಬರು ಸದ್ಯದ ನಮ್ಮ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಡಿನ ರಾಜಕಾರಣ ಪುರುಷರಾಗಿರುವದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಬಂಧದ ಹಿತಕಾರಕಜ್ಞಾನವು ಅವರಿಗಿರುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರೇಯ ನಾಲ್ಕುವರ್ಗಗಳ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವು ಚೆನ್ನಾಗಿಆಗಿರುವದು. ಇನ್ನುಳಿದಿರುವ, ಹಾಗೂ ನಾನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ವಾದಗ್ರಸ್ತವಿಷಯಗಳಾಗಿರುವ “ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ” “ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಾಲ-ಪ್ರಾಥವಿವಾಹಗಳು” ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಕೃಪೆಮಾಡಬೇಕು; ಅಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತಾಗುವದು. ” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುಲು, ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನು “ಅವಶ್ಯವಾಗಿಆಗಲಿ” ಎಂದುಕರುಣಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವು ಸಮೀಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅಂದಿನ ಉಪನ್ಯಾಸದ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು.

೧೨ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ-ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಮರುದಿನ ಶ್ರೀಗುರುವರನ ಬೆಳಗಿನ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಮೂರು ತಃಸಿನೊಳಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಬೋಧಶ್ರವಣದಲ್ಲಿ ಆತುರರಾಗಿ ಅಂತರ್ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಗುರುಗಳ ಬೋಧಶ್ರವಣ ಮಾಡಿಮಾಡಿದಂತೆ, ಶ್ರವಣ ಮಾಡುವವರ ಗುಣದೋಷಗಳು ಅವರ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ತೆರೆದಿ ಟ್ಟಂತೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಇಂದಿನ ಉಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಸ್ವರೂಪ ನಿರ್ಣಯವು ಯಾವ ಬಗೆಯದಾಗುದೋ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಉಪನ್ಯಾಸವು ಆರಂಭವಾಗುವ ಹಾದಿಯನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮನಸ್ಸು ಇಂದಿನ “ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ” ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಉಪನ್ಯಾಸವಕೇಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಚಂಚಲವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರುನಾಥನ ಆವೇಶ ಹೊಂದಿ ತಾನು ಪರವಶತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿದ್ದ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯವೆಲ್ಲ, ಆ ಗುರುನಾಥನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆಕೆಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಪುರಿಸಲು, ಆಕೆಯು ತನ್ನೊಳಗೆ—“ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ನಿರ್ಮಲವಿದ್ದರೂ, ಜನರು ನನ್ನನ್ನು ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೇ ಎಣಿಸುವದು ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆಕೆಯು ಉದಾಸೀನಳಾಗಿದ್ದಳು. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನು ಇಂದು “ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ” ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರತಿವಾದಿಸುವದರಿಂದ, ಯಾರ ಹಂಗೂ ಕಾರ್ಯದ ನನ್ನ ಎಟ್ಟಿತನದ ಅಚರಣೆಯ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಟೀಕೆಯು, ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸೇರದ ಈ ಜನರಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಆಗುವದೆಂದು ಆಕೆಯು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು; ಆದರೆ “ ನನ್ನನ್ನು ಯಾರು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ

ಮಾಡುವದೇನು? ನನ್ನ ಹೃದಯದಗುರುತು ಶ್ರೀಸದ್ಗುರುನಾಥನಿಗಿರುತ್ತಿರುವದೊಂದು ನನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಮಾಧಾನವು; ಆ ಮಹಾತ್ಮನೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವನು; ಅಂದ ಬಳಿಕ ಈ ಮಂದಿ ಯಾತು ಹೊಗಳಿದರೇನು, ಯಾರು ಬೊಗಳಿದರೇನು? ಅದರಂತೆ, ಇವರು ಯಾರುಬಲಿದರೇನು ಯಾರು ಮುನಿದರೇನು ? ಸದ್ಗುರುನಾಥಾ, ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಾ, ನಿನ್ನ ಆವೇಶಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಶೀಲವನ್ನು ಅದಾವನು ಎತ್ತಿ ಎಣಿಸುವನು ? ತಿಳಿಗೇಡಿತನದಿಂದ ಎತ್ತಿ ಎಣಿಸಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ನೀನೇ ಹೊಣೆಯು ! ”

ಹೀಗೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವು ಪ್ರಕಟವಾದ ರಣಹುಚ್ಚಮ್ಮನು, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ದೃಢವಿಶ್ವಾಸತಾಳಿ, ಪರಮೋತ್ಸಾಹಲುಳ್ಳವಳಾಗುತ್ತಿರಲು, ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ — “ ಸದ್ಭಕ್ತರೇ , ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ನಿನ್ನಿ ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕವಾಗಿರುವದು. ಯಾಕಂದರೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣರೂಪ ವೃಕ್ಷವು , ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾವಿತ್ರ್ಯಜಲದಿಂದಲೇ ಪೋಷಿತವಾಗುತ್ತಿರುವದು ; ಅಂತೇ ವ್ಯವಹಾರದಕ್ಷನಾದ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಅರ್ಜುನನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ — “ ಸ್ತ್ರೀಷುದುಷ್ಟಾಸು ವಾಷ್ಣೇಯ ಜಾಯತೇ ವರ್ಣಸಂಕರಃ ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು ಪುರುಷರ ದುಷ್ಟತನವು ದುಷ್ಟಪುರುಷರನ್ನಷ್ಟೇ ಹಾಳುಮಾಡಿದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರದುಷ್ಟತನವು ವರ್ಣಸಂಕರ ಮಾಡಿ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಹಾಳು ಮಾಡುವದು. ಇನ್ನು, ಸ್ತ್ರೀಯರು ದುಷ್ಟರಾಗದೆ ಸುಷ್ಟರಾದರೆ, ದುಷ್ಟಪುರುಷರ ದುಷ್ಟತನವು ಆಸುಷ್ಟ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ಸರ್ವಥಾ ನಡೆಯದೆ, ಆ ದುಷ್ಟಪುರುಷರು ಮಾತ್ರ ನಾಶಹೊಂದುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಲೋಕ ಮಾತೆ ಜಾನಕಿಯ ಶೀಲದಪ್ರಭಾವವೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವದು. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದುಷ್ಟರಾದರೆ ಪುರುಷರ ದುಷ್ಟತನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧವಿಲ್ಲದಾಗಿ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರವು ಬೆಳೆದು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ ದುಷ್ಟತನದ ಬೇಗೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿಸ ತೊಡಗಲು, ಜಗತ್ತಿನ

ನಾಶವು ಆಗದೆ ಹೇಗೆ ಉಳಿದೀತು? ಆದ್ದರಿಂದ ಗುರುಶಾಂತಸ್ವಾ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಾ ದಿರಾಜರ್ಷಿಗಳೂ, ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸಾದಿಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೂ ಸ್ತ್ರೀಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹೇಳಿರುವರು; ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರು ತಮ್ಮ ಮಹಾಭಾರತ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ — “ ಸಿತಾ ರಕ್ಷತಿ ಕೌಮಾರೇ ಭರ್ತಾ ರಕ್ಷತಿಯೌವನೇ | ಪುತ್ರೋಗ್ರಕ್ಷತಿವಾ ಧಕ್ಕೇ ನಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರೈಮಹತಿ ” ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಾಲ್ಯಬಾರಭ್ಯ ವಾರ್ಧಕ್ಯದವರೆಗೆ, ತಂದೆ-ಗಂಡ-ಮಗ ಇವರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. ವೈದಿಕರ ಈ ಸ್ತ್ರೀಪಾವಿತ್ರ್ಯರಕ್ಷಣದ ವೈಭವದ ಮರ್ಮವರಿಯದ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿ ಬಾಲಿಶ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು, ಆ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ರಕ್ಷಣದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವೆಂದು ಕರೆದು, ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಕ್ಕೂ ಆಸ್ಪದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ, ಜಗತ್ತಿನ ನಾಳಿನ ನಾಶವನ್ನು ಇಂದೇ ಉಂಟು ಮಾಡುವರು ! ಗುರುಶಾಂತಸ್ವಾ, ಸ್ವಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರು ಮಾತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರರೆಂದು ಶ್ರೀಮದ್ಬಾಹ್ಯಗವತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದು; ಅಂದ ಬಳಿಕ ಮಾಯಾಮೂಲವಾದ ಈ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ವಿವಿಧ ವಿಷಯ ಜಾಲಕ್ಕೆ ಮೋಹಿಸಿ, ಸ್ವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟು, ಆ ಮಾಯಾಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚರಣೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಿಕ್ಕು ಬೀಳುತ್ತ ನಡೆದಿರುವ ಸಂಸಾರಮೋಹದ ಈ ಮಾನವ ಕೀಟಕಗಳು, ಹೇಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರರಾದಾರು? ಅವರು ಕೇವಲ ವಿಷಯತಂತ್ರರು, ಅಂದರೆ ವಿಷಯಗಳು ಕುಣಿಸಿದಂತೆ ಕುಣಿಯುವರು ಆಗಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು! ಆದ್ದರಿಂದ ಗುರುಶಾಂತಸ್ವಾ, ನಿನಗೆ “ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ” ಎಂಬ ವಿಷಯದಸತ್ಯ ಸ್ವರೂಪವು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಈಗ ನಾವು ಆ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ತತ್ವತಃ ಉಪದೇಶಿಸುವೆವು, ಇತ್ತ ಅವಧಾನವಿರಲಿ.

ಗುರುಶಾಂತಸ್ವಾ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವು, ಅಂದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಾವು ಸುರಕ್ಷಿತೆಯರಾಗಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರೊಬ್ಬರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳ

ಗಾಗಿರುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಅವರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಅದು ಹೇಗೆಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು ತತ್ವತಃ ಅತಿಸಂಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸೋಣ. ಈ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ವಸ್ತುಗಳು ಸಚೇತನವೆಂತಲೂ, ಅಚೇತನವೆಂತಲೂ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿರುವವಷ್ಟೆ? ನೊದಲು ಅಚೇತನವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಗಳು, ಸ್ವಯಂಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತವೆಂಬದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸೋಣ. ಸೂರ್ಯಗೋಲವು ಅಚೇತನವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿ ಗ್ರಹಗಳಿಗಿಂತ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ, ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿಗೋಲಗಳಿಗಿಂತ ಸೂರ್ಯಗೋಲದಲ್ಲಿ ಘಟಕದ್ರವ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಇರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪೃಥ್ವಿಯೇ ನೊದಲಾದ ಗ್ರಹಗಳು, ಸೂರ್ಯನ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣದಮೂಲಕ ಆತನಿಗೆ ಅಧೀನಗಳಾಗಿ, ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಆತನಸುತ್ತು ತಿರುಗುತ್ತವೆಂಬ ಮಾತು ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ, ಪೃಥ್ವಿಯಮೇಲಿನ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಪೃಥ್ವಿಯ ಗುರುತ್ವದ ಆಕರ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಪರತಂತ್ರಗಳಾಗಿ, ಆ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಹೋಗಲಾರವೆಂಬಮಾತು ಅನುಭವಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು ಹೀಗೆ ಜಡಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಲಘುತ್ವ-ಗುರುತ್ವಗಳು ಉಂಟಾಗಲಿಕ್ಕೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಘಟಕದ್ರವ್ಯಗಳ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯಗಳೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರತಃ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು, ಸಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡೋಣ. ಸಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳೆಂದರೆ, ಚೇತನವುಳ್ಳ ಜಡಪದಾರ್ಥಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಜಗತ್ತು ಚೇತನಾಮಯವಾದದ್ದೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವಿರುವದರಿಂದ, ಅಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಚೇತನವು ಸುಪ್ತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಂತಲೂ, ಸಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಜಾಗೃದವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಂತಲೂ, ನಮ್ಮ ಅನುಭವದದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು. ಜಡಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಘುತ್ವ-ಗುರುತ್ವಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಘಟಕದ್ರವ್ಯಗಳ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯಗಳು ಕಾರಣವೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆ

ಯಷ್ಟೆ? ಸಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಜಡಗಳಾದ ಅವುಗಳ ದೇಹಗಳೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೃಶ್ಯವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಸಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಘುತ್ವ-ಗುರುತ್ವಗಳಿಗೂ ಈ ಘಟಕದ್ರವ್ಯಗಳ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯವು ಪ್ರಥಮ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಹೀಗೆ ಸಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ, ಅವುಗಳ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿಯ ಘಟಕದ್ರವ್ಯಗಳ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯವು ಪ್ರಥಮಕಾರಣವಾಗಿರುವದಲ್ಲದೆ, ಚೇತನದ ಯೋಗದಿಂದ ಆ ಸಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳ ದೇಹಗಳ ದ್ವಾರದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಶಾರೀರಬಲ, ಬುದ್ಧಿಬಲ, ವಿಕಾರವಶತೆ ಇವುಗಳ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯಗಳು ಮುಖ್ಯಕಾರಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಆನೆ,-ಸಿಂಹಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಸಚೇತನ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಸಿಂಹದ ದೇಹದಲ್ಲಿಗಿಂತ ಆನೆಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಘಟಕದ್ರವ್ಯಗಳ ಮಾನವು ಹೆಚ್ಚು ಇರುವದರಿಂದಲೂ, ಸಿಂಹಕ್ಕಿಂತ ಆನೆಯು ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ ಆನೆಯು ಸಿಂಹದ ಸಂಬಂಧದ ಗುರುತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಬುದ್ಧಿಬಲದ ಪರಾಕ್ರಮ-ಶೌರ್ಯ-ಧೈರ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳು ಆನೆಗಿಂತ ಸಿಂಹದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವವು; ಮತ್ತು ಆನೆಯು ಸಿಂಹವನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿ ಮಾನಸಿಕ-ದೈಹಿಕ ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದಷ್ಟು, ಸಿಂಹವು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ; ಅರ್ಥಾತ್ ಆನೆಗಿಂತ ಸಿಂಹದಲ್ಲಿ ವಿಕಾರವಶತೆಯು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಂತಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಸಿಂಹದಲ್ಲಿ ಆನೆಗಿಂತ ಬುದ್ಧಿಬಲ, ವಿಕಾರರಾಹಿತ್ಯ ಇವು ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದಂತಾದವು; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆನೆಯಬದಲು ಸಿಂಹವು ಗುರುತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದು. ಸಾರಾಂಶ, ಸಚೇತನ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಘುತ್ವ-ಗುರುತ್ವಗಳಿಗೆ, ಅವುಗಳ-೧ ಘಟಕದ್ರವ್ಯ ೨ ಶಾರೀರಬಲ ೩ ಬುದ್ಧಿಬಲ ೪ ವಿಕಾರವಶತೆ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕರ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿರುವವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿರುವ ಬುದ್ಧಿಬಲದ ನ್ಯೂನಾ

ಧಿಕೃಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಸಚೇತನ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಯಗ್‌ಯೋನಿ ಯೆಂತಲೂ, ಮನುಷ್ಯಯೋನಿಯೆಂತಲೂ, ದೇವಯೋನಿಯೆಂತಲೂ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು. ಇವು ಮೂರು ವರ್ಗಗಳು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಶ್ರೇಷ್ಠತೋತ್ತರ ಯೋನಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಅಂದರೆ ಅನೇ-ಸಿಂಹ ಮೊದಲಾದ ತೀರ್ಯಗ್‌ಯೋನಿಗಿಂತ ಮನುಷ್ಯಯೋನಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮನುಷ್ಯಯೋನಿಗಿಂತ ದೇವಯೋನಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಬಲದ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಅಧಿಕೃವು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೂ, ಆ ಬುದ್ಧಿಬಲದ ಪ್ರಭಾವರೂಪವಾದ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ನ್ಯೂನಾಧಿಕೃಗಳೂ ಕಾರಣವಾಗಿರುವವು; ಅಂದರೆ ತೀರ್ಯಗ್‌ಯೋನಿಗೆ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ, ಅದು ಕೇವಲ ಹುಟ್ಟುಗುಣದಂತೆ ನಡೆಯುವದರಿಂದ ಅದು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೀನ; ಮನುಷ್ಯಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನವಿರುವದರಿಂದ ತೀರ್ಯಗ್‌ಯೋನಿಗಿಂತ ಅದು ಶ್ರೇಷ್ಠ; ದೇವಯೋನಿಯು ಧರ್ಮಮಯವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯಯೋನಿಗಿಂತಲೂ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಈ ಎಲ್ಲ ವಿವೇಚನವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂದು, ಈಗ ನಾವು ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯಯೋನಿ-ದೇವಯೋನಿಗಳ, ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯಯೋನಿಯ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಲಘುತ್ವ-ಗುರುತ್ವಗಳಿಗೆ—೧ ಘಟಕದ್ರವ್ಯ ೨ ಶಾರೀರಬಲ ೩ ಬುದ್ಧಿಬಲ ೪ ವಿಕಾರವಶತೆ ೫ ಧರ್ಮಪಾಲನೆ ಈ ಐದರ ನ್ಯೂನಾಧಿಕೃಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಗುರುಶಾಂತಸ್ವಾ, ಇನ್ನು, ಮೇಲಿನ ಐದು ಕಾರಣಗಳ ಯೋಜನೆಯಿಂದ, ಮನುಷ್ಯಯೋನಿ-ದೇವಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿಯು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಲ್ಲಿ, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಸಂಕೇತದಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಅಧೀನರೋ, ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅಧೀನರೋ ಎಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡೋಣ. ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಶರೀರಯಸ್ತಿಗಳ ಅವಲೋಕನಮಾಡಿದರೆ, ಹಲಕೆಲವು ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ದೃಢಕಾಯರೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೋಮಲಕಾಯರೂ ಇರುವರೆಂಬ ಮಾತು ಅನು-

ಭವಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಘಟಕದ್ರವ್ಯಗಳ ಅಧಿಕೃತ, ಸ್ತ್ರೀಯ ರದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಪುರುಷರ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಇರಬೇಕಾದದ್ದರಿಂದ, ಒಂದನೆಯ ಕಾರಣದಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಪುರುಷರ ಅಧೀನರಾಗಿರಬೇಕಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುವದು.

ಇನ್ನು, ಎರಡನೆಯ ಕಾರಣವಾದ ಶಾರೀರಬಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಇದೇವಾಗತು ಸಿದ್ಧವಾಗುವದು. ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಿಂತಲೂ ಶಾರೀರಬಲದಲ್ಲಿ ವರಿಷ್ಠರಾಗಿರುವವರಿಂದಲೇ, ಯುದ್ಧಾದಿ ಶಾರೀರಬಲದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ರಣಶೂರರು ಪುರುಷರೇ ಎಂದು ಎಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ, ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಪುರುಷರೇ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಆದರಂತೆ, ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಾದಿಗಳು ಪುರುಷರವೆಂದಲ್ಲದೆ ಸ್ತ್ರೀಯರವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಅಪವಾದವಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು ; ಆದರೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಬಲಿಷ್ಠರೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಬಲೆಯರೂ ಆಗಿರುವದರಿಂದ, ಈ ಎರಡನೆಯ ಶಾರೀರಬಲದ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿರಬೇಕಾಗುವದು.

ಇನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಕಾರಣವಾದ ಬುದ್ಧಿಬಲದ ಮಾತೂ ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿಯಾದ ಓದುಬರಹ ಬರುವದು, ಅಥವಾ, ವಾಕ್ಯಟುತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸುವದು, ಅಥವಾ ಲೇಖನಕಲಾಸೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದು ಬುದ್ಧಿಪ್ರಭಾವದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲ. ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕಗಳಾದ ಲೌಕಿಕ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಶೋಧಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದೂ, ವಿವಿಧಬಗೆಯ ಉದಾತ್ತತೆಗಳಿಂದ ಸುರರನ್ನು ಆಶ್ರಮಿಸುವದೂ ಬುದ್ಧಿಪ್ರಭಾವದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಅತ್ಯಲ್ಪ ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಪುರುಷರೇ ಎರಡೂಬಗೆಯ ಶೋಧಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ಹಾಗೂ ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಿರುವರಲ್ಲದೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮುಂದುವರಿದಿರುವದಿಲ್ಲವು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯ ಅಧಿಕೃತದಿಂದಲೂ 'ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಗೆ

ಅಧೀನರಾಗಿರಬೇಕಾಗುವದು.

ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕಾರಣವಾದ ವಿಕಾರರಾಹಿತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ. ವಿಕಾರಗಳು ಮಾನಸಿಕ, ದೈಹಿಕ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿರುವವು ಮಾನಸಿಕ ವಿಕಾರವೆಂದರೆ, ಕ್ರೋಧ, ಭಯ, ದುಃಖ, ಆನಂದ, ಲಜ್ಜಾ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಯೋಗದಿಂದಾಗುವ ಮಾನಸಿಕಸ್ವರೂಪಭೇದಗಳು. ದೈಹಿಕವಿಕಾರವೆಂದರೆ, ಬಾಲ್ಯ, ತಾರುಣ್ಯ, ವಾರ್ಧಕ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಯೋಗದಿಂದ ಆಗುವ ದೈಹಿಕ ಸ್ವರೂಪಭೇದಗಳು ಇವೆರಡು ಬಗೆಯ ವಿಕಾರಗಳೂ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಆಗುವವು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕ್ರೋಧ, ಭಯ, ದುಃಖ, ಆನಂದ, ಲಜ್ಜಾ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಅಲ್ಪಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಟ್ಟನೆಆಗಿ, ಅಲ್ಪಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಟ್ಟನೆಹೋಗುವವು. ಆದರೆ ಪುರುಷರಿಗೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ವಿಕಾರಗಳಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಆದ ವಿಕಾರಗಳು ತಟ್ಟನೆ ಹೋಗುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ, ಬಾಲ್ಯ, ತಾರುಣ್ಯ, ವಾರ್ಧಕ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಆಗುವ ದೈಹಿಕ ವಿಕಾರಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ, ಪುರುಷರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದರೂ, ರಜೋದರ್ಶನ, ಗರ್ಭಧಾರಣ, ಪ್ರಸವ ಮೊದಲಾದ ದೈಹಿಕ ವಿಕಾರಗಳು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನವಾಗಿರುವವು; ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಕಾರರಾಹಿತ್ಯದ ಕೊರತೆಯಿಂದಲೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿರಬೇಕಾಗುವದು.

ಈ ವಿಕಾರವಶತೆಯಸಂಬಂಧದಿಂದ, ಒಂದು ಗುಟ್ಟಿನ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವೆವು. ಈ ಜಗತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಪುರುಷಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವದಷ್ಟೆ? ವಿಕಾರವಾಗುವದು, ಅಂದರೆ ರೂಪಾಂತರವಾಗುವದು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗುಣವು, ವಿಕಾರವಾಗದಿರುವದು, ಅಂದರೆ ರೂಪಾಂತರವಾಗದಿರುವದು ಪುರುಷನ ಗುಣವು. ಪ್ರಕೃತಿಯು ವಿಕಾರಿಯಾದದ್ದರಿಂದ ಅದು ಪುರುಷನಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವು; ಪುರುಷನು ವಿಕಾರರಹಿತನಾದದ್ದರಿಂದ ಆತನು ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಭೋಕ್ತೃವು; ಇದೇ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಮೇಲೆ ನಾವು ಭೋಕ್ತೃ ಭೋಗ್ಯರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು, ಅಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರ ಭೋಗ್ಯರಿಂ

ಬಡನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಪುರುಷನು ಅಧಾರವಾಗಿರುವಂತೆ, ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥಾನಾಪನ್ನರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ, ಪುರುಷಸ್ಥಾನಾಪನ್ನರಾದ ಪುರುಷರು ಅಧಾರವಾಗಿರುವರು. ಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ಪೌರುಷದಿಂದ ಬಹುಜನಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಆಳುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಂತೆ ಮನುಷ್ಯೇತರಗಳಾದ ತೀರ್ಯಗೋನಿಯ ಹಲವು ಪ್ರಾಣಿಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಚಿಗರೆಯ ಒಂದು ಹಿಂಡಿಗೆ ಗಂಡುಚಿಗರೆ ಒಂದೇ ಇರುವದು ; ಪಾನರಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮುಸವಗಳಹಿಂಡಿಗೆ ಒಂದೇಗಂಡುಮುಸವವು ಇರುವದು ; ಆಕಳಹಿಂಡಿಗೆ ಒಂದೇ ಗೂಳಿಯು ಸಾಕಾಗುವದು ; ಇದರಂತೆ, ಹಲವು ಗಂಡುಗಳಹಿಂಡೆ ಒಂದೇ ಹೆಣ್ಣು ಇರುವ ಉದಾಹರಣವು ತೀರ್ಯಗೋನಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗಂತು ಕಂಡುಬಂದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಗಂಡಸಿಗೆ ಬಹುಜನ ಹೆಂಡಿರು ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಇರುತ್ತಿರುವರು ; ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಐದುಜನ ಗಂಡಂದಿರು ವಡು ವ್ಯತ್ಯಾಸಕರವೂ, ತೊಡಕಿನದೂ ಆಗಿರುವದು. ಆ ತೊಡಕನ್ನು ನಾರದರಂಥ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಡಸಬೇಕಾಯಿತು. ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಷ್ಟೆ, ಪುರುಷರು ಪೌರಷಿಗಳೇ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಕ್ಷಿತರಾದದ್ದರಿಂದಪುರುಷರಿಗೆ ಅಧೀನವೇ ಈಲಕ್ಷಣವುಮೇಲೆಹೇಳಿದಂತೆ ಮನುಷ್ಯೇತರಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತೋರುತ್ತಿರುವದರಿಂದ, ಅದು ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಿಯಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಹೀಗಿದ್ದು, ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಹಕ್ಕು ಸಮಾನವಿರುತ್ತದೆಂತಲೂ, ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ ಸ್ವತಂತ್ರರೆಂತಲೂ ಪ್ರತಿಸಾಧಿಸುವದೂ, ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವದೂ ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಿಯಮದ ವಿಗುಢವೇ ಸರಿ. ಸೃಷ್ಟಿಯನಿಯಮದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯುವವರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಯು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದು ಅಪರಿಹಾರ್ಯವಾಗಿರುವದಲ್ಲದೆ, ಅಂಥವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲುಅರಸರ ಕಾಯದೆಯೂ ಇರುವದು; ಅದರಿಂದ ಅರಸು ಕುಳಿತು ಸೃಷ್ಟಿಯನಿಯಮದ ವಿರುದ್ಧ ಕಾಯದೆಮಾಡುವದೂ, ಅಂಥ ಕಾಯದೆಯನ್ನು ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ತರಲು ಯತ್ನಿಸುವದೂ ಪರಮ ಸಾಹಸವೇ ಸರಿ! ಬೇಲಿಯೇ ಎದ್ದು ಹೊಲಮೇದರೆ ಮಾಡುವದೇನು ? ಮುಂದೆ ಕಾಲಾಂತರದಿಂದ ತಪ್ಪದೆ ಒದಗುವ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ

ಗುರಿಯಾಗಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದೊಂದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು!

ಇನ್ನು ೫ನೆಯ ಕಾರಣವಾದ ಧರ್ಮಪಾಲನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡೋಣ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ಒಡಂಬಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಯಾಕಂದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೋಮಲಾಂತಃಕರಣ, ದಯಾರ್ಥ ಹೃದಯ, ಪ್ರೇಮಮಯ ಮನೋವೃತ್ತಿ, ಪರೋಪಕಾರನಿರತತೆ ಮೊದಲಾದ ಪವಿತ್ರ ಸುಕುಮಾರ ಗುಣಗಳ ಮೂಲಕ, ಅವರಲ್ಲಿ ಭಾವಿಕತನವು ಹೆಚ್ಚಿ, ಧರ್ಮತತ್ತ್ವಗಳು ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವವು; ಆದ್ದರಿಂದ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಧರ್ಮಲಂಡರಾಗುವದು ಕಡಿಮೆ. ಇಂಥ ಹೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಭರತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದಲೇ ಉಳಿದದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಅವರ ಈ ಪವಿತ್ರ ಧರ್ಮಪಾಲನವು, ಪುರುಷರ ಸಂರಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗದು. ಉದಾಹರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮವಾದ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಪಾಲನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಕೆಳಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಮಾಡೋಣ.

ಈ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಭೋಕ್ತೃ-ಭೋಗ್ಯಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು. ಭೋಕ್ತೃವೆಂದರೆ ಭೋಗಿಸುವ ವಸ್ತುವು. ಭೋಗ್ಯವೆಂದರೆ ಭೋಗಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾದ ವಸ್ತುವು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂದು ವಸ್ತುವು ಭೋಕ್ತೃವೂ ಆಗಿರುವದು, ಭೋಗ್ಯವೂ ಆಗಿರುವದು ಎಂಬ ಮಾತು ವಿಚಾರದಿಂದಗೊತ್ತಾಗಬಹುದು. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ, ಕಾಳು-ಕಡಿ ಮೊದಲಾದ ಸಸ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅವು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳಷ್ಟೆ? ಆದರೆ ಅನೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸತ್ತು ಅವುಗಳ ದೇಹಗಳು ಕೊಳೆತು ಗೊಬ್ಬರವಾದರೆ, ರೂಪಾಂತರಹೊಂದಿದ ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳೇ ಸಸ್ಯಗಳ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳಾಗುವವು! ಅದರಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಭೋಗ್ಯರಾದರೆ, ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಭೋಗ್ಯರಾಗುವರು. “ಜೀವೋ ಜೀವಸ್ಯ ಜೀವನಂ”

ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತದಂತೆ, ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ತಿಂದೇ ಜೀವಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ವಸ್ತುವು, ಭೋಕ್ತೃ-ಭೋಗ್ಯಗಳೆಂಬ ಎರಡೂ ಧರ್ಮಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ, ವಿಕಾರವಶತೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಗ್ಯಧರ್ಮವು ಹೆಚ್ಚು, ವಿಕಾರವಶತೆಯು ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಪ್ರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಭೋಕ್ತೃಧರ್ಮವು ಹೆಚ್ಚು ಇರುವವು. ಮೇಲೆಯಂತು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ವಿಕಾರವಶತೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಯಾರು ಭೋಗ್ಯರಾದಂತಾಯಿತು ? ಆಗತ್ತು ವಿಕಾರಿಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅದು ಭೋಗ್ಯವೂ, ಚೇತನವು ವಿಕಾರರಹಿತವಾದ್ದರಿಂದ ಭೋಕ್ತೃವೂ ಆಗಿರುವದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನನಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಭೋಕ್ತೃಗಳ ಮನಸ್ಸು ತಮ್ಮ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು! .ಅದರಂತೆ, ಪುರುಷರ ಮನಸ್ಸು ಸ್ತ್ರೀಯರಕಡೆಗೆ ಹರಿದು, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದ ರಸ್ತೆಗಳೂ ಒದಗುವದು! ಆದ್ದರಿಂದ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಯೆನ್ನದೆ ಪುರುಷರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂತೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೋದರೆ ಅವರ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಧರ್ಮವು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಸಂಭವ ವಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯಿಂದಲೂ, ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡನಿಂದಲೂ, ವಾರ್ಧಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಬೇಕೆಂದು ಸ್ವತಃ ಸ್ತ್ರೀಯರ, ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರದಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರುತಿ-ಸ್ಮೃತಿಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಗನುಸರಿಸಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳಿರುವರು. ಇಹ-ಪರ-ಸುಖ-ಸಾಧನವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಹೀಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತತೆಯ ಪಾಠತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಒಳಗಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಐಹಿಕ ಸುಖಕ್ಕೂ, ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಉನ್ನತಿಗೂ ಯಾವ ತರದ ಪ್ರತಿಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ತಿರುಗಿ ಅವರಿಗೆ ಪುರುಷರ ಸಂರಕ್ಷಣದ ಸಹಾಯದ ಲಾಭವಾಗುತ್ತಿರುವದರಿಂದ, ನಮ್ಮ ಭರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸೀತಾ-ದ್ರೌಪದಿ-ಸಾವಿತ್ರಿ, ದಮಯಂತಿ ಮುಂತಾದ ಅನಂತ ಸಾಧ್ವಿಯರು ಕುಲಭೂಷಣರಾಗಿ

ಏಹಿಕ-ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಸುಖಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವ ಪಾತ್ರತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಉದ್ಧರಿಸಿ ಈಗಲೂ ಕೀರ್ತಿ ಶೇಷರಾಗಿ ಇರುವರು! ಇದರಮೇಲಿಂದನೋಡಿದರೆ, ಆರ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಈಗಿನ ರಕ್ತಶೋಷಕ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದ ಗಾಳಿ ಕೂಡ ಸೋಂಕಿರುವದಿಲ್ಲ; ಸೊಂಕುವ ಸಂಭವವೂ ಇಲ್ಲ. “ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮರ್ಹತಿ” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸುರಕ್ಷಿತೆಯಾಗದೆ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಹೋಗಲು ತಕ್ಕವಳಲ್ಲವೆ” ದು ಮಾಡದೆ, ಅವರ ಆ ಸುರಕ್ಷಿತತೆಯನ್ನು ಈಗಿನ ಪ್ರಗತಿಘಾತಕವಾದ ದುಷ್ಟರ ರಕ್ತಶೋಷಕ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ, ಘಾತಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉಚ್ಛ್ರಾಂತವೃತ್ತಿಗೆ ಆಸ್ಪದಕೊಡುತ್ತಿರುವದು ಭರತಭೂಮಿಯ ದುರ್ದೈವದ, ಅಥವಾ ಸತ್ವನಾಶದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವದು. ಸ್ತ್ರೀಯರೆಂದರೆ ಪೂಜ್ಯರಾದ ತಾಯಂದಿರೂ, ಗುರುಪತ್ನಿಯರೂ, ಸನ್ಮಾನನೀಯ ಭಗಿನಿಯರೂ, ಅಕ್ಕರೆಯ ಮಕ್ಕಳೂ, ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದರಾದ ಹೆಂಡಿರೂ ಆಗಿರುವರು. ಅಂಥವರನ್ನು ತಾಳದಾಯಕವಾದ ಪ್ರಗತಿನಾಶಕ, ರಕ್ತಶೋಷಕ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಮಾಡಿ, ಪುರುಷರುಯಾವ ಇಹ-ಪರಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಸುರಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು? ಇಷ್ಟು ವಿವೇಕವೂ ಶ್ರುತಿ-ಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೂ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಋಷಿಗಳಿಗೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ? ಹೀಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸುವದೇ ಘಾತಕಪಾರತಂತ್ರ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದರೆ, ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಂದ ಕೂಸುಗಳೂ, ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನನಿಂದ ಕುಟುಂಬವೂ, ಅರಸನಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ, ಬಹಳನೇಕೆ, ಲೋಕಸತ್ತೆಯಿಂದ ಲೋಕವೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸುವದೂ ಕೂಡ ಘಾತಕಪಾರತಂತ್ರ್ಯವಾಗುವದಲ್ಲ! ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರವೊಂದು ಮಾತ್ರ ನಿಜವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ! ಕಾಲಮಹಿಮೆಯ ಮುಂದೆ ಯಾರ ಆಟವೂ ನಡೆಯದೆಂಬ ಮಾತೇ ನಿಜವು.

ಗುರುಶಾಂತಸ್ವಾ, ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ

ಪುರುಷರಿಂದ ಶೀಲಸಂರಕ್ಷಕ ಸಹಾಯವು ದೊರೆಯುವದಲ್ಲದೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗೃಹಿಣಿಯರು ಎನಿಸುವರು; ಗೃಹಿಣಿಯಿಂದಲೇ ಗೃಹದ ಉದಯವೂ, ಸೌಂದರ್ಯವೂ, ಉತ್ಕರ್ಷವೂ ಇರುವವು. ಮನೆಯ ಹೊರಗಿನ ತರಬರುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಗಂಡಸರು ಮಾಡುವಂತೆ, ಮನೆಗೆಲಸಗಳನ್ನೂ, ಗೃಹವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಹಿಸಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ವೈದಿಕ ಆರ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಿರುವವಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಕಾರ್ಯಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಹುತರ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ, ಮನೆಯ ಹೊರಗಿನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಸ್ವತಂತ್ರರು, ಮನೆಯೊಳಗಿನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಸಂಗದ ಹೊರತು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸ್ವತಂತ್ರರು. ಅಲ್ಲದೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದ ಅತ್ಯಂತ ಉದಾರಭಾವವುಳ್ಳ ವೈದಿಕಧರ್ಮವು, ಪತಿಯ ಪುಣ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಸತಿಗೆ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಕೊಡಿಸುವದಲ್ಲದೆ, ಸತಿಯ ಅರ್ಧ ಪಾಪವನ್ನು ಪತಿಯು ಭೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವದು. ಅಂತೇ ವೈದಿಕರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾವಿತ್ರೈಕ್ಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಎಚ್ಚರಪಡಬೇಕಾಗುವದು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದ ಇಂತಹ ಉದಾರಭಾವವು ಬೇರೆಯಾವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿರಬಹುದು? ಈ ಮರ್ಯಾದೆಗಳು ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು, ಯಾವ ದುರಾಶೆಗೂ ಒಳಗಾಗದೆ, ಯಾವ ದುರ್ಬೋಧಕ್ಕೂ ಕಿವಿಗೊಡದೆ ತಮ್ಮ ಸತಿ-ಪತಿಗಳ ಧರ್ಮವನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಾದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸುಖಲೋಲುಪರೂ, ಸಾಹಸಿಗಳೂ ಆಗುವದು ಆರ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರ ಶೀಲವೇ ಅಲ್ಲ; ಹಾಗಾಗುವ ಮನೋವೃತ್ತಿಯು ವೈದಿಕ ಆರ್ಯರ ಆಸ್ತಿಕ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಾಗಿರದೆ, ನಾಸ್ತಿಕ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಾಗಿರುವದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

೧೩ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಾಲ--ಪ್ರಾಥವಿವಾಹಗಳು.

ಈಮೊದಲೆ “ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ” “ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳು” ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದೆವು. ಇನ್ನು ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಬಂಧವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ವಿವಾಹ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆವು ; ಅಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದ ಹೇಳತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಹಾಗಾಗುವದು. ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಬಾಲವಿವಾಹ-ಪ್ರಾಥವಿವಾಹ ಎಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಿರುವದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದಮಾತು. ಮನುಷ್ಯರು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ವಿಷಯಸುಖಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದ್ದು, ಆ ವಿಷಯಸುಖಭೋಗಿ ಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದರಿಂದ, ಅವರಲ್ಲಿಬರಬರುತ್ತ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಾಥವಿವಾಹವೇ ಜನರ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು ; ಅದರೆ ವಿಷಯಸುಖಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡದೆ ಧರ್ಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿಯೂ, ಈಶ್ವರಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿಯೂ ಯತ್ನಿಸತಕ್ಕವರು ಅಲ್ಪಪ್ರಮಾಣದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿಲ್ಲವೇಕೆ, ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಾದರೂ ಬೀಜಕ್ಕಾದರೂ ಇರುತ್ತಿರುವ ಸಂಭವವಿರುವದರಿಂದ, ಅಂಥವರು ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾಲವಿವಾಹವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗುವದು ; ಅಂತಹ ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಾವಿತ್ರವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ ; ಅದರಂತೆ, ಕೇವಲ ವಿಷಯಸುಖಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದವರಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ತೇಜಸ್ವಿತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ವಿಷ

ಯಸುಖಕ್ಕಾಗಿ, ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುವವರಿಬ್ಬರೂ ಮನುಷ್ಯಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಯಾನಾಗಲೂ ಇರತಕ್ಕವರಾದದ್ದರಿಂದ, ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಲುವಾಗಿ ಬಾಲ-ಪ್ರೌಢವಿವಾಹಗಳೇ ರಡೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೂಢವಾಗಿರಬೇಕಾಗುವದು. ಅದು ಹೇಗೆಂಬದನ್ನು ತತ್ವತಃ ತಾಯಿಬೇರಿನಿಂದಹಿಡಿದು ಸಾಂಗೋಪಾಂಗಾಗಿ ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಸಂಕ್ಷೇಪದಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡುವೆವು.

(೧) ಪ್ರಾಣಿನಾತೃಗಳ ಸಹಜ ಸಂಭೋಗಸ್ಥಿತಿಯು—
 ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಾಲ-ಪ್ರೌಢವಿವಾಹಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರೌಢವಿವಾಹವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೂ, ಬಾಲವಿವಾಹವು ಕೃತಮವೂ ಎಂಬದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುವಹಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯೇತರಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಈವರೆಗೆ ಅವು ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಸಹಜಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಅವುಗಳೊಳಗಿನ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಸಂಗಮವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿಯಾದರೂ ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಹೊರಗಾದದ್ದಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯೇತರಗಳಾದ ಆ ತೀರ್ಯಗ್ ಯೋನಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪಾರಿವಾಳ-ಗುಬ್ಬಿ ಮೊದಲಾದ ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ, ದಾಂಪತ್ಯವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇರಬಹುದು; ಅಥವಾ ಪಶುಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯ ದನ-ಕುದುರೆಗಳ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯಂತೆ, ಆ ದಾಂಪತ್ಯವು ಸಂಯೋಗದಕಾಲದಮಟ್ಟಿಗಿರಬಹುದು; ಹೇಗೆದ್ದರೂ ಆ ಮನುಷ್ಯೇತರಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಋತುಕಾಲದ ಸಂಭೋಗೇ ಚೈಯಾದಹೊರತು, ಬಹುತರ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಸಂಭೋಗದ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಭಾವವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಹಾನಿಕಾರಕಗಳಾದ ಅಕಾಲಸಂಭೋಗವೂ, ಗರ್ಭಧಾರಣಾನಂತರದ ಸಂಭೋಗವೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತರ ಕಂಡುಬರಲಾರವು. ಇಂತಹ ನಿಯತವಾದ ಉತ್ತಮ ಸಂಭೋಗಸ್ಥಿತಿಯು, ಅಥವಾ ವಿಹಾರಸ್ಥಿತಿಯು ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಈವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯೇತರಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿರುವದಕ್ಕೆ, ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಹಾರ-ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗದೆ, ಅವುಗಳ ಜೀವನಯಾತ್ರೆಯು ಈವರೆಗೆ ಒಂದೇ ಸ

ವನೆ ಸಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವದೇ ಕಾರಣವು. ಆಹಾರ-ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ವಿಷಯತ್ಯಷ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದರಿಂದ, ವಿವಾಹಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಸಂಭೋಗಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವದು. ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬುದ್ಧಿಹೀನಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಅವು ತಮಗೆ ದೇವರು ನಿಯಮಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟುಗುಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆವಿಧವಾಗಿ ಆಹಾರ-ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಸಂಭವವಿರುವದಿಲ್ಲ; ಅಂದಬಳಿಕ ಅವುಗಳ ವಿಹಾರಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಸಂಭೋಗಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲವು.

(೨) ಸತ್ಯಯುಗದ ಮಾನವೀಸಾವಿತ್ರ— ಅನಾದಿಯ ಸತ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಆಹಾರ-ವ್ಯವಹಾರಗಳಾದರೂ ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಸಹಜಸ್ಥಿತಿಯವು, ಅಂದರೆ ಆಡಿಗೆ, ಮಸಾಲಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಕೃತ್ರಿಮ ಸಂಸ್ಕಾರಹೊಂದದ ಸೊಪ್ಪು, ಗಡ್ಡೆ, ಗೆಣಸು, ಹಣ್ಣು, ಮಾಂಸ ಮೊದಲಾದವು ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆಯೇ ನಿಯತಕಾಲದ ಸಂಭೋಗಪದ್ಧತಿಯು ಇದ್ದಿತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಈಗಿನಂತೆ ಆಗ ಸ್ಥಿರವಾದ ವಿವಾಹಪದ್ಧತಿಯು ಇದ್ದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಸುರೂಪ ಕುರೂಪಗಳ ವಿಚಾರವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಈಗಿನಂತೆ ದಾಂಪತ್ಯದ ಕೃತ್ರಿಮ ನಿರ್ಬಂಧಗಳೂ ಆಗ ಇದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆ ಆಗ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಾದರೂ ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಹಾರವೇ ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು. ಆಗ ಅದೇ ಧನುವಾಗಿತ್ತೆಂದು, ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಹಿತಕರ ಶಾಸನವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆಗಿನ ಆ ಅನಾದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರೊಳಗೆ ಜಾತಿಭೇದವಿದ್ದಿಲ್ಲ ಆಗ 'ಹಂಸ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದೇ ವರ್ಣವಿತ್ತೆಂದು “ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ ” ಎಂಬ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆಯಂತೆ. ಆಗ ಗಂಡಸರಿಗೂ, ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಕೂಡಿಯೇ ವೇದಾಧಿಕಾರವಿದ್ದು,

ಇಬ್ಬರೂ ಉಪನಯನಾನಂತರ ಕೂಡಿಯೇ ಗುರುಕುಲವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದ್ವರಿಂದ, ಆಗ ಅವರಿಗೆಸಹ ಶಿಕ್ಷಣವು ದೊರೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಈಗಿನಂತೆ ಆಗ ವೇದಗಳು ನಾಲ್ಕುಇರದೆ ಒಂದೇವೇದವುಇತ್ತಂತೆ. ಆಗಿನಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಆಹಾರ-ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಕಾರ ರಹಿತಗಳಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆಗಿನ ಅವರ ಸಹ ಶಿಕ್ಷಣದ ದುಷ್ಪರಿಣಾ ಮವು ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಪ್ರಾಯದ ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಅವರ ಸಂಭೋಗ ಕೈಯೆಯು ವ್ಯತ್ಯಾಸಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ-ಸಂಯೋಗ ಸುಖವು ಗ್ರಾಮ್ಯ ಸುಖವೆಂದು ತಿರಸ್ಕೃತವಾಗಿತ್ತು. ದೇವರು ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡದಿರುವ ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ತನ್ನ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಾಧನವನ್ನು, ತನ್ನ ಜ್ಞಾನಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹಿತೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತೆ, ಆಗಿನ ಶುದ್ಧ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಮನುಷ್ಯರು ಆ ಸಾಧನವನ್ನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ರುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಜ್ಞಾನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸಹಜಾನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ಸುಸ್ಥಿತಿಯು ಕಡೆತನಕ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೃತ್ರಿಮವಾದ ಬೇರೆಬೇರೆ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಾರಣವೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆ, ಈಗಿನ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಾದರೂ ಸಹಜಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರು ತ್ತಿತ್ತು ; ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಈಗಿನ ವೈಷಯಿಕ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳ ಇರತಗಳ ಬಾಧೆಯೂ ತಪ್ಪುತ್ತಿತ್ತು.

(೩) ವಿನಾಹಪದ್ಧತಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿ—ಆದರೆ ಸತ್ಯಯುಗದ ಈ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಸ್ತಾರವು ಬಹು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಆಗಹತ್ತಿತು. ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಸ್ತಾರದ ಈ ಮಂದಗತಿಯು ಕ್ರೀಡಾಪೇ ಕ್ಷೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತಾರನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗುವಹಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆತನು ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಸ್ತಾರವು ಭರದಿಂದ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲಿಗೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಬಹಿರ್ಮುಖವಾಗುವಂತೆ, ಅಂದರೆ ಅವುಗಳ ಪ್ರವೇ

೧೩ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ—ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಾಲ-ಪೌಢವಿವಾಹಗಳು. ೧೬೯

ತನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಆಗದೆ, ಹೊರಗಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗಿನ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಈ ಮಾತನ್ನು—“ಪರಾಂಚಿಖಾನಿವೃತ್ಯಣತ್ ಸ್ವಯಂಭೂಸ್ತಸ್ಮಾತ್ ಪರಾಂ ಪಶ್ಯತಿ ನಾಂತರಾತ್ಮನ್ ” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯು ಪ್ರತಿಸಾದಿಸುತ್ತಿರುವದು; ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮುಂದೆ ಕಾಲಕ್ರಮಣವಾಗುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗದೆ, ಅವು ಅಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸತೊಡಗಿದವು. ಆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು—ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಮೂಗು. ನಾಲಿಗೆ, ಚರ್ಮ ಎಂಬ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬವು ಐದು, ಮತ್ತು ಕೈ, ಕಾಲು, ವಾಣಿ, ಗುದದ್ವಾರ, ಮೂತ್ರದ್ವಾರ ಎಂಬ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬವು ಐದು ಹೀಗೆ ಹೊರಗಿನ ಹತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲದೆ, ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಅಂತರೇಂದ್ರಿಯವು ಒಂದು, ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೊಂದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಇರುವವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ—“ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಮನಶ್ಚಾಸ್ಥಿ ” ಎಂಬ ಭಗವದುಕ್ತಿಯಂತೆ, ಮನಸ್ಸು ಯಾವತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವದು. ಉಳಿದ ಹತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿ, ಅದು ಪ್ರೇರಿಸಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವು. ಹೀಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತಾರನಸಂಕೇತದಂತೆ ಮನುಷ್ಯರ, ಅದರಂತೆ ಸ್ವಭಾವತಃ ಯಾವತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸತೊಡಗಲು, ಸತ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಹಜಾನಂದದ ಸ್ಥಿತಿಯು ತಪ್ಪಿ, ಆತನ ಆತ್ಮಬಲವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ, ಹಾಗೂ ಕಲುಷಿತವಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದ ಆತನಮನಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ವಿಷಯಾಸಕ್ತವಾಗುತ್ತ ಬರಲು, ಆ ಮನಸ್ಸು ಆತ್ಮಬಲದ ಸಂಪಾದನದ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯದೆ, ವೈಷಯಿಕಗಳಾದ ದೇಹಬಲ, ದ್ರವ್ಯಬಲ, ಸೇವಾಬಲ ಎಂಬ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಹೀನಗಳಾಗಿರುವ ಬಲಗಳ ಸಂಪಾದನದಕಡೆಗೆ ಹರಿಯಹತ್ತಿತು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯ ಮನುಷ್ಯರೊಳಗಿನ ವಿವೇಕಿಗಳಾದವರುಮಾತ್ರ, ಮನೋನಿಗ್ರಹಗಳಾಗಿ, ಸತ್ಸಮಾಗಮ, ಈಶ್ವರೋಪಾಸನ, ಶಾಸ್ತ್ರಾವಲೋಕನ ಮೊದ

ಅದ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಡೆಗೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಎಳೆದೊಯ್ಯಬೇಕಾಯಿತು.

ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಬಾಯಬಲ್ಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅದಮಹಾಗು ಇಹ್ವ ಎಂಬ ದಂಪತಿಗಳ ಕಥೆಯು ಪ್ರಕೃತದ ವಿಷಯ ವಿವೇಚನದ ಪುಷ್ಟಿಕಾರಕವಾಗಿ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಸೈತಾನನ, ಅಥವಾಮಾಯೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದದೇ ವರ ಅಪ್ಪಣೆವಿೂರಿ, ದೇವರು ತಿನ್ನ ಬೇಡಿರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಹಜಾನಂದ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಚ್ಯುತಿಹೊಂದಿ, ನೈಷಯಿಕ ಸುಖದುಃಖಭೋಗಗಳ ಇರುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದರು! ಇದರಂತೆ, ಯಾವತ್ತು ಮನುಷ್ಯರು, ಮಾಯೆಯಿಂದ, ಅಂದರೆ ಈಶ್ವರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಗಿರುವ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗಿನ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವ ಸವಿಗೆ ಬಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಸಹಜಾನಂದ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಚ್ಯುತಿಹೊಂದಿ, ಆಹಾರ-ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಕೃತ್ರಿಮತೆಯಿಂದ ನೈಷಯಿಕ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸಂಭೋಗೇಚ್ಛೆಯಾಗಹತ್ತಿತು; ಆಗ ಅವರ ಯಾವತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯಸೇವನವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗಿ, ಮನುಷ್ಯಜಾತಿಯ ಅಧಃಪತನವಾಗಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಲೋಕಹಿತೇಚ್ಛುಗಳಾದ ವೈದಿಕ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ವಿಷಯಸೇವನಾತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧವಾಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದು, ಕಾಲಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ವಿವಾಹಗಳ ಕೃತ್ರಿಮಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತರುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಹೀಗೆ ವಿವಾಹದ ಕೃತ್ರಿಮಪದ್ಧತಿಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಬರುವದರ ಸಂಗಡ, ಸತ್ಯಯುಗದ ಹಂಸನಾಮಕವಾದ ಒಂದೇ ಒಂದಾಗಿ ದ್ವವರ್ಣವು, ಮನುಷ್ಯರ ಉತ್ತರೋತ್ತರವಿಷಯಸೇವನದ ಅಧಿಕೃತ ಕ್ರಮದಿಂದ, ಉತ್ತರೋತ್ತರತಪೋಹೀನಗಳಾಗಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ, ಸನ್ಯಾಸ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳಾಗಿಯೂ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಅದರಂತೆ ಸತ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದಾಗಿದ್ದ ವೇದವು, ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುವವರ ಅಶಕ್ತತೆಯ ಮೂಲಕ ಋಕ್, ಯಜುಸ್, ಸಾಮ, ಅರ್ಥವಣ

ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಶಾಖೆಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮತ್ತೂ ತಮೋಹಾ ನಿಯಮಾಲಕ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರವೂ, ವೇದಾಧಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲದಾದವು; ಈಶಸಂಕೇತದಂತೆ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂದದ್ದರಿಂದ—ಕೃತ, ತ್ರೇತಾ, ದ್ವಾಪರ, ಕಲಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಹೀನಗಳಾದ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳು ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದವು. ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯರ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂದಂತೆ, ಏಕತ್ವದ ಬದಲು ಬಹುತ್ವವು ಉಂಟಾಗುತ್ತ ಬರಲು, ಮನುಷ್ಯರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ವಿಷಯಸೇವನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧವಾಗುವಂತೆ ವಿವಾಹರೂಪವಾಶದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಬಿಗಿಯಹತ್ತಿದರು; ಆದರೂ ಬರಬರುತ್ತ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯ ಅತಿರೇಕವಾಗುವದೂ, ಅದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿವಾಗುವದೂ ಈಶಸಂಕೇತವೇ ಆಗಿರುವದರಿಂದ, ಅದು ತಪ್ಪುಹಹಾಗಿಲ್ಲ; ಅದರಂತೆ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣದ ಹಾದಿಯು ತೋರಿಸುವ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯದಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಚ್ಯುತಿಹೊಂದುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

(೪) ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಪರಂಪರೆ—ಮನುಷ್ಯನು ವಿಷಯಾಸಕ್ತನಾಗುತ್ತ ಬಂದಂತೆ, ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಆತನನ್ನು ಬಿಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದ ವಿವಾಹವಾಶಗಳು ಮುಂದೆ ಹೇಳಿರುವವು ಮೂರು ಇರುವವು. ಅವನ್ನು— ೧ ಪವಿತ್ರಭಾವದ ವಿವಾಹ ೨ ನಿಯೋಗ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿವಾಹ ೩ ಕಠಿಣ ತಪೋರೂಪ ವಿವಾಹ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಇವು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ವಿಷಯ ತೃಷ್ಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳಾಗಿರುವವೆಂಬದು, ನಾವು ಈಗ ಮಾಡುವ ಅವುಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವರ್ಣನದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗಬಹುದು. ಸತ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಪದ್ಧತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರ ಸ್ನೇಹಾಭಿಚಾರವೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಈ ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಜನರು ತಪೋಮಯರೂ, ಸಹಜಾನಂದಲುಬ್ಧರೂ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಭೋಗದಂಥ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಸುಖಕ್ಕೆ ಅವರು ಹೇಸುವವರಾಗಿದ್ದರು; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಭೋಗವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಕರ್ವಧರ್ಮ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಅಂತಹ ಗ್ರಾಮ್ಯಸುಖ ಸಂಭೋಗದ ಪ್ರಸಂಗವು ಒದಗಿದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒದಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಬರಬರುತ್ತ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇಲ್ಲದಾಗಿ, ಯೋಗ್ಯ ಸಂತತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಸ್ತ್ರೀಸಂಗಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯು ಸರ್ವತ್ರ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗತೊಡಗಲು, ಆಗಪವಿತ್ರವಾದಪತಿ-ಪತ್ನೀಭಾವದಶಾಶ್ವತಾಶಾಶ್ವತವಾದ ಶಿಥಿಲವಿವಾಹ ಬಂಧನವು ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು. ಅಂತಹ ಆ ಪವಿತ್ರಭಾವದಶಾಶ್ವತಾಶಾಶ್ವತವಾದ ಶಿಥಿಲ ವಿವಾಹ ಬಂಧನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಸಂತತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವಯೋಗ್ಯನೊಬ್ಬನು, ಮತ್ತೊಬ್ಬನಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿಸಂತತಿಯುಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಆಕೆಯ ಗಂಡನನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆಕೆಯು ಋತುಸ್ನಾತಳಾದಬಳಿಕೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಕರಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಋತುಸ್ನಾತರಾದಬಳಿಕೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹಸುಗಳಂತೆ ಪವಿತ್ರರಾಗುವರೆಂದು ಆಗಿನ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನಿರ್ಣಯವಿದ್ದಿತು! ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಉದ್ದಾಲಕನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ತಂದೆಯು, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಾಗ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿರುವದನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಮುಂದೆ ಬರಬರುತ್ತ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿ, ಕೇವಲ ಸಂತತಿಯ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದೆ, ವಿಷಯ ಸುಖೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬರ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಕಗಕೊಂಡು ಹೋಗಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ಅನಾಚಾರವು ಬೆಳೆಯಿತು. ಆಗ ಈ ಪವಿತ್ರಭಾವದ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಯು ನಿಂತು, ನಿಯಮಬದ್ಧವಾದ ನಿಯೋಗಪದ್ಧತಿಯ ವಿವಾಹವು ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು. ನಿಯೋಗಪದ್ಧತಿಯೆಂದರೆ, ಕೇವಲ ವಂಶರಕ್ಷಣದ ವಿಸ್ತೃತ ಪ್ರಸಂಗವಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ, ಗುರು ಹಿರಿಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ, ಸಿಕ್ಕವರಿಂದಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಭಾವ ವೈದುನರಿಂದ, ಅಥವಾ ಶ್ರೇಷ್ಠವೃತ್ತಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದು! ವ್ಯಾಸರು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾದ ಸತ್ಯವತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ, ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆನುಸರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಂದಿರ ಹೆಂಡಿರಲ್ಲಿ ನಿಯೋಗ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ—ಪಂಡು—ವಿದುರರನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾ

ಡಿದ್ದು, ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿರುವದು! ಮುಂದೆ ಈ ನಿಯೋಗ ಪದ್ಧತಿಯೂ ವೈಭಿಚಾರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಷ್ಟು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯ ಅನಾಚಾರವು ಬೆಳೆಯಲು, ಆ ಪದ್ಧತಿಯೂ ನಿಂತು ಹೋಗಿ, ಈಗಿನ ಕಠಿಣ ತಪೋಮಯವಾದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ವಿವಾಹಪದ್ಧತಿಯು ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಯ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಉದ್ಬಾಲಕನ ತಾಸನದಿಂದ ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವದು. ಹೀಗೆ ಲೋಕಹಿತಚ್ಛುಗಳಾದ ವೈದಿಕಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಖೊಟ್ಟಿ ಕುದುರೆಯ ಖೊಟ್ಟಿತನವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಈ ಮೂರುಬಗೆಯ ವಿವಾಹಗಳೆಂಬಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹಾಕುತ್ತ ಬಂದರೆಂಬದನ್ನು ಅವಶ್ಯಕರು ಮಹಾಭಾರತಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ವಿವಾಹವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ದಕ್ಷತೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದು ಅನ್ಯಧರ್ಮದವರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರಲಾರದು.

(೫) ಆ ವಿವಾಹರೂಪ ಕಡಿವಾಣಗಳ ಸ್ವರೂಪ—ಹೀಗೆ ಸತ್ಯಯುಗದ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯು ನಿಂತು ಹೋಗಿ, ಅದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಶಿಥಿಲವಾದ ಪವಿತ್ರಭಾವದ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ, ಆ ಮೇಲೆ ನಿಯಮಬದ್ಧವಾಗ ನಿಯೋಗಾನುಕೂಲದ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ, ಆಮೇಲೆ ಈಗಿನ ಕಠಿಣ ತಪೋಮಯ ವಿವಾಹಪದ್ಧತಿ ಎಂಬ ಮೂರು ಬಗೆಯ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದವೆಂದೂ, ಮನಸ್ಸು ಖೊಟ್ಟಿ ಕುದುರೆಯಂತೆ ಇರುವದೆಂದೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ? ಮನಸ್ಸು ಹೀಗೆ ಖೊಟ್ಟಿ ಕುದುರೆಯ ಸ್ವಭಾವದ್ದಾಗಿರುವದಲ್ಲದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ವಿಷಯಸೇವನವ ಖುರಾಕನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹಾಕುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ಅದರ ಖೊಟ್ಟಿ ಸ್ವಭಾವವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗುವದು. ಆಗ ಅದು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಯಾವಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಂಥ ಕೊರಕಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಹೇಗೆ ನಾಶಮಾಡಿತೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಇಂದ್ರಿಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾದಪ್ರಾಣಿಯೂ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತಿರಲು, ಐದೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು

ಮಗ್ಗನಾದರೆ, ಅವನ ನಾಶವಾಗದೆ ಹೇಗೆ ಬಿಟ್ಟೀತು? ಚಿಗರೆಯು ಕಿವಿಯಿಂದ ನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಲುಬ್ಧವಾಗಿ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುವದು; ಆನೆಯು ತನ್ನ ಸ್ಪರ್ಶೇಂದ್ರಿಯವಾದ ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣಾನೆಯಿಂದಾಗುವ ಸ್ಪರ್ಶಸುಖಕ್ಕೆ ಮೋಹಿಸಿ ಬಲೆಯಲ್ಲಿಬಿದ್ದು ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾಗುವದು; ಪತಂಗಹುಳವು ತನ್ನ ನೇತ್ರೇಂದ್ರಿಯದಿಂದಾಗುವ ದೀಪದರ್ಶನದ ಸುಖಕ್ಕೆ ಮೋಹಿಸಿ ದೀಪದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಯುವದು; ತುಂಬಿಯು (ಗುಂಗೀಹುಳವು) ತನ್ನ ಮೂಗಿನ ಸುವಾಸನೆಯ ಆಶೆಗೆ ಬಿದ್ದು ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವದು; ಮೀನವು ನಾಲಿಗೆಯರುಚಿಗೆ ಮೋಹಿಸಿ, ಗಾಣಕ್ಕೆಹಚ್ಚಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನಹೋಗಿ ಸಾಯುವದು; ಅಂದಬಳಿಕ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ತ್ರೀಸಂಗಮಾಡುವನೆಂದಿಂದ ಗಾನಲುಬ್ಧನಾಗಿ, ಸ್ತ್ರೀಲಾವಣ್ಯಪರವಶನಾಗಿ, ವಿವಿಧಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳ ಸುವಾಸನೆಗೆ ಮನ ಸೋತು, ಮದ್ಯ, ವಿವಿಧ ಮಿಷ್ವಪದಾರ್ಥಗಳು ಇವುಗಳ ಆ ಸ್ವಾದದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು, ಹೀಗೆ ಒಂದೇಕಾಲಕ್ಕೆ ಐದೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯಸೇವನದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ, ಆ ವಿಷಯಸೇವನದ ಅತಿರೇಕವಾದರೆ, ಆ ಮನುಷ್ಯನ ನಾಶವಾಗದೆ ಹೇಗೆ ಉಳಿದೀತು? ್ವ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಆ ಖೂಟ್ಟೆಕುದುರೆಯು ಐದೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯಸೇವನದ ಮದದಿಂದ ಬೇಫಾಮಾಗದಂತೆ (ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿದಂತೆ) ಆಯಾಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಿವಾಹಗಳೆಂಬ ಬೇರೆಬೇರೆ ಲಗಾಮುಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಒಂದನೆಯ ಪವಿತ್ರಭಾವದ ವಿವಾಹವನ್ನು ಕುದುರೆಯ ಸೋಟಿಗೆ ಹಚ್ಚುವ ಹಗ್ಗಕ್ಕೂ, ನಿಯೋಗಪದ್ಧತಿಯ ಬಳಿಕೆಇದ್ದ ಎರಡನೆಯ ನಿಯಮಬದ್ಧ ವಿವಾಹವನ್ನು, ಕುದುರೆಯ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕುವ ಸಾದಾ ಕಡಿವಾಣ (ಲಗಾಮ)ಕ್ಕೂ, ಮೂರನೆಯದಾದ ಈಗಿನ ಕಠಿಣತಪೋರೂಪ ವಿವಾಹವನ್ನು, ಅಮನೋರೂಪ ಕುದುರೆಯ ಸೋಟಿ ಹರಿಯುವ ಮುಳ್ಳು

ೞ ಕುರಂಗ ಮಾತಂಗ ಪತಂಗ ಭೃಂಗ ಮೀನಾಹತಾಃ ಪಂಚಭಿರೇವ ಪಂಚ |

ಏಕಃ ಪ್ರಮಾದೀಸಕಥಂ ನಹಸ್ಯತೇಯಸ್ಯೈವತೇ ಪಂಚಭಿರೇವ ಪಂಚ ||

ಲಗಾಮಕ್ಕೂ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಪೊಟ್ಟಿ ಕುದುರೆಗೆ, ಇಂತಹ, ಅಥವಾ ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯ ವಿವಾಹವೆಂಬ ಲಗಾಮವನ್ನು ಹಾಕದೆ, ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಯಾವ ಧರ್ಮದವರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿರುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಭರತಭೂಮಿಯೊಳಗಿನ ಆತ್ಮನಿಷ್ಠರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದ ಭ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಣದವರು, ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರವನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಅತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣಮುಳ್ಳುಗಳುಳ್ಳ ಲಗಾಮವನ್ನೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಉಳಿದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ವಿಷಯ ನಿಷ್ಠರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ವರ್ಣದವರು, ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ತೇಜಸ್ವತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಬಾಹ್ಯಾಣರಂತೆ ಮುಳ್ಳುಲಗಾಮವನ್ನೇ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮದ್ವಿಷ್ಟಿಯವರಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತ ಬಾರದಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಮುಳ್ಳುಲಗಾಮದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಪೂರಾ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿರುವದಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೆ ಉಳಿದ ವರ್ಣದವರೂ ಅರಿತಿರುವರು.

(೬) ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರವೂ, ತೇಜಸ್ವಿತೆಯೂ—ಇನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ - ತೇಜಸ್ವಿತೆಗಳೆಂದರೇನೆಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಾ. ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರವೆಂದರೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸತ್ವಗುಣಪ್ರಧಾನತೆಯು, “ಸತ್ವಾತ್ಮಂಜಾಯತೇ ಜ್ಞಾನಂ” ಎಂಬ, ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಉಕ್ತಿಯಂತೆ, ಸತ್ವಗುಣವು ಜ್ಞಾನವನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆತ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದರಿಂದ, ಅದರ ಸ್ವಭಾವವು ಅಂತರ್ಮುಖಿಯು, ಅಂದರೆ, ಹೊರಗಿನ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವಕೊಡದೆ, ಅಂತರಾತ್ಮನನ್ನೇ ನೋಡುವಂತಹ ಸ್ವಭಾವದ್ದು ಆಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯವಹಾರಾಸಕ್ತಿಯೂ, ಲೌಕಿಕ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯೂ, ಕರ್ತೃತ್ವಾಭಿಮಾನವೂ, ಲೌಕಿಕ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವವು. ಈ ಪವಿತ್ರಮನಸ್ಸಿನವರಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವಿಕಾ

ಹಾರ, ಸಾತ್ವಿಕವ್ಯವಹಾರ, ಸಾತ್ವಿಕವಿಹಾರಗಳು ಕಂಡು ಬರುವವು: ಅಂದರೆ, ಅವರ ಕಾರ್ಯಕಾರ್ಯಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವು ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತಿರುವದು. ಇಂತಹ ಪವಿತ್ರಾಂತ:ಕರಣದವರುಬೂದಿಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡದಂತೆ ಗೂಢದಾಹಕ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು, ಅಂದರೆ ಗೂಢತೇಜಸ್ವಿಗಳು ಆಗಿರುವರು. ಅಂತೇ ಕಾಲಿದಾಸನು ತನ್ನ ಶಾಕುಂತಲನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರಮನಸ್ಕರ ಮಹತ್ವ ಹೇಳುವಾಗ— “ ಅಸ್ತಿದಾಹಾತ್ಮಕ ಗೂಢಶಕ್ತಿ:” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ತೆರೆದಿದ್ದ ಕೆಂಡದ ಜಳವು ತುಳಿದರೂ ತುಳಿಯದಿದ್ದರೂ, ಹತ್ತರದವರಿಗೆ ತಾಕುವಂತೆ, ಬೂದಿ ಮುಚ್ಚಿದಕೆಂಡದ ದಾಹಕಗುಣವು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ತುಳಿಯುವ ಉದ್ಭವ ಹೊರತು ಅನ್ಯರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದು ! ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಪವಿತ್ರಮನಸ್ಸಿನವರು, ವಿಷಯನಿಷ್ಠರೂ, ವಿಷಯತುಷ್ಟರೂ, ವಿಷಯಪುಷ್ಟರೂ ಆಗಿರದೆ, ಆತ್ಮನಿಷ್ಠರೂ, ಆತ್ಮಜ್ಞಾನತುಷ್ಟರೂ, ಆತ್ಮಾನುಭವ ಪುಷ್ಟರೂ ಆಗಿರುವದರಿಂದ, ಅವರು ಸದಾ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುವರು. ಅಂತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ— “ ಅಸಂತುಷ್ಟಾ ದ್ವಿಜಾನಷ್ಟಾ: ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದು.

ಇನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿತೆಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳುವೆವು. ತೇಜಸ್ವಿತೆಯೆಂದರೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಶೋಭಾಪ್ರಧಾನತೆಯು. “ ರಜಸೋ ಲೋಭವಿವಚ ” ಎಂಬ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಉಕ್ತಿಯಂತೆ, ರಜೋಗುಣವು ಲೋಭವನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಷಯಲೋಭವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದರಿಂದ, ಅದರ ಸ್ವಭಾವವು ಬಹಿರ್ಮುಖಿಯು, ಅಂದರೆ ಅಂತರಾತ್ಮನಿಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡದೆ, ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ನೋಡುವಂತಹ ಸ್ವಭಾವವು ಆಗಿರುವದು. ಮನಸ್ಸಿನ ತೇಜಸ್ವಿತೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ವ್ಯವಹಾರಾಸಕ್ತಿಯೂ, ಲೌಕಿಕಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯೂ, ಕರ್ತೃತ್ವಾಭಿಮಾನವೂ, ಲೌಕಿಕ ಮುಷತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗುವವು. ತೇಜಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಸಾಹಾರ, ರಾಜಸವಿಹಾರ, ರಾಜಸವ್ಯವಹಾರಗಳು ಕಂಡುಬರುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಅವರ ಕಾರ್ಯ

[೧೨] ೧೩ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ — ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಾಲ-ಪ್ರೌಢವಿವಾಹಗಳು. ೧೭೭

ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣ್ಯಮೊದನೆ, ದೂತಿಯ ಬಳಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುವದು. ತೇಜಸ್ವಿಗಳು ತೆರೆದ ಕೆಂಡದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತತೇಜಸ್ವಿಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದ, ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಯಪ್ರದರಾಗಿರುವರು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ತೇಜಸ್ವಿಗಳು ವಿಷಯನಿಷ್ಠರೂ, ವಿಷಯಸಾಸ್ತ್ರಿಯಿಂದ ತುಷ್ಟರೂ, ವಿಷಯಸೇವನದಿಂದ ಪುಷ್ಟರೂ ಆಗಿರುವರು ಅಂತೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ — “ ಸಂತುಷ್ಟಾಶ್ಚ ಮಹೀಭೃತಃನಷ್ಟಾಃ ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದು.

(೭) ವರ್ಣಭೇದಗಳೂ, ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಗಳೂ — ಸತ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ “ಹಂಸ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದೇ ವರ್ಣವಿದ್ದದ್ದು, ಮುಂದೆಅದು ೧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ೨ ಕ್ಷತ್ರಿಯ. ೩ ವೈಶ್ಯ. ೪ ಶೂದ್ರ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿತೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೇ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ಣದ ಶೀಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಮನುವು — “ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯತದೇ ಹೋಯಂ ಕ್ಷುದ್ರಭೋಗಾಯ ನೇಷ್ಯತೇ । ಕೃಚ್ಛ್ರಾಯ ತಸಸೇ ಚೈವ ಪ್ರೇತ್ಯಾನಂತ ಸುಖಾಯಚ || ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಅಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ದೇಹವು ಕ್ಷುದ್ರ ವಿಷಯ ಸುಖಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಇರದೆ, ವಿವಿಧವ್ರತಪಾಲನ-ತಪಶ್ಚರ್ಯ-ಅನಂತ ಅಂದರೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಸುಖ ಸಂಪಾದನ ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ಇರುವದು.” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಅಹರಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಪೃಥ್ವಿಯ ಒಡೆತನವನ್ನೂ, ವೈಶ್ಯರು ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ, ಶೂದ್ರರು ಮೇಲಿನ ಕೈವರ್ಣಿಕರಸೇವಾಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಪಡೆದುಬೆಕೆಂದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಿರುವರು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಚರಿಸಿದರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮವೃತ್ತಿಯ ಅನ್ಯವರ್ಣ — ಜಾತಿಗಳವರಿಗೆ ಆತ್ಮಬಲಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಿಗೆ, ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ವರ್ಣ-ಜಾತಿಗಳ ವೃತ್ತಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಈಜಸ್ವಿತೆಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುವದು.

ಹೀಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರವನ್ನು, ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ತೇಜಸ್ವಿತೆಯನ್ನು ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುಕುಲವಾಸದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಈ ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಮನುಷ್ಯರ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂದು, ಅನಾಚಾರವು ಬೆಳೆಯಲು, ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಗುರುಕುಲವ್ಯಾಪ್ತವು ತಪ್ಪಿತು; ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರವರ್ಣಗಳ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಪ್ರೌಢರಾಗುವವರೆಗೆ- ತವರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಹೊಂದುತ್ತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿ, ತವರಮನೆಯವರ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣವೆಂದರೆ, ಹಿಂಡುವ ಎನ್ನೆಯನ್ನು, ಹೊಟ್ಟು, ಹುರುಳಿ, ಹತ್ತೀಕಾಳು ಮೊದಲಾದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಹಾರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಬದಿಯಮೇಸುವಂತೆ ಅಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಹಾರ-ವಸ್ತ್ರ-ಪ್ರವರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ದೃಢಾಂಗರನ್ನಾಗಿಯೂ, ಸುಶೋಭಿತರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದಲ್ಲದೆ, ಅವರನ್ನು ಶೀಲವತಿಯರನ್ನಾಗಿಯೂ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತೆಯರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ತಾಯಿತಂದೆಗಳಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ದೇಹರಕ್ಷಣ, ಶೀಲರಕ್ಷಣ, ಸುಶಿಕ್ಷಣಇವುಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಬಂದು ಬಿದ್ದಿತು: ಆದರೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಖ್ಯ ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ದೋಹ, ಅದರಿಂತೆ ಸರಸ್ವರರ ಅತಿಪರಿಚಯ ಇವುಗಳಮೂಲಕ ಈಮೂರು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ವಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗ ಹತ್ತಿ, ಸರಿಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣಸಾಗದೆ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವಿನಯಗುಣ ಕ್ಷಿಂತ, ಎಟ್ಟಿ ಗುಣವು ಹೆಚ್ಚು ಸೇರಹತ್ತಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಮಗಳಾದ ದೇವಯಾನಿಯ ಎಟ್ಟಿತನವನ್ನು ಉದಹರಿಸಬಹುದು. ತವರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೌಢಳಾಗಿದ್ದದೇವಯಾನಿಯು ಹೆಟ್ಟದಿಂದ, ತಂದೆಯಸಂಜೀವನೀಮಂತ್ರವನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕಚನಿಗೆ ತಂದೆಯಿಂದಉಪದೇ

ಕೊಡಿಸಿದ್ದೂ, ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ಲಗ್ನವಾಗದ ಕಚನಿಗೆ ಸಂಜೀವನೀ ಮಂತ್ರವು ಫಲಿಸಬೇಡೆಂದುದೇವಯಾನಿಯು ಸ್ವತಃಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಶಾಪಕೊಟ್ಟದ್ದೂ, ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಾದ ಯಯಾತಿರಾಜನ ತಪ್ಪನ್ನು, ಆರಾಜನು ತನಗೆ ಬಿದ್ದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ, ತನ್ನ ತಂದೆ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಮುಂದೆ ತೋಡಿಕೊಂಡು, ಅವರಿಂದ ತನ್ನ ಗಂಡ ಯಯಾತಿಗೆ ವೃದ್ಧನಾಗೆಂದು ಶಾಪಕೊಡಿಸಿದ್ದೂ, ದೇವಯಾನಿಯ ಎಟ್ಟಿತನ ನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು ? ಗಂಡುಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಆಗಲಿ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಆಗಲಿ, ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಹತ್ತರ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗದೆ, ಹುಡುಗರು ಎಟ್ಟಿಸ್ವಭಾವದವರಾಗುತ್ತಿರುವದರ ಅನುಭವವು ಈಗಲೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬರುತ್ತಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅಂತೇ, ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುಕುಲಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು; ಅವುಗಳ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ವಾಠಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಶ್ರೀವೈದವ್ಯಾಸರಂಥ ಜ್ಞಾನಘನರು, ತಮ್ಮ ಮಗ ಶುಕನನ್ನು ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶ ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಜನಕರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದರ ಮರ್ಮವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆ ತೇಜಸ್ಸುಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟಿ-ಹೀಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಾಧರಾಗುವವರೆಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ. ನಯ-ಭಯಗಳಿಲ್ಲದೆ, ತವರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವದರಿಂದ, ಅವರು ಸತ್ವಗುಣಿಗಳಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ, ಅಂದರೆ ಪವಿತ್ರಮನಸ್ಕರಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ರಜೋಗುಣಿಗಳು, ಅಂದರೆ ತೇಜಸ್ವಿಗಳು ಆಗುವ ಸಂಭವವು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬದನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೃತ್ತಿಯ ಅನ್ಯವರ್ಣದವರೂ ಚನ್ನಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅದೂರದರ್ಶಿತ್ವದ, ಹಾಗೂ ಅನ್ಯಸ್ಥೆಯ ಶಿಕ್ಷಣಾದಿಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಪುರುಷರಸಮಾನಸ್ಕಂಧರಾಗಬೇಕೆಂಬ ದುರ್ವಿಚಾರದಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಪುರುಷರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೇ ಕೊಡಹತ್ತಿ, ಅವರ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ, ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ದುರಹಂಕಾರವುಂಟಾಗಿ, ಅವರು ಕೈಗೆ ಹತ್ತದೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಹಸೀ

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ವಿಘಾತವಾಗಿ, ವೈದಿಕ ಆರ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಪರರ ಸೊತ್ತಾದ ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಶೀಲಸಂಪನ್ನೆಯರನ್ನಾಗಿಯೂ, ಯೋಗ್ಯ ಗೃಹಿಣಿಯರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿ ಪರರ ಆ ಸೊತ್ತನ್ನು ಯಥಾಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಪರರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಖ-ಸೌಭಾಗ್ಯ-ಶಾಂತಿಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ, ತಾವು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿ, ಧರ್ಮತಃ ತಾವು ಉಚ್ಚಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ, ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೃತಕಶೀಲದವರನ್ನಾಗಿಯೂ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡುವದು ಉಭಯಕುಲಗಳ ಅಧೀನತನದೇತುವಾಗುವದೇ ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ವಿಚಾರಗಟ್ಟು ನಡೆದು, ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಜ್ಜಾ-ಭಯ-ಶೀಲಭ್ರಷ್ಟರಾಗಮಾಡುವದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೃತ್ತಿಯ ಅನ್ಯವರ್ಣದವರಿಗೂ ಸರ್ವಥಾ ಭೂಷಣವಲ್ಲವು. ಯಾಕಂದರೆ, ಪುರುಷರ ತೇಜಸ್ವಿತೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾವಿತ್ರ್ಯಗಳ ಸಮ್ಮೇಲನದಿಂದ ಸುಖೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಈಶ್ವರೀಸಂಕೇತಕ್ಕೆ, ಅರ್ಥಾತ್ ಸೃಷ್ಟಿಯನಿಯಮಕ್ಕೆ ಬಾಧಿತಂದು, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾಗಿಮಾಡಿದರೆ, ಉಭಯತೇಜಸ್ಸುಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟದಲ್ಲಿ ಉಭಯರ ಪ್ರೇಮರ ಸಮಸುಟ್ಟು ಅಟ್ಟಿಸಿಹೋಗಲು, ಜಗತ್ತಿನ ಉಚ್ಚ ಸುಖದ ನಾಶವಾಗಿ, ಪ್ರೇಮ ಸ್ವರೂಪನೂ, ಸುಖಸ್ವರೂಪನೂ ಆಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ದ್ರೋಹಸಂಪಾದನ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವದೆಂತಲೂ ವಿನೇಕಿಗಳು ಪೂರಾ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಡಬೆಕು.

(೯) ಬಾಲವಿನಾ ದದಬಳಿಕೆ--ಹೀಗೆ ತೇಜಸ್ಸುಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟದಿಂದಂಟಾದ ಆಗ್ನಿಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೇಮರಸವೇ ಅಟ್ಟಿಸಿಹೋದ ಬಳಿಕ, ಆ ಒಣ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವೇನು ಉಳಿಯುವದು? ಇಂತಹ ಅನರ್ಥವು ಉಂಟಾಗಬಾರದೆಂತಲೇ ಸ್ಕೃತಿಕಾರರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಮಾನಸಿಕ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಕಾದುಕೊಳ್ಳಲು ಆಸ್ಪದವು ದೊರೆಯಬೇಕೆಂದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಉಪನಯನಕಾಲವಾದ ಎಂಟನೆಯ ವರ್ಷದ

ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಗುರುಕುಲವಾಸದ ಬದಲು, ಪತಿಗೃಹವಾಸವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಪರರ ಸೊತ್ತಾಗಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣದ ಹೊರೆಯೂ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ತಲೆಯಮೇಲಿಂದ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಇಳಿದಂತಾಗಿ, ಆ ಪರರಸೊತ್ತಿನ ಸಂರಕ್ಷಣದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಪರರೇ ವಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುವದು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಬಾಲವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಉದಾತ್ತ ವಿಚಾರವಿರುವದು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೌಢರಾಗುವವರೆಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ಈಗಿನಂಥ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚರಣೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪ್ರೌಢರಾಗಿರುವ ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸು, ಜ್ಞಾತಿ, ಕುಲ, ಶೀಲಗಳ ಹಂಗು ಇಲ್ಲದೆ, ಸ್ವಾರ್ಥಮೂಲಕ ಬೇಕಾದ ತರುಣಸುಂದರನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದು; ಆದರೆ ಅವರು ಇಚ್ಛಿಸಿದ ಆ ಪುರುಷನೇ ಅವರಿಗೆ ಪತಿಯಾಗುವನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಅಂದಬಳಿಕ ಅಂಥ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಭಿಚಾರದೋಷವು ತಟ್ಟಿ, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಾವಿತ್ರಕ್ಕೆ ಬಾಧೆಯುಂಟಾದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಕಾಮೇಚ್ಛೆಯೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗದಿರುವ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯವರನಿಗೆ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಆಕೆಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಪತಿಗೃಹಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಈ ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಭಿಚಾರದೋಷವೂ ತಪ್ಪಿದಂತಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಆ ಬಾಲ ವಧುವು ಅಪರಿಚಿತರಾದ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ನಯ-ಭಯ-ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ತಪಸ್ವಿನಿಯಂತೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ, ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಧ್ವಿಯೋ, ಅಥವಾ ಸುವಿಚಾರಿಯೋ ಆಗುವ ಸಂಭವವು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೌಢರಾಗುವವರೆಗೆ ತವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ಅವರ ತವರ ಮನೆಯವರ ಯೋಗ್ಯತಾಹೀನತೆಯ ಮಾನದಂತೆ, ಅವರು ಪತಿಭಕ್ಷಕರಾದ ಸುಖಲೋಲುಪರಾಗಳಿ, ಸಾಹಸಿಗಳಾಗಲಿ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುವದು! ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಳಚರಿತದಲ್ಲಿ

ದಮಯಂತಿಯು ತಾನು ಮನಸಾ ಇಚ್ಛಿಸಿದ ನಳನನ್ನು ಲಗ್ನಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕಾಯಿತು. ತನ್ನ ಎಂತಹ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು ಎಂಬದು ವಿಚಾರಮಾಡುವಹಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಳನು ಆಕೆಯಪತಿಯಾಗದೆ, ಅನ್ಯರುಪತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ಮಾನಸಿಕ ವೈಭಿಚಾರದೋಷಕ್ಕಾದರೂ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಅಥವಾನ್ಯಾಯ್ಯವಾಗಿಆಕೆಯುಅಜನ್ಮಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವು ಉಂಟಾಗಬಾರದೆಂತಲೇ ತಪಃಶೀಲರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಈಗಿನಂಥ ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಕಾಲದಬಾಧೆ, ಪರದೇಶದ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯವರ ಬಲಾತ್ಕಾರದಬಾಧೆ, ತಮ್ಮ ಆಶಕ್ತತೆ, ಲೋಕಾಪವಾದದ ಭಯ, ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬಾಲವಿವಾಹವನ್ನೇ ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ತರುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಇವೇ ಬಾಧೆಗಳೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಿಗೂ ಬಾಧಕಗಳಾದದ್ದರಿಂದ ಅವಶ್ಯವಾಗಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಬಾಲವಿವಾಹವು ಅವರಲ್ಲಿಯೂ, ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಬಂದಿರುವದು.

(೧೧) ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಧುವಿನ ವ್ರತಾಚರಣೆಯಮಹತ್ವ—ಎಂಟು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಲಗ್ನಮಾಡುವದರಿಂದ, ಅಲ್ಪವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ ಸಂಯೋಗವಾದ ಹಾನಿಯು ತಟ್ಟುವದೆಂದು ಪ್ರೌಢವಿವಾಹಾಭಿಮಾನಿಗಳು ವಾದಿಸುವದುಂಟು; ಆದರೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಲವಿವಾಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧಪಡಿಸಿದ್ದ ಸ್ಮೃತಿಕಾರರು, ಆ ಹಾನಿಯನ್ನು ಅರಿಯದವ್ವು ಮೂರ್ಖರಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಕಾಲಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಬರಬರುತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವಿಷಯಾಸಕ್ತರಾಗುತ್ತಬಂದು, ಅವರಿಗೆಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿಯ ವ್ರತಾಚರಣೆಯ ವಿಸ್ಮೃತಿಯಾಗಿ ಹೋಗಲು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಅನರ್ಥಪರಂಪರೆಯು ಉಂಟಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವದು; ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಮೃತ್ಯಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರಾದರೂ ಏನುಮಾಡಬೇಕು? ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ನಿರ್ಬಂಧದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬಾಲವಧುಗಳು ತಮ್ಮ ಲಗ್ನವಾದ ಐದುವರ್ಷ ಮಂಗಳಗೌರಿಯವ್ರತವನ್ನೂ, ಹತ್ತು

ಗೌನೆಯ ಪ್ರಕರಣ—ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಾಲ-ಪೌಢವಿವಾಹಗಳು. ೧೫೩

ವರ್ಷ ದಿನಸೀ ಗೌರಿಯವ್ರತವನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯವು ಈಗಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಇಂತಹ ಯಾವದೊಂದು ಬಗೆಯ ವ್ರತಾಚರಣೆಯಿಂದ ಹತ್ತುವರ್ಷ ಆ ವಧುಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತಪಾಲಿಸುವದು ಮಾತ್ರ ನಿಂತುಹೋಗಿರುತ್ತದೆ! ಹಾಗಾಗದೆವಧುಗಳ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಪಾಲನವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದರೆ, ವಧುವಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಹದಿನೆಂಟುವರ್ಷ, ವರನಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಇಪ್ಪತ್ತೈದುವರ್ಷವಯಸ್ಸಾಗಿ, ಈ ಅನರ್ಥವು ಸಹಜವಾಗಿ ತಪ್ಪುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ವಧುವಿಗೆ ರಜೋದರ್ಶನವಾದಕೂಡಲೆ ನಿಷೇಕಪ್ರಸ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ಅದೊಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ಕುಳಿತು, ಕೂಸುವತ್ತಿಕೊಂಡು ಗೌರೀ ವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಲಾಂಛನಾಸ್ವದವಾದ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದಿರುವದು! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಈ ಹೀನವಾದ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರಾದರೂ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಈ ವ್ರತಾಚರಣೆಯ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಬಂದಮಾನದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ—ಆರಣ್ಯಕರು, ನಾಗರಿಕರು, ಅಧಮರು, ಪತಿತರು ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳು ಕ್ರಮದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವವು. ವಶಿಷ್ಠ, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರಂಥ ಪ್ರಾಚೀನಮುನಿಗಳಂಥವರು, ತಪೋಮಯರಾದ ಆರಣ್ಯಕರು; ಧಾರತಕಾಲದ ದ್ರೋಣ-ಕೃಪರಂಥವರು ನಿಯತಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮನಿರತರಾದ ನಾಗರಿಕರು; ವಿಷಯತ್ಯಾಸೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸಶ್ವತ್ತಾಪಪಡುವವರು ಅಧಮಬ್ರಾಹ್ಮಣರು; ಇವರಿಗೆ ದ್ವಿಜಬಂಧುಗಳೆಂತಲೂ ಅನ್ನುವರು. ಈ ದ್ವಿಜಬಂಧುಗಳಿಗೆ —“ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರ ದ್ವಿಜಬಂಧೂನಾಂತ್ರಯೀ ನಶ್ರುತಿಗೋಚರಾ ” ಎಂಬ ಸ್ಮೃತಿನಾಕೃದಂತೆ, ವೇದಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವು; ಇನ್ನು, ತಾವು ಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ ಸಶ್ವತ್ತಾಪವು ಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ನಷ್ಟಮಾಡತೊಡಗಿರುವ ದುಷ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪತಿತರು. ಈ ಪತಿತರಿಗೆ ವೇದಗಳೇ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವರ ವೇದಾಧ್ಯಯನದ ಅಧಿಕಾರದ ವಿಚಾರವೇತಕ್ಕೆ? ಈಗಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರಣ್ಯಕರು ಗುಪ್ತರೂ, ನಾಗರಿಕರು

ಅಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಇಲ್ಲೊಬ್ಬರೂ ಆಗಿ, ಅಧಮ-ಪತಿತಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವ್ಯವಹಾರಗಳೇ ಎಲ್ಲಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವದರಿಂದ, ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವ್ರತಾಚರಣೆಯ ಹಾನಿಯಾಗಿ, ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಬಾಲವಿವಾಹಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಆಗಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರೇ ಆಗಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಪ್ರೌಢರಾಗುವವರೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದಿಂದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಸಾಲಿಸದಿದ್ದರೆ, ಬಾಲ-ಪ್ರೌಢವಿವಾಹಗಳೆರಡರಿಂದಲೂ ಹಾನಿಯು ತಪ್ಪದೆಂಬದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೧೧) ಜೈತ್ರ-ಬೀಜಗಳ ಶುದ್ಧಿಯು-ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಾಗಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಸಂತತಿಗಾಗಿ ಲಗ್ನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಯಥೇಚ್ಛ ವಿಷಯಸುಖಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಲಗ್ನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಯೋಗ್ಯ ಸಂತತಿಯು, ಕ್ಷೇತ್ರಶುದ್ಧಿ-ಬೀಜಶುದ್ಧಿಗಳ ಹೊರತು ಆಗಲಾರದು; ಅವೇಡರ ಶುದ್ಧಿಯು ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಚರಣೆಯಿಂದ ಯಾವದೊಂದು ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಭಗವಾನ್ ನೇದವ್ಯಾಸರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ, ಅವರ ತಾಯಿಯಾದ ಸತ್ಯವತಿಯು, ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಸೊಸೆಂದಿರಿಂದ ಒಂದುವರ್ಷ ವ್ರತಾಚರಣಮಾಡಿಸದೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ತತ್ಕಾಲ ಆವ್ಯಾಸರಿಂದ ಸಂತತಿ ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡಿಸಲು, ಬೀಜದ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ-ಪಂಡುಗಳೆಂಬವರು ಮಹಾ ಸಮರ್ಥರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ, ಕ್ಷೇತ್ರಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹುಟ್ಟುಕುರುಡನೂ, ಪಂಡುವು ಪಾಂಡುರೋಗಿಯೂ ಆದರು. ಇಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರಶುದ್ಧಿ-ಬೀಜಶುದ್ಧಿಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ತವೋಹಾನಿಯ ಮೂಲಕ ಆಗದಾಗಲು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಂತತಿಯು ಬ್ರಹ್ಮ ತೇಜೋವಿಹೀನವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವದು. ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದ ಪುಷ್ಕಿಗಳ ಬೀಜ-ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆರಡೂ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಸಂತತಿಯು ಮಹಾ ಬ್ರಹ್ಮ ತೇಜಸ್ವಿಯೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥ-ಅಗ್ನಿಶ್ರೀ ಲೋಕಸುಂದರಿಯಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ

ರಾಜಪುತ್ರ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಪ್ರೌಢವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲಗ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ, ತಪೋಮಗ್ನರಾದ ಅವರು ಬಹು ದಿವಸಗಳಾದರೂ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯ ಸಂಗವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಲಿಲ್ಲ; ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯಾದರೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಯಾವ ವಿಕಾರಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗದೆ, ಪತಿಯ ತಪಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತ ತಾನೂ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ತಪಸ್ಸಿನಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಳು! ಆಕೆಯ ತಪಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಸನ್ನರಾದ ಆಗಸ್ತ್ಯರು, ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ “ಇಥ ವಾಹನ” ಎಂಬಹೆಸರಿನ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಂತತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡಿದರು. ಈ ಅದ್ಭುತಸಂಗತಿಯು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸವಿಸ್ತರ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಈಗಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ, ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರ ಅವನತಿಯು, ಬಾಲವಿವಾಹದಿಂದಾಗಲಿ, ಪ್ರೌಢವಿವಾಹದಿಂದಾಗಲಿ ಆಗಿರದೆ, ಅವರ ತಪೋಹಾನಿಯಿಂದ ಆಗಿರುತ್ತದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

(೧೨) ತಪ್ಪುತಿಳುವಳಿಕೆ—ಹೀಗೆ ತಪೋಹಾನಿಯಿಂದ ಆದದುಷ್ಟರಿಣಾಮವನ್ನು ಬಾಲವಿವಾಹದಮೇಲೆಯೂ, ಸ್ವಚ್ಛಂದಾಚರಣೆಯಿಂದಾಗುವದುಷ್ಟರಿಣಾಮವನ್ನು ಪ್ರೌಢವಿವಾಹದಮೇಲೆಯೂ ಹೊರಿಸಿ, ತಪಸ್ವಿತೆಯನ್ನು ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರೌಢವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಾಗಲಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಬಾಲವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಾಗಲಿ ಅಗ್ರಹಪಟ್ಟರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ತೇಜೋಹಾನಿ-ಸಾವಿತ್ಯಹಾನಿಗಳೆರಡೂ ಆಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಗೌರವವೇ ನಷ್ಟವಾಗುವದು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೌಭಾಗ್ಯ-ಸುರಕ್ಷಿತತೆಗಳಿಗಾಗಿ, ಸಾತ್ವಿಕ ತಪೋಮೂಲಕವಾದ ಸಾವಿತ್ಯವೂ, ರಾಜಸತಪೋಮೂಲವಾದ ತೇಜಸ್ವಿತೆಯೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿಬೀಕಾಗುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಬಾಲವಿವಾಹವು ಸಾತ್ವಿಕ ತಪೋಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ, ಪ್ರೌಢವಿವಾಹವು ನಿಯತಾಚರಣೆಯ ರಾಜಸತಪೋಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ ಆಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು ಇವೆರಡೂ ಬಗೆಯ ವಿವಾಹಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಯಾಸಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಅವರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಖೊಟ್ಟಿ ಕುರುಗಿಗೆ, ಅಪರಖೊಟ್ಟಿ

ತನದ, ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಹತ್ತುವವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ತಾರತಮ್ಯವರಿತು, ಅದರ ಸೋಟಿಗೆ ಹಗ್ಗವನ್ನಾದರೂ ಹಚ್ಚಬೇಕು; ಅದಕ್ಕೆ ಸಾದಾಲಗಾ ಮವನ್ನಾದರೂ ಹಾಕಬೇಕು; ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಳ್ಳಲಗಾಮವನ್ನಾದರೂ ಹಾಕಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಆ ಮನೋರೂಪ ಖೊಟ್ಟಿಕುದುರೆಗೆ ಯಾವ ದೊಂದು ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಬಂಧವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ, ಅದರ ಆಯಾಲದ ಕೂದಲುಗಳ ನ್ನಾದರೂ ತಾವು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಅದನ್ನು ವಿಷಯಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛ ಸಂಚರಿಸಗೊಟ್ಟು, ತಾವು ಅದರ ಮೇಲೆ ಚಪ್ಪಾಳೆಬಾರಿಸುತ್ತ ಚಕ್ಕಂದದಿಂದ ನಗುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ, ಪರಮದುಷ್ಟರೂ, ಪರಮಸಾಹಸಿಗಳೂ, ಆತ್ಮಘಾತಕಿಗಳೂ, ಗಾವಿಲರೂ ಎಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ನುಡಿದು ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶಗುರುವರನು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಿರಲು, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಎದ್ದುಸಿಂತು, ಶ್ರೀ ಗುರುವರನೆದುರಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳೊಳಗಿಂದ ನೀರುಗಳು ಬಳಬಳ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು; ಆಕೆಯ ಮುಖದಿಂದ ಅಕ್ಷರಗಳು ಹೊರಡದಾದವು; ಆಕೆಯ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಶಿರಗಳು ಬಿಗಿದವು ಆಕೆಯು ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಗುರುವರನಿಗೆ—“ಗುರುದೇವಾ, ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕಗಳಾದ ನಿನ್ನ ಉಪದೇಶವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ನನ ದೋಷಗಳು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದವು; ಆದರೆ “ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲದ ಕಪಿಯು ಲಂಕೆ ಸುಟ್ಟಿತೆಂಬ” ತೆ, ಯಾರ ಅಥವಾ ಯಾತರ ಅಳಕೂ ಇಲ್ಲದ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಯಾದ ನಾನು, ಮನಬಂದಂತ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ, ಮನಬಂದಂತೆ ಕುಣಿದು ಪರಮ ದುಷ್ಟರೂ, ಪರಮಸಾಹಸಿಯೂ, ಆತ್ಮಘಾತಕಿಯೂ, ಗಾವಿಲರೂ ಆದೆನು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬದುಕಿ ಮಾಡುವದಾದರೂ ಏನು? ಹಾಹಾ! ಗುರು ದೇವಾ, ನಿನ್ನ ಈ ಪವಿತ್ರ ಚರಣಾರ್ಥದಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ದೇಹವಾ ತವಾಗಿ ಹೋಗಲಿ ” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆ ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದವಳು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದವಳು ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು! ಎಷ್ಟು ಉಪಚರಿಸಿದರೂ ಆಕೆಗೆ ಎಚ್ಚರವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ

ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶಗುರುವರನು ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—
 “ಶ್ರೀಮತೀ, ಈ ಅನುತಪ್ತಹೃದಯದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು, ನಾಳಿನ ಸಂಜೆ
 ಯವರೆಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಪ್ರಜ್ಞೆತಪ್ಪಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕವಳು. ಹಾಗೆ
 ಆಕೆ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಆಕೆಯ ಹಿತವಿರುತ್ತದೆ; ಆಕೆಯ
 ಜೀವಕ್ಕೆ ಸರ್ವಥಾ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮತೀ, ಈಗ ಅನಾಥಳಾಗಿ ನಿನ್ನ
 ಕೈಸೇರಿರುವ ಈ ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದ ಕುಮಾರಿಕೆಗೆ, ನಿನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ
 ಹಿತಕರ್ತೃಗಳು ಯಾರಿರುವರು? ಸಾಧ್ವೀ, ನಾನು ಮತ್ತೆ ಬರುವೆನು;
 ಶಿವನ ಸಂಸಾರವು, ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು—ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ” ಎಂದು ನುಡಿದು;
 ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಆ ಅಂತರ್ಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಟಾತನು. ಹೊರಟು ಹೋಗಿ
 ಬಿಟ್ಟನು; ತಿರುಗಿ ಯಾರು ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಆತನ ಗೊತ್ತೇಹ
 ತುಲಿಲ್ಲ!

೧೪ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಭಯಂಕರ ದಿವ್ಯ .

—

ಮರುದಿನ ಹೊತ್ತುಮುಣುಗುವ ಸಮಯ, ಹೊರಗೆ ಒಂದು
 ತಾಸುಹೊತ್ತು ಇದ್ದರೆ ಇರಬಹುದು. ಶ್ರೀಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನು ಹೇಳಿ
 ದಂತೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುವ ಹಾದಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿಯು ಒಂದೇ
 ಸವನೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು; ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಳವಾಯಿ ಮುದ್ರನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.
 ಅವರಿಲ್ಲರಿಗೂ ಸತ್ಯವಾಗಮವು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಅಂತರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಒಂದು
 ಬಗೆಯ ಚಡಪಡಿಕೆಯಾದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಶ್ರೀಗು
 ರುಬೋಧದ ವಿಲಕ್ಷಣ ಪರಿಣಾಮವಾದದ್ದರಿಂದ. ಅವರವರ ಮನಸು

ಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ತಾಳುವಾಗ, ಪ್ರಸವವೇದನೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ವ್ಯಥಿತಗಳೂ ಆಗಿದ್ದವು. ಸೂಕ್ಷ್ಮರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು, ಹಲವು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಕೈಸೇರಿದ ತನ್ನ ವೈರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ರಣಹುಟ್ಟಿ, ದಳವಾಯಿ ಭರಮ ಇವರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇನುಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆತನು ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದನು. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ನಾಶಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ, ತಾನು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಬಹುದೆಂದು ಆತನು ಭಾವಿಸಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಮಹಾಪುರುಷ ಸಹವಾಸದ ಸತ್ಪರಿಣಾಮವು ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಆದದ್ದು ಇನ್ನೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವರಿಬ್ಬರ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಮುಂದುವರಿಯದಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ರೂಪಾಂತರವಾಗುವಾಗ ಅದೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರವೇ ಆದಂತಾಗಿ, ಮನುಷ್ಯನು ಜನನ ಮರಣವೃಥೆಯಂತಹ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವ್ಯಥೆಪಡಬೇಕಾಗುವದು. ಸತ್ಸಮಾಗಮವಾಗುವ ನೊದಲು, ಮುದ್ದನು ಮಾಡಬಾರದ್ದನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಈಗ ಆತನಲ್ಲಾಗಿದ್ದ ವಿವೇಕೋದಯವು ಆತನನ್ನು ಆಡ್ಡಹಾದಿಯ ಹಿಡಿಯಗೊಡದಾಯಿತು. ಈಗ ಮುದ್ದನು ವಿವೇಕದ ಮಾತು ಕೇಳದಷ್ಟು ದುರ್ಜನನೂ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ; ವಿವೇಕದ ಹಾದಿಯನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ಹಿಡಿದು ಸಾಗುವಷ್ಟು ಸಜ್ಜನನೂ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಗಿನ ಆ ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಆತನ ಕಾರ್ಯಹಾನಿಯನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿತು; ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ತಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆತನು ಈಗ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಎಂದಿನ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಪತಿಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಯೋಗ್ಯಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಆತನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವ ವಿಚಾರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—

ಶ್ರೀಮತಿ—ವೀರವರ, ದಳವಾಯಿ ಬರಮಪ್ಪನ ಸುದ್ದಿಯೇನು? ಈ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಎಚ್ಚರವಾಗಲೊಲ್ಲದಲ್ಲ! ಈಕೆ ಎಚ್ಚತ್ತು ಬಳಿಕ ಈಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಏನುಮಾಡಬೇಕು?

ಮುದ್ದ—ಈಗ ಎದ್ದಾಳು ; ದೊಡ್ಡವರ ಮಾತು ಸುಳ್ಳು ಹೇಗಾಗುವದು ? ಈ ರಣಹುಟ್ಟಿಯ ಮಾತೇನು ? ನೀನು ಈಕೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ದಾಸೀವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಿನ್ನ ಸೇವಾ ಚಾಕರಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇರುವಳು ; ಆದರೆ ಮೊದಲು ನಾವು ದಳವಾಯಿ ಭರಮನ ಶಾಸನಮಾಡಿ, ಇನ್ನು ಅತನು ರಾಜಕರಣದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕುತೋ ಹೇಳು.

ಶ್ರೀಮತಿ—ಹೌದು. ತಮ್ಮ ಮಾತು ಸತ್ಯವು. ಬರಮಪ್ಪನಿಗೆ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧದ ಸಣ ಒಡ್ಡಿದರೆ ಹೇಗೆ ? ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಠ ನಾದವನು ದುರ್ಬಲನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧಪಡಿಸಿದರಾಯಿತು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಸಂಕಮಲ್ಲನು ಮಹಾಪ್ರಸಿದ್ಧನಲ್ಲವೆ ? ಅತನಿಂದ ಬರಮನ ಮುಳ್ಳು ಮುರಿದು ಹೋದರೆ ಅಪಕೀರ್ತಿಬಾರದೆ ಕೇಸವಾಗಿ ಹೋಗುವದಲ್ಲ !

ಮುದ್ದ—ನೀನು ಹೇಳುವದು ಸಮರ್ಪಕವು ; ಆದರೆ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಾಗವು ಯಾರ ಮನೆಯದು ? ಬರಮನಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಲಿಷ್ಠನಲ್ಲ ; ಸಂಕನ ಸರಿಜೋಡಿಯವನು ! ಅಂದಬಳಿಕ ಬರಮನೇ ಸಂಕನನ್ನು ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಮಾತಾಡಿದಂತೆ ದಳವಾಯಿ ಬರಮನನ್ನು ಬಂಧಮುಕ್ತಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕಾಗುವದಲ್ಲ ! ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಯಾವಮಾತೂ ಬಗೆ ಹರಿಯದಾಗಿದೆ ; ಅಥವಾ ಭರಮನ ನಾಶಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟು ವಿಚಾರವಾದರೂ ಎತಕ್ಕೆ ? ಹಿಂದೆ ನಾನು ದುರ್ಗದ ಇಬ್ಬರು ನಾಯಕರ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿಸಿದಂತೆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಭರಮನ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆನು ; ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಮುರುಗೀಶ ಗುರುವರನ ಶಿಷ್ಯನೆನಿಸಿದ ನನಗೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಈಗ ಮನಸ್ಸೇ ಆಗಲಿಲ್ಲದಲ್ಲ ! ಆದ್ದರಿಂದ ಭರಮನ ನಾಶಮಾಡಿದರೂ ರಾಜನೀತಿಯಿಂದಲೇ ಅತನ ನಾಶಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ! ಆದರೆ ಶ್ರೀಮತಿ, ಈ ಹೇಸಿ ರಾಜಕಾರಣದ ರಾಡಿ ಸಾಕು, ನಡೆ, ಎತ್ತಾದರೂ ಸಾವಿಬ್ಬರೂ ಹೋಗಿ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಹರಣಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದುಬಿಡೋಣ.

ಶ್ರೀಮತಿ—ಹೌದು, ನಾಥಾ, ನನಗಾದರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಶಿವಪೂಜೆಯಾದರೂ ಏನು ಸುಸೂತ್ರ. ಏನು ಸುಲಭ! ಶಿವನಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮಾತೇನು ಸುಲಭವೇ? ಈಗ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಎದೆಗೊಟ್ಟು ನಿಂತು ಸಜ್ಜನಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲಾರದೆ, ಶಿವಪೂಜೆಯ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವ ನಮ್ಮ ಮಂಗ ಮನಸ್ಸು, ಸಜ್ಜನಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಶಿವಪೂಜೆಮಾಡಲಾರದೆ ಮತ್ತಾವಕಡೆಗೂ ದರೂ ಹೋಗುತ್ತಿದರೆ ಮಾಡುವದೇನು? ಆದ್ದರಿಂದ ಪಡೆದದ್ದು ಉಣ್ಣಬೇಕೆಂಬಂತೆ, ನಾವು ಪಡೆದಿದ್ದ ರಾಜಕಾರಣದ ರಾಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಜ್ಜನಸಮ್ಮತವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಲಿರೋಣ; ಅಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಕೈ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾವ ದಂಡೆಗಾದರೂ ಹಚ್ಚಿಯೇಹಚ್ಚುವನು; ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗುರುಚರಣವನ್ನೇ ನಂಬಿ, ತೇಲಲಿ ಮುಣುಗಲಿ, ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡೋಣ!

ಮುದ್ದ— (ನಿಶ್ಚಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ) ಶ್ರೀಮತೀ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡೋಣ; ನಿನ್ನ ಮಾತೇ ಯೋಗ್ಯವು; ಇನ್ನು ನಾನು ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕುವದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಈಗ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಹೇಳು.

ಶ್ರೀಮತಿ—ಈ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ನನಗೊಂದು ಕನಸು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನು ಪಣಕಟ್ಟಿ ಹುಲಿಯೊಡನೆ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಹುಲಿಯು ಆತನನ್ನು ಹರಿದು ತಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು! ಅವ್ಯಯ್ಯ! ನಮ್ಮ ಪಂಜರದಲ್ಲಿಯೆ ತಿಮ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹುಲಿಯೇ ಎಂತಹ ಕ್ರೂರ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿತ್ತಲ್ಲ! ಅದರಮುಂದೆ ಬರಮನ ಆಟವೇನೂ ನಡೆಯದೆ, ಆತನು ತನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾದನು! ಪಾಪ! ಮನುಷ್ಯನು ಹುಲಿಗೆ ಈಡೇ?

ಮುದ್ದ—ನಿನ್ನ ಕನಸಿನಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸವಿಚಾರವು ಬಂದಿರುವದು. . ನಮ್ಮ ಪಂಜರದೊಳಗಿನ ತಿಮ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹುಲಿಯೊಡನೆಯೇ ಪಣಗಟ್ಟಿ ಭರಮನನ್ನು ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಅದರೊಡನೆ ಕಾದಲು

ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಹೇಗಾದೀತು? ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಂಭಾಷಣವು ನಡೆದಿರುವಾಗ ರಣಹುಚ್ಚಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಲು, ಆಕೆಯು ಶ್ರೀಮತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—

ರಣಹುಚ್ಚಿ—ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತೀ, ನನ್ನನ್ನೂ ಆ ಹುಲಿಗೇ ತುತ್ತು ಮಾಡಿಸಿಬಿಡಬಾರದೇ? ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಸಂಗಡಲೇ ನನ್ನ ದೇಹದ ಅಂತವೂ ಆಗಿಹೋಗಲಿ!

ಶ್ರೀಮತಿ—ಹುಚ್ಚಮ್ಮಾ, ಏಳು, ಮೊದಲು ಕೈಕಾಲುಮೋರೆ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳು. ನಿನ್ನಿನಿಂದ ನೀನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರುಹಾಕಿರುವದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾಗಿಹೋಯಿತು, ಗುರುನಾಥನ ಅಭಿವಚನವಿದ್ದದ್ದರಿಂದಲೇ ಈಗ ನೀನು ಎಚ್ಚತ್ತಂತಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು, ಏಳು, ಮೊದಲು ಊಟಮಾಡುಏಳು.

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಚಟ್ಟನೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದನು. ಆತನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ತೋರಿತು. ಆತನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲೋಚನಾ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಚುಕ್ಕಪ್ಪ-ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಎಂಬ ವರನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಕರಸಿಕೊಳ್ಳಲು. ಅವರ ಗುಪ್ತಾಲೋಚನೆಗೆ ಅರಂಭವಾಯಿತು. ಚುಕ್ಕಪ್ಪನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಆತುರದಿಂದ—

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ಅಣ್ಣಾ, ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವಿಲಂಬಮಾಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಭರಮನನ್ನು ಈ ಲೋಕದಿಂದ ಹೊರಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮಾಡಬೇಕು; ಸುಮ್ಮನೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುವದು ನೆಟ್ಟಗಲ್ಲ.

ಮುದ್ದ—ತಮ್ಮಾ, ನಾನಾದರೂ ವಿಲಂಬಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲಿ ಅನ್ನುತ್ತೇನೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈಗ ಒಂದು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿರುವೆನು; ಅದನ್ನು ನಿನ್ನಮುಂದೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆಸಿದ್ದೇನೆ.

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ಅದೇನು ಹಂಚಿಕೆ? ಹೇಳು ಬೇಗನೆ.

ಮುದ್ದ--ನಮ್ಮ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರವ್ಯಾಘ್ರತಮ್ಮನು ಇರುವದಲ್ಲ, ಆ ಹದಿನಾರುಮೆಟ್ಟಿನ ಹುಲಿಯೊಡನೆ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನನ್ನು ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಕಾದಬಿಡೋಣ. ಬರಮನು ಬಲಶಾಲಿಯಾದರೆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಹಿಚಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಸೆರೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋಗಲಿ, ದುರ್ಬಲನಾದರೆ ಹುಲಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿಹೋಗಲಿ! ತಮ್ಮಾ, ಹಿಂದಿನಂತೆ ಕೊಲೆಗಡಕತನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮೆಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಹಂಚಿಕೆ ತಿಗಿದಿದ್ದೇನೆ.

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ--ನಿನ್ನ ವಿಚಾರವೇನು ತೆಗೆದುಹಾಕತಕ್ಕಂತಹದಲ್ಲ; ನಾವು ಶಿವಭಕ್ತರು, ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶಗುರುವರನ ಕರುಣಾಪ್ರಸಾದ ಪಡೆದಿದ್ದೇವೆ ಅಂದಬಳಿಕ ಕವ್ವುಜನರಂತೆ ಕೊಲೆಗಡಕತನಮಾಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ; ಆದರೆ ಆ ಹುಲಿಗೆ ಎರಡುದಿನ ಏನೂ ಆಹಾರ ಹಾಕದೆ ಉಪಾಸವಿಡುವದು ನೆಟ್ಟಗಲ್ಲವೇ?

ಮುದ್ದ--ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಉಪಾಸವಿಡೋಣ. ಅದು ನಮ್ಮ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಮಾತು; ಆದರೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನೂ, ಭರಮನೊಡನೆ ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಕೆಡವಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ, ಇದರಬಗ್ಗೆ ನಿನ್ನ ವಿಚಾರವೇನು?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ--ಅಣ್ಣಾ, ಕಡೆಗೂ ನಿನ್ನ ಮರಳುತನವು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಹೊಯ್ಯಾಲೆ ಹುಚ್ಚಿಯು ನಮ್ಮಂಥವರನ್ನು ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ನೋಜು ನೋಡಬಹುದಲ್ಲದೆ, ತಾನು ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳುವಳೆ? ಅಣ್ಣಾ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವು ನೀನು ಅರಿಯದ್ದೇ? ಆಕೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು ಆಕೆಯು ಕಡೆಗೂ ಅತ್ತಿಗೆಯ ದಾಸಿಯಾಗಿ ಆಕೆಯ ಚಾಕರಿಮಾಡುತ್ತ ಕಾಲಹರಣಮಾಡುತ್ತ ಅಂತರ್ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತ ಬಿದ್ದಿರಲಿ!

ಮುದ್ದ--ಆ ರಣರಕ್ಕಸಿಯು ಶ್ರೀಮತಿಯ ದಾಸಿಯಾಗಿಯೇ ನಮಗೆ ವಶ್ಯ ಇರಬಹುದೇ?

జుక్కప్ప—ఇన్ను ఈమాతు కేళు, నాను ఒప్పికొళ్ళు వేను ఆ రణకుచ్చియు, యావాగ్ ఏనుమాడి ననుగే మంకు బూదికచ్చి హోదాళేంబ నియనువిల్ల. మేలొగి అణ్ణా, ఆకేయ మేలీ శ్రీగురునాథన అంతఃకరణవేష్టిరువదేంబదన్న నావెల్లరొ న్నోడిరువవిల్లవే? అందబళిక ఆకేయ నేలీ నమ్మంధ పానురరిగే కుత్తదు.

ముద్దు—ఇందు అంతర్గృహకే నాను హోదాగ, రణకుచ్చియు నమ్మ శ్రీమతిగే—నమ్మ అణ్ణ దళవాయి భరమప్ప నోడనే నన్నన్నా కులియబాయిగే తుత్తాగి మాడిబిడబారదే? ” ఎందు నన్న సమక్ష కేళికొండిరువళు.

జుక్కప్ప—అత్తిగేయవరొడనే ఈ మాతు హోరడలికే కారణ?

ముద్దు—దళవాయి భరమన నాశద టుపాయవన్న కురితు, నాను సాధ్వి శ్రీమతియోడనే ఆలొచిసుత్తిరువాగ, శ్రీమతియు తన్న కనసినల్లి, దళవాయి భరమను నమ్మ తిమ్మ వ్యాఘ్ర నోడనే కాదువాగ, ఆతనన్న ఆ క్రూరవ్యాఘ్రను కరిదుతింది తంత! ఆకేయ ఆ కనసిన సూచనీయంతేయే నాను భరమనను నమ్మ కులియోడనే పణకట్ట కాదలికే బిడబీకేందు నాన్న శ్రీమతియముందే హేళువాగ, రణకుచ్చియు నడువే బాయి కాకి మేలీ హేళిదంతే శ్రీమతియన్న కేళిదళు.

జుక్కప్ప—ఇదు ననుగే అనుకూలవే ఆయితేందు హేళు కుదు; యాకందరే, ఆ రణకుచ్చియ మాతన్నే ఆకేయ కొరళిగే కట్టలికే బరువకాగిదే.

ఈ మేరేగి మాతుకథిగళాదబళిక దళవాయి ముద్దును కొడలే ఎల్లకడేగొ డంగురసారలికే డంగురదవరిగే అజ్ఞాపిసేందు జుక్కప్పనిగే హేళిదను. అదరంతే జుక్కప్పను అజ్ఞాపిసలు,

ಡಂಗುರದವರು ತಮ್ಮ ನಾಡ್ಯವನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ ಡಂಗುರ ಸಾರಹತ್ತಿ
 ವರು. ಆಗ ಇಳಿಹೊತ್ತಿನ ಸಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಡಂಗುರದವರು ಜನ
 ತನ್ನು ಕುರಿತು ಬೀದಿಗುಂಟೆ ಡಂಗುರ ಸಾರುತ್ತ ನಡೆದರು. ಅವರು
 ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು—“ ಕೇಳಿರಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಲಕ್ಷಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿರಿ. ನಮ್ಮ
 ಪ್ರಕೃತದ ಡೊಣ್ಣೆ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕರ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡುಗಾರನಾಗಿ ಎದ್ದಿಹ
 ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನನ್ನೂ, ಅವನ ಸಂಗಡಿಗರನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಚುಕ್ಕೆಪ್ಪ-
 ಚಿಕ್ಕೆಪ್ಪ ಎಂಬವರು ಶೌರ್ಯದಿಂದಕಾದಿ ಸೆರೆಹಿಡಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.
 ನಾಳೆ ಬೆಳಗಿನ ಎರಡುತಾಸು ಹೊತ್ತು ಏರುವದರೊಳಗೆ, ಭರಮಪ್ಪನು
 ನಮ್ಮ ಪಂಜರದಲ್ಲಿಯೆ ತಿಮ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹುಲಿಯೊಡನೆ ಬರಿಗೈ
 ಯಿಂದ ಕಾಳಗಮಾಡುವನು. ಆ ಬಂಡುಗಾರನು ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ
 ಬಿದ್ದು ಸಾಯುವನು, ಇಲ್ಲನೆ ಗಂಡಸಾದರೆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದು
 ವಾರಾಗಿ ಹೋಗುವನು! ಈ ಅಪರೂಪದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ
 ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ದೊರೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಇನ್ನುಮೇಲೆ
 ಯಾರಾದರೂ ಬಂಡಾಯಮಾಡಿದರೆ, ಅವರೂ ಭರಮಪ್ಪನಂತೆ ಹುಲಿಯ
 ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳಬೇಕಾದೀತೆಂದು ದೊರೆಗಳ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ; ಕೇಳಿರಿ,
 ಎಲ್ಲರೂ ಚನ್ನಾಗಿ ಲಕ್ಷಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿರಿ ” ಎಂದು ಬೀದಿಬೀದಿಗಳಹಿಡಿದು,
 ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೂ
 ಸಾರುತ್ತ ಬಂದರು. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಡಂಗುರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಜನರು ಬೆರಗಾ
 ದರು. ತಪ್ಪುಗಾರರನ್ನು ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿ, ಅಥವಾ ಅವ
 ರಿಗೆ ಹಾವುಕಡಿಸಿ, ಅಥವಾ ಅವರಿಂದ ವಿಷಪಾನಮಾಡಿಸಿ, ಅಥವಾ ಬಲಿ
 ಸ್ತುಜಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಕಾದಿಸಿ ಅವರ ಪ್ರಾಣಹರಣಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯು
 ಮೊದಲಿನ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಹಾಗೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ
 ನಾಯಕರಾದರೂ ರಾಜಕೀಯ ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು;
 ಅಡರೆ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನಂಥ ನಾಯಕರ ಸತ್ಯಪಕ್ಷದ ವೀರನನ್ನು
 ಹುಲಿಯೊಡನೆ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲಿಸುಹದಂ, ಬಹುಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ
 ಅಹಂಕಾರ. ನಾಯಕರ ದಳವಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಪಕ್ಷ, ಭರಮಪ್ಪನ

ಪಕ್ಷ ಎಂಬ ಎರಡು ಪ್ರಬಲ ಪಕ್ಷಗಳಿದ್ದದ್ದು ವಾಚಕರಿಗೆ ಈ ಮೊದಲಿಗಿತ್ತಿರುವದು. ಭರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷವು ಮಹಾಪ್ರಬಲವಿದ್ದು, ಮುಟ್ಟನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಮುರಿಬಡಿಯುವ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಹಕ್ಕದಾರನಾದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಭರಮನಾಯಕನನ್ನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದಕರಕೊಂಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧರೀತಿಯಿಂದ ದಳವಾಯಿ ಮುಟ್ಟನ ಪಕ್ಷದೊಡನೆ ಯುದ್ಧಹೊಡೆದದೊಂದು ಕೆಲಸವು ಉಳಿದಿತ್ತು. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನನ್ನು ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಕೊಡುವದು ಅನ್ಯಾಯವೆಂತಲೂ, ಏನುಮಾಡಿದರೂ ನಾವು ಆ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಡೆಯಗೊಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಭರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷದವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತಾಡಹತ್ತಿದರು; ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಳಿನ ಹುಲಿಯ ಕಾಳಗದ ಪ್ರಸಂಗವು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ಸಾಗದೆಂದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜನರು ಮಾತಾಡಹತ್ತಿದರು; ಜನರಿಂತಹ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಯು ನಡೆಯದಂತೆ ಬಂಜೋಬಸ್ತು ಇಡಲು, ಮುಟ್ಟಪ್ಪನೂ ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವು ಸಶಸ್ತ್ರವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

೧೫ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ದೈವೀಮಾಯೆ !

ದಳವಾಯಿ ಮುಟ್ಟಪ್ಪನ ಈ ಹಂಗುರದಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೂ ಬರಬರುತ್ತ ಮೊದಲಿಗೊಂದುವಿಧವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದುಬೆಳಿಗಿನಿಂದ ಒಳಸೇರುತ್ತಾಳೆ, ಮಸಲಿತ್ತುಗಳೂ ಎಲ್ಲೆಡೆ

ಯಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆದವು. ಎಲ್ಲಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಜನಕ್ಷೋಭವು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನು ಮುದ್ದನ ಸೆರೆಯೊಳಗಿದ್ದ ಸುದ್ದಿಯೇ ಜನರಿಗೆ ಮೊದಲು ವೆಟ್ಟಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಜನರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುಜುಗುಟ್ಟುವದು ಮಾತ್ರ ಜನರ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. “ಇದೇನು ಹಾರಿಕೆಯ ಸುಳ್ಳುಸುದ್ದಿಯಿರಬಹುದೆ” ದು ಜನರು ತರ್ಕಿಸಿದ್ದರು; ದಳವಾಯಿಗಳ ಆಗಿನ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಇಂಥ ಹಲವು ಸುದ್ದಿಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದವು, ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದವು; ಆದರೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರೀತಿಯಿಂದ ರಾಜಡಂಗುರವೇ ಸಾರಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷದವರು ಕ್ಷೋಭಿಸಿದರು. ಆ ಭರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷದ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರೀತಿಯಿಂದ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಿ, ತಮ್ಮದೊಂದು ಪಂಚಮಂಡಲದ ಮುಖಾಂತರ, ಈ ಹುಲಿಯ ಕಾಳಗದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ, ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯನ್ನು ಬಹುಮಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸೆರೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಮಾಡಿಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂತಲೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಭರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷದವರೆಲ್ಲ ಸಶಸ್ತ್ರರಾಗಿ ಹುಲಿಯಕಾಳಗದಕಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಇತ್ತು ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಪ್ಪನೂ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ತತ್ತರನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನ ಪಕ್ಷದ ಒಂದು ಪಂಚಮಂಡಲವೂ ಆ ರಾತ್ರಿಯೇ ಕೂಡಿ, ಮುದ್ದಣ್ಣನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳಲು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. “ಏತ್ತು ನಾಗರಿಕರೂ, ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಈ ದುಹಿಯಿಂದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅನರ್ಥವು ಒದಗಬಾರದೆಂದು, ತಮ್ಮಲ್ಲಿಂದೂ ಪಂಚರ ಸಂಘವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಅಂದುರಾತ್ರಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತತೆಯು ಹಬ್ಬಿ, ಹಾಹಾ ಅನ್ನುವದರೊಳಗಾಗಿ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳವರೆಗೂ ಅದು ಹಬ್ಬಿಹೋಯಿತು !

ಬೆಳಗಾಯಿತು, ಎಲ್ಲಿನೋಡಿದರೂ ಹುಲಿಯ ಕಾಳಗದ ಮಾತು ; ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಭರಮಪ್ಪನನ್ನು ಮೊದಲು ಸೆರೆಯೊಳಗಿಂದ ಬಿಡಿಸುವ ವಿಚಾರ ! ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಜಗಳದ ಇತ್ಯರ್ಥವು ಇಂದೇ ಆಗಿಹೋಗಲಿ, ಹಿಂದುಗಡೆ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಭರಮನಾಯ್ಕ

ಕನು ತನ್ನ ನಾಯಕತನದ ಸಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲೊಲ್ಲನೇಕೆ, ಇಂದು ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯು ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಂದು ಕೂಡಲೇಬೇಕು. ಇನ್ನು ಈ ತಿಕ್ಕಾಟವು ಬಹುದಿವಸ ನಡೆಯಲಾಗದು. ಏನಾಗುವದು ಬೇಗನೆ ಆಗಿಹೋಗಲಿ” ಎಂದು ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಜನರು, ತಮ್ಮ ಸಕ್ಕಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾತಾಡಹತ್ತಿದರು ; ಆದರೆ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಕೂಡಿದ್ದ ಮೂರು ಪಂಚಮಂಡಲದವರ ಮಾತನ್ನು ಆಯಾಪಕ್ಷದವರು ಮೀರದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಸಶಸ್ತ್ರರಾಗಿಯೇ ಹುಲಿಯ ಕಾಳಗದಕಣದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದರು ; ಅವರವರು ತಮ ತಮ್ಮ ಪಂಚಮಂಡಲವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು; ಏನುಮಾತಾಡುವದಾದರೂ ಪಂಚರಮುಖ್ಯನೇ ಮಾತಾಡಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಸಿಕ್ಕವರು ಮಾತಾಡಲಾಗದೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧವಾಗಿತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಇಡೀ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ದುರ್ಗವೇ ಕ್ಷೋಭಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪಂಚರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊರಟುಬಂದಿದ್ದರೂ, ಜನರಗದ್ದಲ-ಗೊಂದಲಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಜನರು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಒಂದೊಂದು ನಿಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದರು. ಮುದ್ದಣನ ಖಾಸಸ್ಥಾನದವರು ಸಶಸ್ತ್ರರಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಜನರನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಗೊಂಪಲವೇಳದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತದ ದೊರೆರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನು ದಳವಾಯಿಮುದ್ದಣನ ಕೈ ಹಿಡಕೊಂಡು ಬಂದು ಮುಖ್ಯಾಸನದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಸ್ಫುಟಿತೆಯು ಉಂಟಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಹುಲಿಯಕಣದ ಕಡೆಗೆ ಒಮ್ಮೆ, ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣನಕಡೆಗೆ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಉಭಯದಳವಾಯಿಪಕ್ಷದವರ ಮೈರಕ್ತಗಳೂ ಸಕ್ಕಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಚಿಲಿ ಚಿಲಿ ಉಕ್ಕುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಪಂಚಮಂಡಲದ ಪ್ರತಿಬಂಧದಮೂಲಕ ಯಾರೂ ಮಿಸುಕಾಡದೆ ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯರ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಹುಲಿಯ ಕಾಳಗದ ಕಣವನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ಜನರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವಾಗ, ಕಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗಜದ ಬಲಿಷ್ಠ

ಕಟಾಂಜನವು ಬಹು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆ ಕಟಾಂಜನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹದಿನಾರು ಮೆಟ್ಟಿನ ಹುಲಿಯು ಇದ್ದ ಕಟಾಂಜನವು ಇದ್ದಿತು. ಆ ಕಟಾಂಜನದ ಬಾಗಿಲು ಇಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಕೀಲಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರು. ಹೊರಗಿನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಟಾಂಜನಕ್ಕೂ ಬಾಗಿಲು ಇದ್ದು, ಅದಕ್ಕೂ ಕೀಲಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರು. ಹುಲಿಯು ಇದ್ದ ಕಟಾಂಜನದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಕೂಡಲೆ ಹುಲಿಯು ಹೊರಗೆ ಬರಲು, ಅದರೊಡನೆ ಅಪರಾಧಿಯು ಹೊರಕಟಾಂಜನದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಳಗವಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪಂಜರದೊಳಗಿನ ಹುಲಿಗೆ ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದಿರಲು, ಅದು ಹಸಿದು ಕ್ರಾಂತವಾದದ್ದರಿಂದ, ಅದು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಹು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಎರಡು ಕೆಂಡಗಳಂತೆ ನಿಗನಿಗಿ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದು ಭಯಂಕರ ರೀತಿಯಿಂದ ಗುಡುಗುಹಾಕಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಾಲ ಅಪ್ಪಳಿಸಹತ್ತಲು, ಇದು ಈಗ ಎರಡೂ ಕಟಾಂಜನಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಜನಸಮೂಹದ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ರಕ್ತಹೀರುವದೆಂದು ಭಾಸವಾಗಿ, ಅಕ್ಕೆ ದಿಯವರ ರಕ್ತದ ಗುಂಡಿಗೆಗಳು ಒಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದವು ; ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಕಡುಗಲಿಗಳ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ಆ ಕ್ರೂರವ್ಯಾಘ್ರನ ರಭಸಕ್ಕೆ ವೀರರ ತೋಳತಂಡೆ ಯೇಳಲು, ಅವಡುಗಚ್ಚಿದ ಆ ವೀರರ ಖಡ್ಗದ ಹಿಡಿ ಕೆಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಒರೆಯಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಸರಿಯುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನು ಕಾವಲುಗಾರರ ಬಲವಾದ ಕಾವಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹುಲಿಯ ಹೊರಕಟಾಂಜನದ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಆತನ ಪಕ್ಷದವರು ಖೋಭಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಪಂಚಮಂಡಲದವರಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಅವರ ಮುಖ್ಯನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥದೊರೆಗೆ ಬಗ್ಗಿ ಮುಜರೆಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಜನರಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಹಸ್ತದಿಂದ ಸಮಾಧಾನತಾಳಿರೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತ, ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕುರಿತು—“ ದೊರೆಗಳು ಈಗ ಶಾಂತಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿ, ಈಗಾಗಿರುವ ನಮ್ಮ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಅಪಮಾನವನ್ನು ದೂರ

ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಇದು ಮನೆಯಜಗಳ, ನಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ಹೆಲ್ಲು ಎಂಬಸ್ಥಿತಿಯು ಇರುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರೀತಿಯಿಂದ ರಣಕದನವಾದಹೊರತು, ನಮ್ಮ ಶೂರನಾಯಕಮನೆತನದ ಜಗಳದ ನಿರ್ಣಯವಾಗುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಕಾಳಗದ ಕಣದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟುಹೋಗಿರುವವು. ಆದರೆ, ಆ ಕಾಳಗದ ಸಮಯವು ತೀರ ಸಮೀಪಿಸಿದ್ದರೂ, ಇಂದು ಅದು ಒದಗಿ ಬಂದಿರುವದಿಲ್ಲ ! ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು ಗಂಡುಗಲಿಗಳು. ಹುಲಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಎದುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು. ಅಂಥವರು ಸಂಜರದಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ನಮ್ಮ ವೀರ ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯನ್ನು ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮೋಜುಮೋಡುವದು ಚಂದಕಾಣುವದಿಲ್ಲ ! ಆದ್ದರಿಂದ ರಂಗಪ್ಪದೊರೆಗಳು, ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯು ತಮ್ಮ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ತಮ್ಮ ನಾಯಕಮನೆತನದ ದಳವಾಯಿಯೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ, ಆತನನ್ನು ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆವು. ಗಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು, ಪ್ರಕೃತದ ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥ ವೀರದೊರೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇರುವವು.

ಈಮೇರೆಗೆ ನುಡಿದು ಆ ಸಂಚರ ಮುಖ್ಯನು ಪುನಃ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನನ್ನು ಬಾಗಿ ನಮಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಅಗಡೊಣ್ಣೆ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನು ತನ್ನ ಮುಖ್ಯ ದಳವಾಯಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಪ್ಪನಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಮುದ್ದಪ್ಪನು ಎದ್ದುನಿಂತು ದೊರೆಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು—“ ಎಲೈ ವೀರತಂಡವೇ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ವೀರನಾಯಕರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೇ ಇರುವಿರಿ; ಮತ್ತು ನನ್ನಂತೆ ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯೂ ನಾಯಕಮನೆತನದ ಅಭಿಮಾನಿ ದಳವಾಯಿಯೆಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವೆನು ; ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತದ ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢರಾಗಿರುವ ಡೊಣ್ಣೆ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕದೊರೆಗಳವರನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ದೂಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಆತನು ರಾಜದ್ರೋಹ ದಳ

ವಾಯಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವನು ; ಅಂದಬಳಿಕ ದ್ರೋಹಿಯ ಶಾಸನ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥದೊರೆಯು ಬದ್ಧನಲ್ಲವೆ ? ಅದರಂತೆ, ಆ ನಮ್ಮ ದೊರೆಯು ತನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತರಾಗಿರುವ ನಾವೆಲ್ಲರೂ, ನಮ್ಮ ಶಿರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿತಕ್ಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿರಬೇಕಾಗುವದಲ್ಲವೆ ? ಇನ್ನು, ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥದೊರೆಗಳು ಮಹಾಸಮರ್ಥರಿರುವರು, ಉದಾರರಿರುವರು, ದಯಾಳುಗಳಿರುವರು. ಈಗ ಭರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷದವರು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ದೊರೆಗಳು ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಬಹುದು ; ಆ ಸರ್ವಸಮರ್ಥದೊರೆಗಳು ಹೀಗೆ ಔದಾರ್ಯ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಶಂಕಿಸಬೇಕು ? ಅವರಿಗೆ ಯಾತರ, ಅಥವಾ ಯಾರಭಯ ? ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರದೊರೆಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವೇನು ? ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅವರು ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಇಟ್ಟಕಾಣಿಕೆಯಾವದು ? ಈಗಾದರೂ ಅಂತಹ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಕಾಣಿಕೆಯು ಆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವದಿರುತ್ತದೆ ? ಪ್ರಕೃತದ ದೊರೆಯು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಮುಂದಾಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ದೊರೆಯು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥರಾಜನ ವಿರುದ್ಧ ಮಾಡತಕ್ಕ ಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ಪುಂಡಾಟಿಗೆಯ ದ್ರೋಹಗಳೆನಿಸುವವು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ, ಅಲ್ಲಅಲ್ಲ, ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯ ಪಕ್ಷದ ಜನರನ್ನು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ, ಭರಮಪ್ಪ ದಳವಾಯಿಯನ್ನು ಹುಲಿಯಬಾಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಸಮಕ್ಷಮ ಬೀಳಲಿಕ್ಕೆ ಯಾರು ಸಿದ್ಧರಿರುವಿರಿ ? ಅಂತಹ ಯೋಗ್ಯತಾಸಂಪನ್ನರಾದವರು ತಟ್ಟನೆ ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದುನಿಂತು, ಆತನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕು, ಅಂದರೆ, ನಾನು ಸ್ವತಃ ಭರಮಪ್ಪದಳ

ವಾಯಿಯನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಕರಕೊಂಡು ಬಂದು ದೊರೆಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸುವೆನು ; ಹೂ, ಏಳಿರಿ, ತಡವೇಕೆ?” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ಒಬ್ಬ ತಪಸ್ವಿನಿಯು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದುನಿಂತು ಆತನ ಕೈಹಿಡಿದು—“ ಅಣ್ಣಾ, ಏಳು, ನೀನು ಸೆರೆಯಾಳಲ್ಲ; ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಗೌರವಶಾಲಿಯಾದ ವೀರದಳವಾಯಿಯು ” ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಮುದ್ದಣ್ಣನೇ ಮೊದಲಾದವರು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಆ ತಪಸ್ವಿನಿಯಕಡೆಗೆ ನೋಡತೊಡಗಿದರು !

ಆ ತಪಸ್ವಿನಿಯ ವಯಸ್ಸು ಹದಿನೆಂಟು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದ್ದಿರಬಹುದು. ಆಕೆಯು ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟು, ಬಿಳಿಯ ಕುಪ್ಪಸವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯು ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಕೆ ಬಳಿದಿದ್ದ ಭಸ್ಮದಿಂದ, ಆಕೆಯ ಸಾದಗಪ್ಪಿನ ಮೈಯು ಬೂದಿಮುಚ್ಚಿದ ಕರಿಬಿದ್ದ ಕೆಂಡದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಕೆಯ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದರೆ ಒಂದೇ ಉರಟು ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳ ಸರವಿದ್ದಿತು. ಆಕೆಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಕೆಯು ವೀರಕಾಶಿಹಾಕಿ ಅಡ್ಡಸೆರಗುಬಿಗಿದು, ವಿಭೂತಿಯಗಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಾತ್ವಿಕಕಳೆಯು ಒಪ್ಪುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆಕೆಯ ಉದ್ದವಾದ ತಲೆಗೂದಲುಗಳು ಆಕೆಯ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಪಸರಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಆಕೆಯ ಮುಖಚಂದ್ರಮನನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಲು ಬಂದ ರಾಹುವನ್ನು ಹಣೆಯ ದಿವ್ಯ ವಿಭೂತಿಯ ತ್ರಿವುಂಧ್ರವು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣನು ಮಾತಿನ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಕರೆದಕೂಡಲೆ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಭರಮಪ್ಪನಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ದಿವ್ಯತಪಸ್ವಿನಿಯ ಗುರುತು ಯಾರಿಗೂ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ ! ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಮಗ್ನರಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಆ ತಪಸ್ವಿನಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಬೆಪ್ಪಾಗಿ ಮುಂದುಗಾಣದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆಗ ಆ ತಪಸ್ವಿನಿಯು ಮುದ್ದಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು—

ತಪಸ್ವಿನಿ—ಮುದ್ದಣ್ಣಾ, ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗು, ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣಭರಮಣ್ಣನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆತನನ್ನು ದೊರೆಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಎರಡನೆಯ ಮಾತಾಡು ! ಇಗೋ, ಭರಮಣ್ಣನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನಾನು ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ ನೋಡು.

ಮುದ್ದಣ್ಣ—ನೀನು ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಕೆಲಸವು ಇಲ್ಲಿ ಏನಿರುವದು ?

ತಪಸ್ವಿನಿ—ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಗಂಡಿನ ವಿವರಣವಿರಲಿಲ್ಲ. ಭರಮಣ್ಣನ ಜೀವದ ತೂಕಕ್ಕೆ ತೂಕ ಬರುವ ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬರು ಹುಲಿಯಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಬಂದು, ಆತನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಿರುತ್ತೀ ! ಮುದ್ದಣ್ಣಾ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣತಂಗಿಯರ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿಯ ಅಕ್ಕ ತ್ರಿಮು ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆಂಬದನ್ನು ತೂಕಮಾಡಿ, ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥನಾದ ದೊರೆಯ ಮುಂದೆಯೂ, ಈ ವೀರರ ತಂಡದಮುಂದೆಯೂ ತಟ್ಟನೆ ಹೇಳಿಬಿಡು ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ತಡಮಾಡ ಬೇಡ, ನಮ್ಮ ಭರಮಣ್ಣನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಅರಸರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವದಲ್ಲದೆ, ಬೇಗನೆ ಕಟಾಂಜನದ ಬಾಗಿಲು ತೆಗಿಸಿ, ನನ್ನ ನೇಲೆ ತಿಮ್ಮವ್ಯಾಘ್ರನನ್ನು ಬಿಡು. ಮುದ್ದಣ್ಣಾ, ಸಾಧ್ಯವೇ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಮುಂದೆ ನಾನು “ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಸಂಗಡ ನಿಮ್ಮಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ನನ್ನನ್ನೂ ತುತ್ತು ಮಾಡಿಸೆ”ದು ಹೇಳಿಕೊಂಡದ್ದು ನಿನ್ನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರುವದಷ್ಟೇ ?

ತಪಸ್ವಿನಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮುದ್ದನಿಗೆ ತಪಸ್ವಿನಿಯು ರಣಹುಚ್ಚಿ ಎಂಬಮಾತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಆತನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯಮಗ್ನನಾದನು. ಈಗ ಆತನಿಗೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಗುರುತು ಸರ್ವಥಾ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಈ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಬಹುರೂಪಿಯಾದ ಮಾಟಗಾರಿಯೋ ಎಂದು ಆತನು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟನು ! ಆತನು ಎರಡನೆಯ ಮಾತಾಡದೆ, ಮೊದಲು ಭರಮಣ್ಣನ ದಳವಾಯಿಯನ್ನು ಡೊಣ್ಣೆ

ರಂಗನಾಯಕರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು . ಆಗ ಆಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ್ದ ಸಮಸ್ತ ಜನರ ಮುಖದಿಂದ— “ ಶಾಬಾಸ್ ಶಾಬಾಸ್ ! ಬಹಳ ಸಂತೋಷವು ” ಎಂಬ ಧ್ವನಿಯು ಹೊರಟಿತು. ಈಗ ಆ ತಪಸ್ವಿನಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಕಟಾಂಜನಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕೀಲಿಯನ್ನು ಅನೇಶದಿಂದ ಜಗ್ಗಲು , ಅದು ಕಳಕ್ಕನೆ ಉಚ್ಚಿ ಆಕೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು ! ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಜನರು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಕಿತರಾದರು. ಕೆಲವರು “ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಸತ್ವವೇ ಅಷ್ಟು ಬಲಿಷ್ಠವಾದದ್ದೆಂದು ” ಭಾವಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು “ ಕೀಲಿ ಹಾಕುವದನ್ನು ಮರೆತಿರಬಹುದೆಂದು ” ತರ್ಕಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ತರ್ಕ ವಿತರ್ಕಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಡೊಣ್ಣೆ ರಂಗನಾಯಕ ದೊರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥ ಪ್ರಭುವೇ, ಬೇಗನೆ ಕಟಾಂಜನದ ಕೀಲಿಯ ತೆಗೆಸು. ಎಲೈ “ ನಾಯಕ ಶಿರೋಮಣಿ ” “ ಹಗಲ ಕಗ್ಗೊಲೆ ಮಾನ್ಯ ” “ ಗಾದ್ರೀಮಾಲೆ ಹೆಬ್ಬುಲಿ ” “ ಗಂಡಗೊಡಲಿಯ ಸರ್ಜ ” ಎಂಬ ಗೌರವದ ಬಿರುದುಗಳುಳ್ಳ ವಿರದೊರೆಯೇ , ಡೊಣ್ಣೆಯ ರಂಗನಾಯಕಾ , ತೆಗೆಸು , ಬೇಗನೆ ಕಟಾಂಜನದ ಬಾಗಿಲ ಕೀಲಿಯನ್ನು ತೆಗೆಸು . ನನ್ನ ಈ ಹೆಯವಾದ ಹಾಳುದೇಹವು ನಮ್ಮ ಭರಮಣ್ಣನ ಜೀವದ ನಿವಾಳೆಯಾಗಿ ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲಿ ” ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ರಂಗನಾಯಕನು ಗೌರವದಿಂದ—ಅಮ್ಮಾ ತಪಸ್ವಿನೀ , ನಮ್ಮ ದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಬಿರುದಾವಲಿಯ ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ನಿನ್ನನ್ನು, ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಆ ಗಂಡುಗಲಿನಾಯಕರ ವಂಶಜನಾದ ನನ್ನ ಕೈಗಳು ಹೇಗೆ ಎದ್ದಾಪುಹೇಳು ? ನಾಯಕರು ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದವರನ್ನು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬಹುದಲ್ಲದೆ, ತಾವಾಗಿ ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಯಾರನ್ನೂ ಕೊಡಲಾರರು ! ಆದರೂ, ನಿನ್ನಂಥ ಸತ್ವಶಾಲಿನಿಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಈಗ ನನಗೆ ಮನಸ್ಸಾಗುವದಿಲ್ಲ ! ಅದಿಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪಳೇ, ನನಗೂ ಒಬ್ಬಳು ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಿದ್ದಾಳೆ ; ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರಜೆಯಾದದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಆ ಹೊಟ್ಟೆಯಮಗಳಂತೆಯೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸತ

ಕ್ಕದ್ದು; ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಕಟಾಂಜನದ ಕೀಲಿಯಕ್ಕೈಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವನು; ಸತ್ವಕಾಲಿನಿಯು ನೀನು ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡು !

ಈ ಮೇರೆಗೆ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನು ನುಡಿಯಲು, ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಹುಲಿಯ ಕಟಾಂಜನದ ಕೀಲಿಯಕ್ಕೈಯನ್ನು ರಣಹುಚ್ಚಿಯಕ್ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಿಸಿದನು. ಆಗ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಕಟಾಂಜನದ ಬಾಗಿಲಕೀಲಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು, ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿ ತೆರೆದುಬಿಡಲು, ಅದ್ಭುತ ಸಂಗತಿಯು ಒದಗಿತು. ಆ ಹಸಿದಿದ್ದ ತಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಘ್ರವು ಕಟಾಂಜನದೊಳಗಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹಾರಿಬಂದು ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಎರಗಿತು; ಆಗಜನರ ಮುಖದಿಂದ ಹಾಹಾಕಾರವು ಉಂಟಾಯಿತು ! “ತಪಸ್ವಿನಿಯ ಕಥೆ ಮುಗಿಯಿತು. ” “ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯೆದ ಕಲಂಕವು ಉಂಟಾಯಿತು ” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಜನರ ಮುಖದಿಂದ ವಿವಿಧ ಉದ್ವಾರಗಳು ಹೊರಬೀಳತೊಡಗಿದವು. ಇತ್ತ ತಪಸ್ವಿನಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಬೆದರಲಿಲ್ಲ; ಆಕೆಯ ಮುಖಕಾಂತಿಯು ಕುಂದಲಿಲ್ಲ. ಮಲಗಿದ ಘಟಸರ್ಪವನ್ನು ಕೋಲಿನಿಂದ ಬಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಿದಂತೆ, ಆಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಾಯಿತು; ಆಕೆಯು ಉಗ್ರಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಶಾಂತಸ್ವರದಿಂದ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕುರಿತು— “ ತಿಮ್ಮರಸಾ, ವ್ಯಾಘ್ರರಾಜಾ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ರಭಸದಿಂದ ಎರಗಿದವನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಸರಿದೆ? ಇನ್ನೊಂದು ಹಾರಿಕೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಗಂಟಲರಕ್ಕೆ ಹೀರಿ ಬಿಡು; ಇಗೋ, ನಿನ್ನಿನ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಭೂತಿಯ ಘಟ್ಟಿಯಿದು; ಬಾ, ಎಲೈ ಗುರುಬಂಧುವೇ, ಹಾರಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಸರಿದು ನಿಂತೆ; ಬಾ, ಶ್ರೀ ಗುರುಪ್ರಸಾದ ರೂಪವಾದ ಈ ಭಸ್ಮದ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಹಣೆಗೆ ಹಚ್ಚಲು, ಶ್ರೀ ಗುರುನಾಥನು ನನಗೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿರುವನು ” ಎಂದು ನುಡಿದು, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ವಿಭೂತಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಗಳನ್ನು ಹುಲಿಯ ಹಣೆಗೆ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಹಚ್ಚಿದಳು. ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನ ವಿಭೂತಿಯ

ಮಹಿಮೆಯನ್ನೇನೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವದು ? ಹಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸವು ವಾವ್ಯ ದೇವಃಷಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಆಲಿಂಗಿಸಿದಾಗ, ಅದರ ಮೈಗೆ ಹತ್ತಿದ ವಾಮದೇವರ ಮೈ ವಿಭೂತಿಯ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸದ ಕ್ರೂರ ತನವು ಅಳಿದುಹೋಗಿ, ಅದಕ್ಕೆ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವಾದಂತೆ, ಈಗ ಕ್ರೂರವಾಗ ತಿಮ್ಮವ್ಯಾಘ್ರನಿಗೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮೈ ಭಸ್ಮ, ಹಾಗೂ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚಿದ ಭಸ್ಮದ ತ್ರಿಸುಂಡ್ರಗಳು ಇವುಗಳ ಯೋಗದಿಂದ ಅಶಕ್ಯ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವಾದಂತೆ ತೋರಿತು ! ಆ ಹುಲಿಯು ಸಾಕಿದನಾಯಿ ಯಂತೆ ಬಾಲಗುಂಡಾಡಿಸುತ್ತ ರಣಹುಚ್ಚಿಯಮುಂದೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಾಡಹತ್ತಿತು. ಈ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಜನರು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪರವಶರಾಗಿ, ನಾಲ್ಕೂಕಡೆಗೆ ಸ್ತಬ್ಧತೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವುಂಟಾಯಿತು ! ಹೀಗೆ ಜನರು ಮುಂದುಗಾಣದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಈ ಅದ್ಭುತ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಲು, ಇನ್ನೊಂದು ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಸಂಗವು ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಒದಗಿತು. ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತಪಸ್ವಿಯು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಬಂದು ಕಟಾಂಜನ ಹೊಕ್ಕು ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಆಗ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಹುಲಿಯ ಮೈ ಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸುತ್ತ—“ ಬಾ, ಗುರುವುತ್ರಾ, ಬಾ; ಸದ್ಗುರುನಾಥನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾ ಬಾ *ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ— ‘ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಗ್ರವ್ಯಾಘ್ರಂಗಳಂ’ ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯು ಪತ್ಯಕ್ಷ ಜನರ ನಿದರ್ಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತಪಸ್ವಿಯು ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಕುರಿತು— ‘ಹುಚ್ಚಮ್ಮಾ, ಈಗುರುವುತ್ರತಿಮ್ಮನಿಗೆ ಮೂರದಿನಗಳಿಂದ ಆಹಾರವಿಲ್ಲ. ಈ ಕ್ರೂರವಶುವುಕೂಡ, ಗುರುಸತ್ವದಿಂದ ತನ್ನ ಕ್ರೂರತ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಸಿವೆ ನೀಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತಾಳಿದೆ. ಇಗೋ, ಇತ್ತನೆರೆದಿದ್ದ ಜನಸಮ್ಮರ್ಧವನ್ನು ನೋಡು. ಅದರಲ್ಲಿಯ ಜನರು ತಾವು ಮನುಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರೂ, ಇಬ್ಬರು ದಳವಾಯಿಗಳ ಕೈಕೆಳಗೆ ಇಬ್ಬಣಗಳಾಗಿ, ಕ್ರೂರವ್ಯಾಘ್ರಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕ್ರೂರರಾಗಿ, ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ನಾಯಕರ ಮನೆತನವನ್ನು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆ ; ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮನೆಮುರುಕ ಜನರಿಗೆ ನಾನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವೆನು, ಅವರು ಲಕ್ಷಗೊಟ್ಟುಕೇಳಲಿ. ಎಲೈ ವಿವೇಕ

ಹೀನರಾವ ಜನರುಗಳಿರಾ, ನಿಮ್ಮ ಈ ಅಂತಃಕಲಹವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನೋಡಿರಿ. ಶ್ರೀಮೂರಗೀಶಗುರುವರನ ಕೃಪೆಯು ದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಮನೆತನದ ಮೇಲೆ ಇರುವದರಿಂದ, ಕಡೆಗೆ ಆ ಧರ್ಮವ್ಯ ಮನೆತನದ ಕಲ್ಯಾಣವು ಆಗುವದು; ಆದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ರಕ್ತಪಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷೋಭಿಸಿರುವ ಈ ದುರ್ಗದ ದೇವತೆ ಏಕನಾಥಮ್ಮನೂ, ನಾಯಕರ ಮನೆತನದ ಕುಲದೇವತೆಯಾದ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯೂ, ದುರ್ಗಸ್ಥ ಉಳಿದಮಾತೃದೇವತೆಗಳೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ನನ್ನ ರಕ್ತಪಾನದಿಂದ ಶಾಂತವಾಗಲಿ; ಮತ್ತು ಈ ಹಸಿದಿದ್ದ ಹುಲಿಯು ನನ್ನ ದೇಹದ ಮಿಕ್ಕಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತಿಂದು ತೃಪ್ತವಾಗಲಿ; ಎಲೈ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಿವಾಸಿಗಳೇ, ಶ್ರೀ ಮೂರಗೀಶಗುರುವರನು ನಮ್ಮ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನುಯಕನನ್ನು ಕರತರುವವರೆಗೆ, ನೀವೂ ಶಾಂತರಾಗಿ ಡೊಣ್ಣೆರಂಗಪ್ಪನುಯಕನ ಅಲಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಸ್ತಬ್ಧರಾಗಿರಿ. ಶ್ರೀಗುರು ಶಂತ್ರವು ಮಾಡುವಹಾಗೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವದು. ಇಗೋ ಸಕಲಭೂತ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದೇಹವನ್ನು ಬಲಿಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸುವದು ನನ್ನ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಮೀರಿ ಯುದ್ಧೋತ್ಸುಕನಾಗುವನೋ, ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ಪಾತಕದಿಂದ, ಆಗೋ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಒಡಂಗೆಯಂತೆ ದಗ್ಧನಾಗಿ ಹೋಗುವನು. " ಎಂದು ನುಡಿದವನೇ, ಆ ತಂಜಾವಿಯ ತನ್ನ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನದ ಮುಸುಕಿನೊಳಗಿನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನು ಸರಕ್ಕನೆ ಹಿರಿದು, ಅದರಿಂದ ತನ್ನ ತಿರಸ್ಸನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದನು! ಕೂಡಲೆ ಸಿರೆಯ ಅರಳಿಯ ಗಿಡದ ಹರಿಗೆ ಬಿಂಕಿಹತ್ತಿ, ಆ ಹಸರಾದ ಮೇಲೆ ಬಿಂಕಿಹತ್ತಿತು! ಆಗ ಜನರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ಉಗ್ರತೆಗೆ ಗದಗುಟ್ಟಿ ನಡೆಗಟ್ಟಿರಲು. ಅತ್ತ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಕೂಡಲೆ ಕಪಾಂಜನದಿಂದ ಜೊರಬಿದ್ದು, ದುರ್ಗದ ಕೊಳ್ಳವಿಡಿದು ಸಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಹುಲಿಯು ಅಕೆಯ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ನಡೆಯಿತು. ಹಾ ಹಾ! ದುರತ್ಯಾಸವಾದ ದೈವಿ ಮಾಯೆಯನ್ನು, ಅಥವಾ ದೈವಿ ಗೂಢತಂತ್ರವನ್ನು ದಾಟಿದವರು ಯಾರಿರುವರು? ಆಗ ಯಾರಮೈಮೇಲೆಯೂ ಎಚ್ಚರವು ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಚಿತ್ರದ ಗೊಂಬೆಗಳಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆದರೆ

ಮುಂದೇನಾಯಿತೆಂಬದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವಾದ “ ಸತ್ಸಮಾಗಮ-ಪ್ರಭಾವ ” ಎಂಬದನ್ನು ಅದನ್ನು ಬರೆಯುವದು ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶಗುರುವರಸನ್ನೆ ಕೂಡಿರುವ ಪರಿಂದ. ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಬಿಡುವೆವು !

೧ನೆಯ ಭಾಗವು ಮುಗಿಯಿತು.

ಈಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪಟ್ಟಿಯು.

೧	ಮಹಾಭಾರತಾಮೃತ ಅದಿಪರ್ವ	೩—೮—೦
೨	ಮಹಾಭಾರತಾಮೃತ ಸಭಾಪರ್ವಪೂರ್ಣ ವನಪರ್ವ ಅರ್ಧ	೩—೦—೦
೩	ವೇಂಕಟೇಶಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ	೧—೦—೦
೪	ಮಾಧವಕರುಣಾವಿಲಾಸ	೩—೨—೦
೫	ಈಶ್ವರೀಸೂತ್ರ	೧—೪—೦
೬	ಕಮಲಕುಮಾರಿ	೧—೦—೦
೭	ಧರ್ಮರಹಸ್ಯ	೧—೦—೦
೮	ತಿಲೋತ್ತಮ	೧—೦—೦
೯	ಪದ್ಮನಯನಿ	೧—೦—೦
೧೦	ವಿಕಾರವಿನಾಶ	೦—೧೦—೬
೧೧	ರಹಸ್ಯಗಳು	೦—೧೦—
೧೨	ಗುರುಪ್ರಸಾದ	೦—೧೨—
೧೩	ಮುರಾರಿರಾವ	೦—೬—೦
೧೪	ಸತ್ಯಸಾರ	೧—೦—೦
೧೫	ಸ್ವರಾಜ್ಯಸುಗಂಧ	೧—೦—೦
೧೬	ಕಲಿಕುಠಾರ ಏನೇ ಭಾಗ	೧—೦—೦
೧೭	ನಳಚರಿತ್ರ	೦—೮—೬
೧೮	ಪದ್ಮಗುಣ-ಸಂಭ್ರಮ	೦—೬—೦
೧೯	ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಒನೆಯ ಭಾಗ	೧—೨—೦

ಪತ್ತಿ—ಮ್ಯಾನೇಜರ “ ಪದ್ಮರು ಸುರಸಗ್ರಂಥಮಾಲಾ
ಆಫೀಸ್ ” ಹಾವೇರಿ, ಜಿ ಧಾರವಾಡ

